

Labyrintem smrti

Lékařka Adélie řeší vraždu královy milenky

ARIANA FRANKLINOVÁ

OD AUTORKY BESTSELERU

Vykladačka smrti

JOTA

Ariana Franklinová

LABYRINTEM SMRTI

LÉKAŘKA ADÉLIE ŘEŠÍ VRAŽDU
KRÁLOVY MILENKY

BRNO 2010

Copyright © Ariana Franklinová, 2008
Translation © Ina Leckie, 2010
© Nakladatelství JOTA, s. r. o., 2010

ISBN 978-80-7217-739-4

Věnováno se srdečnými díky dr. Mary Lynchové,
lékařce a člence královských lékařských společností
v Británii a Irsku.

PROLOG

Hlasy těch dvou mužů se nesly chodbami s ozvěnou, která je činila nesrozumitelnými. Přesto ty zvuky působily zdáním, že jde o obchodní schůzku. Byl to správný dojem. Svým způsobem.

Nájemný vrah zde totiž právě dostával instrukce od svého zákazníka. Jak si to ten člověk zbytečně komplikuje, pomyslel si chvílemi. Ale takoví klienti to zkrátka dělávají.

Je to vždycky stejné; chtějí utajit svou identitu a jsou schopni dostavit se tak zamaskovaní a zahalení, že jim skoro není rozumět. Mají pocit, že je nikdo nesmí vidět, takže si domlouvají schůzky na nepřístupných vřesovištích nebo v kobkách jako tenhle smradlavý sklep. A při předávání peněz jsou samou hrůzou tak nervózní, že bych je mohl rovnou probodnout a klidně utéct s lehkým výdělkem.

Kdyby si aspoň uvědomili, že poctivý atentátník jako já musí být důvěryhodný – vždyť na tom závisí celá moje kariéra. Nějaký čas to sice trvalo, ale poslední dobou se konečně můj latinský pseudonym „Sicarius“ prosazuje jako označení špičkové kvality. Ať už se z latiny přeloží jako „úkladný vrah“ či jako „dýka“, stále pojmenovává hladké odstranění politického odpůrce, manželky nebo věřitele, aniž by vyvstalo jakékoli podezření vůči dotyčnému.

Spokojení klienti pak doporučují toto jméno dalším, kteří mají obdobná trápení, a tváří se při tom, jako by šlo o nevinný vtípek. „Na to by sis mohl povolat člověka jménem Sicarius,“ říkají, „ten prý umí takové potíže vyřešit jedna radost.“

A když je někdo zmáčkne, brání se: „Copak já, já o tom nic nevím, ale proslýchá se, že se s ním dá setkat v krčmě U Medvěda v Southwarku.“ Nebo u Filloly v Římě. Nebo také v La Boule

v Paříži. Anebo kdekoli jinde, třeba v kraji, kde se zrovna v té době rozhodl, že si trochu namastí kapsu.

A tenhle měsíc je to Oxford. Ve sklepě propojeném dlouhým tunelem se sklepením jistého hostince. Zavedl ho sem sluha s tváří skrytou ve stínu mohutné kápě – ach, to je ale opravdu tak zbytečné! – a ukázal na honosný rudý závěs napjatý přes jeden kout, za nímž se ukrývá klient. Přepych drahého sametu ostře kontrastuje s ostrůvky plísně na stěnách a s vrstvou slizkého čehosi pod nohama. Sakra práce, ty boty budu mít úplně zničené.

„A… nebude ten úkol pro tebe příliš obtížný?“ zeptal se závěs. Stejně napjatým hlasem předtím uděloval velmi zvláštní, velmi specifické instrukce.

„Jedná se o poněkud neobvyklé okolnosti, můj pane,“ odvětil vrah. Zásadně je všechny oslovoval „můj pane“. „Dosti nerad zanechávám důkazy, ale pokud si to přeješ…“

„Přeji si to, ale myslím tu otázku jinak,“ řekl závěs. „Netíží tě svědomí? Neobáváš se zatracení vlastní duše?“

A jsme u toho, to je ten moment, kdy klienti oddělují svou morálku od mé; já jsem darebák bez postavení, který třímá tu dýku, kdežto oni jsou ti bohatí, vlivní darebáci, kteří si to objednávají.

Mohl klidně říct: „Inu, je to živobytí a není špatné, ať je Bohem zatracené nebo ne, vždycky lepší než chcípnout hlady.“ Případně: „Já žádné svědomí nemám, mám svoje zásady a těch se držím.“ Mohl dokonce i odseknout: „A co *tvoje* duše, o tu se nebojíš, *můj pane*?“

Jenže oni si za ten svůj cár nadřazenosti zaplatili, a tak se poznámek zdržel. Namísto toho jen řekl povzbudivě: „Vysoko nebo nízko, můj pane. Papežové, nevolníci, králové, pacholci, dámy, děti – postarám se o kohokoliv –, všichni za stejnou cenu: sedmdesát pět marek na ruku a stovku, když je práce hotova.“

Držet pevnou cenu byla jedna ze součástí jeho úspěchu.

„*Děti*?“ Závěs se zachvěl.

A jejej. Jistěže i děti. Děti jako dědicové i děti zděděné. Děti jsou překážkou nevlastnímu otci, tetě, bratru, sestřenici, kteří by jinak měli volný přístup k majetkům, jen kdyby ta havěť zmizela z cesty. Děti jsou ten nejstabilnější příjem. A přitom by nikoho nenapadlo, že je někdy daleko obtížnější je vyřídit…

Nahlas ale řekl jen: „Možná bychom si mohli ještě jednou projít tvé rozkazy, můj pane.“

Postarej se, aby zákazník pořád mluvil. A poslouchej, zjisti, kdo to je, pro případ, že by se chtěl vyhnout konečnému doplatku. Zabít každého, kdo porušil dohodu, to znamená nejdřív jej vystopovat, a pak, jeho smrt musí být bolestně nápaditá, aby se stala, doufejme, varováním pro budoucí zákazníky.

Hlas za závěsem opakoval, co již bylo vyřčeno. Skutek ať je vykonán toho a toho dne, na takovém a takovém místě a takovými prostředky, aby smrt nastala takovým a takovým způsobem, jisté důkazy ať jsou ponechány, jisté důkazy zcela odstraněny.

Vždycky to chtějí mít dokonalé, přemítal vrah unaveně. Udělej to takhle, udělej to onakhle. Jako kdyby vraždění byla věda a ne umění.

Ale co se dá dělat, v tomto případě měl zákazník vraždu naplánovanou do neobyčejných detailů a disponoval natolik důvěrnou znalostí příchodů a odchodů své oběti, že jistě nebude těžké jeho požadavkům vyhovět…

A tak Sicarius pozorně naslouchal, ne opakovaným instrukcím, ty si zapamatoval už napoprvé, ale tónu hlasu, zaznamenával fráze, které by mohl někdy v budoucnu rozpoznat, číhal na zakašlání, zadrhnutí, díky kterému by mohl dotyčného poznat třeba v davu jiných lidí. A zatímco poslouchal, rozhlížel se kolem sebe. Od sluhy v temném koutě už nic víc nezjistím, ach, jak tam postává, celý důkladně zachumlaný do toho pláště s veleobří kápí a s třesoucí se rukou – no potěš Pán Bůh! – na jílci meče zastrčeného za opaskem, jako kdyby netušil, že by byl mrtvý aspoň dvacetkrát, než by jej stihl vůbec tasit. Žalostný ochránce, ale zřejmě je to jediný člověk, kterému zákazník důvěřuje.

A teď ten sklep…, jeho poloha… Vrahovi to místo něco připomínalo, i když možná jen to, že jej zákazník zvolil chytře. Jsou tu tři východy, jedním z nich je ona dlouhá chodba, kterou ho sem sluha přivedl z hostince. Ty další dva mohly vést kamkoli; kupříkladu na hrad nebo snad – zhluboka se nadechl – k řece. Jedinou jistotou je, že jsou to vnitřnosti oxfordské a vnitřnosti, jak vrah velmi dobře osobně věděl, neboť mnohé již za své praxe sám obnažil, bývají nekonečně dlouhé a velmi spletité.

Stavělo se to tu během války Štěpána s Matyldou, samozřejmě. Vrah si s nevolí vzpomněl na rozsáhlé kutání, které během těch třinácti let nešťastných a krvavých šarvátek Anglii doslova podminovalo. Oxford byl strategickým šperkem, jelikož dozíral na hlavní stezky z jihu na sever a od východu na západ, v místech, kde

překračovaly řeku Temži, a tudíž válkou značně trpěl. Jedna vlna obléhání střídala druhou a lidé hrabali jako krtci, aby se dokázali dostat z města a zase zpátky. Jednoho dne, napadlo ho – a dej Bůh, ať to není zrovna dnes –, se tohle město celé propadne do toho labyrintu, který v jeho základech vyhlodali.

Oxford, běželo mu hlavou. Město, které většinou drželo s králem Štěpánem, a tedy se špatnou stranou. Je to už dvacet let a ti, kdo boj o něj nakonec prohráli, se stále ještě zadrhávají odporem proti Matyldině synovi, Jindřichu Plantagenetovi, jedinému vítězi a králi.

Vrah si už v tomto kraji získal nemálo informací – vždycky se vyplatí vědět, kdo s kým táhne za jeden provaz a proč – a uvažoval, že zákazník je možná jedním z těch válkou ještě zahořklých a že jeho úkol má politický charakter.

Což by mohlo znamenat určité nebezpečí. Hamižnost, chtíč, msta; tyhle motivy jsou všechny jeden jako druhý, ale političtí klienti náležejí většinou k tak vysokým vrstvám, že mívají dokonce sklon skrýt vlastní zainteresovanost tím, že si najmou dalšího vraha, aby odstranil toho prvního, v tomto případě *mě.* To je pak vždycky hodně lopotné práce navíc a vede to jedině k dalšímu krveprolévání, ale rozhodně to nesmí být moje krev, která poteče.

Ale vida! Zákazník se zavrtěl a na mžik oka, rozhodně ne déle, vysunul špičku boty zpod lemu závěsu. Hmm, botička z jemné kozinky, zrovna jako ty moje, a nová, dost pravděpodobně nedávno právě v Oxfordu vyrobená, taky zrovna jako ty moje. Vrahovou hlavou běžely podoby místních ševců.

„Jsme tedy dohodnuti?“ zeptal se závěs.

„Jsme dohodnuti, můj pane.“

„Sedmdesát pět marek, pravíš?“

„Ve zlatě, pokud bys ráčil, pane,“ upřesnil vrah, stále bodře. „A nejinak i tu stovku po práci.“

„Výborně,“ řekl zákazník a poručil sluhovi, aby předal váček s penězi.

Vůbec si ale ani on, ani jeho sluha neuvědomili, jaké chyby se přitom dopustil.

„Podej mistru Sicariovi ten obnos, synu,“ řekl totiž zákazník.

Ani cinkot zlata v právě předávaném váčku mu nemohl způsobit větší potěšení než to, co právě zjistil o zákazníkově povolání.

A byl tím překvapen.

KAPITOLA PRVNÍ

Ta žena na loži už dávno nemohla křičet. Kromě kopání nohama a bušení pěstmi do prostěradla už se zmítala tiše, jako by jen hrála pantomimu.

A tři jeptišky klečící po stranách lože možná také svou spoluúčast jen předstíraly; jejich rty se nehlasně pohybovaly, neboť jakýkoliv zvuk, dokonce i pouhý šepot modlitby, dokázal v pacientce vyvolat další záchvat křečí. Všechny měly zavřené oči, aby neviděly její hrozné utrpení. Jen žena stojící u nohou postele s prázdným výrazem ve tváři se dívala. Na stěně skotačil v bujné zeleni rajské zahrady Adam s Evou, kypící nevinným dvourozměrným životem malované tapety, a had i Bůh na ně vlídně shlíželi, jeden ze stromu, druhý z obláčku. Místnost byla okrouhlá a její krása jako by se nyní vysmívala strašlivým mukám své obyvatelky; jejím kdysi světlým vlasům, ztmavlým a slepeným potem, naběhlým žílám na dříve bělostném hrdle, ústům rozšklebeným v hrůzné grimase.

Co mohlo být učiněno, to učiněno bylo; svíce a kadidlo prohřívaly komnatu s okenicemi utěsněnými tak, aby nerachotily.

Matka Edyve už ze svého kláštera Godstowu posbírala veškeré relikvie, aby zaslala nešťastnici pomoc svatých. Byla již příliš stará, a tak řekla sestře Havis, převorce kláštera, co má dělat. Ta podle příkazů uvázala kůstku svaté Scholastiky na zmítající se rámě, nakapala z ampulky mléko svaté Marie na čelo a vložila ji do dlaně třísku ze svatého kříže, jenže ta zakrátko letěla obloukem přes celou místnost.

Opatrně, aby nezpůsobila sebemenší zvuk, sestra Havis vstala a odešla z komnaty. Žena, která stála u postele, vyšla ven za ní. „Kam jdeš?“

„Pro otce Pola. Poslala jsem pro něj, už čeká v kuchyni.“

„Ne.“

Jako přísná, ale dobře vychovaná křesťanka projevovala Havis postiženým velkou trpělivost, ale z téhle ženy jí vždycky poškubávalo kolem žaludku. „Je nejvyšší čas, Dakers. Ona už musí přijmout eucharistii.“

„Zabiju tě. Ona neumře. Zabiju i toho kněze, jestli sem přijde.“

Bylo to vyřčeno bez napětí a emocí, ale abatyše té ženě naprosto věřila, vždyť už i všechno služebnictvo odsud uteklo v hrůze, co se začne dít, jestli jejich paní opravdu zemře.

„Dakers, Dakers,“ povzdechla převorka – vždy oslovuj nepříčetné jejich jménem, abys jim připomněla, kdo jsou, „nemůžeme přece odepřít blaho posledního svatého pomazání duši, která se již vypravuje na svou pouť. Jen se podívej…“ Vzala hospodyni za rameno a otočila ji tak, že obě měly výhled zpět do komnaty, kde se ztrápené tělo pod vlivem dvou tlumených hlasů opět zmítalo. Vypjalo se do bolestiplného oblouku tak, že se lože dotýkalo jen patami a temenem hlavy.

„Žádná lidská schránka nevydrží takové útrapy,“ řekla sestra Havis, „ona umírá.“

Otočila se a scházela po schodech dolů.

Tiché kroky ji následovaly, takže se pevně držela zábradlí, pro případ, že by dostala rázný šťouchanec do zad. Nezastavovala se, a byla to velká úleva, když se ocitla v přízemí a kráčela bělostně ledovým čerstvým vzduchem ke kuchyni, která se se svými komíny rýsovala proti nebi jako nějaká veliká pepřenka o pár yardů dál od věže.

Plameny z ohniště tu vrhaly jediné světlo a jejich rudé odlesky tančily na prostěradlech sušících se na hácích, jindy ověšených bylinkami a štrůčky slaniny.

Otec Pol, drobný šedivý mužík, který dnes více než jindy připomínal myšku, se krčil na stoličce a choval na kolenou vypasenou černou kočku; asi potřeboval něčí přítulnost.

Jeho oči se setkaly s abatyšinýma a pak sjely s tázavým výrazem k postavě hospodyně.

„Budeme tě nyní potřebovat, otče,“ pronesla abatyše.

Kněz s úlevou přikývl. Vstal, přepečlivě usadil kočku na stoličku, ještě jednou ji pohladil, popadl nádobu se svěceným olejem, která stála u jeho nohou, a vycupital ven. Sestra Havis chvíli čekala, jestli hospodyně půjde s nimi, ale pak se otočila a šla za otcem Polem.

Osamělá Dakers hleděla do plamenů.

Požehnání biskupa, kterého povolali k její paní přede dvěma dny, tedy nezmohlo nic, o všem tom braku z kláštera ani nemluvě. Tady selhal sám křesťanský Bůh.

Tak tedy dobrá.

Dala se rychle do pohybu. Zašla do malinké komůrky hned vedle kuchyně, která byla jejím královstvím, a ze skříňky vzala pár věcí. Cestou zpátky si tiše mumlala nesrozumitelná slova. Na dřevěný špalek na sekání masa položila knihu vázanou v kůži. Na ni umístila velký krystal, jehož plošky v záři plamenů vrhaly mihotavé odlesky po celé místnosti.

Jednu po druhé pak zapálila sedm svic a z každé ukápla trochu vosku na špalek, aby ji mohla přilepit. Utvořila z nich kruh kolem knihy s krystalem a ony zářily jasným světlem stejně jako svíce nahoře ve věži, jen nevoněly tak pěkně po včelím vosku.

V kotlíku zavěšeném nad ohněm bublala vroucí voda; stále se tu vařila další a další voda na vyvářku prostěradel z lůžka nemocné. Těch prostěradel.

Žena se nad něj naklonila, aby se pohledem ujistila, že voda opravdu klokotá varem. Rozhlédla se po poklici na kotlík, velké dřevěné kruhové desce se železnou rukojetí uprostřed.

Našla ji a opatrně položila na podlahu vedle sebe. Z náčiní rozvěšeného po straně ohniště vybrala dlouhý pohrabáč a i ten si položila k nohám.

„Igzy-bidzy," začala mumlat, „sišnu šišnu, adony-manuy, ílam-pílam." Nevzdělanec by nejspíš měl dojem, že jde o nějakou nesmyslnou dětskou říkačku; avšak pozorný posluchač v těch vědomě zkomolených slovech poznal svatá jména boží z nejrůznějších náboženství.

Hospodyně Dakers se shýbala pod prostěradly, když šla ke stoličce, na níž předtím seděl otec Pol; vzala do náručí kočku a hladila ji a mazlila se s ní stejně jako prve on. Byla to skvělá kočka, nejlepší lovkyně myší, jediné zvíře, jemuž Dakers povolila přístup do kuchyně.

Donesla ji až k ohništi, ještě naposledy ji pohladila jednou rukou a druhou hmátla po poklici na kotlík.

Nepřestávala přitom mumlat. Rázným pohybem vhodila kočku do vroucí vody a bleskově na ni přiklopila těžkou dřevěnou poklici. Držadlem prostrčila pohrabáč a zaklesla jej o okraj kotlíku.

Na krátkou chviličku víko zarachotilo proti pohrabáči a zpod okrajů proniklo zoufalé vřeštění. Dakers poklekla před ohništěm a svěřovala oběť do mocné náruče svého Pána.

Když Bůh selhal, je načase obrátit se s prosbou k Satanu.

O osmdesát mil dále na východ Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová právě rodila dítě – nebo alespoň pomáhala přivést jej na svět.

„Zatlač, máti," řekla nápomocně nejstarší sestra ještě nenarozeného tvorečka stojící po straně postele.

„To jí ani neříkej," ozvala se Adélie východoanglickým přízvukem, „vona nemůže tlačit, dokud na to není ta správná chvilka." V této fázi porodu měla ta ubohá žena na jeho průběh pramalý vliv.

A já na tom nejsem o nic lépe, nevím, co dělat.

Nebylo to vůbec dobré, porod se příliš vlekl, takže matka, odolná žena z mokřin, která si nikdy na nic nestěžovala, už byla opravdu vyčerpaná.

Venku na travnatém plácku před domem zpíval Mansur ve společnosti Adéliina psa písně své domoviny, aby zabavil ostatní děti, které se všechny narodily hladce, jen za pomoci sousedky a nože na chléb. I to Adélii přidávalo na vlastní bezradnosti a ona si v této situaci nedokázala vychutnávat ani jeho hlas, ani to zvláštní kouzlo eunušského sopránu nesoucího se v arabské mollové tónině přes anglickou mokřinu. Dokázala se jen upřímně podivit vnitřní síle té rodící ženy, která v jedné chvíli vydechla: „To je krásná písnička."

Její manžel tak unesen zdaleka nebyl. Skrýval svou starost o ženu i sám sebe v přízemí, ve chlévě s krávou. Jeho hlas se donesl po dřevěných schůdcích až do patra, které bylo částečně seníkem a částečně obydlím a kde se nyní odehrával ten mučivý boj. „Takhle se nikdá nenatrápila, když jí s děckem pomáhala Goody Barnesová."

To je pro Goody Bainesovou velká pochvala, pomyslela si Adélie. I když se ty předchozí děti rodily bez potíží, bylo jich už příliš mnoho. Musím Reedovi zdůraznit, že mu jich žena porodila za dvanáct let devět a další že ji pravděpodobně zabije, dokonce i pokud tento porod dopadne nakonec dobře.

Jenže na to vůbec nebyla ta pravá chvíle, teď si musím udržet sebejistotu, hlavně kvůli té rodičce. „Jenom buď rád, chlapče, že tu máte mě a že se nemusíš starat sám," zavolala dolů optimisticky.

Ano, mě. Mistryni v anatomii a cizinku se vším všudy. Obzvláště vyškolenou ve studiu mrtvol. Ani nevíš, jaké máš právo dělat si starosti. Kdybys jen tušil, jak pramálo mám zkušeností s porody, tedy krom toho svého, klepal by ses hrůzou.

Ta neznámá Goody Barnesová asi věděla, co má dělat; stejně tak by si určitě poradila i Gylta, Adéliina společnice a chůva jejího dítěte, ale obě ženy byly právě někde na cambridgeském trhu a vrátí se nejdřív zítra nebo až pozítří. Podařilo se jim odcestovat těsně předtím, než na Reedovu ženu přišly porodní bolesti. Ve zdejší dosti odlehlé části mokřin byla Adélie jediná, o kom se vědělo, že má nějaké znalosti týkající se medicíny, neduhů a trápení těla, a tak nezbylo než povolat právě ji.

A kdyby ta žena na loži měla polámané kosti nebo ji sužovala nějaká nemoc, Adélie by jí samozřejmě dokázala pomoci, neboť byla lékařka – a znalá nejen bylin a jejich použití, nejen pragmatismu předávaného po řadu generací žen. Nešlo o šarlatánku, která by balamutila svoje pacienty nechutnými dryáky za nehorázné ceny. Ne. Adélie byla absolventkou velké, liberální, progresivní a obdivuhodné školy medicíny v Salernu, jež se vzpírala církvi tím, že zapisovala na svá studia i ženy, pokud samozřejmě byly dostatečně bystré.

Když profesoři zakrátko zjistili, že Adéliin mozek se hravě vyrovná i těm nejlepším studentům mužského pohlaví, dostalo se jí vskutku mužsky důkladného vzdělání, které později završila tím, že se připojila ke svému židovskému otčímovi a jeho (odborné) práci v pitevně.

Získala výjimečné vzdělání, jenže právě teď jí všechna ta moudrost nebyla nic platná – a že to jinak bylo ohromné množství znalostí –, protože dokonce i na salernské univerzitě medicíny se všeobecně mělo za to, že otázky těhotenství či porodů je lepší nechat na porodních bábách. Adélie by dokázala pomoci miminku paní Reedové, kdyby bylo churavé, mohla na něm provést pitvu, kdyby umřelo, a zjistit, co jej zabilo – ale neuměla jej porodit.

Podala mísu s vodou a klůcky plátna starší dceři rodičky, přešla do opačného kouta místnosti a vzala z proutěného koše do náručí svoje vlastní dítě. Usadila se na otep sena, rozvázala tkanice na haleně a začala kojit.

Měla na to svůj názor – jako ostatně měla svůj vlastní názor na ledacos jiného –, a sice ten, že by kojení měly provázet pokojné a dobré myšlenky. Obvykle kojila dítě v zádveří své vlastní malé

doškové chaloupky na Waterbeach a nechávala při tom oči i mysl potulovat po mokřinách obklopujících řeku Cam. Zpočátku jí ta plochá zeleň připadala cizí a nepřátelská v porovnání s vlastními vzpomínkami na středomořské panoráma svého rodiště se siluetami rozeklaných skal tyčících se na pozadí tyrkysového moře. Ale i tahle rovina měla svoje kouzlo a Adélie postupně začínala obdivovat nesmírnost nebeské klenby nad bezpočetnými stíny vrb a olší, kterým místní říkali prostě „carr“, i hojnost ryb a zvěře i ptactva, kterými to v rákosinách, vodě i stromoví jen kypělo. „Hory,“ řekla jednou Gylta s otazníkem v hlase, „ty já teda nemusim. Akorát se pletou člověku do cesty.“

A navíc, teď už tahle země byla i domovem miminka v jejím náručí, což byl pro Adélii další důvod, proč to tu začínala bezmezně milovat.

Dnes si ovšem Adélie nemohla dopřát plné soustředění na pohodu s miminkem. Bylo třeba zachránit jiné děťátko a nemohla jej ani jeho matku nechat umřít kvůli vlastní nevšímavosti.

Omluvila se v duchu tvorečkovi v náručí a začala vzpomínat na podobu všech těl matek, která pitvala poté, co zemřely s ještě nenarozeným dítětem.

Byly to neradostné scény, ale když takové tělo leželo na mramorové desce stolu salernské pitevny, dokázala Adélie zadržet emoce, které to v ní vzbuzovalo, a učila se na mrtvých všemu, čím jim ještě mohla posloužit. Emoce nemají v umění pitvy pražádné místo, podstatou je jedině jasné, vytrénované pátrání rozumem.

Nyní, tady v té malinké rákosové chýši na samém konci světa to dělala taky, vymazávala z mysli utrpení ženy na loži a nahrazovala jej obrazy vnitřních orgánů, poloh, tlaků, nesprávně umístěných či poškozených partií. „Hmm.“

Ani si pořádně neuvědomovala, že odtáhla miminko od levého, nyní už prázdného prsu a přiložila jej na druhou stranu; pořád přitom hloubala nad tlakem na hlavičku a na mozek, nad pupeční šňůrou, nad tím, kdy a za jakých okolností dochází k udušení plodu, vykrvácení rodičky či otravě krve… „Hmm.“

„Paní, pojď sem. Něco už vidím.“ Dcera pomáhala matce chytit se rukama za řemen připevněný k pelesti lože.

Adélie uložila svoje dítě do košíku, zavázala tkanici a přešla k nohám postele.

Opravdu se z matčina těla něco pomalu nořilo ven, jenže to nebyla hlavička dítěte, ale zadeček.

Proklatě. Porod koncem pánevním. Napadlo mě to už předtím, ale než jsem se sem dostala, dítě už kleslo do porodních cest a stejně už bylo příliš pozdě snažit se je obrátit ještě v děloze, i kdybych ostatně vůbec měla dostatek zkušeností a odvahy vsunout ruku dovnitř a pokusit se o to.

„Nezkusíš ho vytáhnout?“ zeptala se dcera.

„Ne, ještě ne.“ Strašlivá poranění způsobená násilným vytahováním plodu už Adélie také viděla. Raději se obrátila k rodičce. „*Teď* zatlač. Ať se ti to líbí nebo ne, *tlač*, paní.“

Reedova žena přikývla, přitáhla si řemen a zaťala do něj zuby; pak začala tlačit. Adélie s dívkou posunuly matčino tělo skoro až přes okraj postele, tak aby mohla svou úlohu sehrát i gravitace.

„Přidržuj jí nohy natažené. Za kotníky, za mnou, takhle, ano, to je ono. Dobře, paní, jen tlač dál.“ I Adélie klečela na kolenou – to je dobrá porodní poloha – a modlila se.

Pomoz nám, Pane.

Čekala, dokud se neobjevil pupík s pupeční šňůrou. Zlehka se jí dotkla a ucítila silný puls. Dobře, to je dobře.

Teď to musím zkusit.

Rychle a opatrně vsunula ruku do matky a uvolnila jednu nožičku, pak i druhou; ohýbala zlehka drobounká kolínka.

„Tlač, paní, ještě *tlač*.“

Ano, skvěle, teď vyklouzl – bez tlačení, pěkně sám – i celý trup a ruce až po ramena. Adélie podložila jednu ruku pod tělíčko a druhou na záda a ucítila, jak se malinké plíce chvějí. Dýchá.

Nastal rozhodující moment. Do minuty by se děťátko udusilo. *Bože, ať jsi, který jsi, stůj nyní při nás.*

Nestál. Reedova žena už pozbyla poslední zbytky sil a hlavička miminka vězela stále ještě uvnitř.

„Podej mi ten vak, můj vak.“ Adélie bleskově vytáhla pitevní nůž, vždy dokonale čistý.

„Teď.“ Položila dceřinu ruku na správné místo na ohanbí. „Stiskni to tady.“

Jednou rukou stále podpírala tělíčko dítěte a druhou bleskově nařízla hráz. Hlavička vyklouzla ven a Adélie, která stále ještě držela nůž, jej upustila, aby zachytila dítě.

A starší dcera hned pokřikovala: „Už je venku, táto.“

Domkář Reed se vzápětí objevil na žebříku a do místnosti zavanul pach kravského hnoje. „Pane na nebi, a co to je?“

A Adélie, docela zpitomělá z té úlevy, mu odpověděla: „Miminko přece.“ Bylo ošklivé, umazané od krve, slizké a svrasklé jako žabka, krčilo nožičky k bříšku a hlavě, jak bylo zvyklé z dělohy, ale bylo neporaněné, dýchalo, a když mu Adélie jemně poplácala po zádech, zaprotestovalo proti životu obecně a zvlášť proti takovému příchodu do něj – pro Adélii tím nejkrásnějším zvukem a grimasou, jakou kdy na světě viděla.

„To vidim taky, ale *co* to teda je, né?“

„Aha.“ Adélii to konečně došlo a obrátila ten maličký poklad, aby se podívala. „Je to chlapeček, krásný chlapeček.“ Zhluboka se nadechla. „Šourek je tak opuchlý určitě jen dočasně a po čase se to samo spraví.“

„No, když ne, tak to se kluk nejspíš proslaví, né?“ poznamenal pan Reed.

Adélie oddělila pupeční šňůru, zašila rodičce naříznutou hráz a omyla ji a dcera mezitím očistila děťátko, zabalila jej do rouna a položila matce do náručí.

„Poslyš, paní, jak vlastně zní celý tvoje jméno, že bysme ho, víš, pojmenovali po tobě?“ zeptal se Reed.

„Já jsem Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová,“ řekla Adélie omluvně.

Rozhostilo se ticho.

„A co tenhleten?“ ukázal Reed na Mansura, který se právě přišel i s ostatními dětmi podívat na ten zázrak.

„To je Mansur bin Fayíi bin Nasab Al-Masaari Khayoun z Al Amarahu.“

Ticho ještě zhoustlo.

Mansur, který díky vztahu s Gyltou začínal angličtině slušně rozumět, i když vyjádřit se sám ještě moc neuměl, řekl arabsky:

„Jede sem otec převor, viděl jsem jeho člun. Mohli by toho chlapce pojmenovat po něm – Geoffrey.“

„Převor Geoffrey?“ V mžiku slezla Adélie po žebříku do přízemí a běžela k nevelké dřevěné plošince, která sloužila jako přístaviště. Všechny domy v mokřinách měly vybudovaný přístup k některé z nesčetných říček a ramen; děti se učily zacházet s loďkou a bidlem, hned jak se jen naučily trochu chodit.

Jeden z nejmilejších Adéliiných přátel už s pomocí svého veslaře vystupoval z lodi. „Jakpak se ti daří, otče Geoffreyi?“ objala ho bez váhání. „Copak tě přivádí až sem? A jak se má Ulf?“

„Je to pěkné kvítko, ale náramně chytré. Má se dobře.“ Gyltin – a jak se šeptalo i převorův – vnuk před nějakou dobou začal bydlet a studovat v klášteře a měl tam zůstat až do jarního setí.

„To jsem ráda, že tě zase vidím.“

„I já, děvenko. Na Waterbeach mi řekli, kam jsi odjela. Vypadá to, že hora musí k Mohamedovi.“

„Ale je to pořád veliká hora,“ dodala Adélie a kousek odstoupila, aby se na otce Geoffreyho lépe podívala. Převor svatoaugustinské kanonie v Cambridgi byl jejím prvním pacientem, když přicestovala do Anglie, a následně se stal také její první spřátelenou duší. Teď si o něj dělala trochu starosti. „Mám dojem, že příliš nedodržuješ dietu, kterou jsem ti nařídila.“

„*Dum vivimus, vivamus,*“ řekl na to on, „dokud žijeme, žijme naplno. Upsal jsem se epikurejcům.“

„A víš, jakou mají epikurejci úmrtnost?“

Mluvili spolu rychlou klasickou latinou, protože to pro ně oba bylo přirozené, ačkoli veslaře v převorově lodi to nutilo k zamyšlení, proč se před nimi pán skrývá do cizí řeči, o čem mluví, a ještě více se divili, jak mu může rozumět žena.

„Ale přijel jsi právě včas, otče převore,“ ozvala se znovu Adélie, „právě včas, abys mohl pokřtít ‚moje‘ první novorozeně. Jeho rodiče to uklidní, i když je to zdravý krásný chlapeček.“

Adélie se neřídila teorií křtění novorozenců, jako ostatně neschvalovala nic z toho, co považovala za barbarská dogmata tří hlavních náboženství světa. Bůh, jenž by nevpustil miminko k sobě do království nebeského, kdyby zemřelo předtím, než bylo skropeno trochou vody za doprovodu několika slov, zkrátka nebyl Bůh, se kterým by chtěla mít cokoliv společného.

Jeho rodiče nicméně považovali tento obřad za velmi podstatný, už jen pro případ, že by došlo k nejhoršímu, dítě by mělo zajištěn křesťanský pohřeb. Domkář Reed už se stejně chystal poslat některé z dětí pro ošuntělého starého potulného kněze, který se o tuto oblast mokřin staral po duchovní stránce.

Teď ale celá Reedova rodina mohla bez dechu sledovat, jak ruce ověšené prsteny kropí čelo nejmladšího synka a hlas, sametový stejně jako roucho jeho majitele, jej vítá do vřelé náruče víry, slibuje mu

věčný život a jmenuje ho „Geoffreym, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, amen.“

„Lidé z mokřin neděkují nikdy a nikomu,“ omlouvala se Adélie, když se svým vlastním miminkem v náručí nastupovala do převorovy lodi a za ní se hrnul pes jménem Strážce. Mansur s jejich loďkou je následoval. „Ale taky na to nikdy nezapomenou. Jejich vděčnost přebil úžas. Tvé zjevení, to na ně bylo prostě příliš, to bylo, jako kdyby mezi ně na zlatém paprsku sestoupil sám archanděl Gabriel.“

„*Non angeli, sed angli*, obávám se,“ poznamenal otec převor. Měl Adélii natolik rád, že on, který sám žil v cambridgeském kraji už přes třicet let, se spokojeně nechal poučovat o zdejších zvycích mladinkou ženou z jižní Itálie.

Jen se na ni podívejme, běželo mu hlavou, oblečená je jako strašák do zelí, doprovází ji pes, po kterém bude tu loď nutné vykouřit, aby byla zase čistá, a ona, určitě jedna z nejbystřejších duší v celém širém světě, si tady spokojeně chová v náručí svoje nemanželské dítě, chvíli poté, co pomohla na svět dalšímu hladovému krku v té barabizně.

Nepodivoval se jejímu rodičovství poprvé, i když věděl, že ona sama se tím vůbec netrápí, a snažil se o to také. Vychovali ji manželé ze Salerna, židovský lékař s křesťanskou ženou stejného povolání, kteří ji nalezli opuštěnou ve skalnatých svazích Vesuvu. Měla medově světlé vlasy, jaké se někdy v těch jižních krajích objevují mezi Řeky a Florenťany. Většinou je ale nebylo vidět; pořád je nosila schované pod tou svou nepopsatelně nemožnou čapkou.

Je to pořád ta stejná podivínka jako tenkrát na cestě do Cambridge, když jsem ji viděl poprvé, pomyslel si převor Geoffrey. Vracel jsem se tehdy z pouti do Canterbury a ona jela na voze společně s tím Arabem a Židem. Měl jsem ji za jejich souložnici, nerozpoznal jsem v ní panenství vzdělané, studované ženy. Ale když jsem se svíjel v bolestech, Pane na nebi, jak jsem trpěl, jaká to byla bolest, tehdy se ona jediná mezi všemi křesťany, kteří mne obklopovali, zachovala jako skutečná samaritánka. Zachránila mi toho dne život a ponížila mě až k rozpačitému koktání, když ošetřovala mé nejintimnější partie, zacházela s nimi jako s hrstí vnitřností na polévku. A přesto ji tak obdivuji.

Přibyla do naší země na příkaz, odvolali ji od práce v salernské pitevně, aby se stala členkou skupiny židovského vyšetřovatele Simona Neapolského, jež měla za úkol zjistit, kdo vraždí cambridgeské děti – to byla nepříjemnost, která značně popuzovala

krále anglického; způsobovala totiž rebelie a tím i dramatický úbytek daní.

Zde v Anglii, tak nesmírně odlišné od svobodomyslného Salerna, musel v průběhu vyšetřování roli doktora zastávat Adéliin sluha Mansur, zatímco Adélie vystupovala jako jeho asistentka. A chudák dobrák Simon – přestože byl Žid, převor na něj ve svých modlitbách nikdy nezapomínal – zaplatil za pátrání po vrahovi vlastním životem. I plamínek Adéliiny svíce málem vyhasl, ale případ byl nakonec vyřešen, spravedlnost se dostala ke slovu a daně začaly opět proudit do královské pokladny.

Adéliiny schopnosti zastat pozici soudního lékaře se ukázaly být natolik užitečné, že ji nakonec král Jindřich odmítl propustit zpět do Itálie, pro případ, že by ji opět potřeboval. Podle otce převora šlo o typický hamižný nevděk králů, i když i jemu osobně přinášelo potěšení mít tu neobyčejnou ženu i nadále nablízku.

Jak moc asi svůj exil tady nesnáší? Není to rozhodně za odměnu. Král nehnul ani prstem – byl ostatně mimo království –, když ji i Mansura cambridgeští felčaři žárlící na úspěšné vetřelce vyhnali z města do mokřin.

Nemocní a trpící však za nimi cestovali i sem a bylo jim jedno, že se jich dotýkají ruce cizáků a bezvěrců, hlavně že jim ty ruce dokázaly ulevit.

Pane, já se o ni bojím. Její nepřátelé ji za to zatracují. Jsou schopni použít existenci nelegitimního dítěte jako důkaz její morální zvrhlosti a dovléct ji před samého arcijáhna, aby ji odsoudil jako hříšnici. A co s tím já nadělám?

Převor zaúpěl pocitem vlastní viny. Co jsem to vůbec pro ni za přítele? Nebo pro toho jejího Araba? Pro Gyltu?

Až do chvíle, kdy se ocitl na prahu samé smrti a Adélie ho zase vtáhla zpět do života, byl skálopevně přesvědčen o správnosti učení církve svaté o tom, že podstatná je pouze duše, nikoliv tělo. Fyzická bolest? To je Boží záměr, smiř se s tím. Vyšetřování? Pitva? Pokusy? *Sic vos ardebitis in Gehenna,* trpěti budete v plamenech pekelných.

Jenže Adélie si vypěstovala své názory a myšlenky v Salernu, kde si mnohé arabské, židovské a dokonce i křesťanské hlavy odmítaly na své cestě za poznáním stavět jakékoli překážky. Adélie říkala: „Jak může být Božím záměrem, aby se někdo díval, jak se druhý topí, a nepodal mu pomocnou ruku? Sám ses topil ve vlastní moči. Měla jsem snad raději založit ruce na prsou než ulevit tvému měchýři? Ne,

já jsem věděla, jak to udělat, a udělala jsem to. A věděla jsem to proto, že jsem studovala tu přerůstající žlázu v tělech mužů, kteří na to zemřeli.“

Byla to zvláštní upjatá bytůstka, nekultivovaná, působila někdy téměř dojmem jeptišky, až na tu téměř živočišnou upřímnost ovšem a taky na inteligenci a nenávist k pověrám. Ale aspoň něco získala během svého pobytu tady v Anglii, pomyslel si; více ženskosti, trochu poddajnosti, a jistě, taky má to dítě – výsledek milostného dobrodružství stejně vášnivého a zároveň nepřiměřeného, až se to podobalo legendě o Heloise a Abelardovi.

Převor Geoffrey vzdychl a čekal, jestli se vůbec zeptá, proč ji on, tak zaneprázdněný a významný člověk, vlastně přijel osobně vyhledat.

Přicházející zima už zbavila mokřadní porosty listí a dopřávala tak řece neobvyklé množství slunečního svitu, takže klidná hladina odrážela tvary holých stromů na březích jako zrcadlo. Adélie, celá rozradostněná velkou úlevou a pocitem triumfu, vyjmenovávala svému miminku na klíně druhy ptáků poletující kolem loďky a opakovala jejich jména anglicky, latinsky i francouzsky a volala na Mansura v lodi za nimi, když si nemohla vzpomenout na patřičné arabské slovo.

Kolik je už vlastně tomuhle mému kmotřeňátku, zamýšlel se převor téměř s úžasem, osm měsíců? Devět? „To je snad trochu brzy učit ho cizí jazyky,“ poznamenal.

„Na to není nikdy příliš brzy.“

Konečně vzhlédla. „Kam vlastně jedeme? Předpokládám, že ses nevypravil tak daleko jen pro tu možnost, že bys tady zrovna pokřtil novorozeně.“

„To bylo pro mě neplánované privilegium, *doktorko*,“ řekl otec Geoffrey. „Byl jsem přijat zpět do požehnaného chléva betlémského. Ale ne, to opravdu nebyl ten důvod. Tady ten posel…,“ ukázal na muže, který stál nehybně jako socha na přídi, „přijel do kláštera s předvoláním pro tebe, a jelikož by měl jistě potíže při hledání v tomto vodním labyrintu, nabídl jsem se mu, že jej doprovodím.“

Stejně mu bylo jasné, že s poslem musí jet, když šlo o předvolání, ona sama by totiž neuposlechla.

„Ale krucinál,“ prohlásila Adélie čistým východoanglickým nářečím – její slovní zásoba, stejně jako Mansurova, se díky Gyltiným výrazům docela rozrůstala. „*Co* že mi to přinesl?“

Posel byl vychrtlý mladík a Adéliin zamračený pohled jej málem srazil z lodi do vody. Když nabral rovnováhu, sjel očima vykulenýma překvapením na převora, aby si to náhlé poznání potvrdil. „Tohle je paní Adélie, pane?“ Vždyť je to jméno, které zní docela šlechticky, očekával jsem důstojnost, noblesu, dokonce snad krásu, šustění brokátu po mramorové podlaze a ne takovouhle ošuntělou ženštinu se psem a děckem.

Převor Geoffrey se usmál. „Jistě, to je lady Adélie.“

Ach jo, no tak dobře. Posel se uklonil, ladným pohybem si při tom odhodil plášť dozadu, aby ukázal bohatě vyšívané znaky na kytlici, dva vzpínající se jeleny a zlatý kříž. „Přicházím s poselstvím od svého nejdůstojnějšího pána, biskupa ze St. Albans.“ A vytáhl svitek.

Adélie jej nepřevzala. Nechuť jí čišela z očí. „Co *ten* chce?“ Řekla to tak odměřeně, že se posel jen bezradně podíval na převora.

Otec Geoffrey se toho tedy ujal; sám podobný svitek také obdržel. Řekl proto latinsky: „Zdá se, že pan biskup potřebuje tvé znalosti, milá Adélie. Zve tě do Cambridge – týká se to jistého pokusu o vraždu v hrabství Oxfordshire. Domnívám se, že jde o záležitost politického charakteru.“

Posel dál nastrkoval Adélii svitek a ona si jej dál odmítala převzít. Obrátila se ke svému příteli. „Já nikam nejedu, otče Geoffreyi. Nechci.“

„Já vím, moje milá, ale právě proto jsem přijel. Obávám se, že budeš muset.“

„Já ho nechci ani vidět. Jsem tady spokojená. Gylta, Mansur, Ulf a tady to mrně…,“ zakolíbala miminkem na kolenou. „Mně se na mokřinách líbí, mám ráda ty lidi tady. Nechtěj po mně, abych odsud odešla.“

Ta prosba mu rvala srdce, ale zatvrdil se. „Adélie, já nemám na vybranou. Náš pan biskup nám vzkazuje, že je to věc, která se týká samotného krále. *Krále.* Takže na vybranou nemáš ani ty. Ty jsi přece králova tajná zbraň.“

KAPITOLA DRUHÁ

Nikdo v Cambridgi nečekal, že spatří biskupa tak brzy. Před rokem a půl, poté co byl dosazen do čela biskupství St. Albans, se s ním město loučilo se vší pompou, jak se slušelo vůči muži, jehož slovo platilo hned po slově Božím, papežově a arcibiskupa canterburského.

A tak jej s velikou parádou vyprovodili na inaugurační cestu po rozlehlé diecézi, která mu měla trvat více než dva roky.

A teď byl najednou zpátky tady, daleko dříve, bez průvodu a zavazadel, s nimiž prve odjížděl, a jen se dvěma hlásnými, kteří o pouhých pár hodin dříve oznámili příjezd pana biskupa.

Přesto jej Cambridge uvítala. Slavně. Lidé padali na kolena a zvedali děti do výše, aby se jim dostalo požehnání toho velikého muže, jiní běželi po boku jeho koně a blábolili k němu svoje stížnosti v naději, že jim snad pomůže. A většina si prostě jen užívala tu podívanou.

Byl to proslulý muž, biskup Rowley Picot. Jeden z Cambridgeských. Účastnil se i křížového tažení. Do úřadu biskupa ho navíc jmenoval král, ne papež. To bylo dobře, protože král Jindřich II. byl lidem bližší a přirozeně jim připadal také mocnější než ta vzdálená osoba ve Vatikánu.

A taky to nebyl žádný takový ten biskup suchar, vědělo se o něm, že rád vyjíždí na lov, že se umí pořádně napít, že mu ženy nejsou lhostejné, ale taky se proslýchalo, že se toho všeho vzdal od chvíle, kdy mu Pán Bůh poklepal na rameno. A navíc, cožpak to nebyl právě on, kdo vypátral a dostal před soud ty vrahy, kteří před časem sužovali celé město?

Mansur a Adélie s nešťastným biskupovým poslem v patách si vymínili, že nejprve musejí na cambridgeském trhu najít Gyltu a nyní,

když se jim to povedlo, ji Mansur zvedl do výšky, aby se mohla přes ten dav podívat, jak kolem projíždí sám biskup. „Načančanej je jak hovězí pečínka vo Vánocích," sdělovala Gylta dolů Adélii. „Vopravdu nechceš ani na chvilinku nechat malou kouknout?"

„Ne," řekla Adélie a přitiskla si dítě ještě víc k sobě.

„Von má i tu berlu biskupskou a všecko," divila se Gylta, „jenom nevím, jestli mu ta biskupská čepice zrovna sluší."

Adélie v duchu viděla tu statnou ohromující postavu v mitře, ztělesňující podobně jako většina biskupů pokrytectví a dusivou faleš církve, která stojí nejen proti ní, Adélii, ale i proti veškerému pokroku, nezbytnému pro mentální i fyzické zdraví lidstva.

Ucítila dotyk na rameni. „Kdybys mne ráčila následovat, paní. Jeho lordstvo ti udělí audienci ve svém domě, ale nejprve musí přijmout šerifa a odsloužit mši."

„*Snad udělí NÁM audienci,* né?" šklebila se Gylta, když ji Mansur postavil zpátky na zem. „To je teda šílený, né? No ale že teda je."

„Ehm." Biskupův posel – ukázalo se, že se jmenuje Jacques – byl stále ještě vyvedený z rovnováhy; Saracéni a ženy rybářky nepatřili zrovna k tomu druhu lidí, s jakými musel v rámci své služby jednat. Už poněkud zničeně poznamenal: „Paní, jsem si jist, že můj pán hodlá přijmout pouze tebe."

„Tahle žena a tento džentlmen půjdou se mnou," řekla mu na to Adélie jednoduše, „jinak nejdu nikam."

Být opět v Cambridgi ji rozrušilo. V tomto městě se odehrály zatím nejlepší i nejhorší chvíle jejího života; tady strašili duchové, jejichž kosti spočívaly v pokoji, zatímco jiní bědovali k Bohu, který je nechtěl a nechtěl vyslyšet.

„A ten pes taky," dodala ještě a viděla jasně, jak posel obrátil oči v sloup. Bylo jí to jedno, ústupek učinila už tím, že vůbec dojela sem. Když se cestou zastavila u sebe doma, aby pro všechny připravila pořádné zimní oblečení, zašla dokonce tak daleko, že si umyla vlasy a převlékla se do svých nejlepších šatů (i když i na nich už začal neúprosně hlodat čas), a i to bylo víc, než sama vlastně chtěla.

Episkopální rezidence – biskup měl k dispozici jednu takovou v každém větším městě diecéze – se nacházela na území farnosti svaté Marie, byl to palác, kde to nyní bzučelo služebnictvem a přípravami na neočekávaný příjezd pána.

A tak byli všichni tři, i se čtyřnohým Strážcem v patách, uvedeni do velkého sálu v patře, kde se právě stahovaly přehozy z těžkého,

bohatě zdobeného nábytku. Otevřenými dveřmi na protějším konci bylo vidět zlacené štukování v ložnici, kde lokajové upevňovali brokátové závěsy na baldachýn nad honosným ložem.

Jeden z nich zahlédl, jak se dovnitř dívá Mansur, a přešel ke dveřím, aby mu je rázně přibouchl přímo před nosem.

Strážce zvedl zadní nohu a označkoval vyřezávanou zárubeň.

„Hodnej pejsek," pochválila ho Gylta.

Adélie položila rákosový koš s právě se probouzejícím dítětem na mosazí pobitou truhlu, přitáhla si stoličku, rozvázala tkanice na haleně a začala kojit. No jestli to není úžasné děcko? Dívala se na něj: zvyklé na ticho v mokřinách, ale ani tady v tom ruchu na něm není vidět žádný strach, jen zájem, stejně jako předtím v té vřavě venku ve městě.

„Takže," nadechla se Gylta. Ty dvě ještě vůbec neměly ani chvilku, aby si mohly promluvit mezi čtyřma očima. „Copak ti pan biskup asi teda chce?"

Adélie pokrčila rameny. „Abych se podívala na případ pokusu o vraždu někde v Oxfordshiru, tak mi to řekl převor Geoffrey."

„Bych do tebe neřekla, že se sem poženeš kvůli tomudle."

„Já jsem ani nechtěla, ale prý je to na příkaz krále."

„Ale sakra," zareagovala na to Gylta.

„No právě." Příkaz od Jindřicha Plantageneta, to je hotové ultimátum, člověk se mohl při vykonávání úkolu všelijak kroutit, ale neuposlechnout znamenalo velké ohrožení.

Byly časy, kdy Adélie Jindřicha II. hořce nenáviděla za to, že ji uvěznil na ostrovech jen proto, že zjistil, jaké má schopnosti: umí od mrtvých vyčíst tajemství jejich skonu. A tak ji chtěl mít prostě jen po ruce, aby jejího talentu mohl případně znovu využít. Ale byly také časy, kdy se tím příliš netrápila.

Začalo to všechno velkým dopisováním mezi anglickým králem a jeho rovnocenným příbuzným Vilémem, sicilským králem; šlo tehdy o pomoc s vraždami dětí v Cambridgi, k čemuž se hodil jedině studovaný člověk ze Salerna. A pro všechny to znamenalo velký šok, když se ukázalo, že Salerno vyhovělo posláním mistryně ve výkladu smrti, nikoliv mistra, ale úkol byl nakonec splněn – a přinejmenším král Jindřich byl spokojen. Dokonce natolik, že následovaly další dopisy králi Vilémovi, tentokráte se žádostmi, aby Adélie směla zůstat o něco déle.

Všechno to proběhlo bez jejího přání nebo alespoň svolení, bylo to vlastně určité pirátství, pro anglického vladaře tak typické. „Já nejsem nějaká věc," křičela na něj tenkrát, „nemůžeš si mě půjčit, jsem lidská bytost."

„A já jsem král," řekl jí na to Jindřich. „Když řeknu, že tu zůstaneš, tak tu taky zůstaneš."

Proklatý chlap, vždyť mi ještě ani nezaplatil za všechno, co jsem vykonala, za to nebezpečí, kterým jsem prošla, za ztrátu milovaných přátel – do konce svých dní budu truchlit pro svou společnici a bývalou chůvu Margaret i pro Simona Neapolského, pro toho moudrého a pozorného muže, jehož společnost mi nahrazovala otce. A nakonec i pro psa Hlídače, vždyť to bylo dobračisko, které nebylo možno nemilovat.

Ale na druhou stranu mám pořád ještě Mansura, oblíbila jsem si Anglii i místní lidi, dostalo se mi daru v podobě přátelství s převorem Geoffreym, Gyltou a jejím vnukem, a co je ze všeho nejlepší, mám svoje děťátko.

A přesto, že Plantagenet je lstivý, výbušný a lakotný syčák, je to přece jen dobrý král, přímo skvělý král, a to nejen proto, že vládne říši rozkládající se od hranic Skotska až po Pyreneje. Sváry mezi ním a arcibiskupem canterburským, Tomášem Becketem, tím proklatcem, skončily vraždou dotyčného arcibiskupa. Podle Adélie byl Jindřich samozřejmě v právu. Tragédií ovšem bylo, že povýšenecký, konzervativní, Židy nesnášející Becket odmítal jakoukoliv reformu neméně zpátečnické církve tak zarputile, že dohnal svého krále až k zoufalému výkřiku: „Kdo mě kdy zbaví toho nezkrotného kněze?" Neboť tuhle jedinou větu si jistí královi rytíři okamžitě vysvětlili jako touhu po Becketově smrti. Přeplavili se přes kanál do Canterbury a spáchali tam čin, jenž vyústil ve svatořečení nového mučedníka, který býval sice statečným, ale docela hloupým člověkem s klapkami na očích. Poskytli tak církvi výbornou záminku, aby mohla pronásledovat a sužovat krále, který se snažil její moc zkrotit a lepšími zákony, humánnějšími než kdekoli jinde na světě, vnést do života lidí více spravedlnosti.

Ano, nazývali Jindřicha Plantageneta zloduchem a byly chvíle, kdy o něm i Adélie smýšlela podobně, jenže ona si současně byla vědoma toho, že ty jeho modré oči nahánějící hrůzu vidí dál do budoucnosti než kterékoliv jiné. Dosedl na trůn Anglie zchvácené

a vyčerpané občanskou válkou a přinesl jí bezpečnou prosperitu, kterou jí ostatní země mohly jen závidět.

Říkalo se, že jeho žena a synové stojí proti němu a strojí různé úklady, a Adélie i v tomhle viděla určitou logiku – on měl před každým takový intelektuální náskok, že osobní vztahy s ním nemohly vést nikam jinam nežli – obrazně řečeno – k udýchanému a marnému poklusu za zadkem jeho koně.

Když ovšem církev postavila Adélii během jejího pátrání po vrahu cambridgeských dětí před soud, byl to právě ten věčně zaneprázdněný král, který si našel čas na to, aby do procesu osobně vstoupil a zprostil ji všech obvinění.

Taky jsem si to zasloužila, říkala si. Copak jsem nevyřešila jeho potíže a nezachránila spoustu peněz? Nejsem jeho poddaná, jsem Sicilanka a on nemá žádné právo nutit mě, abych mu sloužila.

Což by byl nepochybně oprávněný názor, kdyby ovšem Adélie občas nepovažovala službu pro krále Jindřicha II. anglického za jisté privilegium.

Ale to už raději naposledy v duchu proklela ty modré oči a v zájmu dobrého zažívání miminka se snažila očistit svou mysl od myšlenek na krále. Problém ale spočíval v tom, že ta rozlehlá síň tady byla zrcadlem církve, která Adélii popuzovala ještě více než král. Naprosto všechno tu bylo strnule a honosně náboženské – masivní biskupské křeslo, vypolstrované a zlatem vykládané klekátko, kde mohlo Jeho lordstvo pohodlně složit kolena před Kristem, jenž zemřel v bídě, a nakonec i ten vzduch přesycený kadidlem.

Adélie tím vším pohrdala a ten okázalý přepych v duchu srovnávala s obydlím převora Geoffreyho, které působilo mnohem svatějším dojmem už proto, že se v něm vyskytovaly i světské věci – v koutě stály rybářské pruty, vonělo to tam dobrým poctivým jídlem, na římse krbu stála překrásná bronzová soška Afrodity přivezená z Říma a hned vedle měl převor zarámovaný dopis od studenta, na nějž byl velmi hrdý.

Miminko bylo nakojené. Gylta si ho vzala na rameno, aby si říhlo – o tuhle chvilku spolu obě ženy často přátelsky soupeřily, vždyť neznaly uspokojivější zvuk než tiché říhnutí toho malinkého tvorečka.

Čerstvě zapálený oheň v železném koši ještě nestihl dostatečně ohřát vzduch v místnosti, a tak Gylta přidala do košíku ještě jednu

přikrývku, než do ní dítě uložila ke spánku. Pak poodešla blíž k ohni a rozhlížela se samolibě kolem sebe.

„Tak zase vražda, jo? To zas budou starý časy ve starým složení, né?“

„Pokus o vraždu,“ opravila ji Adélie. „A navíc, staré časy to nebudou.“

„Ale trochu si pocestovat, to zas nebude úplně k zahození,“ trvala na svém Gylta. „Furt lepší než na zimu zamrznout v těch pitomejch mokřiskách.“

„Ale vždyť ty máš zimu na mokřinách ráda, a já taky.“ Adélie se už naučila i bruslit.

„No jo, ale to ještě neznamená, že si to neužiju klidně někde jinde.“ Gylta byla i přes svůj pokročilý věk stále stejná dobrodružná povaha. Poškrábala se za krkem a ukázala na proutěný košík. „Copak asi Jeho lordstvo poví na ten náš malinkej poklad?“

„Můžu jenom doufat, že se nebude ptát, kdo je otcem.“

Gylta překvapeně zamrkala. „Ale to nebylo hezký. To von přeci neudělá, to prostě neudělá. Co tě na něm tak štve?“

„Já jsem sem nechtěla jít. Gylto. Biskupové, králové, nikdo nemá žádné právo cokoliv po mně chtít. Já to neudělám.“

„A copak máš nějakou jinou možnost, děvče?“

Venku za dveřmi se ozvaly kroky. Adélie zaťala zuby, ale dovnitř vstoupil jen jakýsi drobný kněz.

Nesl břidlicovou tabulku a v druhé ruce zapálenou svíci v držáku, kterou teď opsal velký oblouk před tvářemi žen i Mansura, aby si je mohl lépe prohlédnout silně krátkozrakým pohledem.

„Jsem otec Paton, sekretář pana biskupa,“ řekl, „a vy jste… ano, ano.“ Aby se ujistil, položil tabulku na stůl, sundal z ní kryt a posvítil si. „Jeden Arab mužského pohlaví a dvě ženy, ano.“ Vzhlédl. „Bude vám poskytnut vůz na cestu do Oxfordu, se všemi službami i zásobami, pro každého z vás zimní plášť, zásoba otopu a plat jeden šilink denně do té doby, dokud nebude Jeho lordstvo spokojeno, že práce byla řádně vykonána. A nebudete vznášet žádné další požadavky.“

Znovu zaostřil na tabulku. „Ach a ještě, Jeho lordstvo bylo informováno o existenci dítěte a vyjádřilo ochotu udělit mu požehnání.“ Čekal projev vděčnosti. Když se žádného nedočkal, dodal: „Může být uděleno nyní a na tomto místě. Je dotyčné robě přítomno?“

Gylta si stoupla mezi něj a košík.

Kněz nepochopil, že je vnímán jako hrozba, podíval se ještě jednou do tabulky, a protože nebyl zvyklý jednat se ženami, oslovil Mansura: „Čtu tady, že jsi studovaný v medicíně?“

A zase se nedočkal odpovědi. Kromě kněze nikdo v místnosti nepromluvil.

„Tady jsou instrukce pro vás. Odhalit provinilce, jenž před třemi dny…,“ zkontroloval datum, „…ano, bylo to o svátku svaté Leokádie…, před třemi dny se pokusil připravit o život ženu jménem Rosamunda Cliffordová z Wormhold Tower poblíž Oxfordu. Vyžádáte si v tomto svém úsilí pomoc jeptišek z opatství Godstow.“ Poklepal na tabulku kostnatým prstem. „Je nutno zdůraznit, že pokud vám řečené jeptišky poskytnou zdarma ubytování v kláštеře, bude vaše odměna náležitě zkrácena.“ Letmo po nich hodil pohledem a pak se vrátil k hlavnímu tématu. „Veškeré informace budou neprodleně zasílány Jeho lordstvu – pro tento účel dostanete posla – a vy se zavážete, že nevyzradíte nikomu jinému nic o svých znalostech a zjištěních, jež musejí být samozřejmě získána diskrétně.“

Pátral v zápiscích na břidlici po dalších detailech, a když žádné nenašel, zaklapl kryt na tabulce. „Koně i vůz budou připraveni do hodiny a mezitím se pro vás chystá krmě. Bezplatně.“ Špička nosu mu samou velkorysostí zaškubala.

Tak je to už všechno? Ne, ještě jedna věc. „Předpokládá se, že dítě by bylo značnou překážkou při pátrání, a z toho důvodu jsem zařídil, že se o něj bude ve vaší nepřítomnosti starat chůva a kojná v jedné osobě.“

Tvářil se pyšně, že ho to napadlo. „Byl jsem informován, že platba pro tuto osobu je jeden penny denně, což bude odečteno… Auau au, pusť mě!“

V té chvíli už ho Mansurova ruka totiž držela za komži ve vzduchu a tak trochu připomínal hodně zaskočené kotě.

Je hrozně mladý, napadlo Adélii, i když on je ten typ, co bude vypadat stejně i ve čtyřiceti. Bylo by mi ho líto, kdyby mě tak strašně nevyděsil; vždyť mi chtěl sebrat dítě a vůbec by se nad tím nezamýšlel.

Gylta se rozhodla, že to zmítajícímu kotěti více ujasní. „Tak abys to chápal, chlapče,“ naklonila se blizoučko k jeho tváři, „my sme přišli za biskupem Rowleym.“

„Ale to ne, to není možné. Jeho lordstvo zítra odjíždí do Normandie a má předtím ještě mnoho práce.“ V téměř vodorovné poloze kněz kupodivu jaksi nabral na důstojnosti. „O jeho záležitosti se starám já…“

Vtom se ale otevřely dveře a v mihotavém světle svic sem vcházel celý průvod a v jeho středu se skvěla postava jako z iluminovaného manuskriptu, majestátně zářící zlatem a purpurem.

Gylta měla pravdu, napadlo Adélii ihned, ta mitra mu vůbec nesluší. Pak si všimla dříve sotva znatelného podbradku a mdlého pohledu. Neuvěřitelný rozdíl proti muži, kterého si pamatovala.

Ne, to my jsme se zmýlily: vlastně mu sluší.

Jeho lordstvo vyhodnotilo momentální situaci. „Postav ho na zem, Mansure,“ řeklo arabsky.

Mansur povolil sevření.

Obě pážata nesoucí biskupskou vlečku se naklonila zpoza svého pána, aby viděla tu tlupu lidí, kteří klidně pohazují s páterem Patonem jako s loutkou. Bělovlasý majordomus začal bušit do dlažby svou úřednickou holí.

Pouze s biskupem to vůbec nehnulo. „To stačí, Stewarde,“ řekl. „Dobrý večer, paní Adélie. Dobrý večer, Gylto, vypadáš dobře.“

„To ty taky, chlapče.“

„Jak se vede Ulfovi?“

Majordomus překvapeně zamrkal; tohle je přece *lèse-majesté*, urážka majestátu. Sledoval nevěřícně svého pana biskupa, jak se obrátil k tomu Arabovi: „Doktore Mansure, *as-sallam alejkum.“*

„*Wa alejkum as-sallam.“*

No a tohle je snad ještě horší.

„Večeře nechť se podává zde a co nejrychleji, majordome, máme hrozně málo času.“

My, pomyslela si Adélie. To episkopální „my“.

„Ale… tvoje roucho, pane… Mám dát zavolat komorníka?“

„Paton mi pomůže.“ Biskup se několikrát krátce nadechl, rozpoznal ten pach a dodal: „A přineste taky pár kostí pro toho psa.“

„Jistě, pane.“ Majordomus dotčeně hnal ostatní služebnictvo z místnosti.

Biskup odcházel do ložnice a sekretář se hrnul za ním, sypaje ze sebe jedno vysvětlení za druhým; co udělal, co oni… „Nechápu ten rozpor, můj pane. Pouze jsem vše zařídil podle informací, kterých se mi dostalo z Oxfordu.“

V hlase biskupa Rowleyho zazněla jízlivost: „To se ty informace asi cestou nějak pokroutily.“

„Přesto jsem vše poslušně vykonal, jak nejlépe jsem uměl, do posledního písmenka, můj pane… Já tomu opravdu nerozumím…“

Otevřenými dveřmi bylo slyšet výlevy ukřivděného, zatímco otec Paton zbavoval svého pána pluviálu, komže, pallia, rukavic i mitry, jedné vrstvy výšivkami zdobených oděvů za druhou, výšivkami, které musely zaměstnat mnoho zručných švadlen po mnoho let, a se vším nakládal s nekonečnou péčí. Trvalo to.

„Rosamunda Cliffordová?“ zeptal se Mansur Gylty.

„Však ty ji taky znáš, ty pohane, né? To je ta spanilá Rosamunda, jak se vo ní zpívá – králova favoritka. Sou vo ní fůry písniček.“

Ta Rosamunda. Adélie si vzpomněla, jak na trhu minstrelové zpívávají za půl penny, a taky co často zpívají – někdy jsou ty písně romantické, ale většinou spíš oplzlé.

Jestli mě sem dovlekl kvůli nějaké povětrné ženské… Vzápětí si uvědomila, že i ona sama musí být pro většinu lidí jen nějaká povětrná ženská.

„Takže tu prej málem zabili, jo?“ prohlásila Gylta skoro vesele. „Možná to udělala královna Eleonora, jako že se jí chtěla zbavit, né? Dyť ta už musí bejt docela zelená samou žárlivostí.“

„O tom taky zpívají minstrelové?“ zeptala se Adélie.

„No ba,“ přitakala Gylta, ale hned se zarazila. „No jo, ale to zas tak určitě nebylo, že by to udělala královna; dyť sem minule slyšela, že ji král strčil do žaláře.“

Mocní a jejich konání, to je jak z jiného světa, to *je* jiný svět. Než se zprávy o jejich činech donesou až na mokřiska, získají už mezitím nádech romantiky a neosobního, vzdáleného mýtu, něčeho, co nemá pranic společného se skutečnými lidmi a co neznamená vůbec nic v porovnání s poslední záplavou nebo s pošlou krávou u sousedů, nebo v Adéliině případě s tím komplikovaným, ale přece jen úspěšným porodem Reedovic potomka.

Dřív to bylo jiné. Během války Štěpána s Matyldou byly zprávy o jejich jednání, příjezdech a odjezdech životně důležité, aby člověk věděl předem, že se do kraje blíží vojsko, buď královo nebo královnino, případně kteréhokoli barona. Aby se dalo včas utéci a zachránit aspoň holé životy, když už ne úrodu. A na mokřinách se tehdy válčilo zhusta; proto mívala Gylta v těch dobách o politice slušný přehled.

Jenže pak z toho strašného období povstal plantagenetovský vladař, jako král z pohádek, a nastolil mír, pořádek a celá Anglie vzkvétala. A jestli jsou někde za hranicemi říše nějaké jiné války – no potěš Bůh tamější lidi.

Manželka, kterou si Jindřich s sebou přivedl k trůnu, také jako by vystoupila z pohádky – z velmi barvité pohádky. Nebyla to žádná upejpavá panenská princezna, kdepak. Eleonora byla dědička kdečeho po celé Evropě, oslnivá osobnost, která vládla svému akvitánskému vévodství podle vlastního práva. Jenže pak se vdala za toho pobožného měkkotu, francouzského krále Ludvíka, a ten dokázal její rozlet omezovat natolik, že manželství skončilo rozvodem. A právě v té době se jí, třicetileté krasavici, začal dvořit tehdy devatenáctiletý Jindřich Plantagenet, oženil se s ní a do klína mu tak spadla všechna její rozlehlá panství, takže se rázem stal vladařem větší části Francie, než byla ta, která zbyla právem pěkně naštvanému králi Ludvíkovi.

O Eleonoře kolovalo nesčetně historek a skoro všechny se týkaly nějakého skandálu: že doprovázela Ludvíka na křížové výpravě s družinou svých amazonek s obnaženými prsy, že spala se svým strýcem Raymondem, knížetem z Antiochie, že se dopustila toho či toho…

Ale její noví angličtí poddaní čekali ještě větší zábavu, ještě šťavnatější příběhy a vlastně byli tak trochu zklamaní. Během dalších asi deseti let se Eleonora vytratila do pozadí jejich myslí a jediné, co se o ní vědělo, bylo, že vykonává své povinnosti královny a královské manželky, neboť povila Jindřichovi pět synů a tři dcery.

Jindřich měl i jiné děti s jinými ženami, jak se ostatně od zdravého, silného krále očekávalo; který vladař je ostatně neměl? Eleonoře to ovšem viditelně nepřekáželo, dokonce nechala mladého Geoffreyho, levobočka, kterého král zplodil s prostitutkou, vychovávat společně s vlastními dětmi u dvora.

Takže to bylo vlastně docela šťastné manželství.

Až do chvíle…

Co vlastně způsobilo tu prasklinu v loutně, že přestala krásně hrát? Příchod Rosamundy, mladé, líbezné dívky nejvznešenějšího rodu mezi Jindřichovými souložnicemi? V každém případě se jejich vztah stal zakrátko legendou a nesl se krajem jako píseň; král ji zbožňoval, nazýval ji Rosa Mundi, Růže na celém světě nejkrásnější, ubytoval si ji ve věži poblíž své lovecké chaty ve Woodstocku a obestavěl prý vše složitým labyrintem, aby nikdo jiný nedokázal najít cestu…

Chudák Eleonora, táhlo jí už na padesát a další děti už mít nemohla. Že by tu její zuřivou žárlivost měla na svědomí menopauza? Protože to nemohlo být nic jiného než zuřivý vztek, co ji přimělo dohnat svého nejstaršího syna, Jindřicha Mladíka, až ke vzpouře vůči vlastnímu otci. Královny umírají i za daleko menší prohřešky. Byl to vlastně téměř zázrak, že ji manžel nedal rovnou popravit a místo toho ji jen uvrhl do poměrně pohodlného vězení.

Ale co, i když se o takových věcech hezky spekuluje, přece jen jsou příliš vzdálené. Ať už přivedly královnu Eleonoru do žaláře jakékoli hříchy, spáchala je v Akvitánii, v Anjou nebo ve Vexinu, prostě v některém z těch míst daleko za hranicemi, kde královská rodina Plantagenetů také vládla. Většina anglických poddaných ani neměla jistotu, co královna vlastně provedla, a Gylta nebyla výjimkou. A také ji to příliš nezajímalo. Ani Adélii.

Z ložnice se náhle ozval překvapený výkřik: „Je *tady?* Ona si ho přinesla *s sebou*?“ Měl na sobě jen dlouhou sutanu, takže vypadal o něco mladší a štíhlejší, když se objevil ve dveřích, ale stejně to byl pořád hromotluk. Krátce se rozhlédl a pak už se hrnul ke koši stojícímu na stole. „Můj Bože,“ vydechl, „Bože dobrý.“

Jen to zkus, říkala si v duchu Adélie. Jen se opovaž zeptat, čí je to dítě.

Ale biskup jen zíral do košíku s užaslým výrazem, podobným tomu, jaký asi měla ve tváři faraónova dcera, když v rákosí spatřila maličkého Mojžíše. „To je on? Bože, vždyť on je celý já.“

„Ona,“ opravila ho Gylta. „Ona je celá ty.“

To je pro drby mezi církevními hodnostáři asi typické, napadlo Adélii zlomyslně, určitě se předháněli, kdo mu to vyklopí jako první, že jsem mu porodila dítě, ale nikdo se slovem nezmínil, jakého že je pohlaví.

„Dcera.“ Rowley jemně holčičku popadl a zvedl ji do výše. Malá tvářička zamrkala, jak se probouzela ze spánku, a pak se začala usmívat. „Syna umí kdejaký hlupák,“ prohlásil biskup, „ale zplodit dceru, na to je třeba pořádného chlapa.“

Přesně kvůli tomuhle jsem ho tak milovala.

„No to je ale tatínkův drobeček,“ vrkal biskup, „kukadla jako pomněnky, no ty je ale máš, přesně jako tatínek. A ty prstíčky, k zulíbání, mlasky mlask. To je ale legrace, viď? No ano, taky se mi to líbí.“

Adélie jen bezmocně pozorovala, jak tu situaci sleduje i otec Paton. Chtěla upozornit Rowleyho, že se nechal poněkud unést, takové rodičovské poblouznění se pro biskupa přece vůbec nehodí. Dalo se ovšem předpokládat, že sekretář je zasvěcen do všech tajemství svého pána – a teď už je stejně pozdě něco zastírat.

Konečně se pan biskup zahleděl taky na Adélii. „A to bude odmalička plešatá? Nebo jí z toho chmýří na hlavě časem vyrostou vlasy? A jak se vlastně jmenuje?“

„Allie,“ promluvila Gylta za Adélii.

„*Ali?*“

„Almeisan, celým jménem,“ řekla vzdorovitě Adélie. „Pojmenoval ji Mansur. Almeisan je jedna hvězda.“

„Arabsky.“

„A proč ne?“ Byla celá naježená do útoku. „To Arabové učí zbytek světa astronomii. A je to krásné jméno, v překladu znamená Zářící.“

„Já neříkám, že se mi nelíbí. Jenomže já jsem chtěl, aby se jmenovala Ariadne.“

„Jenomže jsi u toho nebyl,“ namítla Adélie s dávkou uštěpačnosti.

Ariadne bylo opravdu jméno, které si pro případnou dceru sám vybral. Poznali se tenkrát na stejné cestě a ve stejnou dobu jako s převorem Geoffreym. A i když to tehdy netušili, měli i shodný úkol; Rowley Picot se vydával za jednoho z Jindřichových výběrčích daní, ale ve skutečnosti jej král pověřil tajným pátráním po netvoru, který vraždil v cambridgeshireském kraji děti a redukoval tím příjmy královské pokladny. A tak se ti dva začali zabývat případem společně. Adélie jako s červenou nití dovedla ostatní až do vrahova doupěte. A Rowley ji, stejně jako Theseus, zachránil z jeho spárů.

Načež ji, rovněž jako Theseus, opustil.

Věděla, že to od ní nebylo fér, on ji přece požádal o ruku, prosil ji, ať se za něj vdá, jenže v té době už měl od krále příslib baronského titulu, který řádnou a právoplatnou manželku jaksi automaticky vyžadoval, manželku, která by byla oddaná jemu a jejich dětem i vedení domácnosti – takovou vznešenou a konvenční anglickou paní domu, a ne ženu, která se nemůže a ani nechce vzdát své povinnosti vůči živým i mrtvým.

Nedokážu mu odpustit, že udělal přesně to, co jsem mu sama řekla, ať udělá: ať mě nechá být, zapomene na mne a raději přijme královu nabídku biskupského úřadu.

Kéž ti Bůh nedopřeje klidu, mohl jsi mi aspoň napsat list.

„Tak," řekla po chvíli, „už ses na ni podíval a my teď půjdeme."

„Teďka?" ozvala se Gylta. „A to tu nezůstanem ani na to jídlo?"

„Ne." Hledala záminku k odchodu už od začátku a tak ji dávno měla. „Jestli se někdo pokusil ublížit té Rosamundě Cliffordové, tak je mi to moc líto, ale se mnou to nemá nic společného."

Přešla přes místnost až k němu, aby si od něj vzala dítě. Ocitla se tak blízko něj, že jasně cítila kadidlo od poslední mše, kterou sloužil, a měla pocit, že se ta zvláštní vůně musela vsáknout i holčičce do chmýří na hlavě. Jeho oči už zblízka vůbec nepatřily Rowleymu, byly to oči pana biskupa a měl je velmi, velmi unavené – před chvílí přece přijel až z Oxfordu – a velmi, velmi vážné.

„Ani kdyby to znamenalo občanskou válku?" zeptal se.

Vepřové poslali zpátky do kuchyně, aby neuráželo nos doktora Mansura a neporušovalo jeho islámské zásady, ale zbyla ještě hojnost mihulí a štika v aspiku, čtyři různé druhy kachniček, telecí se šodó, křupavé zlatavé bochánky chleba, všeho dostatek pro dvacet hladových a navíc, ať už to mohamedánský nos dráždilo nebo ne – vína snad ještě pro dvacet dalších, rozlévaného do převzácných skleněných číší.

Když bylo konečně vše naservírováno na stole, poslali služebnictvo pryč. Jen otec Paton směl zůstat a ze slámy rozprostřené pod stolem se ozývalo spokojené chroupání, jak si pes pochutnával na kostech.

„On ji musel uvěznit," vysvětloval Rowley situaci krále a královny Eleonory. „Podněcovala totiž krále Mladíka, aby se svému otci otevřeně postavil."

„To sem nikdy nepochopila," prohlásila Gylta s pusou plnou kachní pečínky. „Teda jako myslím to, proč Jindřich nechal korunovat i toho svýho mladýho, když sám zůstává králem. Starej král a mladej král, vobá naráz na trůnu. Z toho nemůže být nic jinýho než trable."

„Jindřich byl vážně nemocný," řekl na to Rowley. „Chtěl mít jistotu, že bude zachován mír v podobě jeho následníka, kdyby zemřel – nepřál si žádnou další válku podobnou té Štěpánově s Matyldou."

Gylta pokývala hlavou. „No to bysme nechtěli ani my."

Byla to zvláštní večeře. Biskup Rowley byl nucen objasňovat ten případ prosté hospodyni a Arabovi, protože žena, která jej měla řešit, se na něj ani nepodívala. Seděla mlčky a skoro vůbec nejedla.

Je to někdo úplně jiný; z toho muže, kterého jsem znávala, v něm nezbylo skoro nic. Zatraceně, jak to, že mě tak snadno přestal milovat?

Sekretář, kterého si nikdo příliš nevšímal, se ládoval, jako by týden hladověl, ale očima přitom stále visel na svém pánovi, jako by číhal na další projevy nebiskupského chování.

Biskup zatím vysvětloval okolnosti, které jej přiměly rozjet se tryskem z Oxfordu sem, na okraj své diecéze, a zítra jej odvedou mnohem dál, do Normandie, kde musí vyhledat krále a zpravit jej o tom, co se událo, dřív než se to dozví od jiných. Zpravit jej o tom, že Rosamundě Cliffordové, nejoblíbenější z královych milostnic, někdo přimíchal do jídla jedovaté houby.

„Houby?“ opakovala Gylta. „Tak to mohla bejt nešťastná náhoda, né? Houby sou potvory, na ty si člověk musí dávat sakra bacha.“

„Byl to záměr,“ trval na svém biskup. „Věř mi, Gylto, to nebylo náhodou. Otrávila se opravdu těžce. Proto mě taky povolali na Wormhold, k jejímu loži, protože už měli za to, že jí není pomoci. Chvála Pánu na nebesích, že se nakonec uzdravila, ale král bude chtít vypátrat, kdo byl ten travič, a já jej chci – přímo *musím* – ujistit, že se tím už zabývá i jeho nejuznávanější vyšetřovací tým…,“ zarazil se, uklonil se směrem k Mansurovi a ten mu gesto opětoval, „… pan doktor… a jeho asistentka.“ Následovala úklona k Adélii.

Ulevilo se jí, že Rowley kvůli otci Patonovi dál předstírá, že je to Mansur, kdo disponuje potřebnými znalostmi k takovému pátrání, a ne ona. Sám sebe právě ohrozil obviněním z nemorálnosti, když dal otevřeně najevo, že Allie je jeho dcera, ale ji, Adélii, teď chránil před daleko vážnějším obviněním z čarodějnictví.

Gylta, které se role detektiva zalíbila, se ozvala: „No ale to teda nemohla bejt královna, kdo jí poslal ty houby, že né? Když je v řetězech v žaláři, né?“

„Kdyby tak jen opravdu byla. V řetězech.“ Rowley se na okamžik stal zase tím starým Rowleym, naštvaným tak, že sekretář jen mrkal. „Ta zatracená ženská utekla. Je to asi dvě neděle.“

„Ach jéje,“ vzdychla Gylta.

„No právě, jéje, a naposledy ji viděli na cestě směrem do Anglie, což jí dalo dostatek času, jak se domnívá kdekdo kromě mě, aby dokázala otrávit celé to hejno Jindřichových souložnic.“

Naklonil se přes stůl k Adélii a rukou přitom odsunul poháry s vínem, svůj i její. „*Ty* ho znáš, znáš ty jeho nálady. *Ty* jsi ho zažila, když se přestává kontrolovat. On Rosamundu miluje, opravdu ji miluje. Dá se očekávat, že bude křičet po Eleonořině smrti, stejně jako vykřikoval po té Becketově? On to nebude myslet tak doslova, ale bohužel se vždycky najde nějaký hajzlík, který bude mít důvod toho využít a ještě bude tvrdit, že to dělá na příkaz krále, stejně jako s Becketem. A jestli Eleonora přijde o hlavu, všichni její synové se otočí proti svému otci jako jediná obří vlna močůvky.“

Usadil se zpátky na židli. „Občanská válka? Bude tady, tam, všude. Na Štěpána a Matyldu se proti tomu bude vzpomínat jako na hašteřící se děti.“

Mansur položil v ochranném gestu ruku Gyltě na rameno. Vzduch se chvěl neklidem, jako by se zmítal pod divokými nápory němé bitvy a bezhlesého nářku umírajících. Duch zavražděného arcibiskupa se zvedl zpod svého náhrobku v Canterbury a vplížil se do místnosti.

Otec Paton hleděl z jedné tváře na druhou a nedokázal si vysvětlit, proč se pan biskup obrací s takovou vehemencí na doktorovu pomocnici a ne přímo na něj samotného.

„A udělala to ona?“ zeptala se nakonec Adélie.

„Ne.“ Rowley si ubrouskem setřel kapku tuku z rukávu a dolil si číši.

„Určitě?“

„Eleonora to nebyla, já ji znám.“

Zná ji? Mezi biskupem a královnou nepochybně existoval blízký vztah; když Eleonoře a Jindřichovi zemřel jejich tříletý prvorozený syn, přála si královna, aby byl do Jeruzaléma dopraven mečík nebohého dítěte, aby alespoň symbolicky, posmrtně, byl maličký Vilém považován za bojovníka svatého kříže. A byl to právě Rowley, kdo podnikl tu strastiplnou cestu a složil chlapcův meč na oltář Páně – takže Eleonora na Rowleyho samozřejmě pohlížela vlídně.

Jenže, jako ostatně všechny královské záležitosti, i tahle byla dohodnuta Jindřichem: Jindřich dával Rowleymu příkazy a Jindřich vyslechl zprávy o událostech ve Svaté zemi, které s sebou Rowley přivezl zpět. Jistě, Rowley Picot byl daleko více královým agentem nežli přepravcem meče královnina syna.

Aby ovšem ukázal svou důvěrnou znalost královniny povahy, neodpustil si biskup dodatek: „Mezi námi, ona by byla schopná prořízнout Rosamundě hrdlo, ale jed… to ne. To prostě není její styl.“

Adélie přikývla a řekla arabsky: „Stejně ale nechápu, co vlastně po mně chceš, já jsem přece vykladačka smrti…“

„Oplýváš logickým myšlením,“ přerušil ji biskup, rovněž arabsky. „Všímáš si toho, co jiní nevidí. Kdo vloni zbavil Židy obvinění z vražd dětí? Kdo našel skutečného vraha?“

„Tehdy jsem měla pomocníky.“ Můj starý dobrý nenápadný pan Simon Neapolský, skutečný vyšetřovatel, který za tím úkolem se mnou přijel ze Salerna a pak tady kvůli tomu zemřel.

Mansur, a to bylo u něj docela nezvyklé, se náhle vložil do řeči a ukázal rukou na Adélii: „Ona už se nesmí znovu dostat do podobného nebezpečí. To jen vůle Alláhova ji minule zachránila z té smrtonosné šachty.“

Adélie se na něj vlídně usmála. Jen si to přikládej Alláhovi, když chceš. Já přece vím, že jsem to přežila jen díky tomu, že psi včas přivedli Rowleyho po mé stopě. A od jedné věci mě nezachránil vůbec nikdo, ani Rowley, ani Alláh, ani Bůh: od hrůzných vzpomínek, které se mi od té doby tu a tam vynořují znovu a znovu tak ostře a věrně, jako by se to vše opakovalo – jenže tentokrát se to děje mé malé Allii.

„Jistěže už se nedostane do takového nebezpečí,“ řekl mezitím biskup energicky Mansurovi. „Tohle je docela jiný případ. Nedošlo tady k žádné vraždě, jen k takovému neohrabanému pokusu o ni. Ať už to byl kdokoli, je dávno pryč. Ale… copak to sami nevidíte?“ Málem převrátil pohár, jak prudce udeřil pěstí do stolu. „*Nechápete* to? *Všichni* budou slepě věřit, že ji otrávila Eleonora; ona přece Rosamundu nenávidí a pravděpodobně v té době nebyla daleko. Copak to Gyltu nenapadlo okamžitě? A nenapadne to taky zbytek světa?“ odvrátil zrak od Mansura a zakotvil jím ve tváři ženy sedící naproti němu. „Ve jménu Pána Boha našeho, Adélie, pomoz mi.“

Gylta mlčky šťouchla Mansura a výrazně přitom vysunula bradu směrem ke dveřím. Arab jen přikývl, vstal a znovu popadl otce Patona za límec.

Ti dva, co zůstali sedět u stolu, si odchodu ostatních ani nevšimli; biskup upřeně hleděl na Adélii a ona zase na svoje sevřené ruce.

Tak už se přestaň stavět na zadní, říkala si v duchu. On mě přece neopustil ze své vůle, vždyť jsem to byla já, kdo se odmítl za něj vdát,

jedině já jsem trvala na tom, že už se s ním nechci setkat. Je nelogické obviňovat ho, že to dodržuje.

A stejně, k čertu s ním, mohl za celé ty měsíce udělat aspoň *něco* – mohl aspoň pozdravit vlastní dítě.

„A jakpak vlastně vycházíš s Pánem Bohem?“ zeptala se.

„Sloužím mu, doufám, dobře.“

„Konáš dobro?“

„Když to jde.“

A všichni přitom víme, pomyslela si v duchu, že bys klidně obětoval Boha i jeho dobro a mě i naši dceru, kohokoliv, pokud by to posloužilo Jindřichu Plantagenetovi.

Ozval se teď tišším hlasem: „Omlouvám se ti za to, Adélie. Nebyl bych porušil tvé přání, že se už nesejdeme, kdyby to nebylo tak důležité.“

A ona na to: „Jestli se prokáže, že je tím vinna Eleonora, nebudu lhát, to ti musím říct předem.“

„Hola, výborně!“ Teď to byl zase ten starý dobrý Rowley, ta energie, ten výkřik, který svou silou rozechvěl i hladinu vína v pohárech – ano, to je, aspoň na tenhle okamžik, zase můj milý, plný radosti a vášně.

„To sis nemohla odpustit, že ne? A dítě si bereš s sebou, viď? No jistě, vždyť určitě ještě kojíš – to je sakra zvláštní, představit si tě jako zásobárnu mléka.“ Vyskočil od stolu, otevřel dveře a volal k sobě otce Patona. „Mezi mými věcmi je košík hub, jdi pro něj a přines nám jej.“ Obrátil se zpátky k Adélii a široce se zubil. „Říkal jsem si, že bys určitě chtěla nějaký důkazní materiál.“

„Blázne,“ ucedila.

„Nebráním se, tenhle blázen totiž právě zachraňuje svého krále a svou zemi, nebo aspoň zahyne ve snaze dosáhnout toho.“

„Nebo v tom procesu jaksi omylem připraví o život mě, viď?“ Přestaň, napomenula se, přestaň kňourat jako nějaká ukřivděná fňukna; bylo to tvoje rozhodnutí.

Biskup pokrčil rameny. „Budeš v naprostém bezpečí, nikdo přece nehodlá otrávit *tebe*. Budeš mít s sebou Gyltu a Mansura – pomáhej Bůh komukoli, kdy by se opovážil na tebe vztáhnout ruku, když ti dva jsou nablízku – a já ti pošlu služebnictvo. A – předpokládám, že ta psovitá obluda pojede také?“

„Jistě,“ přitakala. „A jmenuje se Strážce.“

„To je zase nějaký další převorův objev, který tě má hlídat? Ještě se moc dobře pamatuju na Hlídače.“

Další bytost, která položila svůj život za záchranu toho mého. Místnost byla najednou plná vzpomínek, které bolely – a měly onu nebezpečnou hodnotu sdílených úvah.

„*Můj* hlídací pes je Paton,“ prohodil biskup konverzačním tónem. „Střeží mou počestnost jako nějaký prokletý pás cudnosti. I když, počkej, až uvidíš labyrint spanilé Rosamundy. Je to největší bludiště v celém křesťanském světě. A mimochodem, počkej, až uvidíš samotnou Rosamundu, není taková, jakou bys čekala. Ve skutečnosti…“

„Je v nebezpečí?“ přerušila jej.

„Co? Labyrint, nebo Rosamunda?“

„Tvoje počestnost.“

Hlas mu rázem změkl. „Budeš se divit, ale není. Myslel jsem, když jsi mě odvrhla, že… Ale Bůh byl ke mně milostivý a zmírnil divokou bouři na lehoučký vánek.“

„Zvlášť když Jindřich zrovínka potřeboval ochotného biskupa.“ Přestaň, nech toho už.

„A když svět potřeboval dalšího doktora a ne manželku,“ podotkl stále ještě vlídně, „teď už to chápu, modlil jsem se, abych tomu byl schopen porozumět, to, že manželství by tě znehodnotilo.“

Ano, ano. Kdybych svolila ke sňatku, on by odmítl nabídku biskupské hodnosti, kterou mu král učinil z vlastního politického zájmu, ale já mám přece vyšší poslání. A toho bych se musela vzdát, on potřeboval choť, ne doktorku, a už vůbec ne vykladačku smrti.

A ostatně, pomyslela si ještě, ani jeden z nás by tomu druhému neudělil takový vpravdě obětní dar.

Rowley vstal a šel k holčičce, udělal jí palcem na čele křížek. „Bůh ti žehnej, dceruško.“ Obrátil se zpět. „I tobě, má paní. Ať vás Bůh ochrání ode všeho zlého a klid a mír království Ježíšova nechť převládne nad jezdci apokalypsy.“ Vzdychl. „Neboť já slyším dusot jejich kopyt.“

Otec Paton se vrátil s košíkem a podal jej svému pánovi, který sekretáře ihned gestem odeslal pryč.

Adélie se pořád ještě dívala na Rowleyho. V této bohatstvím přetékající komnatě, ve víru emocí, které tu nyní prožívala, jak se stíny minulosti vynořovaly a zase mizely, v tom všem mělo být ještě něco navíc – nějaká vnitřní podstata –, co tady ovšem chybělo. Adélie

postřehla pouze prchavý závan onoho skrytého smyslu, oné svatosti; bylo to to poslední, co by Adélie u Rowleyho čekala. Můj milenec se stal služebníkem Božím.

Usadil se do křesla vedle ní, začal jí popisovat detaily toho pokusu připravit Rosamundu o život a přistrčil jí pod nos přinesený košík, aby mohla prostudovat jeho obsah. Před časem by nedokázal sedět tak blízko, aniž by se mě dotkl; teď jako kdyby se ke mně nakláněl asketický poustevník.

Rosamunda zbožňovala dušené houby, to se o ní vědělo. Líná služka, která je šla nasbírat do lesa, byla jen ráda, když jí nějaká neznámá stařena nabídla několik hrstí, a už se ani neobtěžovala hledat další.

„Rosamunda je nedostala na talíř všechny, bylo jich hodně a něco zůstalo na později, a když jsem byl u ní, vzal jsem ten zbytek s sebou. Říkal jsem si, že bys možná dokázala zjistit, odkud jsou, nebo tak něco – ty se přece v houbách vyznáš, ne?“

Ano, něco o nich vím. Adélie je začala poslušně obracet špičkou svého nože, zatímco Rowley mluvil.

Byla to zajímavá sbírka, i když už značně povadla; klouzky, kterým Angličané říkají Slizký Jack, hlívy, kotrče, čirůvky, lošáky. Všechny jedlé a velmi chutné, ale je to nezvyklá směs, velmi nezvyklá, různorodá; některé z těchto druhů rostou výhradně na křídovém podloží, jiné pod borovicemi, na loukách a další zase v listnatých lesích.

Ať už to byl záměr nebo ne, rozhodně ten, kdo tyhle houby nasbíral, rozhodil svoje sítě hodně naširoko a nespokojil se s košíkem plným něčeho, o čem by se dalo říci, že to pochází z nějakého konkrétního místa.

„Jak říkám, byl v tom úmysl,“ pokračoval biskup. „Ta babice, ať už to byl kdokoli, to ještě zdůraznila – že jsou pro lady Rosamundu a pro nikoho jiného. A od té doby tu ženštinu taky nikdo nespatřil. Zmizela. Přihodila mezi ně pár jedovatých, jen se pořádně podívej, a doufala, že se jimi ta chuděra otráví, a jen díky Božímu milosrdenství…“

„Ale ona *je* mrtvá, Rowleyi,“ skočila mu do řeči Adélie.

„Cože?“

„Jestli jsou tohle ty stejné houby, které Rosamunda snědla, tak už je mrtvá.“

„Ale ne, říkal jsem ti to přece, ona se zase vzpamatovala. Bylo jí mnohem líp, když jsem odjížděl.“

„Já vím.“ Adélii ho najednou přišlo hrozně líto. Kdybych tak dokázala změnit to, co mu teď musím říci… „Tak to totiž, bohužel, probíhá.“ Nabodla smrtelně jedovatý exemplář na špičku nože a zvedla jej do výšky. „To je pro tuto houbu typické, kdo ji pozře, je otrávený, ale na jistou dobu se mu prý vždycky uleví.“

Vypadala docela neškodně, měla bělavé lupeny, klobouk na povrchu už hnědl stářím, ale voněla pořád docela pěkně. „Říká se jí smrtonoska nebo zelená muchomůrka a roste všude; viděla jsem ji v Itálii, na Sicílii, ve Francii i tady, v Anglii. A viděla jsem také její účinky, studovala jsem těla těch, kteří se jí najedli – a zdaleka ne jen jedno. Má vždycky smrtelné účinky.“

„Ne,“ bránil se tomu poznatku, „to nemůže být pravda.“

„Je mi to líto, moc líto, ale jestli snědla byť jen jedinou tuhle houbu, dokonce i jen malý kousek z ní…“ On to potřebuje slyšet se vším všudy. „Nejdřív se dostaví nevolnost a průjem, bolesti v břiše, pak zhruba den nebo dva se zdá, že otrava ustupuje. Ale to jen mezitím jed proniká do jater a ledvin. Není na to absolutně žádný lék. Rowleyi, ona je už mrtvá.“

KAPITOLA TŘETÍ

Nyní už přestalo mít smysl, aby se biskup plavil z Anglie do Normandie, aby uklidnil rozzuřeného krále. Králova láska byla mrtvá a král se nyní přižene do Anglie osobně, přiřítí se jako démon, bude kolem sebe šlehat plameny hněvu – a možná jimi spálí na popel i svou vlastní choť, pokud se mu ji podaří nalézt.

A tak biskup vyrazil hned za úsvitu jako další démon vypuštěný na svobodu, aby měl před králem náskok, aby mohl najít královnu a odvézt ji pryč, být na místě činu, nalézt pachatele, místního člověka, a moci prohlásit: zadrž, můj pane; *toto* je vrah tvé Rosamundy.

Aby předešel Armagedonu.

A s biskupem vyrazila jeho družina, pouhá hrstka oproti jeho obvyklému doprovodu: dva zbrojnoši, osobní páže, majordomus, posel, vůz, koně a náhradní koně. A taky jeden arabský doktor, pes, dvě ženy a miminko – a jen ať si zkusí zůstávat pozadu.

Nezůstávali pozadu. Ale dařilo se jim to jen taktak. Jejich vůz, „kočár“ podle otce Patona, byl překrásně vyřezávaný, uzavřený ze všech stran před nepřízní počasí voskovaným fialovým plátnem a vyskládaný uvnitř na slámě stejnobarevnými polštáři, ale nebyl určen pro rychlou jízdu. Po třech hodinách kodrcání Gylta prohlásila, že kdyby měla zůstat v té kraksně ještě jen o malou chvilku dýl, nezbyly by jí už vůbec žádný zuby a tomu chudákovi děcku by to vytřáslo mozek z hlavy.

Přesedli tedy na koně, maličkou Allii uložili do pěkně vystlané sedlové brašny, kde si hověla jako v peřinkách, a psa Strážce strčili trochu méně jemně do té druhé. Celá ta změna proběhla ve chvatu, aby nezůstali příliš pozadu za biskupem, který na ně nehodlal čekat.

Posel Jacques dostal za úkol hnát tryskem napřed, aby dal připravit biskupský palác v St. Albans k přenocování, a příštího dne zajistil

totéž v hostinci zvaném Barleycorn, v Aylesbury. Bylo zima, ochlazovalo se tím více, čím dál na západ je cesta vedla, jako kdyby jim za krk vanul ledový dech Jindřicha Plantageneta a stále se blížil.

Do Barleycornu ovšem nedorazili, neboť toho dne začalo hustě sněžit a celá skupina odbočila z hlavní silnice vzhůru do kopců na stezku Icknield Way, kde aleje stromů roubících cestu a křídové podloží pod kopyty koní místo jílovitého bláta usnadňovaly a také urychlovaly jejich putování v tom nečase.

Tady nahoře však nebyly žádné hostince a biskup nehodlal ztrácet čas sestupem dolů do nížiny. „Utáboříme se," řekl prostě.

Když pak konečně vydal příkaz zastavit na noc, Adéliiny svaly už protestovaly proti sebemenšímu pohybu. Znepokojeně se podívala na Gyltu, která také sesedala z koně s viditelnými obtížemi. „Zvládneš to?" I když byla Gylta statná ženská z mokřisek, přece jen už byla pěkných pár let babičkou a zasluhovala lepší zacházení než tohle.

„Mám bolavý…, ani ti nepovím kde."

„To já taky." A pálí to jako polité kyselinou.

Jediný, kdo vypadal ještě zuboženěji než ony dvě, byl otec Paton, který navíc cestou s velkým nářkem vyvrátil vydatnou snídani ze St. Albans a dával se ještě po zbytek dne. „Neměls to holt tak zhltat, otče," vyčinila mu ještě Gylta.

Naproti tomu maličké Allii cesta vůbec nevadila; jistě, zachumlaná ve velké brašně si nejspíš jen užívala rytmické pohupování koňského kroku a neprotestovala ani proti nezvykle kvapnému nakojení pokaždé, když biskup Rowley nařídil zastavit a vystřídat koně.

Obě ženy i s miminkem se tedy uchýlily zpět do vozu a ošetřovaly si oděrky a opuchliny mastí z Adéliiných lékařských zásob. „A tomu páterovi Plesnivcovi nedáme nic," prohlásila Gylta pomstychtivě. Otec Paton se jí protivil čím dál víc.

„A co Mansur? Ten taky není zvyklý strávit celý den v sedle."

„To je ranař…," usmála se Gylta, která svůj obdiv a náklonnost k Arabovi jinak spíš skrývala, „ten necekne, ani kdyby seděl zadkem rovnou v ohništi."

Byla to pravda, Mansur rozvíjel svůj stoický přístup až k hranicím dokonalé apatie. Zážitky z dětství, kdy ho prodali byzantským mnichům a ti se rozhodli pojistit si jeho krásný chlapecký hlásek kastrací, jej dovedly k pochopení, jak marné je na cokoliv si stěžovat.

Za ta dlouhá léta, která následovala poté, co nalezl útočiště u Adéliiných adoptivních rodičů a stal se jejím ochráncem

a společníkem, ho Adélie nikdy neslyšela utrousit jedinou větu nářků. Mansur toho vůbec příliš nenamluvil, obzvlášť ne v přítomnosti cizích lidí. Angličané jej v jeho arabském hávu považovali za exotickou bytost a to ani nemuseli slyšet dětsky zpěvavý hlas, vycházející z hrdla muže šest stop vysokého a s ostře řezanou tváří orlího profilu.

Zbrojnoši Oswald a Aelwyn i pacholek Walt se mu raději vyhýbali; bylo jasné, že mu připisují různé okultní schopnosti. Zato s Adélií mluvili jako s nějakou courou, jen si dávali náramný pozor, aby se při tom nenachomýtl Rowley. Zpočátku pokládala jejich neslušnosti za projev nespokojenosti s drsným cestováním, ale postupně si uvědomila, že se to chování týká vždycky jen jí. Pokud nebyli po ruce Mansur nebo biskup, nikdo jí nepomohl do sedla, a kdykoliv si odskočila do křovin za potřebou, slyšela zpovzdálí posměšné pohvizdování. A párkrát taky zaslechla Strážcovo kviknutí, jako by ho někdo nakopl.

Nedostaly s Gyltou ani dámská sedla. Rowley pro ně sice poslal, ale v tom náhlém chvatu se na ně jaksi zapomnělo, a tak jely obě ženy rozkročmo, po mužském způsobu, což bylo velmi nezvyklé, ačkoli Adélie, která považovala dámské sedlo za škodlivé pro páteř, to vlastně vítala. Šlo nicméně přece jen o nezdvořilé opomenutí a ona se domnívala, že bylo záměrné.

V očích lidí sloužících církvi byla samozřejmě obyčejná běhna, buď biskupova nebo Saracénova souložnice, možná obojí. Už tak jim všem přišlo protivné trmácet se v tom mizerném počasí přes půl země kvůli pohřbu královy milostnice, a ještě k tomu s sebou vláčet nějakou další couru.

„Proč s náma vůbec jede?“

„Bůh ví. Prej je hrozně chytrá, říkali.“

„Ledaže má chytrou kundu, to tak nejspíš. A to děcko, to je biskupův parchant?“

„To může bejt čímkoliv.“

Příliš se tím netajili, takže to zaslechla i Adélie.

Zatraceně, tohle by mu ale mohlo ublížit; Jindřich II. jmenoval Rowleyho do úřadu biskupa proti vůli církve, která měla pro St. Albans vlastního kandidáta. Zvěst o tom, že má nelegitimního potomka, by posloužila jeho nepřátelům jako šikovná zbraň.

K čertu s církví, říkala si Adélie. Náš vztah skončil dřív, než se stal biskupem. A vůbec, k čertu s tím nemožným celibátem, k čertu s takovým pokrytectvím – vždyť celý křesťanský svět se jen hemží

kněžími, kteří se v nejrůznějším hříchu doslova topí. A kolikpak z nich společnost odsuzuje?

A taky k čertu s tou nenávistí vůči ženám – vždyť to je urážka poloviny lidského pokolení, a ty, které se odmítnou vmísit do stáda a splynout, automaticky proklínají jako povětrnice, kacířky a čarodějnice.

Mizerové, myslela na biskupovy muže, copak *vy* jste snad nevinní? Jsou snad všechny vaše děti manželské? Kolikrát jste si ženskou jen tak zavlekli do sena, místo abyste se s ní nejdřív řádně oženili?

A taky k čertu s tebou, biskupe Rowleyi, za to, žes mě dostal do téhle situace.

A potom, když kojila Allii, proklela je všechny ještě jednou za to, že ji tak rozčílili, že je musela všechny proklínat.

Otec Paton jediný jejím kletbám unikl, nedalo se mu nic vyčítat a nebylo jej proč zbožňovat, a on s ní jednal stejně jako se všemi ostatními – naprosto neutrálně a jen z čiré povinnosti.

Zdálo se jí, že aspoň posel Jacques, mladý a jaksi přehnaně energický neotesanec s velkýma ušima, se k ní chová o poznání vlídněji než kdokoli jiný, jenže právě toho biskup neustále zaměstnával různým doručováním zpráv a přípravami noclehů, takže ho Adélie zahlédla jen tu a tam.

Ani se nějak viditelně neprojevilo, že Icknield Way se změnila na stezku Ridgeway. Chlad nabíral na intenzitě a ubíral lidem i koním na síle, ale už se alespoň blížili k Temži a ke klášteru Godstow, jehož budovy se rozkládaly na jednom z říčních ostrovů.

Jacques se vrátil zpátky ke skupině; vynořil se z lesíka před nimi jako veliký bílý medvěd. Setřepal sníh a uklonil se Rowleymu. „Abatyše matka Edyve posílá Jeho lordstvu pozdravy a je potěšena, že jej i s družinou smí ubytovat ve svých příbytcích. Mám rovněž vyřídit, že tělo lady Rosamundy by do kláštera mělo být dopraveno po řece právě dnes.“

„Takže je opravdu mrtvá,“ vydechl Rowley ztěžka.

„Věru, pane, nepochybně, neboť řádové sestry již připravují její pohřeb.“

Biskup se na něj zamračil. „Jeď tam zpátky. Řekni jim, že dorazíme dnes večer a že s sebou vezu saracénského doktora, který má vyšetřit tělo lady Rosamundy a zjistit, jak zemřela.“ Obrátil se k Adélii a dodal latinsky: „Budeš chtít tu mrtvou vidět, ne?“

„Určitě.“ I když vlastně nevím, co bych se od ní asi tak mohla dozvědět.

Posel se zdržel jen natolik, aby si mohl nacpat sedlovou brašnu chlebem, sýrem a měchem piva, než se zas rozjede do toho nečasu.

„Neměl by sis nejdřív odpočinout?“ ptala se ho Adélie.

„O mě se neboj, paní. Já si zdřímnu v sedle.“

To kdybych tak uměla já. Stojí mě všechny síly, abych se vůbec udržela v sedle. Pláště, které na cestu obstaral otec Paton, jsou z laciné vlny, a kdybychom s Gyltou a Mansurem neměli navíc ještě vlastní pláštěnky z bobřích kožešin, dozajista bychom už umrzli. V mokřinách žije bobrů víc než dost a tohle byl opravdu šikovný dárek od toho vděčného lovce, kterého jsem vyléčila ze zápalu plic.

Toho odpoledne poutníci sestoupili z kopců do vsi jménem Teame a pokračovali po cestě vedoucí k Oxfordu. Začínalo se stmívat a pořád ještě sněžilo, ale biskup rozhodl: „Už to není daleko, zapálíme lucerny a dojedeme tam.“

Byla to strastiplná pouť; koně bylo třeba třít houněmi, i když byli v pohybu. Taky jim pacholci museli nasadit čelenky, které jim částečně zakryly oči a obvykle sloužily jako ochrana před mouchami, ale nyní je chránily před těžkými sněhovými vločkami, které jim přimrzaly k dlouhým řasám.

Nebylo už vidět na krok. Kdyby cestu nelemovaly pásy živého plotu, dávno by z ní sešli, lucerny nelucerny, a skončili by někde v polích nebo sjeli do řeky. Na křižovatce, kde živý plot chyběl, musel Rowley celou skupinu zastavit, než zbrojnoši našli tu správnou cestu, a i to dělali tak, že neustále volali jeden na druhého, aby o sobě věděli – pár kroků špatným směrem se v této zimě mohlo kdykoliv stát osudnými.

Ženy se musely, už nejen kvůli dítěti, ale také kvůli sobě, uchýlit zpátky do vozu a zůstat v něm. Otec Paton to učinil už nějakou dobu před nimi; naříkal, že kdyby měl ještě chvíli setrvat venku v té zimě, určitě by mu omrzly ruce a nebyl by pak schopen psát, což byla podstatná součást jeho služby u biskupa.

Zavěsily jednu lampu do oblouku kostry vozu nad hlavou a vyhrabaly si v nastlané slámě důlky na spaní; Allii uložily mezi sebe, aby ji hřálo také teplo jejich těl. Mráz pronikal dovnitř jako ostré čepele úzkými štěrbinami mezi plachtou a kostrou vozu a byl tak silný, že docela smazal vůni slámy a dokonce i pach Adéliina psa, který jim ležel u nohou.

Jeli krokem – koně vedl Mansur –, ale přes hluboké výmoly zamaskované sněhem se vůz stejně kodrcal a otřásal tak strašně, že nebylo možné v klidu odpočívat. A i kdyby, pomyšlení na to, jak je asi ostatním členům družiny tam venku, by jim stejně nedalo spát.

Gylta ovšem za to Rowleyho téměř obdivovala: „A von nezastaví a nezastaví, že né?“

„Kdepak.“ Vždyť to je muž, který pronásledoval vraha přes pouště Outremeru a přes půl Evropy až sem, do Anglie, toho nějaká sněhová bouře hned tak nezaskočí.

Ale tehdy byl mladší, napadlo Adélii. „Neber na něj žádné ohledy,“ řekla nahlas. „On nebere žádné na…“ Vůz sebou znovu trhl a ona se rychle chytila vzpěry vedle sebe; druhou rukou přitiskla holčičku k sobě, aby to s nimi nehodilo až k protější bočnici. Lucerna se otočila o sto osmdesát stupňů a Gylta vyskočila a rychle sfoukla svíčku, aby náhodou nechytila plachta vozu.

„…nás,“ dokončila Adélie větu.

V nakloněném voze slyšela, jak se otec Paton potmě modlí za vysvobození z té nesnáze, zatímco zvenčí se ozývaly arabské nadávky na koně, kteří odmítali táhnout. Těžko říci, co z toho zabralo, ale po dalším prudkém škubnutí se vůz srovnal a opět se rozjel.

„Vidíš,“ pokračovala Gylta v hovoru, jako by se nic nestalo, „Rowley, ten si pamatuje tu válku mezi Štěpánem a Matyldou, proti mně je to mladík, ale narodil se v té době a jeho rodiče, ti to zažili sakumprásk, zrovna jako já. Král Štěpán, ten nakonec umřel přirozenou smrtí, v posteli. A královna Matylda, ta byla silná jako dub. Ale jak ti dva spolu válčili…, to teda pro nás vobyčejný lidi nebylo. My sme padali jako mouchy. Bylo to…, bylo to, jako kdyby nás vobyčejný něco vyhodilo naráz do vzduchu a my se tam neměli čeho chytit.

Zákony přestaly platit, všechno přestalo platit. Mýho tatu, toho vodtáhli jednoho dne přímo z pole, aby šel stavět hrad pro Hugha Bigoda. Už se nikdá nevrátil. Až po třech letech sme se dozvěděli, že ho rozmáčkl padající kámen. A my sme bez něho málem pomřeli hlady.“

Adélie slyšela hluboký vzdech, hlubší, než když bývala Gylta unavená. Jednoduché věty, říkala si, ale ta tíha, co se v nich skrývá…

A Gylta pokračovala. „Taky sme přišli vo naši Emmu. Byla starší než já, bylo jí tenkrát asi tak jedenáct. Přitáhli k nám nějací žoldáci a máma vzala mě a naše bratry a utíkali sme se schovat do mokřisek,

ale Emmu chytili. Jak křičela, když ji vodváželi pryč, ještě teďka to slyším. Nikdá sme nezjistili, co se stalo dál, ale ani vona se už nevrátila.“

To byla lekce. Adélie už od Gylty o třináctileté válce slyšela, ale jen obecně, nikdy takhle osobně; jako svědkyně těch hrůz si nyní stárnoucí žena připomínala okamžiky, které dodnes rušily její klidný spánek. Feudalismus je pro ty, kteří žijí na jeho dně, velmi drsný, ale jistou ochranu přece jen skýtá; Adélie, jež vyrostla v privilegovaném a bezpečném prostředí, se právě dozvídala, co se stává, když se rozpadá starý řád a bere s sebou celou jednu civilizaci.

Lidé povolili uzdu zvířecím pudům, vzpomínala Gylta. Kluci z vesnic, kteří se uměli chovat slušně, když na ně člověk aspoň občas dohlédl, viděli, jak se veškerý dozor a pravidla vytrácejí a začali sami loupit a znásilňovat. „Jindřich Plantagenet, ať už je, jakej chce, to konečně zarazil, když sedl na trůn, víš. To řádění vopravdu přestalo, zase sme získali pevnou zem pod nohama. I úroda zase dozrávala, jak měla, slunko ráno vycházelo a večer zapadalo, zkrátka tak, jak to má bejt.“

„Chápu,“ hlesla Adélie.

„Akorát že ty to chápat nemůžeš, ne tak docela,“ namítla Gylta vlídně. „Zato Rowley, ten tomu rozumí. Jeho máma a táta, to byli ti vobyčejní, co to všecko prožili stejně jako já. Ten by i hory přestěhoval, jenom aby se to nestalo znova.

Stará se, takže můj Ulf, Bůh mu žehnej, může chodit do školy a má se čeho najest a nikdo ho jenom tak nepodřízne. Dyť co to je, taková trocha kodrcání? Pár vloček sněhu? To za to stojí, né?“

„Asi jsem myslela jen na sama na sebe, viď?“ přikývla Adélie.

„A na to malý,“ natáhla se Gylta a po hmatu poplácala Adélii po rameni. „A tak trochu i na Jeho lordstvo, bych řekla. Já za ním pudu, kam bude chtít, a ráda mu pomůžu.“

Gylta pozdvihla jejich výpravu k vyšším hodnotám a já se teď cítím zahanbena a ponechána napospas vlastní odmítavosti. Ani teď nedokážu slepě věřit těm argumentům, kvůli kterým právě podnikáme to, co podnikáme, ale pokud měl biskup pravdu a my bychom dokázali odvrátit občanskou válku, pak… Pak musím i já s nadšením učinit vše, co je v mých silách.

A taky činím, běželo jí hlavou s úšklebkem. Ulf je v bezpečí klášterní školy, Gylta a Mansur a moje dcera jsou tady se mnou.

A jsem ráda, že biskup Rowley se těší Boží milosti, která jej zbavila tělesné žádostivosti. Co jiného bych taky měla chtít.

Zavřela oči a oddala se trpělivému odolávání nepřízni počasí a cesty.

Probudilo ji další mohutné škubnutí. Vůz zastavil. Plachta se nadzvedla a dovnitř vletěl závan pronikavě ledového vzduchu a Adélie spatřila tvář, modravou a pokrytou jinovatkou. Byl to posel a ona se zeptala: „Už jsme na místě?“

„Skoro, paní.“ Jacquesův hlas zazněl rozrušeně. „Jeho lordstvo se ptá, jestli bys mohla vyjít ven a na něco se podívat?“

Přestalo sněžit. Z oblohy poseté hvězdami zářil měsíc a osvětloval krajinu, stejně nádhernou jako nebe nad ní. Biskup a jeho průvodci včetně Mansura stáli ve skupince na začátku úzkého kamenného mostu, jehož boční zídky se jasně rýsovaly proti záplavě sněhu. Hlučný hukot vody vlevo od něj ohlašoval, že je nablízku jez nebo mlýnský náhon, zatímco na pravé straně se leskla klidná hladina řeky. Stromy na březích stály jako zkamenělé hlídky.

Když Adélie došla ke skupince, Rowley ukázal rukou kamsi za ni. Otočila se a spatřila několik přikrčených chalup. „To je vesnice jménem Wolvercote,“ řekl Rowley. Pak vzal Adélii za rameno a pootočil ji tak, aby stála tváří k mostu, za jehož obloukem zakrýval hvězdy na obloze shluk temných střech. „A tamhle opatství Godstow.“ Někde mezi budovami tam prosvítalo odražené světlo, ale žádné rozsvícené okno vidět nebylo.

To, na co se měla Adélie přijít podívat, se ovšem nacházelo přímo uprostřed mostu. Nejprve rozpoznala siluetu osedlaného koně, který tam nehybně stál s hlavou svěšenou a jednou nohou ohnutou v koleni. U něj stál pacholek Walt a hladil ho po krku. V nočním tichu se jeho hlas rozlehl pronikavě a téměř plačtivě. „Kdo todle udělal? Takovej krásnej kůň, to je dobrej kůň, kdo to moh udělat?“ Mnohem víc ho trápil smutek toho koně než mrtvý jezdec ležící opodál tváří k zemi.

„Loupež a vražda přímo na královské silnici,“ poznamenal Rowley tiše; od úst mu stoupala pára jako obláčky kouře. „Je to čirá náhoda a s naším případem to jistě nemá nic společného, ale měla by ses na něj raději podívat, když už se v těch mrtvolách tak vyznáš. Ale pospěš si s tím, prosím tě.“

Už před jejím příchodem zadržel všechny dál od místa činu, jak ho to sama učila, takže *k* mostu vedly ve sněhu jen jeho a pacholkovy stopy, z nichž jen ty jeho se zase vracely zpátky. „Musel jsem se

ujistit, že je ten chlapík opravdu mrtvý," vysvětloval. „A vezmi si s sebou na tu prohlídku Mansura." Zesílil hlas. „Pan Mansur umí sledovat stopy zanechané po činu. Neumí ale dobře anglicky, a proto mu paní Adélie pomůže."

Adélie se chvilku ani nehnula, Mansur stál vedle ní.

„Kolik je hodin, nevíš?" zeptala se ho arabsky.

„Poslouchej."

Stáhla si z hlavy čapku. Z druhé strany mostu se i přes hukot vody nesl sice vzdálený, ale naprosto jasný ženský hlas, který zpíval monotónní nápěv. Vzápětí umlkl a ozvalo se disciplinované hromadné opakování. Jeptišky v Godstowu už vstaly a zpívají vigilie.

Takže jsou čtyři ráno, nebo něco málo přes.

„Nejel tudy předtím ten posel?" napadlo Mansura. „Ten mohl něco vidět."

„Kdypak jsi tady byl, Jacquesi? Pan doktor se ptá."

„Ještě za denního světla, paní. To tady ten chudák rozhodně neležel." Mladík z toho byl celý nesvůj a rozčilený. „Já jsem doručil vzkaz od pana biskupa svatým sestrám a jel jsem přes most rovnou zpátky za vámi. Našel jsem vás dřív, než vyšel měsíc, že je to tak, pane?"

Rowley přikývl.

„A kdy přestalo sněžit?" Na ležícím těle bylo vidět jen pár vloček.

„Před třemi hodinami."

„Zůstaň tady."

Mansur vzal lucernu a šli spolu k mrtvému. Poklekli u něj. „Alláh nechť je mu milostiv," pronesl Mansur.

Adélie, jak ji kdysi naučil její adoptivní otec, stručně promluvila k duši člověka, který se až nyní, po smrti, stal jejím klientem: „Dovol, aby mi tvé maso a kosti vypověděly, co tvůj hlas již nemůže."

Tělo leželo tváří dolů, příliš uspořádaně, než aby tak skončilo po pádu z koně, s nohama nataženýma, rukama rozhozenýma nad hlavu a pláštěm i suknicí srovnanou, neshrnutou. Čapka, která byla stejně jako ostatní oděv toho muže vyrobena z kvalitní, i když už trochu obnošené vlny, se válela opodál a bažanti pero, které ji zdobilo, bylo přelomené.

Kývla na Mansura.

Nadzvedl opatrně hnědé vlnité vlasy za krkem, aby se mohl dotknout kůže. A zavrtěl hlavou. Pomáhal už Adélii při vyšetřování mnoha mrtvých, takže hned věděl, že v tomto případě nebude možné

určit, kdy smrt nastala; tělo bylo zmrzlé – prochládalo od chvíle, kdy je opustil život, a zůstane takhle zmrzlé dostatečně dlouho, takže rozkladné procesy se oddálí.

„Hmm.“

Zkušenými pohyby společně tělo obrátili. Ne zcela zavřené oči nyní s nezájmem hleděly k nebi a Mansurovi dalo práci, než se mu podařilo přetáhnout přes ně ztuhlá víčka.

Byl to mladý člověk, tak kolem dvaceti, nebo i mladší. Masivní šíp v jeho hrudi byl vystřelen z kuše a pronikl hodně hluboko, možná jej ještě zatlačil náraz na zem při dopadu, protože opeření na konci šípu bylo poničené. Mansur držel lampu a Adélie prohlížela ránu; byla kolem ní rozlitá krev, ale na sněhu, v místech, kde tělo leželo, než s ním hnuli, bylo jen pár šmouh.

Přitáhla si Mansurovu ruku s lucernou blíž, aby lépe viděla na hrdlo mrtvého. „Hmm.“

Pak se zahleděla níž. Na opasku s kalenou přezkou a vyrytým znakem korunky visela pochva i s nevytaseným mečem. Stejná korunka byla vyšita i na otevřeném a prázdném váčku na peníze.

„Tak už pojď, doktorko. Tímhle se můžeš zabývat, až ho dovezeme do kláštera,“ ozval se za ní Rowleyho hlas.

„Mlč,“ řekla mu na to Adélie arabsky. Hnal se sem z Cambridge jako o život, tak aspoň teď by mohl mít chvilku strpení. Něco tu nehraje; možná proto mě Rowley zavolal, abych se přišla podívat, nějaká část jeho mysli postřehla cosi neobvyklého, zatímco zbytek myšlenek je soustředěn na docela jinou vraždu.

Pak se ozvala úzkostlivá prosba pacholka Walta. „Tady ten chudák hrozně trpí, pane. To je hrůza, co mu udělali. Musím se o něj postarat.“

„Doktorko?“

„*Počkej* laskavě, ano?“ podrážděně vstala a přešla ke koni a pacholkovi; cestou sledovala zasněženou zem pod nohama. „Co je mu vlastně?“

„Je zmrzačenej. Nějaká nelítostná svině mu přeřízla šlachu.“ Walt ukázal na ránu na koňské noze těsně nad hleznem. „Vidíš, paní? To bylo schválně, to je jasný.“

Sníh tady od krve zčernal, což dokazovalo, že zvíře dlouho bojovalo a házelo sebou, než se mu podařilo postavit se na tři nezraněné nohy.

„Dá se to vyléčit?“

Jediné, co o koních dokázala říci s jistotou, bylo to, kde mají hlavu a kde ocas.

„On je zmrzačenej.“ Walta ještě víc naštvalo, že musí té hloupé ženské odpovídat na tak pitomou otázku.

Adélie se obrátila k Mansurovi. „To zvíře je třeba utratit.“

„Ale ne tady,“ namítl. „Zatarasilo by cestu přes most.“ Mosty jsou přece životně důležité; neopravit poškozený most nebo způsobit jeho neprůjezdnost je vždycky taková újma na hospodaření místních lidí, že na to zákony pamatují velmi přísnými tresty.

„O čem se to tam ksakru vy dva pořád dohadujete?“ Rowley přišel až k nim.

„Něco tady nesedí,“ řekla mu Adélie.

„Jistě, někdo okradl a zabil tady toho nešťastníka. To taky vidím. Naložíme ho a jedeme.“

„Ne, v tom je něco víc.“

„*Co* zas víc?“

„Nech mě přemýšlet!“ houkla na něj, ale pak se zarazila a opravila se: „Pan doktor potřebuje trochu víc času.“

Biskup prudce vyfoukl vzduch z tváří. „Pane na nebi, proč jsem ji sem vláčel? To mi tedy pověz. No jo, tak se zatím aspoň postaráme o toho koně, no.“

Adélie trvala na tom, že půjde první; pomalu kráčela okolo Walta a nešťastného koně a pokračovala dál, dolů po mostě ke druhému břehu. Mansur šel těsně za ní a držel v napřažené paži lucernu tak, aby světlo dopadalo na zem hned před nimi.

Vše, co nebylo bílé, bylo černé: stopy bot, kopyt, všechno v jediné změti, takže se místy nedalo rozpoznat jedno od druhého. Na místě, kde se most napojoval na silnici, nedaleko velké klášterní brány, se musely odehrát divoké scény. Dokazovaly to nesčetné skvrny krve všude kolem.

Mansur ukázal volnou rukou.

„Ano, výborně, můj milý příteli,“ řekla na to hned Adélie. Ve stínu mohutných dubových větví čnících přes klášterní zeď vedly jedny jasné stopy ke druhým – jako by tu psaly příběh pro ty, kdo umějí takové písmo číst. „Hmm. Zajímavé.“

Vzadu se biskup s pacholkem snažili uklidnit křečovitě kulhajícího koně, kterého pomalu odváděli z mostu, a dohadovali se, kde by ho měli utratit. Budou ho chtít jeptišky? Koňské maso, to je slušná pochoutka. Ale stáhnout ho a vyvrhnout, to bude v tomhle počasí

krušná práce, asi by bylo moudré podříznout mu krk až támhle mezi těmi stromy, tam, kde se klášterní zeď stáčí do lesa. „Můžou si pro něj zajít později, když budou chtít.“

„Jenomže to z něho nejspíš moc nezbude, pane.“

Na čerstvé konině by si pochutnali nejenom lidé.

Walt sundal koníkovi uzdu. U sedla byla připevněna brašna z voskovaného plátna. „Hou, hou, malej, no tak, hou, hou,“ šeptal pacholek konejšivě a vedl ho ke kraji lesa.

„Mohli bychom tam schovat i to tělo?“ chtěla vědět Adélie.

„Jestli to uděláme, tak z něj do rána taky moc nezůstane,“ podotkl Mansur.

Rowley se k nim připojil. „Mohli byste sebou *už* konečně hodit, vy dva? Než tu zmrzneme na rampouchy.“

Adélie, která se třásla zimou celou cestu už od Cambridge, si chlad už ani neuvědomovala. „My jen nechceme, aby to tělo někdo objevil, pane biskupe.“

Rowley se snažil být trpělivý. „To tělo už objevené *je*, paní. My jsme ho objevili.“

„Ale my se snažíme o to, aby ho neobjevil vrah.“

Rowley si odkašlal. „Myslíš jako, že mu to neprozradíme? Adélie, on to ví. On toho kluka střelil do hrudi, víš? On se nebude vracet, aby se o tom ujistil.“

„Ale ano, on se vrátí. Sám by sis toho byl všiml, kdybys tolik nepospíchal.“ Šťouchla Mansura. „Tvař se, jako že nám dáváš instrukce.“

Vzali Rowleyho mezi sebe, Mansur arabsky popisoval svoje zjištění a Adélie po biskupově druhém boku dělala, jako že překládá. Společně tak biskupovi vysvětlili, co jim o té vraždě prozradily stopy ve sněhu.

„Nejsme si docela jisti, kdy se to stalo. Ale určitě to bylo až po tom, co přestalo sněžit. A to bylo dostatečně pozdě v noci, takže se tu nikdo jiný nenachomýtl. Počkali si na něj tady, u té brány.“

„Počkali? Oni?“

„Dva muži.“ Dovedli Rowleyho do temnoty pod dubem. Stopy ve sněhu tu bylo sotva vidět. „Vidíš? Jeden nosí boty podbité cvočky a ten druhý má podrážky z dřevěných špalíků pospojovaných pravděpodobně kůží. Přijeli sem na koních a odvedli je pak mezi stromy, tam, co teď šel Walt. Pak se pěšky vrátili sem a stáli tady.

A při tom čekání se najedli.“ Adélie zvedla ze země jakýsi drobek a pak ještě jeden. „Sýr.“ Nastrčila jej biskupovi pod nos.

Rowley couvl. „Jak říkáš, paní.“

Vigilie skončily, v klášteře se opět rozhostilo ticho. Z hloubi lesa sem dolehla Waltova modlitba: „Měj slitování, Pane, nad touto němou tváří a její duší, pokud nějakou má.“

Pak se ozval vysoký výkřik, téměř zapištění, a následovalo mohutné žuchnutí. A bylo ticho.

Za okamžik se objevil Walt, jednou rukou otíral dýku o plášť a rukávem druhé si osušoval oči. „Zatraceně, jak já tohleto nesnáším.“

Biskup ho poplácal po rameni a poslal ho za ostatními na opačnou stranu mostu. Pak se otočil zpátky k Adélii a Mansurovi. „Takže oni věděli, že sem ten chlapík přijede?“

„Ano. Čekali tu na něj.“ Ani ten nejzoufalejší lapka by se uprostřed tak mrazivé noci nepoflakoval po venku v naději, že narazí na náhodného pocestného.

Asi je napadlo, že mají štěstí, že už aspoň přestávalo sněžit, říkala si Adélie, a vůbec nevěděli, že tak zanechají svou vinu jasně otištěnou, jakoby popsanou na pergamenu, pro Vesuvii Adélii Ráchel Ortese Aguilarovou, doktorku medicíny ze slavné salernské univerzity, mistryni ve výkladu smrti a příčin smrti, která náhodou o pár hodin později na toto místo přijede a všechno se dozví.

A toho budou litovat.

Muselo to být zimomřivé čekání: ti dva tu dupali nohama, aby se trochu zahřáli. A Adélie v duchu čekala s nimi a uždibovala s nimi po kouskách pomyslný sýr. Možná poslouchali zpěvy večerní pobožnosti, než se jeptišky odebraly na lože, aby si nakrátko dopřály odpočinek před ranními vigiliemi. Jinak tu muselo být celou dobu ticho, možná s výjimkou občasného sovího zahoukání anebo štěknutí lišky.

A tady se blíží náš jezdec. Po cestě, která vede od řeky ke klášteru, klapot kopyt tlumí vrstva sněhu, ale přece jen je ho už dobře slyšet.

Přijíždí k bráně, zpomaluje – chce snad zajet dovnitř? Zlosyn číslo jedna mu však právě vstoupil do cesty, kuši má namířenou, tětivu napjatou. Vidí ho jezdec? Vykřikl? Poznal toho muže? Zřejmě ne, ve stínech noci na to oči nestačí. Šíp už stejně opustil svoje lože v kuši a zabořil se mu hluboko do hrudi. Zlosyn číslo dvě popadl uzdu, vede vyplašeného koně ke stromům opodál a uvazuje ho tam.

„A on ležel na zemi a umíral, rána z kuše je skoro vždycky smrtelná, ať dopadne kamkoli na trup,“ vysvětlovala Adélie, „ale oni

se chtěli ujistit. Jeden z nich, s velkýma rukama, ho ještě chvíli na zemi škrtil.“

„Bože slitovný,“ poznamenal biskup.

„Ano, a tady je ta zvláštní věc,“ pokračovala Adélie, jako by všechno to, co už vyslovila, bylo naprosto všední. „Potom teprve ho odtáhli doprostřed toho mostu. Vidíš? Špičky jeho bot nechaly ve sněhu jasné rýhy. A jeho čepici pohodili vedle – Pane na nebi, to jsou naprostí hlupáci. To si mysleli, že takhle úhledně by ležel člověk, který spadl z koně? S nohama u sebe? Se suknicí nevyhrnutou pádem? A potom, teprve *potom* přivedli jeho koně a přeřízli mu šlachu.“

„Neodtáhli ho do lesa,“ zdůrazňoval Mansur. „Ani toho koně. Kdyby to udělali, nikdo by je nenašel přinejmenším do jara, a tou dobou už by nikdo nedokázal poznat, co se jim vlastně stalo. Jenže ne, oni ho odvlekli doprostřed mostu, kde ho najde hned po ránu první člověk, který tudy bude mít cestu a vyvolá hotové pozdvižení.“

„A to vrahům jen ubírá čas na útěk, kterého by jinak měli habaděj,“ uvažoval biskup nahlas. „To je pravda. Není to normální.“

„Ne, to není normální,“ řekla Adélie. Vrátili se zpátky k tělu. Před mostem, kde se shlukl zbytek skupiny, někdo rozdělal oheň. Tváře, jež vystupovaly jako duchové v záři plamenů ze tmy, se k nim nadějně obrátily. „Bude vám to trvat ještě dlouho?“ zavolala Gylta. „Malá už potřebuje nakojit a já osobně sem zmrzlá jak ten rampouch.“

Adélie si jí ale nevšímala. Sama pořád ještě chlad necítila. „Dva muži,“ řekla, „a jsou chudí, soudím podle jejich obuvi. Dva muži zabili toho jezdce. Samozřejmě mu sebrali peníze z měšce, ale měšec nechali, takový kvalitní, i s rodinným znakem. Nechali tu i jeho boty, plášť, stříbrnou sponu, nakonec i toho krásného koně. Který zloděj by něco takového udělal?“

„Třeba je někdo vyrušil,“ nadhodil Rowley.

„Kdo by je vyrušil?“ Tolik se soustředila na tu záhadu, že se to podepsalo i na její jinak velmi dobré angličtině. „My ne. Dávno pryč byli, když my jsme přijeli. Měli spoustu času sebrat tomu chudákovi všechno, co má… měl. Ale nesebrali. Proč, Rowleyi?“

Biskup se zamyslel. „Chtěli, aby se jeho tělo našlo.“

Adélie přikývla. „Je to pro ně důležité.“

„Chtějí, aby se vědělo, kdo to je.“

Adélie vydechla uspokojením. „Teď to konečně dává smysl… Přesně, má se vědět, kdo to je a že je mrtvý.“

„Aha.“ Rowleymu to došlo. „Tak proto ten nápad, že tělo ukryjeme. Ale stejně se mi to nelíbí.“

„Jenže právě to je přivede zpátky, Rowleyi,“ řekla Adélie a dotkla se ho, poprvé, odkdy se znovu sešli, zatahala ho lehce za rukáv. „Oni se dost nadřeli jen proto, aby se o smrti toho muže vědělo, a přijdou zpátky, když se žádné zprávy neroznesou. A my si na ně můžeme počkat.“

Mansur přikývl. „Nějaký lotr chce mít z té vraždy prospěch, zatraťho Alláh.“

Adélie znovu zatahala biskupa za rukáv. „Ale nevyjde mu to, když to bude vypadat, že ten mladík prostě jen zmizel.“

Rowley stále nebyl zcela přesvědčen o správnosti toho úmyslu. „Ale někdo si o něj starosti dělat určitě bude.“

„Jestli ano, tak bude taky chtít najít jeho vraha.“

„Mělo by se mu dostat důstojného pohřbu.“

„Ale ne hned.“

Rowley se vymanil z jejího sevření a poodešel. Adélie se za ním dívala, jak se zastavil až na mostě, opřel se o zídku a zahleděl se do hučící vody, která ve světle měsíce vypadala mléčně bílá.

To nesnáší, když se chovám takhle. Chtěl milovat ženu, ne doktorku. Jenže si sem doktorku pozval, takže se s tím teď musí srovnat. Já mám vůči tomu mrtvému chlapci povinnost a taky ji splním.

Teď jí najednou byla opravdu velká zima.

„No dobrá,“ obrátil se biskup zpátky. „Asi máš štěstí v tom, že v Godstowu mají ledárnu. Jsou tím docela známí.“

Zatímco ostatní balili tělo mrtvého do jeho pláště a shromažďovali jeho věci, Adélie šla k ohni nakojit dcerku.

Biskup ze St. Albans shromáždil svoje muže a vysvětlil jim, co doktor Mansur vyčetl ze stop ve sněhu.

„Doufáme, že se nám s pomocí Boží podaří ty vrahy polapit. Do té doby se nesmí žádný z vás, opakuji, *nikdo* se nesmí ani slůvkem zmínit, co jsme dnes v noci viděli. My to tělo ukryjeme, se vší úctou, ale tajně, abychom mohli zjistit, kdo se pro něj vrátí – a pak měj Bůh s těmi vrahy slitování, neboť my je mít nebudeme.“

Rowley věděl, co dělá. Měl válečné zkušenosti z křížové výpravy do Outremeru a byl si vědom toho, že muži lépe přijmou příkazy, když jsou jim patřičně vysvětleny, než když jim nedávají smysl.

Z hloučku kolem něj se ozvalo souhlasné zamručení, od posla obzvlášť horlivé – každý z nich už strávil v životě spoustu času na cestách, a když viděli toho mrtvého jezdce na mostě, bylo jim, jako by to jeden z nich padl za oběť šelmám, které zamořily stezky a silnice. Cítili se jako dobří samaritáni, život mu už vrátit nemohou, ale alespoň se pokusí dostat jeho vrahy do rukou spravedlnosti.

Jen svraštělé čelo otce Patona naznačovalo, že se jeho majitel zabývá spíš otázkou, kolik peněz asi tohle tělo bude stát církevní pokladnu.

Muži sňali čapky a vyzvedli tělo na vůz. Pak už se celý průvod vydal pěšky přes most do kláštera Godstow.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Opatství Godstow a jeho pozemky v podstatě zabíraly velký ostrov tvořený zákruty přítoků řeky Temže. Přestože jim bránu otevřel vrátný a také pacholek a podomek, kteří se šli hned postarat o prochladlé koně, byl to ostrov, na němž vládly ženy.

Těch dvacet čtyři zdejších jeptišek a několik přestárlých žen by na dotaz určitě tvrdilo, že to byl Pán Bůh, kdo je požádal, aby opustily světský život, ale z atmosféry spokojenosti, která tady panovala, bylo jasné, že Boží přání jenom náhodou ladilo s jejich vlastními úmysly. Některé z nich byly bohaté vdovy, které zaslechly hlas Boží u hrobu svého manžela a odspěchaly na něj odpovědět dřív, než je stihli provdat za někoho jiného. Jiné byly mladé dívky, které náhle podlehly touze po životě v cudnosti a věno si s sebou raději odnesly do kláštera, poté co spatřily rodinu vybraného budoucího manžela. Tady mohly účinně spravovat území o přiměřené rozloze a počtu poddaných a mohly to činit velkoryse – a navíc bez mužských zásahů. Jediné muže vyššího postavení pro ně totiž představoval svatý Benedikt, jejich přes šest set padesát let mrtvý patron, papež, který přebývá tak nesmírně daleko, že snad jen Bůh ví, zda skutečně existuje. A dále arcibiskup canterburský – i ten je věčně někde na cestách, a konečně puntičkářský arcijáhen. Který si ovšem nemá nač stěžovat, protože řádové sestry pečlivě dodržují pravidla jak v účetních knihách, tak i ohledně svého chování a počínání.

Aha, a vlastně ještě biskup ze St. Albans.

Opatství Godstow bylo tak bohaté, že se honosilo hned *dvěma* kostely. Jeden, schovaný v ústraní u klášterní zdi, byl malý a sloužil jeptiškám jako soukromá kaple. Ten druhý, mnohem větší, stál na východní straně poblíž cesty a chodili do něj lidé ze všech okolních vesnic.

Opatství bylo vlastně samo o sobě jakousi vesnicí, v rámci které měly řádové sestry vlastní vyhrazený prostor; tam právě nyní vpustil biskupovu skupinu vrátný. Nějaká dívka s vědry mléka překvapeně vyjekla, když je uviděla, pak udělala pukrle a trošku vzácné tekutiny přitom vyšplouchla. Vrátný jim svítil lucernou na cestu a vedl je uličkami a dvory, kolem nečekaně zdobně tvarovaných sloupů konventu, kde se otevíraly okenice a z nich vykukovaly hlavy v bílých plachetkách jako bledé květiny a šeptaly: „Biskup, to je pan biskup."

Rowley Picot, mohutný, plný energie a soustředěný na svůj cíl, tak okatě mužský, se tu vyjímal jako barevný kohout v hejnu krotkých nenápadných slepic, které si bez něj do té doby ovšem vedly docela dobře.

Pak už se objevila převorka, která si ještě cestou k nim připínala plachetku, vítala je a žádala o posečkání v kapitule, kde se jim zanedlouho už bude věnovat matka abatyše. Zatím je pro vás připraveno občerstvení. A nemají snad dámy nějaké další požadavky? A to děťátko, takové roztomilé robátko, copak bychom pro něj mohly udělat?

Krása kapitulní budovy spočívala v rozmáchlém prostoru nezdobených dřevěných trámových vazeb. Svícny osvětlovaly dlážděnou podlahu pokrytou čerstvým rákosem a odrážely se v lesku dlouhého stolu a židlí kolem něj. Kromě žhnoucích jabloňových polen v železném koši to tu vonělo i kadidlem a včelím voskem – a teď taky páchlo psiskem.

Rowley pochodoval sálem sem a tam, podrážděný dalším čekáním, zato Adélie poprvé od začátku té dlouhé cesty kojila maličkou Allii v klidu, který si obě už tolik zasloužily.

Souvislosti s nebožkou Rosamundou Cliffordovou v ní vzbuzovaly obavy, že v opatství bude vládnout nepořádek, že jeptišky budou nedbalé a rozhodně ne lepší, než by vůbec měly být. Ještě si živě pamatovala, jak hrozné to bylo u svaté Radegundy v Cambridgi, což byl jediný anglický klášter, který doposud znala – to místo plné problémů, a jak se nakonec ukázalo, žila tam i pomahačka vraha malých dětí.

Tady v Godstowu to ale naopak dýchalo bezpečím, čistotou, disciplínou, všechno, jak mělo být.

Adélie začala klimbat, ukolébaná monotónním mumláním otce Patona, který si křídou zapisoval na břidlicovou destičku výdaje. „Za sýr a pivo cestou…, za píci pro koně…"

Gyltino šťouchnutí ji přimělo, aby vyskočila na nohy. Dovnitř se právě kolébala drobná, velmi stará jeptiška opírající se o hůlku s hlavicí ze slonoviny. Rowley napřáhl ruku a ona se jako rozvrzaná loutka shýbla a políbila jeho biskupský prsten. Všichni se uklonili.

Abatyše se usadila v čele stolu, opatrně a přepečlivě si opřela hůl o židli, zatleskala a zaposlouchala se.

Adélii hned napadlo, že většina godstowského pokojného štěstí vděčí za svou všudypřítomnou existenci právě tady té drobné stařence. Matka Edyve oplývala klidem typickým pro staré lidi, kteří už všechno zažili a nyní už jen sledují, jak se to znovu opakuje. Tenhle mladý biskup – v porovnání s ní doslova výrostek – ji nemohl znepokojit, přestože sem dorazil, krom obvyklého doprovodu, také ve společnosti jednoho Saracéna, dvou žen, nemluvněte a jakéhosi nevábného psiska a vyprávěl jí, jak před chvílí nalezl před branami jejího kláštera zavražděného muže.

Dokonce ani to, že biskup chce tělo uložit do ledárny, ji nevyvedlo z míry. „Doufáš, že se ti takto podaří nalézt vraha?“ zeptala se jen.

„Vrahy, matko představená,“ opravil ji netrpělivě a ještě jednou stručně popsal důkazy, které nalezl doktor Mansur a jeho pomocnice.

Adélie měla pocit, že matka Edyve to pochopila hned napoprvé a teď si jen dopřávala čas, aby to mohla zvážit. Vrásčitá víčka ladící s celou její stárnoucí tváří se zavřela, když abatyše poslouchala, a ruce s vystouplými žílami se odrážely v leštěné desce stolu.

„A jsme si jisti, že existují lidé, kteří si přejí, aby jméno a smrt toho mladého muže vešla rychle ve známost, a když se tak nestane, možná se vrátí a budou se snažit zjistit, proč tomu tak je,“ zakončil svou řeč biskup.

„Má to tedy být past.“ Slova zazněla beze známky vzrušení.

„Ta past je nezbytná, máme-li dát šanci spravedlnosti,“ trval na svém Rowley, „a budeš o tom vědět jedině ty, matko Edyve.“

Žádá od ní hodně, pomyslela si Adélie. Skrývat neoplakávané a nepohřbené tělo je jistě proti zákonu a nepochybně proti zásadám křesťanství.

Na druhou stranu ovšem, podle toho, co mi Rowley vyprávěl, tahle žena dokázala uchránit svůj klášter i všechny své svěřenkyně dokonce i před nájezdy a násilím po celou válku, a že se v tomto kraji odehrálo nemálo půtek a bojů. A takový výkon jako by naznačoval, že zákony lidí a dokonce i ty Boží si někde cestou k jejich uplatnění asi někdo lehce upravil.

Matka Edyve otevřela oči. „Mohu ti říci jedno, můj pane: most náleží nám. Je povinností našeho kláštera jej udržovat a starat se, aby byl v pořádku. A tedy, v širším slova smyslu, také chytit ty, kdo se na něm dopustili vraždy.“

„Takže s tím souhlasíš?“ Rowley netajil překvapení; čekal spíš nesouhlas.

„Nicméně,“ pokračovala abatyše, jako kdyby biskup ani nepromluvil, „budeš potřebovat pomoc mé dcery převorky.“ Matka Edyve ze svého opasku pod svrchním pláštěm sundala ten největší svazek klíčů, jaký kdy Adélie viděla; musela se až podivit, že ta tíha drobnou stařenku při chůzi nestáhla k zemi. Mezi obrovskými klíči visel i malý zvoneček. Abatyše jím zacinkala.

Převorka, která je předtím uvítala, vstoupila do sálu. „Ano, matko?“

Když je teď Adélie viděla pohromadě, všimla si, že sestra Havis má stejně plochou tvář a stejně jemnou pleť, i když ne tak vrásčitou jako abatyše. Výraz „dcera převorka“ tedy není zbožný eufemismus; Edyve si s sebou přivedla svoje vlastí dítě, když vstoupila do kláštera.

„Náš pan biskup má s sebou něco, co je třeba uložit v naší ledárně, sestro Havis. Uloží to tam tajně, během chvalozpěvů.“ Stáhla z kruhu veliký klíč a podala jej dceři. „O té záležitosti nepadne před jinou živou duší ani zmínka, dokud tento příkaz neodvolám.“

„Ano, matko.“ Sestra Havis se poklonila biskupovi, potom své matce a odešla. Ani známka překvapení, ani jediná otázka. Adélii napadlo, že v godstowské ledárně asi dříve nebývaly uloženy vždy jen hovězí kýty. Poklad? Uprchlíci? Vzhledem k tomu, že opatství se rozkládá mezi Wallingfordem, který držela královna Matylda, a oxfordským hradem, kde naopak vlály praporce krále Štěpána, se mohlo hodit obojí.

Allie se začínala vrtět a Gylta, která ji chovala v náručí, se tázavě podívala na Adélii a potom na podlahu.

Adélie přikývla; ano, čisto tu je. Gylta tedy posadila Allii na zem, aby mohla zkusit lézt, i když do toho se příliš nehrnula; daleko víc ji bavilo odstrkovat se po zádíčkách. Strážce se nepříliš ochotně zvedl a přišoural se k ní, aby ho mohla tahat za uši.

Rowley se ani neměl k tomu, aby matce představené poděkoval za její ochotu; rovnou se přesunul k tématu, které pro něj bylo mnohem důležitější. „A teď, matko Edyve, jakpak je to s Rosamundou Cliffordovou?“

„No ovšem, lady Rosamunda.“ I toto bylo vyřčeno s takovým odstupem jako vše ostatní, ale abatyše při tom malinko zaškubala rukama. „Říká se, že ji otrávila královna.“

„Obával jsem se, že se takové zprávy rozšíří.“

„A já se obávám, že by to mohlo vyvolat válku.“

Rozhostilo se ticho. Abatyše i biskup jako by nyní sdíleli strašlivé tajemství. Opět vzduchem zavířily vzpomínky jako jezdci na koních přinášející smrt a utrpení, vzpomínky všech přítomných, kteří zažili tu hroznou válku. A dokonce i na Adélii zapůsobily tak silně, že se málem podvědomě shýbla pro dítě, aby jej skryla v bezpečí své náruče. Hned se ale zase vzpamatovala a dál jen po očku holčičku sledovala, aby se nedostala moc blízko k železnému koši s ohněm.

„Přivezli už to tělo?“ přerušil mlčení Rowley.

„Ne.“

„Myslel jsem, že tak to bylo domluveno; měly jste ji tady pohřbít.“ Znělo to od něj jako obvinění, jako by to byla chyba matky představené. Zatímco kdejaký jiný biskup, běželo hlavou Adélii, by klášter, který odmítl pochovat takovou hříšnici na své půdě, spíš pochválil. Matka Edyve sklopila zrak k jedné straně své židle. To Allie se tam snažila zachytit jedné její nohy a sama se postavit. Adélie vstala a chtěla ji vzít pryč, ale abatyše ji zadržela vztyčeným prstem a potom, aniž se jí ve tváři pohnul jediný sval, sňala z kruhu klíčů ten malý zvoneček a podala jej dítěti.

Ty to s dětmi umíš, pomyslela si Adélie.

„Naše komunita je lady Rosamundě mnohonásobným dlužníkem za mnohé projevy laskavosti.“ Hlas matky Edyve zněl jako vzdálené ptačí švitoření ve větvích. „Dlužíme tedy její tělesné schránce pohřeb, jakož i všechny poslední služby její duši. Bylo to tak domluveno. Přesto nám její hospodyně Dakers odmítá tělo vydat.“

„Ale proč?“

„To nevím, ale bez jejího svolení je obtížné situaci změnit.“

„Ve jménu Božím, proč ale?“

Po abatyšině tváři se prchavě mihlo něco, co snad mohlo být zábleskem pobaveného úsměvu. Vedle ní se ozvalo zacinkání; to Allie zkoumala novou hračku. „Předpokládám, že jsi Rosamundu ve věži Wormhold během její nemoci navštívil, můj pane.“

„Víš přece, že ano. Tvá převorka…, sestra Havis pro mne přijela do Oxfordu.“

„A oba jste byli provedeni labyrintem kolem věže?“

„Ano, nějaká podivná ženština nás čekala u vstupu, ano.“ Rowleyho prsty zabubnovaly po stole; od chvíle, kdy sem vstoupil, se ještě neposadil.

„Paní Dakers.“ A zase, úsměv jako sotva znatelný závan větru na jinak nehybné hladině. „Myslím, že od chvíle, kdy její paní zemřela, nikoho nevpustí dovnitř. Zbožňovala ji. Můj pane, obávám se, že bez jejího doprovodu se labyrintem do věže nikdo nedostane.“

„Já ano. Při Bohu všemohoucím, já se tam dostanu. Nikdo nezůstane nepohřbený, dokud já jsem tady biskupem…“ Zarazil se a vzápětí se zasmál, vždyť zrovna jednoho nepohřbeného mrtvého sám přivezl.

V tom tkví jeho úžasný půvab, říkala si Adélie, a sama se tomu musela usmívat, že si uvědomuje rozporuplnost některých souvislostí. Sledovala ho, jak se omlouvá abatyši za svoje chování a děkuje jí za vstřícnost a přátelskost – až dokud si nevšimla, že se jeptiščiny staré bledé oči mezitím obrátily k ní a dívají se, jak *ona* hledí na *něj*.

Abatyše se vrátila k tématu. „Vztah paní Dakers k lady Rosamundě byl…,“ pečlivě zvažovala vhodné adjektivum, „…impozantní. Ta nešťastná služebná, která přinesla ty jedovaté houby, prchla z věže ve strachu o vlastní život a ukryla se u nás.“

„Je tady? Výborně. Chci ji vyslechnout.“ Pak se opravil. „S tvým svolením, matko představená, bych ji rád vyslechl.“

Abatyše naklonila hlavu.

„A jestli mohu využít tvé laskavosti ještě o něco více,“ pokračoval Rowley, „rád bych zde ubytoval část svého doprovodu, zatímco doktor Mansur a jeho pomocnice mě doprovodí na Wormhold a společně zjistíme, co se dá dělat. Jak jsem již říkal, náš podivuhodný pan doktor má schopnosti, která nám umožní…“

Ještě ne. Ne hned dnes. Proboha, Rowleyi, ne hned teď po tak náročné cestě. Adélie zakašlala a zachytila Gyltin pohled. Gylta šťouchla Mansura, který stál po jejím boku. Arab přeletěl zrakem po ostatních a pak vůbec poprvé od příjezdu promluvil, anglicky: „Doktor navrhuje nejprve odpočinek.“ A dodal: „Můj pane.“

„K čertu s odpočinkem,“ sykl Rowley, ale díval se na Adélii a uvědomoval si, že ona musí s ním, proto tu přece je.

A ona jen potřásla hlavou: potřebujeme si oddechnout, Rowleyi. I *ty* to potřebuješ.

Abatyšin zrak tu tichou výměnu názorů pozorně sledoval, a i kdyby jí to neprozradilo nic jiného, jako že pravděpodobně ano,

alespoň věděla, jak to celé zakončit. „Až schováte tělo toho nebožáka, sestra Havis vás ubytuje," řekla prostě.

Bylo pořád ještě tma a velká zima. Jeptišky v kapli zpívaly chvalozpěvy a všichni ostatní se věnovali svým povinnostem v různých budovách opatství, takže kolem hlavní brány, kde stál krytý vůz s mrtvolou, se nikdo nemotal. Hlídal tam Walt a zbrojnoši. Podupávali nohama a tleskali rukama, aby se trochu zahřáli, a zarputile ignorovali dotazy vrátného, který se vykláněl z okénka svého kamrlíku. Sestra Havis mu přísně poručila, aby zalezl, zavřel za sebou okenice a staral se o sebe. „A budeš zticha, Fitchete."

„A copak už nejsem?" bránil se Fitchet dotčeně. „Copak nejsem pořád zticha?" Okenice se zabouchly. „Většinou je," poznamenala sestra Havis k ostatním. Zvedla svou lucernu do výše a vedla je nádvořím zasypaným sněhem.

Walt držel opratě, Oswald, Aelwyn a biskup šli za ním a Adélie s Mansurem se usadili na kozlíku vozu.

Rowley si byl vědom toho, že Adélii vyčerpal, a nejraději by ji nechal v teple, v pokoji, který už byl pro ni, Gyltu a miminko připraven v domě pro hosty, jenže tenhle mrtvý mladík, to je přece *její* starost. Ať měla důvod sebelepší, přece jen se s tím mrtvým zacházelo nedůstojně, a to z jejího rozhodnutí, takže mu teď musí projevit náležitou úctu.

Pokračovali podél zdi, která vedla obloukem kolem klášterních budov a zahrad až k okraji lesa, kde ležel na druhé straně zdi mrtvý kůň zavražděného.

Hukot vody tu slyšeli zase víc, byli blízko mostu přes Temži nebo vlastně možná některého jejího přítoku, zkrátka divoce vířícího proudu, který se hnal ledovým vzduchem přes výmoly a balvany svého koryta. Ten zvuk byl téměř ohlušující.

Mansur ukázal před sebe; seděli s Adélií na voze dostatečně vysoko, takže viděli přes korunu zdi a tam, kde to šero a stromy dovolily, i přes řeku. Viděli onen most a po straně za ním vodní mlýn.

Arab něco říkal, ale ona mu v tom hukotu nerozuměla. Ten mlýn byl asi tak ukrytý ve tmě, když k mostu v noci dorazili, že si jej vůbec nevšimli. Nyní se z jeho malých oken linulo slabé světlo a mlýnské kolo se už v rychlém vodním proudu otáčelo. Popojeli ještě o kus dál;

pak se sestra Havis zastavila u mohutného kamenného přístřešku přilepeného ke zdi a odemkla těžké dveře.

Její lucerna osvětlila vnitřní prostor – byl prázdný až na žebřík a několik kusů nářadí. Podlaha byla dlážděná velkými kameny, ale větší část zabíral oblouk velikého železného víka s rukojeťmi. Vypadalo jako poklička obřího hrnce. Sestra Havis o kousek ustoupila. „Bude zapotřebí dvou, abychom to otevřeli."

Měla stejný hlas jako její matka.

Museli vynaložit všechny síly, aby poklop nadzvedli a odhalili tak temnou jámu, z níž čišel chlad, znatelný i v okolním ledovém vzduchu, a zároveň s sebou nesl slabý pach slámy a zmrzlého masa.

Biskup vzal od převorky lucernu a klekl si na okraj jámy. „Kdo to zbudoval?"

„To nevíme, můj pane. My jsme to tu jen objevily a udržujeme to. Matka abatyše soudí, že to tu bylo už dlouho před založením kláštera."

„Že by už Římané?" Rowleyho to zarazilo. Spustili žebřík a Rowley sestoupil dolů. Jeho hlas se pak ozval s ozvěnou, vyptával se dál a sestra Havis mu stále stejně neosobně odpovídala.

Ano, ta vzdálenost od klášterních jatek je jistě nevýhodná, avšak ti dávní stavitelé zbudovali ledárnu právě tady, u zpevněného břehu řeky, kde stavbě nehrozí eroze a navíc jí přispívá chlad udržovaný proudící vodou.

Ano, v klášteře se po svatomichalských zabijačkách stejně většina masa nakládá a solí, protože zásob na celou zimu je zapotřebí mnohem více, ale to, co se zmrazit dá, poskytuje alespoň občasnou možnost konzumovat i v zimě čerstvé maso, někdy ještě i na jaře.

Jistě, samozřejmě že zima musí být řádně tuhá, aby zamrzl i rybník nad mlýnem, ale poslední dobou byly všechny zimy dost chladné a jistě i letos budeme mít dostatek ledových bloků až do pozdního léta. Ano, Jeho lordstvo si může dole povšimnout odtoku pro vodu odtávající z ledu.

„To je úžasné."

Adélie si výrazně odkašlala. Rowley vykoukl ven. „Copak?"

„To rozloučení, můj pane."

„Ach ano, ovšemže."

Tělo leželo na kamenné podlaze. Posmrtná ztuhlost už polevila, všimla si se zájmem Adélie, ale to bylo způsobeno relativním teplem na slámě ve voze; dole v té ledové jámě se to vrátí.

Sebejistý silný hlas biskupa ze St. Albans zaplnil přístavek. „*Domine, Iesu Christe, Rex gloriae…* Osvoboď duše všech věrných z muk pekelných a jámy lvové… a nedopusť, aby v temnotách bloudily, nechť svatý Michael zvěstovatel vede je k světlu svatému, jež jsi nám přislíbil…“

Adélie v duchu ještě přidala svou zádušní modlitbu: A nechť mi ti, kdo tě milují, odpustí to, co tu činíme. Sestoupila do jámy za Oswaldem a biskupem. Hrozné místo, je to tu jako uvnitř obřího cihlového vejce, izolovaného slámou, nad kterou visí v sítích bloky ledu. A mezi nimi na hácích celé jateční kusy hovězího, jehněčího, zvěřiny a vepřového, bělavé námrazou. Visely tak blízko vedle sebe, že Adélie nemohla projít, aniž se o ně neotírala rameny. Našla si místečko a narovnala se, ale vzápětí se jí čapka zachytila o paráty lovných ptáků visících o něco výše.

S drkotajícími zuby – a nebylo to jen zimou – pomáhala nasměrovat nohy mrtvého, když ho Aelwyn a Walt spouštěli dolů.

Společně ho pak uložili pod ptactvo tak, aby na něj nekapalo z tajícího ledu.

„Je mi to líto. Promiň mi to, prosím.“ Když ostatní vylezli zase nahoru, zůstala ještě chvilinku u mrtvého muže a pronesla nad ním slib: „Ať už tvé vrahy dopadneme nebo ne, v žádném případě tě tu nenechám na dlouho.“

Bylo to ostatně příliš dlouho už i na ni. Byla tak prochladlá, že už se jí nedařilo vylézt po žebříku a Mansur ji musel nahoru vytáhnout.

Abatyše přenechala Rowleymu svoje vlastní komnaty a ještě dodala, že je to pro ni vlastně úleva, protože strmé schody ke vchodovým dveřím zvládá čím dál obtížněji. Biskup byl její nadřízený ve službě Bohu, méně tedy pro něj ani učinit nemohla, přestože mu tím vlastně poskytla přístup do vnitřního nádvoří s budovou konventu, kaplí, refektářem a obydlím jeptišek, kde se muži normálně zdržovat nesměli, tím méně přes noc. Otce Patona považovala za neškodného, a tak jej ubytovala společně s jeho pánem.

Jacques, Walt, Oswald a Aelwyn byli ubytováni v prostorách pro služebnictvo mužského pohlaví.

Mansurovi se dostalo příjemné komůrky v domě pro hosty a stejně tak i Gylta, Adélie, miminko a pes si konečně mohli užít pohodlí v ženském křídle téže budovy, vedle kostela. Ke každým jednotlivým dveřím tu vedly venkovní schody, a protože se ženy ubytovaly v horním patře, měly také výhled směrem na západ, přes cestu do Oxfordu až na pole a louky patřící k opatství a svažující se mírně dolů k řece Temži.

„Kachní peří," poznamenala Gylta, když zkusmo ohmatávala velkou postel. „A ani jediná bleška." Zajela rukou pod peřinu a dodala: „A nějaká přesvatá duše nám ji ještě i nahřála teplou cihličkou."

Adélie už si nepřála nic jiného než padnout na lůžko a spát. A na nějakou dobu si to všechny tři opravdu dopřály.

Probudilo je zvonění zvonů, které jako by se jim houpaly přímo u uší. Ten zvuk dokonce rozechvěl i hladinu vody v umyvadle na stole.

Adélie vyskočila, popadla Allii, která ležela mezi ní a Gyltou; byla v mžiku připravená na bleskový útěk. „Hoří?"

Gylta poslouchala. Dunivé údery se nesly z kostelní věže a s nimi sem doléhaly i jemnější a vzdálenější zvuky jiných zvonů. „Je neděle," řekla pak.

„Ale do háje. To není možné, opravdu?"

Zdvořilost a zrovna tak i Adéliino vědomí vděku vůči abatyši si vyžadovaly, aby se zúčastnily ranní bohoslužby, ke které zvony svolávaly všechny obyvatele Godstowu.

A nejen ty. Kostel na vnějším nádvoří byl otevřen komukoli, osobám světským i církevním – i když přece jen ne bezvěrcům a taky páchnoucím psům, takže Mansur a Strážce mohli klidně spát dál. Dnešního dne se ke kostelu všichni probojovávali závějemi sněhu. Vesnice Wolvercote se dostavila přes most hromadně, protože její vlastní kostel se rozpadal vlivem nezájmu majitele panství.

Atrakcí tu byl samozřejmě biskup, připadal všem snad tak zázračný jako sám anděl, který sestoupil z nebes. Už sám pohled na jeho okázalý pluviál a mitru stál za ty desátky, které povinně platili; možná by dokázal vykurýrovat našemu mladýmu ten kašel a rozhodně by mohl požehnat letošním ozimům. Pár nezdravě vyhlížejících dojnic a kulhající osel už stáli uvázaní u koryta s vodou před kostelem a jejich majitelé doufali, že si jich pan biskup laskavě povšimne.

Duchovní vcházeli zvláštním vchodem a usedali ve zdobných lóžích pod stejně zdobnými klenutými stropy.

Otce Patona usadili vedle klášterního kaplana, nevýrazného mužíka naproti řadě jeptišek. Mezi jejich černými hávy se bělaly i světlé plachetky dvou novicek, které se co chvíli potutelně zachichotaly; otec Paton jim připadal náramně legrační.

Většina biskupů v kázání obrazně hrozila prstem proti hříchu v obecném významu, často kázala ve své mateřštině, normanské franštině, případně latinsky, neboť byli přesvědčeni, že čím méně budou lidé rozumět, tím více respektu a bohabojnosti to v nich vzbudí.

Rowley byl jiný; jeho lidové angličtině ovečky rozuměly bez potíží. „Sou mezi náma hlupáci, co roztrušujou, že lady Rosamunda umřela rukou královny Eleonory. Je to hnusná pomluva a vy prokážete Pánu našemu svou lásku jedině tak, že tomu nebudete věřit.“

Sešel z kazatelny do chrámové lodi a kázal a sekýroval. Netajil se tím, že přijel proto, aby zjistil, kdo nebo co zabilo Rosamundu. „Protože já vím, že v tomdle kraji ji všichni měli rádi. Možná to byla nešťastná náhoda, možná ne, ale jestli nebyla, tak král i s královnou se postarají, aby byl viník náležitě potrestaný. A do té doby je na nás, abysme si to nechali pěkně pro sebe a nežvanili o tom a zachovali si tak klid a mír, který nám sesílá náš Pán, Ježíš Kristus.“

Pak poklekl na dlažbu pokrytou slámou a všichni v kostele se vrhli na kolena s ním.

Mají ho rádi, pomyslela si Adélie. Už si ho stihli zamilovat. Je snad tak dobrý herec? Kdepak, z toho on už vyrostl. A já z obdivu k němu doufám taky.

Když všichni zase vstali, jistý muž, mlynář z druhé strany mostu – to bylo jasné z moukou vybělených a mozolnatých rukou – mu ale položil otázku. „Pane,“ ozval se, „říká se, že královna se s králem rozhádala. Nebudou z toho nějaký větší trable, že ne?“

Umlčelo ho hromadné a znepokojené mručení ostatních; občanská válka, způsobená sváry mezi králem a královnou, se odehrála teprve v předešlé generaci a nikdo si nepřál další.

Rowley se k němu obrátil. „Kterápak je tvoje žena?“

„Tadleta.“ Muž otočil palec na svou paní, která stála vedle něj.

„Dobře sis vybral, mlynáři, už na první pohled. Ale neříkej mně, že ses s ní nikdy za ta léta nepohádal, nebo vona s tebou, ale válku ste

kvůli tomu nevedli, né? A královský manželství, to není zas tak velkej rozdíl.“

Vracel se na kazatelnu vlnami pobaveného smíchu.

Jedna z novicek pak předzpívávala chvalozpěvy na počest přítomnosti pana biskupa a hlas měla tak krásný, že i Adélie, většinou k hudbě netečná, netrpělivě čekala při každém sborovém opakování, až zase uslyší ten čistý zvuk.

Byla pak mile překvapena, když venku po mši zjistila, že na ni ta stejná jeptiška čeká. „Smím se přijít podívat na miminko? Já mám děti moc ráda.“

„Samozřejmě. Musím ti projevit obdiv a gratulovat k tvému zpěvu, je to čirá radost, slyšet něco takového.“

„Děkuji ti, paní. Já jsem Emma Bloatová.“

„Adélie Aguilarová.“

Vykročily tedy společně, vlastně spíše Adélie vykročila a Emma vedle ní hopsala. Bylo jí čtrnáct let a čišelo z ní nadšení. Adélie jen doufala, že důvodem snad není biskup. „Jsi řeholnice?“

„Ale kde. Hábit si navleče malá Priscilla, *já* se budu vdávat.“

„To je skvělé.“

„To je, že jo? Pozemská láska…“ Emma až nadskakovala radostí ze života, „té musel Pán Bůh dát stejnou váhu jako té nebeské, viď, ať si sestra Molda říká, co chce, protože proč by jinak dopustil, abychom se při tom cítili takhle báječně?“ poklepala si na srdíčko.

„Lepší se vdát nežli uhořet,“ vzpomněla si Adélie na citát.

„Ale fuj. A stejně, jak to mohl svatej Pavel vědět? On nezažil ani jedno.“

Bylo to milé děvče a opravdu ji zajímala miminka, nebo přinejmenším Allie, protože s ní dokázala dětsky laškovat mnohem déle, než by Adélie snesla bez pocitu, že jí z toho ztvarohovatí mozek.

Zdálo se, že ta dívka tady musí mít nějaké výsady, protože ji nikdo nesháněl zpátky k odpoledním pracím, na kterých se podílelo všechno osazenstvo kláštera. Že by bohatství nebo postavení, uvažovala Adélie, či snad obojí?

Emma se nezajímala o prapodivnou skupinku lidí doprovázejících biskupa o nic víc, než jako by byli pouhou hračkou, kterou jí někdo dopřál čistě pro potěšení, zato se dožadovala Adéliina zájmu o svoji budoucnost. „Zeptej se mě na mýho nastávajícího, paní, zeptej se mě, zeptej.“

A byl samozřejmě pohledný, byl to krásný hoch, a galantní, bláznivě zamilovaný, uměl psát a skládal jí romantické verše, kterým se nemohly rovnat ani Paridovy sloky lásky ke krásné Heleně.

Gylta se po chvíli se zdviženým obočím podívala na Adélii a ta se zatvářila podobně; tohle bylo dozajista velké štěstí, tak nezvyklé při svatbě dohodnuté rodiči. A dohodnutá svatba to byla, můj otec, vyprávěla dívka, je obchodník s vínem v Oxfordu a zásobuje klášter nejlepším rýnským, a tím platí moje vzdělání, abych se hodila k muži ze šlechtického rodu. Byl to právě otec, kdo tu svatbu domluvil.

A v té chvíli se Emma rozesmála tak, že se až musela přidržet sloupku okna.

„Takže tvůj ženich je nóbl pán, jo?“ culila se už i Gylta.

Smích neustával a dívka se vyklonila z okna, jako by hledala odpověď v tom krásném výhledu, a Adélie na ní jasně viděla, že až jednou pomine bujnost jejího mládí, zůstane přesto veliká krása.

„Je to pán mého srdce,“ zachichotala se Emma.

Nebylo zrovna lehké znovu se sejít a prodiskutovat situaci. Přesto, že v Godstowu panovala shovívavá atmosféra, nebylo přípustné, aby na vnitřní nádvoří vkročil Saracén. Stejně tak se nehodilo, aby biskup vstupoval do ženského křídla. Měli k dispozici jen kostel, a dokonce i tam se kolem oltáře neustále motala některá řádová sestra, orodující za duše mrtvých, kteří si takové modlitby předem předplatili. Byla tu nicméně ještě boční kaple svaté Marie, kde se v noci nikdo nezdržoval, ale svíce tam hořely nepřetržitě – to byl další dar od mrtvých, za nějž by bylo záhodno vzdát dík svaté Matce –, a abatyše dala svolení, že se tam mohou scházet, pokud o tom nebudou nikde mluvit.

Po velké bohoslužbě, která se tu konala přes den, nezbyla ani známka tepla. Svíce na oltáři svítily a hřály jen na kousek a zbytek klenutého prostoru se kolem nich chvěl temným chladem. Adélie vstoupila bočními dveřmi a hned uviděla mohutnou postavu klečící před oltářem, hlavu přikrytou kápí skloněnou a prsty rukou propletené tak křečovitě, že připomínaly holé kosti.

Rowley vstal, když uslyšel kroky. Vypadal unaveně. „Jdeš pozdě.“

„Musela jsem nakrmit malou,“ vysvětlila Adélie.

Z hlavní lodi chrámu sem doléhalo jednotvárné drmolení jeptišky předčítající vzpomínku na všechny, kdo byli nějak spojeni s životem

kláštera. Brala to doslova: *„Pane milostiplný, požehnej duši Thomase ze Sanfordu, jenž poskytoval svůj sad v St. Giles v Oxfordu tomuto klášteru a opustil život den po svatém Martinu léta Páně jedenáctistého třiačtyřicátého, Pane Ježíši, v milosti své shlédni laskavé na duši Maud Halegodové, jež darovala tři stříbrňáky…“*

„Řekla ti něco Rosamundina služebná?“ špitla Adélie.

„*Ta*?“ biskup se ani neobtěžoval ztlumit hlas. „Ta ženština je docela zabedněná. To bych se víc dozvěděl už i od těch zatracených oslů, co jsem jim dnes celé odpoledne musel jako blázen žehnat. Ona jenom bečela. Přísahám, jako ovce.“

„Zřejmě jsi ji vystrašil.“ V plné parádě byl biskup pro obyčejné vesničany ohromujícím zjevením.

„Co bych ji vystrašil, prosím tě. Byl jsem okouzlující! Ta ženská to nemá v hlavě v pořádku, to ti povídám. Však z ní zkus něco dostat sama.“

„To víš, že to zkusím.“

Gylta našla v jedné otevřené truhlici podušková klekátka a rozkládala je do kruhu na místě, kam dopadalo mihotavé světlo svíček. Na každém z nich byl vyšitý erb šlechtické rodiny, která si v kostele nechtěla ušpinit a nachladit kolena.

„To není špatné,“ prohlásila Adélie a hned jedním klekátkem podložila koš se spící holčičkou, aby nestál přímo na ledové dlažbě. Strážce se uvelebil na dalším. „Proč bohatí nedarují klekátka taky chudým? Vzpomínalo by se na ně déle a pohodlněji.“

„Bohatí nestojej vo to, abysme my žili pohodlně,“ řekla na to Gylta, „není to pro nás nic dobrýho. Nutí nás to zamejšlet se nad tím, jak vlastně žijeme. Kde je ten náš Arab?“

„Posel už ho shání.“

Přišel, s Jacquesem v patách, zahalený v plášti a musel se ve dveřích shýbnout.

„Dobrá,“ řekl Rowley, „ty můžeš jít, Jacquesi.“

„Hmmmm,“ ošíval se mladík zklamaně.

Adélie se nad ním slitovala. Takový posel má nezáviděníhodnou a osamělou práci, tráví čas pendlováním křížem krážem po celé říši a společníkem je mu jen jeho kůň. Pán bývá na svého posla tvrdý: dopisy musí být doručeny bleskově, odpovědi na mě tím spíš a výmluvy na mizerné počasí, úraz pádem z koně, bloudění či obtížný terén, ty ze všeho nejčastěji vzbuzují v pánovi podezření, že posel jen mrhal jeho časem a penězi v nějaké špeluňce.

Rowley je na toho chudáka chlapce obzvlášť tvrdý, proběhlo jí hlavou; vždyť mu nemusí zakazovat, aby se účastnil našich debat. Myslím, že Jacques se v Rowleyho očích proviňuje tím, že sice nosí střídmý oděv služebníka biskupství St. Albans, ale kompenzuje si svou nevelkou výšku zvýšenými podpatky a mohutným chocholem na klobouku, takže to vypadá, že se mu zamlouvají zvyklosti zaváděné královnou Eleonorou a jejím dvorem. Ta se zkrátka snaží, aby se muži i ženy oblékali podle módy, a to je sice myšlenka vítaná mladou generací, zato odsuzovaná jako úpadková takovými lidmi, k nimž patří právě Rowley, nebo třeba Walt a Oswald, kteří vybírají většinou jen mezi kůží nebo kroužkovým brněním.

Například Walta jednou slyšeli, když se zmínil, a nebylo to přehnané, že Jacques „vypadá jak celerovej ščagél se slaboučkejma kořínkama“. A Rowley hned utrousil směrem k Adélii, že se bojí, že jeho posel je opravdu jen takový nanicovatý zelenáč a nikdy z něj nebude pořádný kus chlapa jako staří dobří poctiví Normani. Rád taková přirovnání používal pro lidi, kteří mu připadali zženštilí. „Budu ho muset propustit ze služby, ten klučina se dokonce i voní. Moje zprávy přece nemůže doručovat žádný fintil.“

A tohle mi říká muž, myslela si Adélie, jehož slavnostní roucho oslňuje leskem drahokamů a on se do něj obléká víc než půl hodiny.

A tak se rozhodla, že se přimluví: „Bereme s sebou Jacquese zítra do Rosamundiny věže?“

„No samozřejmě.“ Rowley byl pořád ještě popuzený. „Budu odtamtud možná posílat zpátky nějaké zprávy.“

„V tom případě bude vědět zrovna tolik co my, pane. Už nyní to ví a pět hlav je lepší než jedna.“

„Ale no tak dobře tedy.“

Od oltáře za přepážkou se neustále linulo drmolení modliteb za mrtvé, jen jeptišky se při tom vystřídaly; takto se to potáhne po celou noc. „…z *milosti Tvé, duši Thomase Hookedaye, dohlížitele v tomto opatství, za šesták, jenž daroval…*“

Rowley vytáhl sedlovou brašnu, která patřila mrtvému na mostě. „Ještě jsem neměl čas, abych se na to podíval.“ Rozepnul spony na páscích a otevřel ji. Sesedli se blíž; Jacques stál za jejich zády.

Obsah byl prostý. Kožená butylka piva. Půl bochníčku sýra a kus chleba pečlivě zabalený v plátěné utěrce. Lovecký roh – dosti zvláštní vybavení pro někoho, kdo cestuje bez společníků či psů. Náhradní

plášť s kožešinovou obrubou, překvapivě malý na tak vysokého muže, pečlivě poskládaný.

Ať už ten mladík jel kamkoli, určitě počítal s tím, že se mu tam dostane jídla i ubytování; ten chleba se sýrem by mu na dlouho nevystačil.

A ještě měl dopis, jen tak zastrčený za chlopeň brašny, za popruhy s přezkami.

Rowley ho vzal do ruky a uhladil.

„Milý Talbote z Kidlingtonu," četl, „nechť Pán náš i andělové Jeho ti žehnají v den, kdy vstoupíš na svoje pozemky, a nechť nedopustí, abys sešel na cestu hříchu a nepravosti, jak je vroucnou nadějí tvého milujícího bratrance a zákonného zástupce, Williama Warina, jenž ti tímto zasílá dvě stříbrné marky jako záruku tvého dědictví, zatímco zbylá část budiž vyrovnána, když se setkáme. Zapsáno dne šestnáctého před lednovými kalendami Pána našeho v místě obchodů mých u svatého Michala při Severní bráně oxfordské."

Zvedl hlavu. „Tak a máme to. Teď už i vím, jak se ten mrtvý jmenoval."

Adélie pomalu přikývla. „Hmmmm."

„Co je na tom špatného? Ten chlapec má jméno, bylo mu jednadvacet a má milujícího bratrance, který bydlí na určité adrese. A hned máš na čem pracovat. Co už nemá, jsou ty dvě marky. Ty si zaručeně vzali ti zloději."

Adélie postřehla v jeho větě druhou osobu. Jistě, to bude práce pro mě, ne pro pana biskupa. „A nepřipadá ti to divné?" zeptala se. „Kdyby nám už znaky na jeho věcech neřekly, o koho se jedná, je tady dopis, který to potvrdí. Jako by v něm bylo až příliš mnoho informací. Kdo z milující blízké rodiny by vlastního bratrance oslovoval ‚Talbote z Kidlingtonu', místo jednoduše ‚Talbote'?"

Rowley pokrčil rameny. „Třeba je to puntičkář."

Adélie si od něj dopis vzala. „A je to psáno na pergamenu. To je dost drahý materiál na tak stručnou osobní zprávu. Proč pan Warin nepoužil jen lněný papír?"

„Všichni právníci používají pergamen. Mají za to, že cokoli jiného je *infra dignitatem*, pod jejich důstojnost."

Ale Adélie si nedala pokoj. „A je to celé pomačkané, jak to bylo prostě jen zastrčené za přezky té brašny. Podívej, tady se okraj dokonce natrhl. Takhle s pergamenem nikdo nezachází – písmo se z něj dá přece vždycky oškrábat, aby se mohl použít znovu."

„Možná měl ten mladík naspěch, a tak si nedával pozor, jak s tím zachází. Anebo byl naštvaný, protože očekával víc než dvě marky? Anebo mu na pergamenu absolutně nezáleží. Což je ostatně…," biskup už ztrácel trpělivost, „momentálně i můj případ. Co tím vším sleduješ, paní?"

Adélie chvilku mlčky uvažovala. Ať už se tělo toho chudáka v ledárně jmenuje Talbot z Kidlingtonu nebo ne, zaživa náleželo upravenému elegantnímu mladíkovi, to bylo jasné podle oblečení; i ostatní věci měl v brašně zabalené dosti pečlivě. Lidé s takovými zvyky – Adélie k nim také patřila – většinou nezastrčí důležitý dokument někam jen tak ledabyle jednou rukou, jak tomu bylo v tomto případě.

„Já bych řekla, že on tenhle list ani neviděl," prohlásila, „myslím si, že mu ho tam podstrčili až jeho vrahové."

„Pro Boha živého," sykl na ni Rowley, „to už snad přeháníš, Adélie. Pocestní lupiči obvykle nedávají svým obětem korespondenci. Co mi to tu povídáš, že je to snad spiknutí, které nás má zavést na falešnou stopu? Že Talbot z Kidlingtonu není ve skutečnosti Talbot z Kidlingtonu? Že ten opasek a váček na peníze patří někomu úplně jinému?"

„To nevím." Ale něco s tím dopisem prostě není v pořádku.

Domluvili si na zítřejší den výpravu. Adélie bude doprovázet biskupa, posla, pacholka a jednoho ze zbrojnošů a vydají se společně proti proudu řeky, po stezce, kudy se vláčejí lodě, až k Rosamundině věži a Mansur a druhý zbrojnoš pojedou na pramici, aby pak na ní mohli přivézt zpět tělo.

Diskuze se táhla a Adélie si mezitím prohlížela znaky na poduškách. Žádný z nich se nepodobal tomu z mladíkova opasku a váčku.

Rowley mluvil s Gyltou. „Ty budeš muset zůstat tady, paní. To dítě s sebou vzít nemůžeme."

Adélie zvedla hlavu. „Já ji tady ale nenechám."

A on: „Budeš muset, to není rodinná pouť o letní neděli." Vzal za rameno Mansura. „Pojď, příteli, podíváme se, jaká plavidla má klášter k dispozici." Vyšli ven a posel za nimi.

„*Já ji tu nenechám!*" houkla za ním ještě Adélie znovu a za přepážkou tím vyvolala krátkou překvapenou odmlku v drmolení modliteb za mrtvé. Obrátila se ke Gyltě. „Co si to *dovoluje*! Já ho poslouchat nebudu."

Gylta zatlačila Adélii zpátky na klekátko a potom se usadila vedle ní. „On má pravdu.“

„To tedy nemá. Co když uvízneme někde kvůli sněhu nebo se stane něco jiného? Kdo ji nakrmí?“

„Přece já.“ Gylta vzala Adéliiny ruce do svých a jemně je stiskla. „Už je na to nejvyšší čas, děvče,“ řekla. „Nejvyšší čas, abys ji odstavila. Stejně už moc mlíka nemáš, dobře to víš, a ta malá, ta to ví zrovna tak.“

Adélie věděla, že Gylta má pravdu; už ji k tomu nabádala dříve. Ostatně už pár týdnů musela skutečně přikrmovat, jak jí mléka znatelně ubývalo, obě ženy před kojením žvýkaly běžné jídlo na kašičku, míchaly ji s trochou kravského mléka a krmily věcně hladovou Allii jako malé ptáče.

Adélie už dávno zjistila, že kojení, které si ještě předtím, než se sama stala matkou, představovala jako trapnou a nemilou záležitost, je pro ni ve skutečnosti docela přirozené a dokonce příjemné. Navíc měla záminku brát si dítě všude s sebou. Mateřství ji totiž, krom všech těch radostí, také zatížilo nečekanou a věčnou obavou, jako kdyby se její smysly nastěhovaly do těla její dcery a v širším slova smyslu i do všech ostatních dětí na celém světě. Adélie dříve považovala malé děti za bytosti bez logického rozumu a jako k takovým se k nim i chovala, zato nyní jasně prožívala jejich smutky i radosti, i ty nejmenší známky bolesti nebo trápení.

Allie byla spokojené a zdatné miminko a Adélie postupně přišla na to, že ta úzkost je jen jejím vlastním prožitkem, že je to spíš úzkost vzhledem k tomu bezmocnému, dva dny starému tvorečkovi, kterým kdysi byla ona sama, když ji téměř před třiceti lety nechali neznámí rodiče ležet na kamenitém svahu v italské Kampánii. Když vyrůstala, vůbec jí to nevadilo, ale byla jen šťastná náhoda, že ji tenkrát našli manželé Aguilarovi a vzali si ji k sobě. Tak to všichni tři vnímali, proto jí noví rodiče dokonce přidali k ostatním jménům také jméno Vesuvie. Signor a signora Aguilarovi byli bezdětní, moudří a vzdělaní, lehce výstřední a plní lásky. Byli to oba lékaři, oba studovali na slavné univerzitě v Salernu, známé svým liberálním duchem; on byl žid, ona katolička. Oba v Adélii nalezli dítě nejen milované, ale také inteligentní, které je s věkem ve znalostech a logickém úsudku dokonce předčilo. I proto Adélii dopřávali náležitou výchovu a vzdělání. To, že byla nejprve opuštěna, to ji vlastně netrápilo. Naopak se to ukázalo být tím největším darem, jakého se jí mohlo

dostat od její skutečné, nikdy nepoznané, možná zoufalé, nešťastné nebo prostě jen bezcitné matky.

To ovšem platilo pouze do chvíle, než Adélie sama porodila svoje dítě.

Pak to teprve přišlo. Bylo to jako neutuchající vichřice a nešlo jen o strach, že by mohla umřít maličká Allie, ale taky že by mohla umřít ona sama a nechat tak miminko napospas osudu, bez milosti, které se dostalo tenkrát jí. To už by raději měly zahynout obě společně.

Ach Bože, jestli se ten travič nespokojil pouze s Rosamundinou smrtí… nebo jestli někde na cestě číhají ti vrazi z mostu… nebo kdybych nechala holčičku tady v Godstowu a náhle by tu vypukl požár…

Tohle už zavánělo posedlostí a Adélie měla naštěstí dost rozumu, aby si uvědomovala, že pokud to takhle půjde dál, bude to právě tohle, co ji i Allii zničí.

„Však vono to pude," řekla Gylta, a protože to byla Gylta, nejspolehlivější žena, jakou kdy Adélie poznala, bylo jasné, že to opravdu půjde.

Pořád jí ale vadila lehkost, s jakou se Rowley dožadoval jejího odloučení od dcery, protože věděla, jak se jí bude stýskat a jak se o ni bude bát. „Ale on mi nemá co rozkazovat, abych od ní odešla. Já od ní odcházím nerada. Nesnáším to."

Gylta pokrčila rameny. „Je to i jeho děcko, né?"

„Ne že by se podle toho choval."

Ode dveří se ozval poslův hlas. „Omlouvám se, paní, ale Jeho lordstvo se ptá, zdali vyslechneš Bertu."

„Bertu?"

„Služebnou lady Rosamundy, paní. Tu, co jí přinesla ty houby."

„Ach ano."

Krom neutuchajících zádušních modliteb v kostele už byl klášter tichý a utopený v neproniknutelné bezměsíčné noci. Paprsek světla z Jacquesovy lucerny ozařoval jen paty zdí a cestičku vyšlapanou ve sněhu, když vedl obě ženy k jejich dočasnému domovu. Tam Adélie políbila dcerku na dobrou noc a ponechala na Gyltě, aby ji uložila.

Pak ona i posel pokračovali dál, přes první nádvoří ven z klášterního komplexu. Závan vzduchu prozrazoval, že tu někde nablízku rostla nějaká zelenina, která teď po prvních mrazech zahnívá.

„Kam mě vedeš?" její hlas zazněl do tmy téměř plačtivě.

„Obávám se, že do chléva, paní.“ Jacques to řekl omluvně. „To děvče se tam schovalo. Abatyše ji poslala do kuchyně, ale kuchařky ji tam nechtěly, když se dozvěděly, že to byla právě ona, kdo lady Rosamundě ty houby přinesl a připravil. Jeptišky se s ní pokoušely promluvit, ale prý je těžké dostat z té chuděry něco, co má hlavu a patu, a ona se teď ještě taky bojí, co bude, až přijede hospodyně Dakers.“

Posel povídal a povídal, sypal ze sebe všecičko, co věděl, horlivě se snažil dokázat, že si zaslouží být přijat do biskupových blízkých kruhů pověřených pátráním.

„A ještě k tomu erbu na váčku toho chlapíka, paní. Něco bys možná mohla zjistit od sestry Lancelyne, ta má na starosti klášterní listiny a kroniku a bude mít zapsánu každou rodinu, která kdy opatství něčím obdarovala. Třeba…“

Bylo jasné, že umí svůj čas využít; poslovi se vždycky hodilo, aby uměl promluvit v dobrém tónu se služebnictvem v domech a palácích, kam přijel se zprávou, a leccos se přitom i dozvědět, ale hlavně mu to většinou vyneslo lepší jídlo a pití, než se zase musel vydat na cestu.

Zdi se k sobě teď hodně přiblížily a Adélie čvachtala botami v břečce v jakési přes den asi hodně rušné uličce. Podle vůně zaznamenala, že procházejí kolem pekárny, a vzápětí kolem kuchyně a prádelny, přestože všechna ta místa byla dokonale skryta ve tmě.

A další otevřený prostor. Ale pořád břečka a sem tam několik stop o kousek dál, jak někdo odbočoval z nejfrekventovanějšího směru.

Nebezpečí.

Ucítila jej, neviditelné, nevysvětlitelné, ale tak silné, že se pod náporem toho pocitu zastavila a přikrčila jako kdysi v Salernu, když v temné uličce zahlédla stín muže s dýkou.

Posel se zastavil také. „Copak je, paní?“

„Já nevím. Nic.“ Ve sněhu před nimi byly stopy, jistěže se k nim pojilo nějaké běžné vysvětlení, ale Adélii, která si vzpomněla na ty stopy na mostě, připadalo, že směřují ke smrti.

Přinutila se kráčet dál.

Štiplavý pach žhavého železa a lehounká vlna teplejšího vzduchu prozrazovaly, že jdou kolem kovárny s výhní uzavřenou na noc. Vzápětí zavanul pach koňského hnoje a po pár krocích se změnil na kravský – konečně byli na místě.

Jacques otevřel jedno křídlo těžkých vrat a posvítil do široké zakydané chodby mezi dvěma řadami stání, z nichž ovšem většina

byla prázdná. Svatomichalskou porážku přežilo vždycky a všude jen pár kusů – píce na celou zimu se pro velká stáda nikdy nedostávalo. O kus dál ale bylo mezi přepážkami vidět zadky a oháňky krav, které byly ponechány naživu, aby zásobovaly klášter mlékem i v zimě.

„Kde je?“

„Říkali, že někde tady. Berto,“ zavolal Jacques. „Berto!“

Odněkud ze tmy na vzdáleném konci chlévů se ozvalo vyjeknutí a šustění slámy, jako kdyby se tu někde snažila schovat veliká myš. Jacques s lucernou šel první a nakonec, když posvítil do posledního stání, pověsil lampu na trám vedle vstupu. „Myslím, že je tady, paní.“ Ustoupil o kousek, aby Adélie viděla dovnitř.

U zadní stěny se vršila velká kupa slámy. Adélie k ní promluvila. „Berto? Neublížím ti, prosím, promluvme si spolu.“

Musela to zopakovat několikrát, než se konečně hromada pohnula a objevila se tvář orámovaná nažloutlými stébly. Adélie měla chvilinku dojem, že vidí spíš rypáček malého selete, ale vzápětí si uvědomila, že je to dívčí nos, ale tak rozpláclý a otočený vzhůru, že nosní dírky opravdu vyvolávaly dojem prasátka. Malá očička skoro bez řas hleděla upřeně na Adélii.

Široká pusa se otevřela a Adélie uslyšela podivná pištivá slova: „Jázato neůzu, neůzu, neůzuzato!“

Adélie se otočila k Jacquesovi: „Co je to za řeč? Ona je cizinka?“

„Ale ne, paní, já myslím, že říká, že za to nemůže.“

Pištění pokračovalo. „Nedéteně, ať něnechycí!“

„Nedejte mě, ať mě nechytí,“ tlumočil Jacques.

„Kdo, Dakers?“ ptala se Adélie.

Berta se hrůzou roztřásla. „Vonaně proněnínamyš!“

„Promění mě na myš,“ pomáhal Jacques dál.

Adélie se nedokázala ubránit pomyšlení, že s tím by Dakers neměla v případě téhle holčiny nijak moc práce.

„Ačapneně dopasci!“ Bertu pomalu opouštěl strach a už vystrkovala ze slámy i hubený krk a ramena. Její vlasy měly stejný odstín jako okolní sláma, takže bylo těžké určit, kde děvče začíná a končí. Očima visela Adélii na krku.

„A chytí ji prý do pasti,“ řekl Jacques.

Adélie se v dívčině řeči začínala pomalu orientovat. Zároveň se v ní ale vzbouzel hněv, který cítila vždycky, když někdo začal mluvit o kouzlech a čárech. Rozčilovalo ji, že by se Berta měla tak strašně bát jen díky vlastní pověrčivosti. „Vylez,“ přikázala jí.

Očička zamrkala a Berta se okamžitě vysoukala z hromady; byla zvyklá poslouchat na slovo.

„A teď ti něco povím," ztišila Adélie zase hlas. „Nikdo tě nebude obviňovat z toho, co se stalo, ale *musíš* mi říct, *jak* se to stalo."

Berta se naklonila a šťouchla prstem do Adéliina přívěsku. „Copatojé?"

„To je křížek. Ty jsi takový ještě neviděla?"

„Takového něconěla aji Lejdyróza. Nacopa tojé? Na kouzlení?"

To znělo neuvěřitelně. Copak tu dívku nevychovávali jako křesťanku?

Adélii napadlo: „Hned jak to půjde, koupím ti taky takový a vysvětlím ti, k čemu slouží. Ale napřed musíš pár věcí vysvětlit ty *mně*. Souhlasíš?"

Berta přikývla a nespouštěla zraky ze stříbrného křížku.

A pak to vlastně teprve začalo. Adélii dalo nesmírně zabrat, aby se vůbec něco dozvěděla; musela se ustavičně a opakovaně na všechno vyptávat a zrovna tak Bertu kolem dokola ujišťovat, že to nebyla její vina, než se jí podařilo něco smysluplného z ní vymámit. Ta dívka byla tak zaostalá a schopná uvěřit čemukoliv, že Rosamunda u Adélie rázem pozbyla veškerý respekt – žádná služebná by neměla být takto zásadně nevzdělaná. O spanilé Rosamundě se obdivně zpívá po celé zemi, říkala si Adélie s opovržením. Na tom, jak zanedbávala tuhle bytost, tedy rozhodně nic opěvováníhodného není.

Berta dokonce ani nevěděla, kolik je jí let. Adélie ji odhadovala na něco mezi šestnácti a dvaceti; byla hubená věčným hladem a o světě věděla asi stejně tolik co ten krtek pod zemí.

Jacques přičinlivě donesl stoličku na dojení, takže si Adélie sedla a nemusela se na dívku dívat shora. Posel pak jen stál jako socha o krok vzadu ve stínu, takže o něm ani nevěděly.

Adélie od chvíle, kdy poprvé uslyšela o Rosamundině smrti, doufala, že nakonec odhalí pouze tragicky nešťastnou náhodu.

Bohužel to tak ale nebylo. Když Berta získala trochu sebejistoty a Adélie jí začala rozumět, vyšlo najevo, že Berta, ač zcela nevědomky, napomohla úkladné vraždě.

V ten osudný den šla dívka do lesa u wormholdské věže sbírat chrastí na podpal, ne na houby; táhla si s sebou sáňky, na které skládala suché větvičky a šáší, na které se jí podařilo dosáhnout dlouhým hákem.

Měla z Rosamundina služebnictva nejnižší postavení a už toho rána pro ni den nezačal dobře, Dakers ji zbila za to, že upustila na zem hrnec. Řekla jí, že lady Rosamunda už jí má plné zuby a hodlá ji stejně propustit ze služby, což by pro Bertu, která neměla žádnou rodinu, znamenalo toulat se a žebrat.

„Vonaje jagzlá saň," špitala Berta a pokradmu se rozhlížela pro případ, že by hospodyně Dakers náhle přiletěla ze tmy pod střechou chléva a s plácnutím černých křídel se usadila na jednom z trámů. „Šakji taky říkáme dračice Dakers."

Berta nasbírala obrovskou hromadu dříví – ze strachu, co by se stalo, kdyby přivezla málo –, takže když ji na saních převázala provazem, zjistila, že takový náklad neutáhne, a po několika marných pokusech si sedla na zem a hlasitě se rozplakala.

„Apakdošla vona."

„Kdo?"

„No vona. Ta baba stará."

„Poznala jsi ji?"

„Jasně že né!" Berta pokládala takovou otázku rovnou za urážku. „Tánebyla vodnás. Byla prej druhá kuchta u královny Elinór. U královny. Žeprej s ňou cestuje všade, kam královna jede."

„To ti řekla? Že pracuje u královny Eleonory?"

„No baťˇ."

„A jak ta stará žena vypadala?"

„Nojak stará baba, né?"

Adélie vzdychla a zkusila to znovu. „Ale jak stará? Popiš mi ji. Byla dobře oblečená, nebo měla na sobě jen hadry? Jakou měla tvář? Jaký hlas?"

Jenže Berta neoplývala ani pozorovacími schopnostmi, ani slovní zásobou, a tak nebyla schopná tu osobu blíže vykreslit. „Hrozně vošklivá, ale milá," řekla jen. To bylo jediné, na co se zmohla. S milým chováním se dívka setkávala tak zřídka, že si toho všimla.

„Jak to myslíš, ‚milá'?"

„Noženě dala ty hřibky, né? Žesou jako kouzelný. Řikala, žezaty senaně bude lady Rozamunda dívat s tou, nó…," snažila si Berta vzpomenout na nezvyklé slovo, „s voblibou."

„Takže řekla, že tvou paní ty houby potěší?"

„Jo, tak."

Trvalo to ještě dlouhou dobu, ale nakonec se Adélii podařilo zrekonstruovat část rozhovoru Berty s tou neznámou stařenou.

„To já tak dělávám pro lady Eleonoru,“ říkala prý ta žena. *„Připravím jí pochoutku tady z těch hub a ona se pak na mě dívá s velikou oblibou.“*

Berta se pochybovačně ptala, jestli by to fungovalo i u méně vznešené paní.

„Ale bezpochyby, ba určitě ještě líp.“

„Jako, žedyby ně chtěla paní předtím vyhnat, tak potomuž to neuděla?“

„Vyhnat tě? Co tě nemá, naopak, povýší tě.“

Pak ještě stařena dodala: *„Já ti povím, co teď udělám, Berto, ty ptáčátko. Líbí se mně ten tvůj ksichtík, a tak ti ty houby daruji, ať je můžeš nabídnout své paní. Ta má houby ráda, že?“*

„Nó, moc.“

„Tak tady máš. Uvař jí je a uvidíš tu odměnu. Ale musíš to udělat hned teď.“

Adélie chvíli zvažovala, jestli si tuhletu pohádku mohla dívka vymyslet jen proto, aby skryla vlastní vinu. Pak to ale v duchu odmítla; nikdo se přece Bertě v dětství neobtěžoval vyprávět pohádky o tajemných stařenkách, které nabídnou nešťastnému děvčátku kouzelný všelék – nikdo se neobtěžoval vyprávět jí cokoliv. A vůbec, Berta zločinu prostě nebyla schopna. Takže toho dne v lese, náhle plná dychtivosti, sebrala veškeré síly a dovlekla sáně s dřívím i košíkem hub zpátky k wormholdské věži.

Skoro všichni byli toho dne pryč. To připadalo Adélii významné. Dakers odjela hned zrána na trh do Oxfordu, aby se pokusila najít a najmout novou kuchařku – pod jejím velením žádná kuchařka nevydržela moc dlouho a každou chvíli některá utekla. Zbytek služebnictva se bez dozoru hospodyně vytratil a spanilá Rosamunda zůstala doma prakticky sama.

A tak se Berta v opuštěné kuchyni pustila do práce. Hub bylo dost i na dvě porce, a tak je dívka také rozdělila, aby zbylo i na zítra. Nakrájela jich tedy polovinu do kastrolu s máslem, špetkou soli, kouskem divokého česneku a hrstkou petržele, podusila je, dokud nezačaly pouštět šťávu, a pak je přendala na talíř a odnesla do Rosamundiných komnat, kde lady právě psala dopis.

„Vona uměla aji psat, víš, paní,“ dodala Berta obdivně.

„A ona ty houby hned snědla?“

„Zhltala je,“ přikývla Berta. „Vrhla senaně jak hladovej vlčák.“

A kouzlo zabralo. Lady Rosamunda se na Bertu usmála, už to bylo naprosto nezvyklé, a pak ještě poděkovala a řekla jí, že je hodné děvče.

O něco později dostala první křeče…

A Adélie překvapeně poslouchala, jak Berta dokonce ani teď nevidí v celé té historce žádný zlý úmysl. „Notobylo neštěstí," prohlásila. „Ta baba zato nemuže. Seji musela dokošiku dostat ňáká jedovatá prašivka."

Nemělo smysl jí to vyvracet, ale náhoda to rozhodně nebyla; v houbách, které Berta odložila na příští den a které Rowley ukázal Adélii, bylo muchomůrek tolik co ostatních hub a byly s nimi pečlivě promíchané.

Berta prostě odmítala zle smýšlet o někom, kdo se k ní zachoval mile. „Aleani vona anijázato nemužem, prostě setotak stalo, no."

Adélie, která předtím už vstala, se zase posadila zpátky na stoličku. Byla to nepochybně vražda, jako neštěstí se to může zdát jedině někomu, jako je Berta, které nepřijde divné ani to, že královští služebníci se potloukají sami po lese a nabízejí kouzelné dary náhodným kolemjdoucím. Kdepak, bylo to důkladně naplánováno: ta stařena, ať už to byl kdokoli, pečlivě roztáhla sítě, aby do nich polapila konkrétní mušku jménem Berta a aby se jí to povedlo právě v den, kdy dračice Dakers odjela.

Což naznačovalo, že stařena musela vědět, co se v Rosamundině domě děje, nebo musela mít nějakého informátora.

Rowley má pravdu, pomyslela si Adélie, někdo chtěl, aby Rosamunda zemřela, a osoba královny se přímo nabízí. Jenže kdyby to opravdu nařídila Eleonora, těžko by si vybrala starou babku, která by ještě navíc zmiňovala její jméno. Ne, Eleonora to nebyla. Ať už to udělal kdokoli, musí královnu nenávidět ještě víc než Rosamundu. Anebo bylo účelem rozzuřit krále a poštvat ho proti své choti a vyvolat tím v Anglii válečný konflikt. To by připadalo v úvahu.

Rozhostilo se ticho.

Umlklo dokonce i Bertino blábolení, že za to nemůže, a bylo slyšet jen hlasité uslintané kravské přežvykování a šustění sena ve žlabech.

„Proboha, a to sis opravdu nevšimla na té babě vůbec ničeho?" Adélie začínala být bezradná.

Berta přemýšlela a vrtěla hlavou. Pak se zarazila. „Hezkej čuch něla," řekla.

„Myslíš, že hezky voněla? Jak hezky? Po čem?"

„Hezky.“ Děvče povylezlo ze slámy, natáhlo hlavu k Adélii a začichalo. „Jakoty, paní.“

„Ona voněla jako já?“

Berta přikývla.

Mýdlo. Kvalitní, voňavé mýdlo, Adéliin téměř jediný luxus, kterého si dopřála zrovna před necelými dvěma hodinami, po té nekonečné cestě sem. Její adoptivní matka jí před nedávným časem poslala z Říma celý balík kostek mýdla z louhu a olivového oleje s bylinkovou esencí, protože Adélie si v jednom dopise rodičům postěžovala, že v Anglii se mýdlo vyrábí z hovězího loje, takže čerstvě vykoupaný člověk připomíná po čichu spíš pečeni připravenou do pece.

„Voněla po květinách?“ zeptala se dívky. „Po jakých? Po růžích, po levanduli, po heřmánku?“ Věděla, že je to zbytečné; i kdyby se Berta v květinách a bylinách vyznala, stejně by je znala jen pod místními lidovými názvy, které zase mnoho neříkaly Adélii.

Ale aspoň něco jsem se dozvěděla. Žádná obyčejná babka, co chodí do lesa na houby, by nevoněla parfémovaným mýdlem, nevoněla by vůbec žádným mýdlem.

Adélie znovu vstala. „Kdybys na někom takovou vůni znovu ucítila, řekneš mi o tom?“

Berta přikývla. Očima už zase visela na Adéliině křížku, jako by i jí, naprosto neznalé jeho významu, dodával naději.

A má ta chuděra vůbec nějakou naději?

Adélie vzdychla, odepjala řetízek a vtiskla jej i s přívěskem do Bertiny malé špinavé dlaně. „Nech si to u sebe, dokud ti nekoupím tvůj vlastní.“

Nebylo pro ni lehké se k tomu rozhodnout, ne kvůli symbolu kříže – Adélie vyrůstala pod vlivy hned několika náboženství, takže nedokázala preferovat pouze jediné –, ale proto, že jej měla od své chůvy a společnice Margaret, ctnostné křesťanky, která umřela cestou do Anglie.

Jenže já jsem poznala lásku a vlídnost. Já mám svoje dítě, mám práci i přátele.

Berta, která nic takového nikdy neměla, sevřela křížek oběma rukama, zablekotala radostným tónem cosi nesrozumitelného a zmizela v kupě slámy.

Cestou zpátky se Jacques zeptal Adélie: „Myslíš, paní, že ti to hloupé sele dokáže vyčenichat tvoje lanýže?“

„Je to asi marný pokus,“ připustila Adélie, „ale Bertin nos je zřejmě v této chvíli jediné, co máme k dispozici. Kdyby se opravdu stalo, že by někde ucítila vůni té stařeny, byl by to asi někdo, kdo kupuje dovážené drahé mýdlo, a dalo by se zjistit, od kterého kupce. No a kupec by nám pak mohl poskytnout seznam svých zákazníků.“

„To je chytré.“ V poslově hlase zazněl respekt.

A po chvíli mu to zase nedalo: „A myslíš, že v tom *má* prsty královna?“

„Někdo by moc chtěl, abychom si to mysleli.“

KAPITOLA PÁTÁ

Na svahu nad údolím se zastavili čtyři jezdci na koních a pes a hleděli na výraznou budovu trůnící na vrcholku protějšího kopce a obklopenou podivnými přilehlými stavbami.

Po chvilce ticha Adélie udiveně pronesla: „Jak se k ní proboha dostanou třeba kupci?“

„Já jsem to zvládl s nějakou tou kytkou a milým úsměvem,“ ušklíbl se biskup.

Za nimi se ozvalo dvojí tlumené uchechtnutí.

„Já měla na mysli ten labyrint,“ vysvětlila Adélie.

„To já samozřejmě taky,“ mrkl Rowley.

Další uchechtnutí.

Ach jo, lechtivé narážky. Nemohla jim to ani mít za zlé, vždyť už jen pohled na Wormhold a to, co jej obklopovalo, působil, inu, prostě *vulgárně.* Vysoká štíhlá věž zakončená jen o málo širší kupolí měla dokonce i uzoučký ochoz, který zdůrazňoval falický vzhled, a vyrůstala z labyrintu, jenž muži nepochybně vnímali jako ženské přirození. Jako by půdorys té stavby nakreslil na vrcholek kopce nějaký upocený, dychtivý, právě dospívající obr.

Biskup je sem hnal mírným klusem, protože se bál, že se zhorší počasí, ale teď, když už věž byla na dohled, uklidnil se a zjevně se bavil i těmi oplzlostmi.

Byla to vlastně docela nedlouhá cesta dál na sever; po stezce podél řeky snadno dojeli z Godstowu až na půl míle k samotné věži. Dokonce i Adélie se přestala obávat, že by jí další sněžení mohlo zabránit v návratu k dítěti.

Nějací vesničané je sice dole u řeky před změnou počasí varovali, ale nic viditelného se zatím nedělo. Byl jasný den, a jelikož ani slunce nedokázalo rozpustit tu bělostnou nadílku ze včerejška, naskytl se jim

tady ve svahu krásný výhled na krajinu rozkládající se pod modravou oblohou jako čerstvě vyprané prádlo.

O kus dál na jih jel po řece Mansur a oba biskupovi zbrojnoši v pramici, na které později přivezou Rosamundino tělo do Godstowu – tedy pokud se jej biskupovi Rowleymu podaří získat.

Nejprve musí ovšem zdolat bludiště kolem věže – a ta myšlenka pořád vzbuzovala v Adéliiných společnících všelijaké představy.

„Neříkal jsem ti," obrátil se biskup k Adélii, ale zamrkal přitom na Walta, „že je to ten největší pás cudnosti v celé křesťanské říši?"

Provokuje. Přece se nenechám vyvést z míry. „Nečekala jsem, že by to mohlo být tak mohutné," řekla a vzápětí jen vzdychla sama nad sebou. To se mi povedla jen další dvojsmyslná poznámka, která u ostatních vyvolala pobavené úšklebky.

Mě to ale opravdu udivilo. Labyrint v San Giorgiu v Salernu, který znám, je považován za zázrak vzhledem ke své velikosti a složitosti, jež symbolizuje cestu člověka životem. Ale tahle stavba naproti, to je hotový kolos. Obkružuje věž ze všech stran do takové šíře, že zabírá celý vrchol kopce a mizí i za ním. Vnější zeď je dobrých devět nebo deset stop vysoká a odsud vypadá celý ten areál jako vyplněný bílou vlnou.

Godstowská abatyše ji před odjezdem varovala: „Rostou tam trnky," říkala znechuceně. „No věřila bys tomu? Žulové zdi a u nich jsou vysázené samé trnky."

Takže to, co vidím, je jen kamení a změť pokroucených a sněhem pokrytých větví. To není žádný pás cudnosti, to je had. Veliký had škrtič.

„To ale musí bejt dřina, prodrat se takovým houštím…," poznamenal Walt; Rowley se málem svezl smíchy z koně.

Sestra Havis Adélii upozornila, co může očekávat. Původní labyrint, říkala, postavil kolem věže šílený saxonský šlechtic stižený nekromancií. Další vlastník té podivnosti byl neméně vyšinutý Norman, jeden z rytířů Viléma Dobyvatele. Ten jej nechal ještě rozšířit, aby nepřátelé nemohli proniknout dovnitř a jeho ženské zase prchat pryč.

Nu a jak známo, potomky normanského rytíře zbavil majetků Jindřich Plantagenet a ten také usoudil, že právě tohle je místo jako stvořené pro jeho milenku, už vzhledem k tomu, že toto území sousedilo s woodstockými lesy, ve kterých měl král svoje lovecké sídlo.

„Je to architektonická oplzlost," říkala sestra Havis popuzeně, „projev mužské obscénnosti. Lidi v okolí to děsí, i když se tomu navenek pošklebují. Ubohá lady Rosamunda. Obávám se, že král se pobavil, když ji tam nechal odstěhovat."

„To dozajista." Adélie znala Jindřichův smysl pro drsný humor.

A taky Rowleyho.

„Jasně že vím, jak se tam dostat," odpověděl biskup na Jacquesovu otázku, „nedělám to poprvé. To se musí rovnou dovnitř, pak trošku doleva a zase doprava a pak dopředu a ještě dál a hned jsem tam a všichni jsme náramně spokojení."

Adélie poslouchala, jak se všichni okolo řehtají, a začínalo jí být Rosamundy líto. Přece jí muselo vadit, že žije na místě, které vzbuzovalo, ba přímo vyžadovalo obhroublé komentáře od kteréhokoli chlapa, který tu stavbu spatřil.

Nešťastnice. Dokonce ani po smrti k ní neprojevují žádnou úctu.

Ten sníh na zdech labyrintu a pokroucených trnkových větvích kolem opravdu vyvolával dojem, že věž se tyčí uprostřed velkého chomáče jakési bělavé příze. Adélie se nemohla ubránit vzpomínce na jednoho postaršího pacienta, na jehož těle ji nevlastní otec učil, jak napravit kýlu ve slabině. A stalo se, k překvapení a rozpakům všech tří, že pacient dostal náhle erekci.

To je přesně ono, co se tu rýsuje proti obloze, pomyslela si, poslední záchvěv životní síly jistého starocha.

Obrátila se k Rowleymu. „Jak se tedy dostaneme dovnitř?" vyslovila pečlivě slovo za slovem. „A pamatuj přitom, pane, že tam spočívá tělo zesnulé ženy."

Ukázal palcem přes rameno. „Zazvoníme."

Byla předtím tak zaujatá tou věží, že si vůbec nevšimla zvonice, stojící jen o pár yardů dál, poblíž žlabu pro koně.

Stejně jako všechno, co náleželo k Wormholdu, i tato stavba byla výstřední: dobrých osm stop vysoký dřevěný rám měl tvar protáhlého kosočtverce, v jehož geometrickém středu visel zvon, který si mohutností nezadal s kostelními zvony v klášteře.

„Tak do toho, Jacquesi," pobídl biskup posla, „rozhýbej to."

Mladík sesedl z koně, došel ke zvonici a zatáhl za provaz.

Adélie se pevně přitiskla ke svojí kobyle, která úlekem poskočila, a Walt chytil za uzdu Jacquesova koně, aby se neplašil. Ze stromů vyletělo hejno ptáků a s polekaným krákáním kroužilo nad stromy, jako by se vznášeli na hromovém dunění, které se zavlnilo vzduchem

a letělo na druhou stranu údolí. Dokonce i Strážce, nejapatičtější pes, jakého kdy Adélie zažila, se naježil a několikrát zaštěkal.

Hlas zvonu se chvěl a pomalu doznával. Pak se opět rozhostilo ticho.

Rowley zaklel. „Znovu," přikázal. „Kde ta Dakers trčí? Ohluchla snad nebo co?"

„Zaručeně," poznamenal Jacques. „Tohle by probudilo i mrtvýho." Vzápětí si uvědomil, co plácl, a dodal: „Omlouvám se, pane."

Zvon se rozduněl podruhé a zdálo se, že se tím zvukem i země zachvěla. Ale pořád se nic nedělo.

„Já myslím, že jsem někoho zahlídl," řekl Walt a stínil si oči proti slunci.

I Adélie měla pocit, že spatřila tmavou šmouhu na ochozu věže, jenže ta zase rychle zmizela.

„Biskupovi by odpověděla – měl jsem si obléknout svoje roucho," usoudil Rowley. Měl na sobě lovecký oděv. „No nic, najdeme si cestu sami – já si to dobře pamatuju."

Pobídl koně do kroku a rozjel se po svahu dolů. Ostatní jej poněkud opatrněji následovali.

Když dojeli ke vchodu do labyrintu, muži se zase začali pochechtávat. Nebyl to běžný oblouk, plynulý ani lomený, byla to alespoň deset stop vysoká škvíra, která připomínala ženské pohlaví. Podobu ještě zdůrazňovaly hadovité útvary, vytesané po obvodu vstupu.

I když byl vchod dostatečně prostorný, koním se dovnitř moc nechtělo, takže jim museli nasadit klapky. Adélii napadlo, že tím zvířata dávají najevo mnohem více mravnosti, než mají chlapi, kteří je obhroublými poznámkami pobízeli do kroku.

Nebyl to příjemný pocit, nacházet se uvnitř. Cesta byla sice poměrně široká, ale zužovaly ji a skoro překrývaly trnkové keře zasypané sněhem, které propouštěly dolů jen část slunečního světla, takže lidé i koně se pohybovali v příšeří a vdechovali vzduch plný pachu dějícího listí. Bylo to tu zarostlé tak, že nemohli znovu nasednout, a tak kráčeli vedle koní pěšky.

„Tak dělejte." Rowley už zase spěchal, vedl svého hřebce skoro poklusem.

Po několika zatáčkách už neslyšeli ptačí cvrlikání. Pak se cesta rozdvojovala a před nimi se objevily dva tunely, stejně tvarované jako vstup, z nichž jeden se stáčel doleva a druhý doprava.

„Tudy," ukázal biskup, „k věži musíme směřovat na severovýchod. Udržujte si představu o směru."

Adélii přepadly první pochyby. Tady tu cestu jsme si neměli vybírat. „Pane, já bych neřekla, že tohle je správná…" Pozdě, biskup už byl ten tam.

No dobře, ostatně, vždyť už tu byl, třeba si to tu opravdu pamatuje. Adélie šla nicméně pomaleji, za ní ťapal pes a o kus dál i Jacques. Zaslechla Walta, který na konci celé skupiny brblal: „Wormhold, Červí panství, to je sakra dobrý jméno pro takovou klikatou díru."

No jistě. *Wyrmhold. Wyrm.* Potulní vypravěči a pěvci, kterým tady v Anglii říkají skaldové, rádi děsili svoje posluchače na tržištích historkami o Wyrmovi, obludě, napůl draku a napůl hadovi, která se svíjela v nesčetných saxonských legendách podobně jako ty zarostlé tunely tady.

Adélie si s lítostivým pocitem vzpomněla na Gyltina vnuka Ulfa, který měl takové příběhy hrozně rád a ještě raději si hrával na saxonského válečníka – jakže se jmenoval? –, který jednu takovou příšeru přemohl.

Po Ulfovi se mi stýská. I po Allii. Nelíbí se mi tady v tomhle wyrmím hnízdě.

Ulf to uměl popisovat barvitě a s velkým nadšením. *„A strašlivé to tam bylo, hluboko pod zemí, a smrdělo to tam krví mrtvých."*

No, tak tady aspoň nic nepáchne. Jen je cítit hlína a listí a to samo vyvolává dojem, že jsme někde v podzemí, odkud nevede cesta ven.

Přesně o to šlo tomu Daidalovi, který si to vymyslel, napadlo ji. Proto tu rostou ty trnky; kdyby tu nebyly, prostě bychom vylezli na zeď, podívali se, kde jsme, a ještě bychom při tom dýchali čerstvý vzduch. Jenomže to trní by nám dokázalo rozervat šaty i kůži na cáry, zrovna jako spáry strašlivého Wyrma.

Neděsilo ji to příliš, věděla už, jak by se odsud dalo dostat ven, ale všimla si, že chlapi za ní se přestali pochechtávat.

Cesta se stočila k jihu a nabídla jim další tři tunely. Rowley stále ještě bez zaváhání zamířil do toho vpravo.

Za další zatáčkou se cesta opět rozdvojovala. Adélie uslyšela Rowleyho nadávky. Natahovala krk, aby viděla přes jeho koně, co se stalo.

Byla to slepá ulička. Rowley se s vytaseným mečem oháněl po trní, které tu dokonale zahrazovalo cestu dál. Jenže skřípot oceli na kameni vzápětí potvrdil, že tudy se dál opravdu nedostanou.

„Do pekel s tím parchantem. Musíme se vrátit.“ Zvýšil hlas. „Vycouvej, Walte.“

Tunel nebyl dostatečně široký na to, aby se v něm koně otočili a nedrápali si přitom zadek a hlavu o trní, což by je vyplašilo ještě víc, než poranilo.

Adéliině kobyle se nechtělo jít pozpátku, ale ani dopředu; docela rozumně chtěla zůstat tam, kde zrovna stála.

Rowley se tedy musel protáhnout kolem svého koně, vzal ji oběma rukama za uzdu a tlačil ji, dokud ji nepřiměl vycouvat ze slepé uličky tunelem až na místo, kde bylo přece jen trochu víc prostoru.

„Já jsem to *říkal*, že se máme držet směrem na severovýchod,“ obořil se na Adélii, jako by cestu vybírala ona.

„A kde je ten tvůj severovýchod, pane?“

Ale naštvaný Rowley už zase honem vyrazil dál a Adélii nezbylo než nutit sebe i neochotnou kobylu do poklusu, aby ho neztratila z dohledu.

Další tunel. A další. Jako kdyby se prokousávali hromadou našedlé vlny, která kolem nich houstla a houstla. Adélie už ztratila představu o směru a světových stranách. A obávala se, že Rowley na tom není o nic lépe.

V dalším tunelu se jí Rowley ztratil. Adélie se ocitla na rozcestí a netušila, na kterou stranu se vydat. Ohlédla se po Jacquesovi. „Kam šel?“ Zeptala se i psa: „Kde je, Strážce? Kam zmizel?“

Posel vypadal pobledle a nebylo to jen tím ponurým příšeřím pod hustým křovím, vypadal, jako by zestárl. „Dostaneme se odsud někdy ven, paní?“

„Ale samozřejmě,“ řekla konejšivě. Věděla, jak mu je; ta trnitá změť je obklopovala ze všech stran. Byli tu jako krtci v hlíně, jenže neměli silné tlapy a drápy, aby se vyhrabali na povrch.

Dolehl k nim tlumený Rowleyho hlas. „Tak kde sakra trčíte?“ Nedalo se určit, odkud se ozývá; uličky zvuk pohlcovaly a zkreslovaly.

„A kde jsi ty, pane?“

„Pro Boha živého, zůstaňte stát na místě a já se vrátím.“

Pokřikovali na střídačku, aby ho navedli správným směrem. A on jim pokaždé odpověděl, většinou nějakou nadávkou. Klel arabsky, uměl to z křížové výpravy, a pokud šlo o nadávky, byla to jeho oblíbená řeč. Chvílemi ho uslyšeli tak blízko, že až nadskočili, ale pak se zase vzdálil a znělo to dutě, jak se vztekal na labyrinty jako takové

a na tenhle obzvlášť. A taky spílal Dakers, té dračici, tomu hadu slizkému, i Evě a tomu jejímu hadovi… A když si roztrhl plášť o trní, začal dokonce nadávat i na Rosamundu a ty její zpropadené prašivky.

Strážce naklonil hlavu na jednu stranu a tvářil se, jako že ho poslouchání té tirády náramně baví. Bodejť, pomyslela si jeho paní, taky jeden samec.

Vždycky se ze všeho obviňují ženy, vždycky jen ženy. V životě by ho nenapadlo proklínat muže, který tu hrůzu tady postavil, ani krále, který tu Rosamundu uvěznil.

A pak jí to došlo: oni mají strach. No, Walt možná ani ne, ale Rowley. A Jacques jakbysmet.

Konečně se ze stínů před nimi vynořila vysoká postava i s koněm a blížila se k nim. A rovnou houkla: „Co tady jen tak stojíš, ženská? Jdeme zpátky. Měli jsme odbočit už minule."

A zase. Zase je to moje chyba. A zase se kobyla ani nehnula, dokud ji Rowley nevzal za uzdu a neodtlačil.

Adélie promluvila velmi tiše, když ji míjel, aby ho neztrapnila před těmi dvěma muži. „Rowleyi, tohle není pravý labyrint."

Zato on se šeptat nenamáhal. „To teda není. To jsou snad střeva Grendelovy proklaté matky, ať se v pekle dusí navěky!" houkl.

Došlo jí to. *Beowulf*. To je to jméno. Beowulf, nejoblíbenější Ulfův hrdina ze všech legendárních saxonských válečníků, přemožitel Wyrma a také pololidské obludy Grendela a jeho strašlivé matky.

„*Zrůda pustošivá, na pomezí se skrývající*," recitoval Ulf o Grendelově matce. Znamenalo to, že číhala na svou kořist na hranici země a pekla v ženské podobě.

Adélie už byla opravdu otrávená. Proč jsou to vždycky ženy, které mohou údajně za všechno… za všechno, od vyhnání Adama z ráje až po tyhle zatracené trnité tunely?

„My nejsme v žádném labyrintu, můj pane," pronesla nahlas a důrazně.

„A kde tedy jsme?"

„V bludišti."

„No to je mi pěkný rozdíl." Obrátil se ke kobyle: „Uhni *dozadu*, ty potvoro koňská."

„Je to rozdíl. Labyrint má pouze jednu cestu a člověk ji musí následovat. Je to symbol života, nebo spíš života a smrti. Labyrinty se kroutí a zatáčejí, ale mají začátek a konec, ze tmy vedou do světla."

Pokračovala měkčeji a doufala, že i on se uklidní: „Jako ten Ariadnin. Je v tom určitá krása, ne?“

„Já tady nehodlám poslouchat žádné kázání z mytologie, dámo. Ať je krásná nebo ne, já se chci dostat k té pitomé věži. Co to tedy podle tebe je?“

„Je to složitější. Má za úkol člověka zmást. Uvést tě v blud. Proto je to bludiště.“

„A ták, paní Chytrá taky ví, jak se odsud dostat, ne?“

„No, vlastně ano.“ Žebro Adamovo, on se mi vysmívá, normálně se mi *pošklebuje.* Já tu snad zůstanu stát jako socha a on tu bude muset trčet se mnou. Já mu zavařím.

„Tak nás odsud, pro Krista Pána, *vyveď*!“

„Přestaň na mě hulákat!“ okřikla ho. „Celou dobu jen hulákáš.“

Viděla, jak zaťal zuby ve snaze vyloudit obměkčující úsměv; zuby měl vždycky hezké. Procedil mezi nimi: „Biskup ze St. Albans zde skládá své komplimenty před paní Adélií, aby jej ráčila vyvést z této ježibabí díry, pro Boha svatého. Ale jak to uděláš?“

„To nech na mě.“ Neřeknu mu to, i kdyby mě chtěl proklít, ženy jsou dost bezbranné i bez vyzrazování svých tajemství. „Půjdu první.“

Museli zase s koňmi vycouvat na jednu z křižovatek, kde se zvířata mohla jedno po druhém opatrně otočit bez újmy na zdraví, ale stejně nemohl projít jeden kůň vedle druhého, takže Adélie vedla jako první Waltova koně, Walt poslova, za nimi držel Jacques uzdu Adéliiny kobyly a poslední šel Rowley s vlastním hřebcem.

Přesto se ten manévr nesetkal s velkým nadšením. Dokonce i Jacques, který se doposud choval jako její spojenec, se teď pochybovačně zeptal: „A jak tedy najdeš tu správnou cestu, paní?“

„Prostě ji najdu.“ Odmlčela se. „Jen to možná nějakou chvíli potrvá.“

Dupala zarputile vpředu a pravou rukou svírala otěže Waltova koně. V druhé držela jezdecký bičík, tak ledabyle, že jím drhla o zem a o křoviska kolem. A hlavou jí přitom běželo: Pane na nebi, jak hrozně mě v téhle zaostalé zemi znevažují. Jak se tu opovrhuje všemi ženami.

A už byla v úvahách zpátky u důvodů, proč se odmítla provdat za Rowleyho. On v té době předpokládal, že mu král nabídne světský titul barona, ne biskupství, a že se tedy ožení. A i když ona tehdy hořela láskou k němu, kývnutí na nabídku k sňatku by jí, obrazně řečeno, zaklaplo zlaté okovy na zápěstích a ona by se mohla jen dívat,

jak je Rowley zamyká na klíč. Jako jeho choť by už nikdy nebyla sama sebou, nebyla by to ta skutečná Medica Trotula ze Salerna.

Adélie neoplývala nezbytným typicky ženským uměním; neuměla příliš tančit; vůbec nehrála na loutnu, v životě nedržela v rukou vyšívací rámeček a jehlu – šití však bravurně zvládala v situaci, kdy dávala zpátky dohromady tělo, které předtím pitvala. V Salernu se mohla věnovat studiu, které jí vyhovovalo, ale v Anglii to prostě nešlo; církev zatracovala všechny ženy, které poslušně necupitaly ve šlépějích bohabojnosti – a Adélie musela vykonávat svou práci doktorky a vykladačky smrti v utajení a navenek nechat sklízet odměnu muže.

Jako choť barona Rowleyho by mne jistě opěvovali, lichotili mi, klaněli by se mi, pokud bych ovšem dostatečně popřela vlastní osobnost. A jak dlouho bych to asi vydržela? Jsem, kdo jsem.

Ironií je, že čím nižší sociální postavení ženy mají, tím více svobody si také vychutnají; manželky nádeníků a řemeslníků mohou klidně pracovat společně se svými muži – a dokonce, když ovdovějí, převezmou někdy po svém choti jeho povolání celé. Například Gylta, než se stala hospodyní a hlavně přítelkyní Adélie a následně také chůvou její dcery, vedla si docela slušně obchodováním s úhoři a žádný muž jí při tom neporoučel.

Adélie šlapala dál. *Ježibabí díra. Střeva staré Grendelové.* Proč muži, kteří tu zabloudili, dávají tomuhle hroznému místu ženské přívlastky? Proto, že jsou tu tunely? Proto, že jim to připomíná ženské lůno? To má být ženské kouzlo? Obří lůno?

Je to ten důvod, proč mě církev nenávidí, proč nenávidí všechny ženy? Proto, že my jsme zdrojem té nejopravdovější síly na světě? Síly zrození?

Předpokládala, že když je odsud vyvede, jen jim tím potvrdí, že ona zná tajemství, o kterém oni nemají ani tušení.

Pane na nebi, vždyť to není nenávist. Je to opravdu strach. Oni se nás bojí. A tichounce se rozesmála a ten smích se sotva slyšitelně nesl i dozadu, tu a tam se odrazil ve spleti větví od zdi, jako když po hladině vody poskočí oblázek, a každého muže vzadu vyplašil.

„Co to zas k čertu bylo?“

Walt se ozval odevzdaným tónem: „Já mám dojem, že se nám někdo vysmívá, pane.“

„Proboha.“

Adélie se ještě usmívala, když se letmo ohlédla přes rameno a zjistila, že Walt se na ni upřeně dívá. Byl to ovšem spíš pobavený pohled, vstřícnější než dříve. Vlastně se nedíval tak docela na ni, ale spíš na ten bičík, jehož konec vláčela po zemi. A zamrkal.

On to ví, uvědomila si. Taky na něj mrkla.

Potěšena a posílena tím novým spojenectvím přidala do kroku, protože si uvědomila, že když se předtím ohlédla, stěží Waltův výraz rozeznala. Jeho tvář se ztrácela v houstnoucím šeru. Světla rapidně ubývalo.

Vždyť musí být teprve odpoledne a venku je normální den, ale tady nízké zimní slunce nedosvítí mezi stěny uliček a vidět je čím dál hůř. Nechci si ani představovat, jak by to tu vypadalo potmě.

Už tak to bylo pochmurně nepříjemné. Adélie zarputile sledovala pás křoví po své levé ruce, takže chvílemi vcházeli do slepých uliček a museli se vzrůstající únavou přesvědčovat čím dál neklidnější koně k couvání. A Rowley se pokaždé rozčílil. „Ví sakra ta ženská, co to vyvádí?“

Začínala už pochybovat sama o sobě. Trápila ji jedna otázka: Je to křoví souvislé? Jestli je někde mezera, jestli je jedna část bludiště oddělená od zbytku, tak se tu budeme motat navěky.

Jak se v tunelech stmívalo, stíny se shlukly do veliké rozšklebené tváře bez těla, která se na ni ošklivě pitvořila a nehlasně prorokovala hrozné věci. *Ven už se nedostanete. Východy mám uzavřené. Jste tu lapeni. Už svoje dítě nikdy neuvidíš.*

Ta myšlenka ji tak vyděsila, že se jí zpotily ruce a jezdecký bičík jí vyklouzl. Když se pro něj shýbla, narazila ramenem do změti větví a na hlavu se jí sesypala menší lavina zmrzlého sněhu shora.

Kupodivu ji to osvěžilo a vzpamatovalo. Přestaň vyvádět, Adélie, žádná kouzla přece neexistují. Vypnula vnitřní zrak, aby neviděla ty tváře, a vnitřní sluch, aby nevnímala Rowleyho klení, protože větve se po jejím klopýtnutí zachvěly široko daleko, a pokračovala dál.

Po chvíli se ozval Walt, konverzačním tónem, jako by jen zabíjel čas: „To je ale úžasný, jak to trní udržujou pěkně sestřižený. To se určitě musí dělat aspoň dvakrát do roka. A lidí na to musí bejt až hrůza, no co říkáš, paní? To stojí krále taky pěknejch peněz.“

Uznávala, že svým způsobem to úžasné je, a dávala Waltovi za pravdu v tom, že k údržbě bludiště je zapotřebí menší armády lidí. „A nejen že to stříhají, ale taky to pak uklízejí,“ dodala. Opravdu,

nikde na zemi (ani předtím v lepším světle) si nevšimla jediné větvičky. „Nerada bych, kdyby si můj pes vrazil trn do tlapy.“

Walt se zamyslel nad zvířetem, které ťapalo krok za Adélií a se kterým měl v posledních dnech docela těsný kontakt. (Možná těsnější, než se mu líbilo.) „On je nějaká zvláštní rasa, ne? Nic takového sem před ním nikdá neviděl.“ A sám pro sebe si ještě pomyslel, že ani necítil.

Adélie jako by mu četla myšlenky. „Já už jsem si zvykla. Tihle psi se chovají právě pro ten puch. Převor Geoffrey z Cambridge mi daroval jednoho ze Strážcových předků, když jsem přicestovala do Anglie, aby bylo možné mě vystopovat, kdybych se ztratila. A Strážce jsem dostala, když ten první… umřel.“

Když mi ho zabili a pak ještě zohavili při pátrání po vrahovi cambridgeských dětí přímo v jeho doupěti. Tam to bylo tisíckrát horší než tady. Ale Hlídač tenkrát po sobě opravdu zanechával tak zřetelnou pachovou stopu, že mi to zachránilo život. No a potom následně jak převor, tak i Rowley trvali na tom, že musím dostat nového, podobného společníka.

Klábosili s Waltem dál a jejich hlasy se ztrácely v trnitých houštinách kolem. Walta už veškeré opovržení Adélií opustilo; vyšlo ostatně najevo, že umí být k ženám přátelský. Prozradil, že má několik dcer a šikovnou ženu, která se stará o jejich malé hospodářství, když on je na cestách. „A to já sem skoro furt, když tu teď máme za biskupa pana Rowleyho. Vybral si ze všech svých pacholků jako doprovod na cesty zrovna mě.“

„A dobře se rozhodl,“ přitakala Adélie a myslela to teď docela vážně.

„Taky si myslím. Ostatní mu nejsou asi tak naklonění. Nelíbí se jim, jak se kamarádí s králem Jindřichem, a je jim líto chudáka svatýho Tomáše, jak ho zmasakrovali v Canterbury.“

„Aha.“ Věděla to; Rowley, kterého král jmenoval biskupem proti vůli církve, musel ve své vlastní diecézi čelit nepřátelství nejrůznějších úředníků a podřízených.

Adélie si nikdy nebyla jistá, zda je svalování viny za vraždu Tomáše Becketa na Jindřicha Plantageneta oprávněné nebo ne, ačkoli se proslýchalo, že král v mizerném rozpoložení doslova volal po jeho smrti. Napadlo ho v té chvíli, že několik jeho rytířů, kteří sami měli k takovému činu vlastní důvody, se okamžitě rozjede uvést jeho výkřiky ve skutečnost?

Možná ano. Možná ne.

Jenže kdyby nebylo intervence krále Jindřicha, následovníci svatého Tomáše by mě odsoudili k bičování – málem se jim to opravdu povedlo.

Byla na Jindřichově straně. Ten zavražděný arcibiskup neviděl žádný rozdíl mezi církví a Bohem – oba byli podle něj stejně neomylní, zákony obou bylo třeba dodržovat bez výjimky jako ostatně už odpradávna. Jindřich se choval mnohem lidštěji už jen díky všem svým nedostatkům; chtěl změny, které by neprospívaly církvi, ale jeho lidu. Becket mu překážel na každém kroku a překáží mu z hrobu dodnes.

„Já a otec Paton a mladej Jacques, my jsme byli všichni v téhle službě nováčci, víš, paní," vysvětloval Walt. „My jsme neměli proti biskupovi Rowleymu žádný námitky, neremcali jsme jako ten starej strážce na to, že je to králův člověk. Otec Paton a Jacques, ti nastoupili do služby ve stejnej den jako pan biskup do úřadu."

Takže kvůli té velké a hluboké trhlině dělící saintalbanskou diecézi na příznivce krále a příznivce mučedníka si nový biskup obstaral docela nové služebnictvo.

Dobře jsi udělal, Rowleyi. Alespoň podle Walta a Jacquese jsi dobře udělal.

Posel ovšem nebyl zdaleka tak klidný a neochvějný jako pacholek. Adélie dokonce zaslechla, jak se ptá biskupa: „Nebylo by lepší křičet o pomoc, můj pane?"

Rowley však zareagoval překvapivě vyrovnaně. „Už to nebude dlouho trvat, synu. Už jsme skoro venku."

To samozřejmě nemohl vědět, ale opravdu se téměř nemýlil; Adélie právě spatřila důkaz, že tomu tak je, jenže se stejně bála, že biskupa už ani to neuspokojí.

Walt cosi zamručel, protože právě uviděl to co ona – před nimi v tunelu ležela hromádka koňských koblihů.

„Ty tu nechal von, jak sme sem přicházeli," řekl Walt tiše a kývl hlavou ke koni, kterého vedla Adélie. Byl to jeho vlastní kůň, a když vstupovali dovnitř, šel s ním jako poslední. Konečně budou za chvíli venku z bludiště – jenže tam, kde původně začali.

„Tak tohle byla celou dobu poloviční šance," vzdychla Adélie. „Do háje."

Ti dva za nimi je neslyšeli ani si nevšimli teď už rozšlapaného trusu jako něčeho významného.

Další zatáčka. A světlo. Rozšklebená velká škvíra.

Adélie, která čekala, že bude následovat výbuch vzteku, prošla i s koněm otvorem vedoucím ven z Wyrmova bludiště, konečně nasála čistý vzduch, chladem zbavený všech vůní a pachů, a spatřila, jak světlo zapadajícího slunce zalévá veliký zvon v kosočtvercovém rámu na protějším svahu, odkud před více než dvěma hodinami přišli.

Jeden po druhém se vynořili ostatní. A bylo ticho.

„Je mi to líto, omlouvám se," prolomila jej Adélie. Dívala se Rowleymu přímo do očí. „Tak vidíš, když je bludiště spojité, kontinuální a když v něm nejsou žádné smyčky nebo přerušená místa, když křoví souvisle pokračuje a člověk důsledně sleduje jednu jeho stranu všude, kam se táhne, pak ho můžeš celé projít a nakonec se zákonitě musíš dostat, ani to jinak nejde, na druhý konec, jenomže…," hlasitě vzdychla. „Jenomže já jsem zvolila levou stranu. A to nebyla ta správná."

A bylo ještě větší ticho. V ubývajícím světle nad vrcholky vysokých jilmů vesele poletovaly vrány a jejích krákorání se rozléhalo jako výsměch těm k zemi připoutaným hlupákům dole.

„Odpusť mi," řekl biskup ze St. Albans zdvořile, „chápu to správně, co tím říkáš. Kdybychom sledovali pravou stranu chodeb, tak bychom se nakonec dostali přesně tam, kam jsme zatraceně původně chtěli?"

„Ano."

„Takže pravá strana chodeb a křoví?" ujišťoval se biskup.

„No ano… Teď je jasné, že cestou zpátky se člověk musí držet levé strany… Ty chceš, abychom se tam vrátili?"

„Jistě," přikývl biskup.

Pane na nebi, on nás chce nahnat zpátky. To tu budeme celou noc. Doufám, že je Allie v pořádku.

Znovu zazvonili na protějším kopci, pro případ, že by se ta postava, kterou viděli předtím na ochozu, nad nimi tentokrát slitovala, ale než se koně u žlabu napojili, bylo už jisté, že se to nestalo.

Cestou k bludišti nikdo nepromluvil. Rozžehli také lucernu; uvnitř už bude hustá tma.

Pak Rowley sundal čapku z hlavy a poklekl. „Stůj při nás, Pane, pro slávu Syna Tvého."

A opět vstoupili do změti chodeb krytých trním. Vědomí, že tentokrát má jejich cesta jasný konec, je uklidňovalo, i když neustálé

kličkování, otáčení a vycouvávání ze slepých uliček bylo náročnější, protože se všech zmocňovala únava.

„Jak to, že se tak vyznáš v bludištích, paní?“ chtěl vědět Walt.

„Můj otčím mě ledacos naučil. On hodně cestoval po Východě a tam se s podobnými stavbami setkal, i když ne tak rozlehlými.“

„Zato tady je to jak v té legendě o starým Wyrmovi, že jo? Se vsadím, že je tu úplně jednoduchá cesta a my ji akorát nevidíme.“

Adélie s ním souhlasila. Takovéhle odříznutí od světa je velká nevýhoda; musí tu existovat přímější cesta. Napadlo ji, že možná některé ty slepé konce chodeb, které na první pohled vypadají za křovisky jako zdi, ve skutečnosti vůbec nejsou zdi, ale brány a trní je jenom maskuje, aby nebylo vidět, že se dají i s tím porostem otevírat a poskytují tak přímou cestu k věži.

Ale nám tohle stejně nepomůže. Prozkoumávat každé takové podezřelé místo, jestli to náhodou není zrovna ten tajný průchod, by nám trvalo strašně dlouho a zase bychom se museli rozhodovat, kterou chodbu zvolit, i když pravděpodobně zase končí pevnou zdí. Jsme odsouzeni k tomu, projít celou tu dlouhou trasu bludištěm.

Šli už mlčky, dokonce i Waltovi došly zásoby klábosení.

Soumrak jako by přivedl tu stavbu k životu. Dávno mrtvý šprýmař, který ji vymyslel, se její návštěvníky stále snažil vyděsit, ale jeho myšlenky už nyní znali. Jenomže to místo mělo něco navíc; žilo jaksi samo o sobě: lucerna osvětlovala klenbu namrzlých větví, jako kdyby se ti tři muži a žena pohybovali v nekonečně dlouhé šedivé punčoše zamořené tvory, kteří neviděni prozrazují svou existenci jen tichým šramotem ve vláknech té pleteniny.

Když konečně vyšli ven, byla už skoro tma, takže ani neviděli, jestli je tento východ také zdobený podobně jako ten vnější; stejně je to nezajímalo a zábavné to už nepřipadalo vůbec nikomu.

Až nyní si uvědomili, že v chodbách bludiště byli přece jen do jisté míry chráněni před venkovním mrazem. Vládlo tu naprosté ticho, jen sova, kterou vyrušili, se odlepila od hřebene jedné zdi a odplachtila bez hlesu do temnot. Ani z věže, která se tyčila přímo proti nim, nešlo nic slyšet. Byla mohutnější, než se zdálo předtím na dálku, strměla do výše proti obloze poseté ledovými světýlky hvězd.

Jacques ze svého sedlového vaku vytáhl druhou lucernu i další svíčky a zamířil k tmavějšímu místu u paty zdi, které snad mohlo být schodištěm a vchodem.

Od té doby, co napadl sníh, přes nádvoří nikdo nešel – tedy žádná lidská bytost, i když zvířecími a ptačími stopami se to tu jen hemžilo. Zato po pár krocích si všichni připadali jako na smetišti. Vyvýšené hromádky sněhu pod sebou ukrývaly nejrůznější věci: válely se tu kusy oblečení, rozbitá židle, sud s promáčknutou obručí, velká naběračka. Sníh tady halil stopy po velkých emocích.

Walt zakopl o vědro s mrtvou slepicí. Opodál leželo zmrzlé tělo psa uvázaného na řetězu a s vyceněnými zuby, jako by se ještě po smrti pokoušel zavrčet.

Rowley vztekle nakopl vědro a slepičí tělíčko se vykutálelo ven. „Ti mizerní zlodějští parchanti!“

Opravdu to bylo takhle?

Říkalo se, že když zemřel Vilém Dobyvatel, jeho sluhové okamžitě strhali z králova těla šaty a uprchli se vším majetkem, který byli schopni unést a uvézt, takže královští rytíři o něco později nalezli jen nahou mrtvolu slavného a obávaného dobyvatele na podlaze holé palácové komnaty.

Provedlo snad Rosamundino služebnictvo něco podobného? Rowley to měl za proradnost, ale Adélie věděla své – například o té naprosto zanedbávané služebné Bertě. Proradnost je přece projev zrady někoho, kdo o nás pečuje a má nás rád; těžko zradit člověka, kterému jsme naprosto lhostejní. Jestli Rosamunda neplakala pro nikoho, kdo by pak měl oplakávat ji?

Dveře do věže byly zhotoveny ze silných dubových fošen a vedly k nim nebezpečné schody. Klepadlo tu chybělo. Bušili do dřeva a slyšeli, jak dutě se ten zvuk rozléhá uvnitř, jako by se nesl prázdnou jeskyní. Ale nikdo, ani živý, ani mrtvý, se neozval v odpověď.

V semknuté skupince – nikdo nenavrhl, že by se mohli rozdělit – se vydali kolem paty věže, prošli i lomenou bránou na sousední nádvoří, kde objevili další dveře, stejně nedobytné jako ty první. K těmhle aspoň nevedly žádné záludné schody.

„Vyrazíme je a hotovo.“

Nejprve se však museli postarat o koně. Walt objevil hned naproti prázdnou stáj a před ní studnu, ve které zašplouchala voda, když do ní zkusmo hodil kámen. Ulevilo se mu; studna byla dostatečně hluboká a krytá dřevěným víkem, takže mráz se až k hladině nedostal. Ve stáji ležela dokonce i sláma, i když ne úplně čerstvá, a ve žlabu nedávno dosypaný oves, který už ukradení koně nestihli sežrat.

„To teď postačí," ucedil Walt nepříliš nadšeně a pustil se do osekávání ledu z rumpálu nad studnou.

Ti, co to tu vydrancovali, si s ničím nelámali hlavu a měli naspěch. V jinak prázdném chlévě nechali jedinou krávu – a i tu jen proto, že právě rodila tele. Obě zvířata tu nyní ležela mrtvá, tele dokonce ještě v plodovém vaku. Rowleyho skupinka šla dál; shýbli se pod šňůrou, na níž viselo prádlo jako kusy pokrouceného plechu, a dorazili ke kuchyňským budovám. Chybělo tu nejen velké umyvadlo na nádobí, ale z veškerého vybavení, které se dalo odnést, zůstal jen masivní stůl.

Ve stodole dokonce našli na hliněné podlaze dolíky v místech, kde býval uložen pluh, brány a jiné zemědělské nářadí. A taky…

„Co je tohle, můj pane?"

Jacques svítil lucernou na jakousi zvláštní věc v koutě u hromady dříví.

Byla kovová a skládala se ze dvou obloukových částí spojených mohutnými pružinami s plochou základnou. Oba oblouky byly opatřeny řadou velkých zubů, které do sebe navzájem dokonale zapadaly.

Oba muži mlčeli, i Walt jen hleděl. „Bych řek, že by to člověku klidně urvalo nohu," vydechl nakonec pomalu. „Ale tak velkou sem ještě nikdá neviděl."

„Ani já," přitakal Rowley. „Bože milostivý, ono je to čerstvě naolejované."

„Ale co je to?" nechápala stále Adélie.

Nikdo hned neodpověděl, ale Rowley položil tu věc na zem a chytil jednu její ozubenou část. Walt vzal druhou a s velkým úsilím je od sebe rozevřeli, až na zemi ležel plochý kruh a zuby kolem dokola trčely vzhůru. „Dobře, Walte. A teď opatrně." Rowley se shýbl a obezřetně, aby se k té věci vůbec nepřiblížil tělem, zašátral druhou rukou po mechanismu pod pružinou. „Má to tady dole natahovací spoušť," poznamenal. Walt jen přikývl.

„Tak co to tedy je?" zeptala se znovu Adélie.

Rowley vstal a vzal z hromady dřeva poleno. Gestem naznačil Adélii, ať drží svého psa. „Představ si, že to leží ve vysoké trávě. Nebo pod sněhem."

Ta věc by takhle naplocho vůbec nebyla vidět.

To je past. Velká, na člověka. Pane na nebesích, ochraňuj nás.

Sehnula se a popadla Strážce za obojek.

Rowley hodil poleno na plochou základnu pasti.

Čelisti se vymrštily a zuby téměř zapadly do sebe. Kovový třesk jako by měl chvíli zpoždění.

Po chvilce Walt prohlásil: „Do tohodle teda šlápnout, kulky v čoudu, promiň mi ten výraz, paní. No, vono by už vůbec nemělo smysl vytahovat z toho někoho ven, že jo.“

„Je vidět, že lady Rosamunda neměla v oblibě pytláky,“ řekl Rowley. „Ať se propadnu, jestli si někdy vyrazím do jejích lesů.“ Oprášil si ruce. „Tak pojďte. Tohle nás stejně Tatarů nezbaví, jak říkával můj děd. Musíme najít nějaké beranidlo.“

Adélie ještě bez dechu zírala na past. Opravdu, kdyby do ní šlápl člověk, zubaté čelisti by se mu zakously hluboko do útrob někde v oblasti slabin. Jak říkal Walt, vysvobodit takového chudáka by už v jeho dlouhém a bolestném umírání vůbec nepomohlo.

Past se ještě drnčivě chvěla, jako by si vychutnávala úlovek.

Biskup se pro ni musel vrátit.

„Někdo to přece musel vyrobit,“ hlesla jen. „A někdo to namazal olejem, aby to bylo připravené k použití.“

„Já vím. Tak už pojď.“

„Tohle je strašlivé místo, Rowleyi.“

„Ano, to je.“

Jacques našel v jednom z přístěnku bytelnou kozu na řezání dříví. Popadli ji s Waltem za nohy a s rozběhem a na třetí pokus se jim podařilo zadní dveře do věže vyrazit.

Uvnitř byla skoro stejná zima jako venku. A ticho ještě hmatatelnější.

Ocitli se v okrouhlém sále, který zřejmě vyplňoval celou základnu věže a byl největší místností, protože věž se směrem vzhůru zužovala. Nebylo to místo určené k pohodlnému přivítání očekávaných návštěv, spíš jakási strážnice. Z nábytku tady zůstala jen dvě honosně zdobená křesla pro hlídku, příliš těžká, takže je lupiči nechali být, a dál jen masivní a tvrdé lavice a nad nimi prázdné police na zbraně. Ze zdí byly vyrvané i držáky na pochodně a od stropu visel řetěz bez svícnového lustru.

Po zemi pokryté rákosím se ale válelo pár svíček, některé dokonce nabodnuté na malé svícny do ruky. Rowley, Adélie i Walt si po jedné zapálili od plamínku v lucerně a začali stoupat po schodišti vinoucím se vzhůru kolem vnitřní stěny. Každé poschodí věže tvořila jediná kulatá místnost oddělená od schodiště s miniaturními podestami jen přepážkou s dveřmi. Druhé patro bylo stejně jako to první užitkové,

přízemní, zůstaly tu prázdné police a po zemi rozházené zbytky přesličky, kterou se leští plechové nádobí. I vůně včelího vosku ve vzduchu naznačovala, že tady se prováděla údržba různých předmětů denní potřeby. Následovala místnost pro služebnictvo: čtyři dřevěné postele a jinak skoro nic. Ani na postelích nezbyly peřiny nebo matrace.

Všechny ty pokoje byly opuštěné a vyrabované. S každým patrem v nich ale přibývalo stop po luxusu. Místnost určená k šití – vykradená zrovna tak jako předchozí, ale pod každým uzoučkým oknem ve tvaru šipky byl dubový stůl s lavicemi, na který snad ve dne dopadalo trochu světla. Doteď se po dřevěných deskách válely potrhané kusy látek a pod jednou lavicí ležela rozbitá na kusy sádrová panna.

„Oni ji nenáviděli," řekla Adélie, když nahlížela z podesty dovnitř.

„Kdo?"

„Služebnictvo."

„Nenáviděli koho?" Biskup už zase začínal být netrpělivý.

„Rosamundu," odvětila Adélie, „nebo Dakers."

„Není divu. Za ty schody tady určitě."

Usmála se, když si uvědomila, jak Rowley funí. „Máš za sebou pěknou řádku biskupských obědů."

„Když myslíš, paní," řekl jen suše. Bylo to chladné, za starých časů by ho to krásně pobouřilo.

Musím se vzpamatovat. Dávno nejsme důvěrní přátelé; musím si taky udržovat odstup.

Čtvrtá místnost – nebo už pátá? – nebyla vyrabovaná, i když působila stroze víc než ty předešlé. Jednoduchá postel, šedá pletená přikrývka pevně založená pod matraci. Prostý stůl z prken a na něm konvice na vodu a plechové umyvadlo. Jediná židle. Nezdobená truhla a v ní pár ženských svršků, všechny stejně prosté a pečlivě poskládané.

„Tady bydlela Dakers," usoudila Adélie nahlas; začínala už vnímat atmosféru, jakou tu hospodyně vytvořila. A začínalo ji mrazit v zádech.

„Ale teď tu nikdo není. Jdeme dál."

Jenže Adélie stála jako uhranutá. Tady se lupiči zastavili. Docela živě si představovala, jak tu dračice Dakers stojí na schodech, strašlivá přinejmenším tolik, jak ji popisovala Berta, a brání jim v dalším drancování.

Nad Dakersinou postelí byl v kamenné zdi vytesán Rosamundin erb; byl zlacený a malovaný v jasných barvách, aby výrazně dominoval jinak šedé a pochmurné komnatě. Adélie k němu přiblížila svíci a vzápětí uslyšela, jak se Rowley prudce nadechl, až se málem zajíkl. To nebylo námahou z toho schodiště.

„Svatá prostoto," vydechl pak. „Ona se snad zbláznila."

Tesaný velký znak byl právě ten se třemi leopardy a s lilií, který každý člověk v Anglii znal jako erb svého krále Plantageneta z Anjou. V jeho středu byl menší štít, s šachovnicovým polem, jehož jedna čtvrtina zobrazovala hada a druhá růži.

Dokonce i Adélie se svými skrovnými znalostmi heraldiky věděla, že se dívá na manželský znak dvou lidí.

Biskup s vytřeštěnýma očima došel až ke zdi. „Jindřichu. Pro Boha živého, Jindřichu, co jsi dělal, že jsi k tomuhle svolil? Vždyť to je šílenství."

Pod znakem bylo do zdi vytesáno ještě motto. Jako u většiny erbovních hesel šlo o slovní hříčku. *Rosa Mundi.*

Růže světa. Růže všech růží. Rosamunda.

„A jéje," vzdychla Adélie.

„Smiluj se, Pane," hlesl Rowley, „jestli tohle viděla královna…"

Dohromady ten erb i s mottem tvořily dokonale výsměšnou urážku. On mě upřednostňuje před tebou. *Já jsem jeho žena, ve všem ostatním kromě jména, já jsem skutečná královna jeho srdce.*

Biskupovy myšlenky letěly s předstihem dál. „Proklatě, vždyť je úplně jedno, jestli to Eleonora viděla nebo ne. Stačí, že si ostatní budou myslet, že o tom ví a že kvůli tomu Rosamundu zabila. To je přece důvod k vraždě. To je strašně okázalé vyjádření."

„Hlavně je to kus kamene s obrázkem, který nechala vyrobit bláznivá ženská," protestovala Adélie. „Opravdu na tom tak záleží?"

Samozřejmě že záleží – a teprve bude. Hrdost je pro královnu významnou hodnotou a její nepřátelé to vědí; zrovna tak to vědí i nepřátelé krále.

„Já tu mrchu zabiju, jestli ještě není mrtvá," řekl sluha Boží. „Já to tu vypálím a ji předtím zamknu uvnitř. Tohle je pozvánka do války."

Adélii to zarazilo. „Vždyť už jsi tady předtím byl; myslela jsem, že jsi to už viděl."

Potřásl hlavou. „My jsme se sešli v zahradě, chtěla ven, na vzduch. Vzdali jsme dík Pánu za její uzdravení a potom mě Dakers vyprovodila Wyrmem ven. Tak kde *je* Dakers?"

Protáhl se kolem Jacquese a Walta, kteří stáli zaraženě u dveří, vyrazil do schodů a dožadoval se hospodyně. Mezi jeho vzteklým prskáním se ozvalo i bouchnutí dalších dveří, jak nahlížel do další místnosti a zklamaně se hnal o patro výš.

Ostatní spěšně vyrazili za ním a věž se rozezněla dupotem bot a ťukáním psích drápů o kamení.

Stoupali teď dál kolem Rosamundiných komnat. Dakers, pokud to ovšem byla ona, se podařilo uchránit veškerou jejich okázalost. Jak se Adélie snažila nezůstat pozadu, naskytl se jí aspoň letmý pohled na perské koberce, číše z benátského skla, damaškový divan, zlatem se skvoucí ikony, triptychy a sochy, všechen možný luxus složený k nohám vladařovy milostnice.

Tady byla dokonce i zasklená okna, nejen uzoučké škvíry jako v nižších patrech. Okenice byly zavřené, ale když Adélie procházela kolem, světlo svíčky vykouzlilo její odraz v mnoha malých tabulkách drahého krásného skla a z otevřených dveří zavanul parfém, slabounce, ale přece jen potěšil nos umrtvený zimou a ztrápený puchem psí srsti.

Adélie se zhluboka nadechla. Růže. On jí sehnal dokonce i růže.

Někde nahoře práskly další dveře. A následoval ostrý výkřik pana biskupa.

„Co je? Co se děje?“ Dostihla ho na posledním odpočívadle; dál už žádné schody nevedly. Rowley stál před otevřenými dveřmi, ale ruku s hořící svící měl svěšenou podél těla a vosk kapal na podlahu.

„*Tak* co je?“

„Mýlila ses,“ řekl Rowley.

Zima tady nahoře byla nesnesitelná.

„Cože?“

„Ona žije. Rosamunda. Přece jen je naživu.“

Byla by to nesmírná úleva, kdyby se ovšem Rowley nechoval tak podivně a kdyby v té místnosti, kam se díval, bylo vůbec nějaké světlo.

A taky ani nevypadal, že by hodlal vstoupit dovnitř.

„Támhle sedí,“ řekl a pokřižoval se.

Adélie vstoupila dovnitř; pes šel za ní.

Tady nevoněl žádný parfém, zima vůni docela vymazala. Všechna okna – bylo jich v té kruhové místnosti aspoň osm – byla otevřená, okenní křídla a okenice trčely ven a vpouštěly dovnitř vzduch, který

by svou ledovostí dokázal rychle zabít. Adélie cítila, jak se jí z toho mrazu vraští kůže na obličeji.

Strážce popošel dál; slyšela, jak čenichá po místnosti, ale nic nenaznačovalo, že by tam našel nějakou živou bytost. Udělala také krok dál.

Zář její svíce dopadla na lože na severní straně komnaty. Nádherné bělostné krajkoví splývalo z pozlaceného baldachýnu na stropě a padalo po obou stranách přehozu se zlatými třásněmi. Byla to vysoká a majestátná postel, vedly k ní dokonce miniaturní schůdky ze slonoviny, aby mohla její majitelka snadno ulehnout.

Postel byla ovšem prázdná.

Majitelka totiž seděla u psacího stolku naproti, s tváří obrácenou k oknu a s psacím brkem v ruce.

Plamínek svíčky v Adéliině ruce se malinko chvěl, když se dívala na třpytivé plošky drahokamů na koruně a na světlé kadeře vlasů splývající na pisatelčina záda.

Jdi blíž. Musíš. Neublíží ti; už nemůže.

Přiměla se udělat dalších pár krůčků. Když míjela postel, šlápla při tom na krajkovou stuhu sahající až po zem a ta ledově zapraštěla.

„Lady Rosamundo?“ Zdvořile ji oslovila, i když věděla své.

Sundala si rukavici, aby se dotkla překvapivě mohutného ramene té postavy, a ucítila mrazivý chlad toho, co bývalo živým člověkem. Viděla bílou, sněhobílou ruku, která měla na zápěstí faldík, jako mívají miminka. Palec a ukazováček podpíraly husí brk, jako kdyby teprve před okamžikem vykreslil podpis na listině, na níž ruka spočívala.

Adélie se s povzdechem sehnula, aby se jí podívala do obličeje. Otevřené modré oči hleděly dolů, jako kdyby si ještě jednou pročítaly to, co ruka právě napsala.

Jenže spanilá Rosamunda byla mrtvá.

A velmi obtloustlá.

KAPITOLA ŠESTÁ

„Dakers,“ řekla Adélie. „Tohle udělala Dakers.“

Jedině hospodyně mohla odmítnout pohřeb.

Rowley se trochu vzpamatoval. „Takhle ji v životě nedostaneme do rakve. Pro lásku Boží, udělej s ní něco. Přece nebude cestou zpátky do Godstowu sedět naproti mně na pramici a koukat na mě, jak vesluju.“

„Chovej se trochu důstojně, krucinál.“ Adélie zavírala jedno okno za druhým, okenice bouchaly jedna za druhou, a když byla hotova, otočila se k němu a dodala: „Ty přece nebudeš veslovat a ona taky sedět nebude.“

Oba dva, každý po svém, se vyrovnávali s dojmem ze scény, která jeho vyděsila a ji rozčílila.

Jacques na to všechno vytřeštěně hleděl ze dveří, ale Walt, který do komnaty jen nakoukl, se v mžiku otočil a spěchal zpátky dolů. Strážce se nevzrušeně drbal za uchem.

Adélie byla na mrtvoly zvyklá a nikdy jí žádná nenaháněla strach – až do dnešního dne. Teprve nyní se rozhněvala, kvůli tomu, jak bylo to tělo *použito…* Rosamunda v této pozici nezemřela – jestli ji opravdu zabily ty houby, byl konec mnohem divočejší. Ne, Dakers musela to ještě teplé tělo odvléct do křesla, naaranžovat jej do přirozené pozice a potom buď počkat, až nastane posmrtná ztuhlost, anebo pokud mezitím i tento stav pominul, tak ji musela držet a čekat, než ji mráz pronikající dovnitř otevřenými okny znovu zafixuje v poloze, v jaké ji Rowley s Adélií nalezli, jako by psala dopis.

Adélie to všechno věděla tak jistě, jako kdyby to viděla na vlastní oči, ale dojem, že se ta mrtvá pak prostě zvedla, šla ke stolku, posadila se a začala psát, se nedal zahnat.

Rowleyho nevrlost jen maskovala pocit hnusu, který ho vyvedl z míry, a Adélie, která to vnímala podobně, zase reagovala podrážděně. „Neřekl jsi mi, že byla tlustá.“

„A záleží na tom?“

Nezáleží, samozřejmě, ale zaskočilo mě to. Vlivem písní o spanilé Rosamundě, Bertina vyprávění i té hrozné cesty bludištěm a dokonce i vlivem nálezu té strašlivé pasti na lidi jsem si představovala krásnou ženu, lhostejnou k lidskému utrpení jako olympská bohyně; fyzicky přitažlivou, zhýčkanou, rezervovanou, chladnou jako plaz – a štíhlou. Rozhodně štíhlou.

Jenže tvář, ke které se teď Adélie skláněla, se na ni dívala s buclatou nevinností obézní paničky.

Nějak se tím všechno změnilo; nebyla si ještě jistá jak, ale změnilo se to.

„Jak dlouho je mrtvá?“ zeptal se Rowley.

„Cože?“ Adélie se v myšlenkách zabývala bezvýznamným zpovídáním mrtvé. Proč jsi ty, s takovou váhou, bydlela až v *nejvyšším* patře věže? Jak ses vůbec dostala do zahrady, aby ses tam mohla setkat s Rowleym? A jak ses potom dostala zpátky *nahoru*?

„Ptám se, jak dlouho je mrtvá?“

„Aha.“ Mám nejvyšší čas vzít rozum do hrsti a pustit se do práce, kvůli které tady jsem. „To se nedá přesně určit.“

„Byly to ty houby?“

„Jak to mám vědět? Asi ano.“

„Můžeš ji položit a narovnat?“

Ježíši, to je ale sprostý chlap. „Ona se narovná sama,“ odsekla krátce, „když se postaráš, aby se tu zatopilo.“ Pak se zeptala: „Co myslíš, proč chtěla Dakers, aby ji našli, jak tu něco píše?“

Ale biskup už byl venku na podestě a hulákal na Walta, ať přinese železný koš na oheň, třísky, dříví a svíčky, postrkoval Jacquese dolů, aby Waltovi pomohl, a pak se vydal po schodech sám, že jde hledat tu zatracenou hospodyni, a vzal s sebou všechnu energii a nechal za sebou ticho jako v hrobě. Doslova.

Adélie si s lítostí vzpomněla na muže, jehož klid a jistota jí při nelehkém pátrání vždy nesmírně pomáhaly – věděla už, že tento případ bude ještě náročnější. Jenže Mansur je teď kdesi dole na řece a veze s sebou rakev pro Rosamundu, a i kdyby už mezitím nakrásně přistál na místě asi čtvrt míle odsud, které slouží wormholdské věži za

přístaviště, má stejně příkaz čekat tam s Oswaldem a ostatními, dokud pro ně nepřijde posel.

To dnes v noci už nebude. Do Wyrmu se potmě nikdo znovu nevypraví.

Měla jen jednu svíci; Rowley si tu svou odnesl s sebou. Postavila svícen na psací stůl co nejblíže ztuhlé ruky mrtvé – první drobný pokus přispět k povolení zmrzlého těla. Nejen že to potrvá dlouho, ale také to nebude pěkná podívaná.

Připomněla si farmu smrti v kopcích nad Salernem, kterou zřídil pro studijní účely Gordinus, její učitel, a kde studovala různé podoby posmrtného rozkladu prasečích mrtvol. Znovu se zamýšlela právě nad těmi zmrzlými, uloženými v ledárně, kterou Gordinus nechal zbudovat hluboko ve skále. Přemýšlela o váze, času potřebném k zmražení i k tání, vybavovala si pohled na mrazem ztuhlé tkáně a svaly – a hlavně na to, jak se roztékaly, když se znovu ohřály.

Chudák Rosamunda. Dostane se jí potupné hniloby, jí, jejíž komnata vypovídala o obyvatelce, jež miluje eleganci nade vše.

Chudák Dakers, která nepochybně musela svou paní milovat až za hranice šílenství.

A která také svou paní korunovala. Byla to opravdová koruna, žádná módní cetka, žádný diadém nebo věneček, ale prastaré, na tlustý plech tepané zlato se čtyřmi hroty, které se rozevíraly nad základnou ve tvaru květu posetou drahokamy – pravá koruna královské choti. Toto, říkala tím Dakers, toto je královna.

Avšak stejná ruka rozčesala krásné vlasy tak, aby splývaly po ramenou a zádech mrtvé a vyvolávaly dojem čistoty a panenství.

Ech, tak už se do toho pusť, přikázala si Adélie. Nepřišla jsem proto, abych se nechala fascinovat bezednými hlubinami lidské posedlosti, ale abych zjistila, proč si někdo usmyslel, že tahle žena má zemřít, a kdo to vůbec byl.

Zatoužila uslyšet zezdola aspoň nějaký šramot, který by narušil to mrtvé ticho v komnatě. Asi je to příliš daleko a zvuky sem nedolehnou.

Adélie přenesla pozornost k psacímu stolu. Působilo to strašidelně, když zahlédla svůj odraz v zavřeném křídle protějšího okna – svůj a té mrtvé hned vedle, jako by na něčem pracovaly spolu.

Byl to pěkný stůl, dokonale vyleštěný. Na jeho levé straně stála miska sušených švestek, jako by měla být zesnulé na dosah. Ta miska byla černo-červená, zdobená postavami atletů, a připomněla Adélii

podobnou nádobku, kterou kdysi její otčím nalezl v Řecku a která prý byla tak starobylá a vzácná, že se jí nikdo kromě něj nesměl ani dotknout. A Rosamunda v takové mívala sladkosti.

A další vybavení. Skleněná nádobka na inkoust vsazená ve zlaté filigránové schránce. Kožený stojánek na husí brky a drobný ocelový nožík se slonovinovou rukojetí sloužící k jejich seříznutí. Další nádobka, rovněž skleněná a zdobená filigránem, ale tentokrát s jemným pískem k vysoušení písma; písek už skoro došel. Maličký kahánek a dvě tyčinky červeného pečetního vosku, jedna kratší, druhá delší.

Adélie neviděla žádnou pečeť, ale na ruce měla mrtvá velký zlatý prsten. Přiblížila k němu svíci. Jeho okrouhlá horní ploška byla zdobená zrcadlově vyrytým monogramem *R. R.*

Rosamunda Regina?

Hmmm.

Takže Dakers záleží na tom, aby se vědělo, že Rosamunda byla gramotná – což nebylo v Anglii nijak obvyklé ani mezi urozenými –, proč by ji jinak naaranžovala zrovna do téhle polohy? Ale ona zjevně gramotná opravdu *byla*; ten stůl a jeho vybavení svědčilo o častém používání, Rosamunda toho musela napsat hodně.

Byla Dakers prostě jen pyšná na to, že *umíš* psát? Nebo to má ještě nějaký další význam, o němž zatím nevím?

Adélie se zahleděla na ty dva listy pergamenu. Vzala do ruky ten bližší, který ležel přímo před mrtvou – a zjistila, že v tomto slabém světle nic nepřečte; Rosamundina dovednost nesahala až k umění krasopisu, byla to spíš čmáranice.

Kde asi vězí Rowley s těmi dalšími svíčkami, sakra. Nějak mu to trvá, panu biskupovi. Pak ale zkusila listinu zvednout do výšky a přiložila svíci nebezpečně blízko k němu – tak dokázala jakž takž rozeznat aspoň nadpis. To, co držela v ruce, byl dopis.

„*Pro lady Eleonoru, kněžnu akvitánskou a tak zvanou královnu anglickou, pozdravení od pravé a skutečné královny této země, Rosamundy spanilé.*“

Adélie nevěřícně zamrkala. Málem listinu upustila přímo do plamene svíčky. Tohle už není jen urážka majestátu, to je jasná bojechtivá velezrada. Je to výzva.

A je to pěkná pitomost.

„To jsi se zbláznila, či co?“ šepot jako by se vsakoval do všudypřítomného ticha.

Rosamunda zpochybňovala Eleonořino postavení a musela vědět, že královna zareaguje, jinak by se vystavila nesmírnému ponížení.

Strašně jsi riskovala, šeptala Adélie. Wormhold je možná těžko přístupný, ale není nedobytný, neodolal by náporu vojenské síly, kterou by na něj rozzuřená královna vyslala.

Ticho, mrtvé stejně jako ta žena u stolu, odpovědělo za ni. *Aha, jenže královna místo vojska poslala stařenu s košíkem jedovatých hub.*

Ani jedno, ani druhé, říkala si Adélie v duchu, protože Eleonora ten list vůbec nedostala. Pravděpodobné je, že Rosamunda jej ani nikdy poslat nechtěla; žila tady ve věži tak izolovaně, že si krátila čas fantazírováním o tom, že je sama královnou, a zapisovala si to.

A co ještě napsala?

Adélie položila pergamen a vzala ten druhý. Opět se jí podařilo rozluštit nadpis. Takže další dopis. A zase ho musela držet skoro nad hlavou a svítit na něj zespodu. Četlo se jí ale tentokrát lépe:

„Pro lady Eleonoru, kněžnu akvitánskou a tak zvanou královnu anglickou, pozdravení od pravé a skutečné královny této země, Rosamundy spanilé.“

Přesně ta stejná slova. A čitelnější byla proto, že je napsal někdo jiný. Tento rukopis se od Rosamundina hodně lišil, bylo to pěkné písmo s úhledným sklonem, písmo vzdělance.

Rosamunda svůj dopis opsala z tohohle.

Strážce tiše zavrčel, ale Adélie, ponořená do úvah, mu nevěnovala pozornost.

Toto je odpověď na všechno. Už to skoro mám.

Mávala zlehka pergamenovým listem a usilovně přemýšlela. Pak si v odrazu v okně všimla, že tím dopisem bezděky klepe Rosamundě na hlavu.

A v tu ránu ztuhla, snad ještě víc než to zmrzlé tělo. Strážce se mě pokusil varovat, že do komnaty někdo vešel, ale já jsem si toho nevšímala.

Ve skle se odrážely tři tváře a dvě z nich měly na hlavě korunu. „Jsem tolik potěšena, že se s tebou mohu konečně seznámit, moje milá,“ pronesla jedna z nich – a nemluvila k Adélii.

Ta na okamžik zůstala stát jako socha a hleděla přímo před sebe ve snaze potlačit předtuchu rozechvívající její mysl i tělo, ve snaze sebrat všechen logický rozum dohromady a postavit jej proti návalu víry v kouzla a čáry mrtvých.

Pak se otočila a poklonila se. Královnu si s nikým splést nemohla.

Eleonora si jí vůbec nevšímala. Přistoupila k boku stolu a za ní se nesla vůně parfému, který přebil Rosamundiny růže něčím těžším a ve východním stylu. Položila bělostné ruce s dlouhými prsty na stůl a shýbla se, aby pohlédla do tváře mrtvé. „Tss, tss. Moc na sebe nehledíš.“ Prstem plným prstenů šťouchla do řecké misky. „Asi si dáváš moc sladkostí a málo salátů, viď?“

Pak se její hlas zvonivě roznesl komnatou: „Věděl jsi, že chudák Rosamunda nám tloustne, pane Montignarde? Proč mi to nikdo neřekl?“

„To je přece u dobytka obvyklé, paní.“ To byl mužský hlas a hned za ním vešel do dveří i jeho majitel. V ruce držel lucernu. Ve stínu za ním stála další postava, vysoká a nezřetelná, ale v brnění.

„To bylo drsné,“ prohodila Eleonora omluvně k tělu v křesílku, „muži bývají nespravedliví, že? A ty jsi musela mít na druhou stranu tolik jiných kvalit, které to kompenzovaly… například velkorysost ke svým oblíbencům a podobně.“

Ta krutost nebyla pouze slovní; zvýrazňovala ji i naprostá fyzická odlišnost obou žen. Oproti vysoké královnině postavě, která se jevila štíhlá dokonce i v kožešinovém plášti, do něhož byla zahalena, bylo Rosamundino tělo opravdu tučné a ty plavé rozpuštěné vlasy u dospělé ženy vlastně působily hloupě. Dokonce i koruna usazená na Eleonořině hlavě byla jemná s úzkými hroty a z bílého zlata a v porovnání s ní ta Rosamundina najednou vypadala těžkopádně a nabubřele.

Královna se natáhla po listině. „Moje milá, další dopisy pro mě? A Bůh tě zmrazil na kámen zrovna uprostřed psaní?“

Adélie otevřela ústa a zase je zavřela; ona i muži ve dveřích byli jen nepodstatné vedlejší figurky ve hře, kterou tu Eleonora Akvitánská hrála s mrtvou.

„To mě mrzí, že jsem tu nebyla, když se to stalo,“ pokračovala královna. „Teprve jsem přistávala po plavbě z Francie, když se mi donesly zprávy o tvé nemoci, a vyskytly se ještě jiné záležitosti, které jsem musela vyřešit, místo abych spěchala ke tvému smrtelnému loži.“ Vzdychla. „Co se dá dělat, nejdřív práce, potom zábava.“

Zvedla ten dopis a držela si ho na délku natažené paže; nemohla ho tak sice přečíst, ale bylo jasné, že to vůbec nemá zapotřebí. „Je jako ty předešlé? *Pro tak zvanou královnu anglickou, pozdravení od pravé a skutečné…?* Trochu se už opakuješ, nemyslíš? To už ani nebudeme schovávat, viď?“

Zmačkala pergamen a pohodila jej na podlahu. A ještě si na něj šlápla a zatočila na něm skvostným střevícem.

Pomalu, pomaloučku se Adélie sehnula bokem a dolů. Vsunula si listinu, kterou dosud držela v ruce, do vysoké boty a ucítila, jak jí pes přátelsky olízl ruku. Drží se mi nablízku.

S tváří obrácenou k tomu zrcadlícímu oknu se dívala, jestli si ten chlap ve dveřích všiml, co udělala. Asi ne, sledoval pozorně Eleonoru a Eleonora zase visela očima na Rosamundě.

Královna přiložila dlaň k uchu, jako by naslouchala, zda k ní doletí odpověď. „Že ti to nevadí? To je od tebe velkorysé, ale vždyť to se přece říká, že umíš být ke svým oblíbencům velkorysá. Ach, a odpusť, ale tahle cetka je moje…“ Eleonora zvedla oběma rukama korunu z hlavy mrtvé. „Tu zhotovili mistři zlatníci pro manželky hrabat z Anjou přede dvěma stoletími, a *jak se ten darebák mohl opovážit a dát ji takové smradlavé kurvě, jako jsi ty…*“

A bylo po sebeovládání. Královna s ječivým výkřikem mrštila korunou směrem k oknu, jako by jej chtěla roztříštit. Strážce se rozštěkal.

Život královně Eleonoře zachránilo jen to, že koruna trefila pouze dřevěný rám okna. Kdyby se roztříštilo sklo, Adélie, stále sledující odraz, který se tím nárazem jen zachvěl – by už nespatřila Smrt, která se k nim mezitím zezadu připlížila. Neviděla by ani tu dýku.

Neměla čas se obrátit. Smrt si šla pro Eleonoru. Adélie instinktivně skočila bokem a levou rukou narazila do ramene Smrti.

Ve snaze odvrátit rozmáchnutou paži s nožem to ale špatně odhadla a čepel se jí zařízla do pravé dlaně. Přesto ale útočník ztratil rovnováhu a skácel se k zemi.

Všichni strnuli; Rosamunda seděla v křesla nehnutě jako předtím, ale Eleonora teď byla stejně ztuhlá, nespouštěla zrak z okenních tabulek, v nichž celou scénu viděla. Adélie stála a dívala se na postavu ležící na zemi tváří dolů. A uslyšela zasyčení.

Pes k ní natáhl čenich, zavětřil a ucouvl.

Trvalo to kratinký okamžik. Pak už se ke královně řítil lord Montignard a zbrojnoš už stál jednou těžkou botou na útočníkových zádech a s mečem zdviženým oběma rukama nad hlavou se díval na Eleonoru – čekal na svolení k okamžité popravě.

„Ne!“ Adélie měla pocit, že to vykřikla, ale šok jí tak ztlumil hlas, že to zaznělo jen docela obyčejně.

Ten zbrojnoš jí nevěnoval pozornost. Bez vlastního výrazu jen hleděl na královnu, která zvedla dlaň k čelu. Na chvíli to vypadalo, že se snad zhroutí, ale ona jen poklekla. Sepjala ruce, sklonila korunovanou hlavu a začala se modlit. „Všemohoucí Bože," hlesla, „přijmi díky od nehodné královny za to, že jsi natáhl svou pravici a učinil jsi z této mé nepřítelkyně ledovou sochu. I po smrti na mě ještě seslala bytost zla, avšak Tys odvrátil její zbraň, a tak já, nevinná a chybující, mohu dál žít, abych Ti sloužila, můj Pane a Spasiteli."

Když jí Montignard pomohl vstát, byla překvapivě klidná. „Já jsem to viděla," řekla Adélii. „Viděla jsem, jak si tě Bůh vyvolil za nástroj k mé ochraně. Ty jsi hospodyně? Říkají, že ta běhna hospodyni měla."

„Ne. Mé jméno je Adélie Aguilarová. Předpokládám, že tohle je ta hospodyně. Jmenuje se Dakers." Ukazovala na postavu na zemi a z dlaně jí přitom kapala krev.

Královna Eleonora si toho ovšem nevšímala. „A co tu tedy pohledáváš, děvče? Jak dlouho tu žiješ?"

„Nebydlím tady. Jsem cizinka. Přijeli jsme sem asi tak před hodinou." Před celou nekonečnou věčností. „Nikdy dřív jsem tu nebyla. Jen jsem přišla nahoru po schodišti a objevila jsem… tohle."

„A tahle osoba přišla s tebou?" Eleonora šťouchla špičkou střevíce do stále ještě nehybně ležícího těla.

„Ne. Nikdy jsem ji neviděla, až do této chvíle; musela se tu skrývat, když nás slyšela přicházet."

Montignard přistoupil k Adélii a zašermoval jí před nosem krátkým mečíkem. „Ty couro, mluvíš tu se svou královnou, okamžitě jí projev úctu, nebo ti ten ksicht rozseknu vedví." Byl to hubený mladík a měl teď odvahy ažaž.

„Má paní," řekla Adélie dutě.

„Nech toho, Monty," okřikla mladíka královna a obrátila se k vojákovi: „Je to tady zabezpečené, Schwyzi?"

„Zabezpečené?" Ten člověk prostě vůbec neměl žádný výraz, když se nechal slyšet, že tohle místo je asi tak bezpečné jako plátek mrkve na sněhu před hladovým ušákem „Chytili sme štyry chlapy dole u řeky a tři tady v přízemí." Ani on neoslovoval královnu uctivě titulem, ale Adélii neušlo, že jemu Montignard nevyhrožuje zbraní; chlap tam stál na špalkovitých nohách, vypadal spíš jako pěšák než jako rytíř a nebylo pochyb, že kdyby Eleonora jen lehce kývla hlavou,

nabodl by hospodyni jako rybku na rožeň. A Montignarda jakbysmet. Je to prostě námezdný žoldák, usoudila Adélie.

„Přišla jsi sem s těmi třemi chlapy z přízemí?“ zeptala se královna.

„Ano.“ Bože, já už jsem tak unavená. „Má paní,“ dodala.

„Proč?“

„Protože biskup ze St. Albans mě požádal, abych ho doprovázela.“ Ať jí to vysvětlí Rowley, ten se v zodpovídání otázek vyzná lépe.

„Rowley?“ Královnin hlas okamžitě nabral jinou barvu. „*Rowley* je tady?“ Otočila se ke Schwyzovi. „Proč mi o něm nikdo neřekl?“

„Štyři muži u loďky a tři tady,“ opakoval Schwyz netečně. Měl londýnský přízvuk, ale objevovala se v něm i stopa jakési cizí řeči. „Jestli je mezi nima nějakej biskup, to nevím.“ A taky je mu to úplně jedno. „Zůstáváme tu přes noc?“

„Dokud nedorazí král Mladík a opat z Eynshamu.“

Schwyz pokrčil rameny.

Eleonora se zase podívala na Adélii a naklonila hlavu. „A pročpak si pan biskup přivezl na věž Wormhold jedno ze svých děvčat?“

„O tom nesmím mluvit.“ Už nemám vůbec žádnou sílu, abych ten sled událostí popisovala a ještě k tomu je vysvětlovala. Jsem tak unavená, zničená, zbitá těmi hrůzami, že mi ani nevadí, že mě ta žena nazvala „jedním z biskupových děvčat“.

Ani se nezamyslela nad tím, kolik jich tedy podle řečí pan biskup má.

„Tak se ho zeptáme,“ prohlásila Eleonora energicky. Pohlédla ke svým nohám: „Zvedněte ji.“

Dvořan Montignard se pohnul jako první a odkopl útočnou dýku do bezpečné vzdálenosti. Pak zvedl tu osobu zpod Schwyzovy boty a jednou rukou přes hrudník ji držel a druhou jí mířil na hrdlo špičkou svého mečíku.

Byla to Smrt, byla to její dokonalá kopie, lepší než v jakékoli jarmareční frašce. Kapuce černého pláště se jí trochu shrnula dozadu a odhalovala nyní vystouplé lícní kosti a zuby ve tváři s pletí tak bledou a napjatou, že v tom slabém světle bylo jediným důkazem vůbec nějaké pokožky to, že na horním rtu jí rostla velká bradavice. Oči měla posazené tak hluboko, že to mohly klidně být jen důlky. Jediné, co jí scházelo, byla kosa.

Postava chvílemi něco tiše zasyčela a její slova se mísila se slinami, „…ssse opovažte ssssáhnout na ssskutečnou královnu, vy

pokrytci… Můj pán, můj pán ze sssamého sssseveru, sseškvaří vaššše duše…, uvrhne vásss… do těch nejssstrašššnějšššších odpornossstí.“

Eleonora se naklonila kupředu a znovu si k uchu přiložila dlaň. Vzápětí ucouvla. „Démoni? *Belial*?“ Obrátila se k ostatním. „Ta ženská mi vyhrožuje Belialem.“ A zpět k Dakers.

„Jen mě nech, abych ji podřízl, paní. Dovol, ať tě zbavím tohohle lidského vředu,“ ozval se za ní rytíř. V místě, kde se špička nože tiskla ke kůži, se objevila kapička krve.

„Nech ji být,“ zmohla se Adélie konečně na silnější hlas. „Ona je šílená a napůl hluchá, nech ji na pokoji.“ Instinktivně popadla tu ženu za zápěstí a ucítila neuvěřitelně pomalý tep. Tak ruka byla skoro stejně ledová jako Rosamundina. Proboha, jak dlouho se schovávala v téhle promrzlé místnosti?

„Potřebuje se zahřát,“ řekla Adélie Eleonoře. „Musíme ji dostat do tepla.“

Královna se podívala na Adéliinu krvácející dlaň, která se k ní obracela s tou podivnou žádostí, potom na hospodyni. Pak pokrčila rameny. „Prý se tato osoba potřebuje zahřát, Monty. Předpokládám, že to neznamená vhodit ji do plamenů. Vezmi ji dolů, Schwyzi, a postarej se o ni. Slušně, prozatím, vyslýchat ji budeme později.“

Zamračený dvořan předal zajatkyni Schwyzovi a ten ji odvedl ke dveřím, tam bafl pár rozkazů na svoje lidi, ujistil se, že ji odvádějí, a vrátil se. „Madam, měli bysme odsud zmizet. Tohle místo neubráním.“

„Ještě ne, milý Schwyzi. Jdi si po své práci.“

Schwyz odklusal a nebyl právě nadšený.

Královna se usmála na Adélii. „Vidíš? Požádáš o její život a já ti jej dám. *Noblesse oblige.* Tak velkorysá jsem vladařka.“

Umí udělat dojem, to jí Adélie musela přiznat. Ta slabost z napětí a leknutí, která jí samotné už málem podlamovala kolena, se panovnici dokonale vyhýbala, jako kdyby u ní byly pokusy o atentát na denním pořádku. Možná že jsou.

Montignard váhal. Pak pokývl hlavou směrem k Adélii. „Měl bych tě tu ponechat samotnou s touto ženštinou, má paní? To neučiním. Může ti ublížit? Netuším.“

„Pane Montignarde,“ Eleonora měla, obrazně řečeno, v botě bič. „Ať je to, kdo chce, zachránila mi život. Což…,“ a teď bič práskl, „jsi ty nezvládl. A nyní jdi a postarej se o tamtu… A také bychom se rády

ohřály i my dvě tady. Zajisti to. A přiveď mi sem biskupa ze St. Albans.“

Pud sebezáchovy pomohl Adélii zamumlat: „A brandy. Pošli sem trochu brandy.“ Před chvilkou se konečně pořádně podívala na tu pořezanou ruku; rána byla hluboká. Bůh ztrestej všechny atentátníky, pravou ruku, tu já hrozně moc potřebuju.

Královna pokývla na souhlas. Nechystala se odsud odejít nebo aspoň sejít o patro níž. Adélii to sice připadalo poněkud perverzní, ba dokonce znesvěcující vzhledem k té mrtvé tady, ale na druhou stranu byla ráda, že si ušetří ty schody. Vycouvala z královnina zorného pole stranou, svezla se na podlahu vedle postele a zůstala tam sedět.

Lidé přicházeli a odcházeli, úkoly se plnily, z postele sundali přikrývky i matrace a odnesli je dolů ke spálení – na tom královna trvala.

V jednu chvíli přišla i jakási hezoučká mladá dívka, zřejmě jedna z královniných služebných, vyděsila se při pohledu na Rosamundu, efektně omdlela a museli ji odnést. Komorné i panoši – kolik lidí s sebou královna asi má? – přinášeli koše se žhavými uhlíky, svíce v takovém počtu, že by rozzářily i celý Vatikán, kadidlo, donesli i veliký svícnový lustr. Adélie, která měla dojem, že už se nikdy v životě nezahřeje, začala s úlevou na tu strašnou zimu zapomínat. Oči se jí klížily…

„…tady do pekel děláš? Jestli už to ví, tak má namířeno zrovna sem…“ To byl Rowley, mluvil velmi hlasitě a velmi rozzlobeně, přímo naštvaně hulákal.

Adélie se okamžitě probrala. Pořád ještě seděla na podlaze u postele. V místnosti bylo daleko tepleji; bylo tu také mnohem víc lidí. Rosamundino tělo stále sedělo u stolu a nikdo si jej nevšímal, jen nějaká soucitná duše přes hlavu a ramena přehodila plášť.

„Jak se to opovažuješ oslovovat mou nejjasnější paní? Ona si může jít, kam se jí zlíbí.“ To byl Montignard.

„Já mluvím s královnou, ty parchante. Nestrkej do toho *ry-pák.*“ Poslední slovo vyhrkl nadvakrát, protože ho někdo nakopl.

Adélie vykukovala zpoza postele a viděla na druhé straně královnin plášť a boty a taky celého Rowleyho, který klečel před ní. Ruce měl svázané. Obrněné nohy za ním nejspíš patřily Schwyzovi

a vedle něj se Montignardova kožená botka zrovna zvedala k dalšímu kopanci.

„Nech ho být, pane Montignarde," řekla Eleonora ledově, „tohle je mluva, na jakou jsem již od biskupa ze St. Albans zvyklá."

„A říká se jí pravdivá, paní," podotkl Rowley. „Nebo jsi snad někdy ode mě slyšela něco jiného?"

„Opravdu? Takže ta otázka nezní, co tady dělám já, ale co ty tu pohledáváš?"

Už to nebude dlouho trvat, pomyslela si Adélie. Ta nepříjemná náhoda takového setkání musí být pro královnu, která byla před nedávnem napadena, přímo zlověstná. Opatrně povolila provázek váčku zavěšeného na opasku a nahmatala v něm ruličku tuhého sametu, v němž mívala zabalené pitevní nožíky; nosila je všude s sebou.

„Už jsem ti to řekl. Přijel jsem sem kvůli tobě." Rowley trhl hlavou směrem k psacímu stolu. „Má paní, už se začínají šířit pomluvy, které z Rosamundiny smrti obviňují tebe…"

„*Mě?* To všemohoucí Bůh ji zahubil."

„Ale někdo mu s tím pomohl. Dovol mi vypátrat, kdo to byl – proto jsem tady, abych zjistil…"

„Takhle potmě? Uprostřed nejtemnější noci?" skočil mu do řeči zase Montignard. „To jsi sem přišel, zrovna když se démon vyřítil na královnu s úmyslem ji zabít?"

Tady je. Adélie našla po hmatu drobný, jako břitva ostrý nůž a vysunula dvoudílnou rukojeť. Nebyla si tak docela jistá, co s ním chce vlastně udělat, ale kdyby mu začali ubližovat…

„Cože? Jaký démon?" zarazil se Rowley.

Eleonora přikývla. „Zdejší hospodyně, Dampers. Najal sis ji, aby mě zabila, biskupe?"

„Eleonoro, prosím tě." Vyslovil to tónem, jakým člověk protestuje vůči úvahám svého dávného přítele; všichni v místnosti v něm jasně uslyšeli ty stovky společných vzpomínek. I královna to uznala.

„No dobrá, dobrá," řekla už mnohem měkčeji, „asi bych tě měla zprostit obvinění, protože to byla tvoje harapanna, která ode mne tu dýku odvrátila."

Adélie povolila ruku, kterou svírala nožík.

„Moje harapanna?"

„Promiň, zapomínám, že jich máš nepřeberně. Ta s tím zvláštním jménem, co nemá žádné způsoby."

„Aha, *ta*,“ pronesl biskup pomalu. „Kdepak je?“

Adélie se zdravou rukou přidržela pelesti a postavila se na nohy. Připadala si hloupě a trochu se bála.

Rowley se rozpačitě ohlédl. Na rtech měl krev.

A jejich pohledy se setkaly.

„Jsem potěšen, že mohla posloužit v tak zásadní chvíli, madam,“ řekl biskup ze St. Albans pomalu. Podíval se zpátky na královnu. „Nech si ji, jestli chceš, mně už není k ničemu dobrá – jak říkáš, nemá žádné způsoby.“

Eleonora zavrtěla hlavou a dívala se přitom na Adélii. „Slyšíš, jak rychle se tě zbavil? Všichni muži jsou skety, král nebo biskup, všechno jedno.“

Adélii zalila hrůza. On mě tady nechá. To nemůže. Mám přece Allii. Já musím zpátky do Godstowu.

Rowley mezitím už odpovídal na další otázku. „Ano, byl. Poprvé jsem sem přijel, když ochořela – Wormhold náleží k mé diecézi; byla to má povinnost. A dnes, to když jsem se dozvěděl o její smrti. Ale na tom nezáleží…“ Biskupa nemohlo od poučování královny odradit ani to, že tu před ní klečel se svázanýma rukama. „Ve jménu Božím, Eleonoro, proč jsi neodjela do Akvitánie? Být tady je naprosto šílené. Odjeď. Já tě o to prosím.“

„*Takže na tom podle tebe nezáleží?*“ Eleonora slyšela jen to, co připadalo důležité jí. Plášť zašustil, jak z něj prudkým pohybem vytáhla Rosamundin dopis. „O tohle jde. Právě o tohle. Dostala jsem takových už deset.“ Uhladila listinu a podstrčila ji Rowleymu pod nos. „A všechny si ke mně našly cestu. Protože ty a ta tvá děvka jste se spolčili s Jindřichem a chtěli jste ji prosadit jako královnu.“

Chvíli bylo ticho, protože Rowley zaujatě četl.

„Bůh mě ztrestej, jestli jsem o tomhle věděl,“ řekl pak a Adélii připadalo, že snad přece i královna musí slyšet, jak je tím šokovaný. „A netuší to ani král, na to ti přísahám. Ta žena musela být pomatená.“

„Zlá. Byla ztělesněné zlo. A bude hořet v plamenech na tomto světě stejně jako po smrti v pekle – ona a také všechno, co jí patřilo. Venku už chystají hranici. Takový konec se pro tu hampejznici náramně hodí. Žádný křesťanský pohřeb si nezaslouží.“

„Ježíši.“ Adélie jasně viděla, jak Rowley zbledl a pak se zase vzpamatoval. Vzápětí jeho hlas zazněl tak důvěrně jako kdysi; tohle byl ten tón, který ji dostal do jeho postele. „Eleonoro,“ řekl

melodicky, „ty jsi královna všech královen, přinesla jsi nám sem, do té naší divočiny vybrané chování, hudbu a zpěv a noblesu; učinila jsi z nás civilizované lidi.“

„Opravdu?“ Málem se zarděla jako pochválené dítě.

„Vždyť to sama dobře víš. Kdo nás naučil galantnosti vůči ženám? Kdo mě ksakru naučil říkat ‚prosím‘?“ Využíval jejího polichoceného smíchu: „Prosím tě tady na kolenou, nespáchej něco tak vandalského, co by ti uškodilo. Není třeba tuhle věž vypálit, nechej ji stát v hanbě. Vrať se do Akvitánie, aspoň na nějakou dobu, dej mi čas, abych zjistil, kdo skutečně zabil Rosamundu, ať to můžu vysvětlit i králi. A do té doby, pro všechny svaté na nebesích, paní, *neprotiv se mu.*“

To nebyl dobrý závěr.

„Tak já se mu nemám protivit?“ ucedila Eleonora sladce. „On mě uvěznil v Chinonu, biskupe. A ne že bych byla slyšela tvůj hlas mezi těmi, kteří proti tomu protestovali.“

Pokynula rukou svým mužům a ti se ho okamžitě chopili a vlekli ho ven. Když už byli u dveří, dodala ještě hlasitě: „Ty jsi člověk Jindřicha Plantageneta, St. Albansi. Odjakživa jsi byl a vždycky budeš.“

„A tvůj, paní,“ houkl zpátky přes rameno. „A taky sluha Boží.“

Slyšeli ještě, jak kleje, zatímco ho královnini poskoci skopávali ze schodů. Ty zvuky se vzdalovaly. A rozhostilo se ticho, jako když se tiše usazuje prach poté, co se k zemi s ohlušujícím rachotem zhroutila velká budova.

Schwyz zůstal nahoře. „Ten *schweinhund* má pravdu v tom, že bysme měli vodjet, paní.“

Královna ho ale ignorovala, chodila sem a tam; byla rozrušená, něco si pro sebe mumlala. Schwyz nakonec odevzdaně pokrčil rameny a odešel.

„On by ti nikdy neublížil, má paní,“ ozvala se Adélie, „neubližuj ani ty jemu.“

„A ty ho zase tolik nemiluj,“ odsekla královna.

Však já ho nemiluju – už nebudu. Jen mu neubližuj.

„Já mu vypíchnu oči, má paní,“ nabízel se Montignard; zadýchal se samou horlivostí, „on by tě zabil místo té potrhlé ďáblice.“

„Ale jistěže ne,“ řekla Eleonora – a Adélie vydechla úlevou. „Rowley mluvil pravdu. Ta ženština, ta Dampers… už jsem si o ní nechala leccos zjistit a všude se ví, že byla posedlá službou své paní, fuj. Ta by mě zabila desetkrát a ještě by jí to nestačilo.“

„Vážně?“ Montignard z toho byl lehce zmatený. „Ony spolu… panovala mezi nimi lesbická láska?“

Královna dál kroužila po komnatě. „Copak já mám zapotřebí vraždit coury, Monty? Z čeho mě obviní příště?“

Dvořan se sklonil, uchopil lem jejího pláště a políbil jej. „Ty jsi požehnaná andělská bytost, jež do Betléma opět vnáší radost a mír.“

Musela se tomu usmát. „No co už, musíme nyní stejně počkat, dokud nepřijede mladý král s opatem.“ Z nižších pater sem doléhalo rachocení nábytku a bouchání okenic. „Co to tam ten Schwyz vyvádí?“

„Rozmisťuje do střílen lučištníky k obraně. Obává se, že sem přijede král.“

Královna shovívavě potřásla hlavou, jako kdyby poslouchala o nadšené hře malých dětí. „Ani Jindřich nemůže v tomhle počasí cestovat příliš rychle. Bůh uchránil dalšího sněžení mne, ale nyní jej sesílá, aby zdržel krále. Dobrá tedy, zůstanu v této komnatě, než dorazí můj syn.“ Podívala se na Adélii. „A ty taky, ano?“

„Madam, s tvým svolením bych se připojila k…“

„Ne ne. Bůh mi tě seslal jako talisman.“ Eleonora se vskutku hezky a mile usmála. „Zůstaneš tady se mnou a…,“ přistoupila k mrtvé a strhla z ní plášť, „…společně se budeme dívat, jak spanilá Rosamunda hnije.“

Jediné, co si z té noci Adélie pamatovala, byly hodiny a hodiny ticha, když s královnou osaměly – zůstal s nimi sice Montignard, ale ten zakrátko usnul – a během kterých Eleonora Akvitánská seděla jako socha, s rovnými zády a s očima upřenýma na tělo ženy, kterou její manžel miloval.

A ještě si pamatovala, i když se jí to ani nechtělo věřit, že v jedné chvíli vstoupil do komnaty mladý dvořan s loutnou a zpíval, francouzsky, a že poté, co se nedočkal žádné reakce ani od své panovnice, natož od mrtvoly, zase odešel.

A to teplo. Živě si vybavovala to teplo sálající ze železných košů a nespočetných plamínků svíček. Jednou dokonce požádala o čerstvý vzduch. „Smím na chvilku otevřít okno, madam?“ Bylo tam jako v hrnčířské peci.

„Ne.“

A tak Adélie, talisman pro štěstí, Bohem seslána k záchraně vladařky, seděla na podlaze na svém plášti, zatímco královna, stále ještě zahalená v kožešinách, upřeně pozorovala mrtvolu.

Spustila z ní oči jen ve chvíli, kdy Adélii přinesli brandy a ta, ke královnině podivu, místo aby alkohol vypila, si jej nakapala na ránu v dlani a ze svého cestovního váčku vytáhla jehlu a hedvábnou nit.

„Kdopak tě naučil čistit rány pomocí brandy?“ zajímala se královna. „Sama používám dvakrát pálené bordeaux… Ukaž, já ti to zašiji.“

Viděla totiž, jak se Adélie nemotorně pokouší o stehy levou rukou, a tak jí vzala šití a udělala sedm stehů tam, kde by Adélii stačilo pět. Bylo to bolestivější, ale uměla to pěkně, úhledně. „My, kdo jsme se zúčastnili křížové výpravy, jsme se rychle naučili, jak se postarat o raněné, bylo jich stále tolik,“ vysvětlila stručně.

A většinu z nich zranila hloupost francouzského krále, který je vedl – tak to aspoň o mnoho let později říkal Rowley, když se sám vrátil ze své cesty do Svaté země.

Církev ovšem Ludvíka za pošetilost a neschopnost nezavrhla; raději se soustředila na výrobu skandálu z toho, že Eleonora, která tehdy byla právě Ludvíkovou chotí, trvala na tom, že pojede s ním, a ještě si s sebou vzala družinu podobně odvážných žen.

„Ta se narodila jen proto, aby vyvolávala rozruch,“ říkával o Eleonoře Rowley, a nevyslovil to bez obdivu, „a ty její amazonky zrovna tak. A pak ještě ta avantýra, co měla s Raymondem z Toulouse, vlastním strýcem, když přijela do Antiochie. To je sakra ženská.“

Něco z těch kurážných dob v ní ještě zůstalo; už jen proto, že si troufla ukázat se tady, uvažovala Adélie. Jenže čas to jaksi překroutil a teď z toho čiší závan zoufalství.

„A tam ses… *aúú.*“ Adélie chtěla být statečná, jenže královna zacházela s jehlou spíš důkladně než ohleduplně. „Tam ses taky naučila najít cestu bludištěm? Tam… *úúú.*.. na Východě?“ Měla totiž silný dojem, že Eleonora vůbec nestrávila dlouhé hodiny blouděním chodbami z trnkových křovisek jako Adélie a její skupina.

„Má paní,“ trvala na svém královna.

„Má paní.“

„Ano, na Východě. Saracéni se v takových věcech náramně vyznají, a také v ledasčem jiném. Nepochybuji, že tvůj biskup si tuhle dovednost také přivezl z Východu. On tam byl na moje přání…, to je

už dávno.“ Hlas jí změkl. „Vezl tam meč mého zemřelého malého synka, vzal jej do Jeruzaléma, aby jej tam mohl položit na oltář samého Krista Pána.“

Adélii se ulevilo; to pouto mezi Eleonorou a Rowleym křížová výprava stmelila. Možná bylo za současné situace napjaté ažaž, ale určitě vydrží. Královna ho jen zajala; nedopustí, aby ho zabili.

A je to matka, uvažovala Adélie dál, nechá mě, abych se mohla vrátit ke svému dítěti. Však k tomu nastane vhodná příležitost, až se trochu seznámíme. Já se zatím stejně musím pokusit zjistit co nejvíc o Rosamundině smrti. Eleonora si tu vraždu neobjednala. A kdo tedy?

Světlo jediné svíce bylo předtím ke královně milosrdnější než ty desítky plamínků nyní. Elegance měla na rozdávání, ta se neztratí, a stejně tak jí zůstala krásná světlá pleť, která hezky ladila se zlatohnědými vlasy, ale kolem úst už se rýsovalo pár vrásek a ani tylová plachetka upjatá kolem obličeje nedokázala zcela ukrýt první náznaky povislé kůže pod bradou. Štíhlá je, to ano, i kosti má útlé. Ale další kožní převis se pod šatem rýsoval hned nad opaskem posetým drahokamy.

Není vůbec divu. Dvě dcery s prvním chotěm, Ludvíkem Francouzským, a pak, po rozvodu, osm dalších potomků v manželství s Jindřichem Plantagenetem, z toho pět synů.

Deset dětí. Adélie myslela na to, co udělalo jedno těhotenství a porod s její postavou. Ta žena je hotový zázrak, že vypadá takhle.

Ale žádné další děti už mít nebude; i kdyby nebyli od sebe odloučeni, Eleonoře už musí být – kolik, padesát?

A Jindřichovi ještě není ani čtyřicet.

„Tak,“ řekla královna a ukousla zbytek niti, která teď držela Adéliinu ruku pohromadě. Panovnice vytáhla odkudsi pruh krajky, který jí sloužil za kapesník, omotala jej šikovně kolem Adéliiny ruky a utáhla uzlík s posledním bolestivým trhnutím.

„Jsem ti vděčná, má paní,“ řekla Adélie vážně.

Ale Eleonora už se zase vrátila ke svému hlídkování, s očima zakotvenýma na té mrtvé.

Proč to děláš? přemýšlela Adélie. Proč takové znesvěcující bdění? To je přece pod tvou úroveň.

Ta žena uprchla z hradu v údolí Loiry, prokličkovala nepřátelským územím svého chotě, nabrala si cestou svoje příznivce a žoldáky, přeplavila se přes kanál La Manche a proklouzla do jižní Anglie. To vše jen proto, aby se dostala k osamělé věži v Oxfordshiru.

A uprostřed zimy. Jistě, většina jejího putování se asi odehrála ještě předtím, než cesty přestaly být průjezdné, a tábor musela mít rozložen nedaleko od věže, ale i tak šlo o náročnou cestu, která vyčerpala snad každého s výjimkou královny. A proč ji podnikla? Aby se mohla popást pohledem na mrtvou sokyni?

A nepřítel je poražen, běželo Adélii hlavou, proměněn v ledovou podobu solného sloupu u Sodomy a Gomory. Společně s Bohem ochraňujícím Eleonoru jsem zmařila pokus o atentát, a navíc se ukázalo, že Rosamunda byla tlustá. Tohle všechno snad touhu po pomstě dostatečně uspokojuje.

Jenže ne královninu touhu; ona má ještě potřebu tady sedět a kochat se rozkladem těla poražené. Proč?

Nemůže to být proto, že by vladařka záviděla téhle mladší ženě schopnost mít ještě děti; Rosamunda žádné neměla.

A navíc, vztah s Rosamundou nebyla jediná králova avantýra. Jindřich měl ve svém životě víc žen a dívek než ostatní muži teplých večeří. „On je otec svého lidu, doslova," řekl o něm jednou Rowley s hrdostí.

To prostě králové dělají, je téměř povinnost – a v Jindřichově případě i potěšení –, aby se rod rozrůstal, pomyslela si Adélie hořce.

Ovšem i Eleonořini předkové snažně posilovali své stavy, a tak ani ona nebyla vychována k tomu, aby očekávala manželskou věrnost. Jistě, když ji měla k dispozici v podobě bohabojného manžela, krále Ludvíka, byla tak znuděná, že požádala o rozvod.

Neprokázala snad Jindřichovi laskavost a velkorysost tím, že vzala k sobě na výchovu jednoho z královýchlevobočků? Mladý Geoffrey, syn londýnské prostitutky, se následně projevil jako oddaný a užitečný syn; i Rowley si jej cenil víc než královýchlegitimních synů.

Nicméně Rosamunda, právě a jedině Rosamunda vyvolala nenávist, kterou nyní její komnata sálala, jako by ji Eleonora dštila do vzduchu kolem sebe, aby tělo té ženy u stolu hnilo rychleji.

Je to snad tím, že poměr s Rosamundou trval déle než jiné nebo že jí král prokazoval více přízně, hlubší náklonnost?

Ne, řekla si v duchu Adélie. To zavinily *ty dopisy.* Eleonora je jistě v období menopauzy, uvěřila jejich obsahu, uvěřila, že je nahrazována jinou ženou, a to jak v lásce, tak i v postavení.

Kdyby to *byla* Eleonora, kdo otrávil Rosamundu, byly by účty srovnány, protože jistým způsobem dávno předtím naopak Rosamunda otrávila Eleonoru.

Ale stejně měl Rowley pravdu: tato královna nikoho nezavraždila. Nedalo se to samozřejmě dokázat. Nikdo by jí to nevěřil. Tu vraždu někdo naplánoval a lidé klidně řeknou, že k ní královna dala rozkaz, když byla ještě sama ve Francii. Takové řeči nic nezmaří – jedině slovo samotné Eleonory.

Jenže to zase nebyl její styl. Rowley to říkal už dřív a Adélie s ním teď musela souhlasit. Kdyby to celé vymyslela Eleonora, byla by chtěla vidět i to hrozné umírání. To, jak tady nyní seděla a téměř naivně a fascinovaně pozorovala tu mrtvou, to byla pro ni jen slabá útěcha za to, že neviděla její předsmrtné křeče.

Ale já se toho přece ksakru nemusím účastnit s tebou. Adélii jako by najednou došlo, jak je celá ta situace obscénní, byla vyčerpaná, ruka ji pálila jako oheň a chtěla ke svému dítěti. Allie mě potřebuje.

Vstala. „Paní, tady pro tebe není zdrávo. Pojďme dolů."

Královna hleděla nehnutě mimo ni.

„Tak půjdu sama," řekla Adélie.

Došla ke dveřím, kde na zemi chrápal Montignard. Udělala další krok a ozvalo se kovové zařinčení, jak se dvě kopí zkřížila přes východ – ten první zbrojnoš tu měl nyní kolegu.

„Pusť mě," řekla.

„Když máš potřebu, běž na nočník," ušklíbl se jeden z těch dvou.

Adélie se vrátila k Eleonoře. „Má paní, já nejsem tvá poddaná. Můj král je Vilém Sicilský."

Královna nespouštěla oči z Rosamundy.

Adélie zaťala zuby; bojovala s pocitem zoufalství. Takhle to nepůjde, jestli chci znovu spatřit Allii, musím zůstat klidná, musím tuhle ženu přesvědčit, aby mi důvěřovala.

Po chvilce Adélie začala chodit po místnosti, se psem v patách. Nehledala únikovou cestu; žádná tu nebyla, ale využívala čas k tomu, že se pokoušela zjistit, kde se předtím ukrývala Dakers.

Pod postelí být nemohla, protože tam by ji Strážce rychle vyčenichal. Neoplýval sice tím nejcitlivějším nosem pod sluncem a zřejmě měl čich otupený vlastním mocným pachem, ale určitě by na ni upozornil. Krom postele a psacího stolu byl v místnosti ještě oltář, menší než ten, který Adélie viděla v biskupově komnatě, ale stejně bohatě zdobený. Tři veliké truhly byly nacpané oblečením. Na malém stolku ležel podnos s večeří, kterou přinesli pro královnu: pečené kuře, kousek telecího nákypu, sýr, bochánek chleba, který už malinko páchl po plísni, sušené fíky, korbel piva a láhev vína. Eleonora se jídla ani

nedotkla. Adélie, která jedla naposledy v klášteře, si ukrojila kus kuřecího a kousek dala i Strážci. Pivo vypila skoro naráz, takovou už měla žízeň, a ještě si nalila pohárek vína a nosila si ho po místnosti s sebou.

Nevelká skříňka u zdi obsahovala různé lahvičky a flakony; všechny byly popsané: *Olej růžový. Fialky sladké. Ocet malinový na bělení zubů. Olej ořechový pro hladkou pleť.* Skoro všechny měly podobný, tedy kosmetický účel, ale Adélie také zjistila, že Rosamunda trpěla i dýchacími obtížemi – „není divu, s takovou tloušťkou“ – a užívala na ně omanová cukrátka.

Postel zabírala z celého prostoru více, než bylo nutné, protože stála asi stopu nebo dvě od stěny. Za ní visel gobelín zobrazující rajskou zahradu. Nepochybně to byl její oblíbený motiv, protože další takový, dokonce ještě hezčí, visel na východní straně komnaty mezi dvěma okny.

Adélie popošla blíž, a když stanula mezi čelem postele a tím uměleckým dílem, ucítila příjemný chládek.

Gobelín byl starobylý a těžký, studený vzduch, který zpod něj vanul, s ním ani nepohnul. Zatímco na tom druhém zobrazení spolu Adam s Evou radostně skotačili, tady je hrubší ruka s jehlou nechala stát čelem k sobě mezi prapodivnými stromy, ztuhlé jako ta nebohá Rosamunda. Jediný dojem života vyvolávalo vlnící se zelené tělo hada – a v něm je zas pro změnu díra prožraná od molů.

Adélie přistoupila blíž – chlad zesílil.

V místě hadova oka zel v materiálu otvor – ale neprožrali jej moli. Byl tam schválně – pečlivě obšitý, jako knoflíková dírka.

Musela vynaložit značnou sílu na to, aby tu tkaninu vůbec odsunula stranou. To, co spatřila za ní, byla malinká komůrka vyhloubená v mohutné zdi věže. Rosamunda nemusela používat noční nádoby. Do dřevěné leštěné lavice tu byl vykrojen okrouhlý otvor právě dost velký na sednutí; okraje měl lemované sametem a pod ním už zela jen prázdnota venkovního prostoru do hloubky snad sta stop. V držáku vedle malého zlatého umyvadélka leželo dokonce i mýdlo ve tvaru růže. Další nádoba, na dosah ruky, byla naplněná tím nejdůležitějším materiálem – chomáči jemné jehněčí vlny.

Rosamunda to tu zkrátka měla luxusní. Adélie takováto zařízení rozhodně schvalovala, pokud se ovšem jáma dole v zemi pravidelně překopává; krom osobního pohodlí to jinak samozřejmě ušetřilo

služebným neustálé cesty nahoru a dolů po schodišti s páchnoucími nočníky, které je tak snadné rozlít.

O něco méně už byla okouzlena nástěnnými malbami na omítnutých stěnách; tyhle erotické motivy se hodily spíš někam do hampejzu než do soukromých komnat, ale možná si je Rosamunda ráda prohlížela, když tu seděla; o Jindřichovi v tomto ohledu nebylo pochyb. Ovšem, když už úvahy zabloudily až sem, věděl vůbec král o existenci této toaletní komůrky a toho pozorovacího otvoru?

Adélie se za gobelínem o kousek přesunula a koukla jedním okem dírkou do komnaty. Viděla přímo přes postel na psací stůl a okno za ním.

Takže tady se Dakers předtím skrývala a – nepříjemné pomyšlení! – sledovala mě při prohlídce mrtvé. Jakou musela mít šílenou trpělivost a vůli, že tu vydržela v té zimě; vždyť ji vyhnala až zuřivost, když uviděla, jak Eleonora strhla z hlavy její paní korunu; teprve pak se na ni vyřítila.

Jenže to pečlivé obšívání kolem špehýrky dokazuje, že to nebylo jen dnes večer, kdy ji někdo bohatě využil.

Muselo to být sledování pozvaných hostí. Tedy těch, kteří byli zváni až sem nahoru – byl to starý zvyk anglických vyšších kruhů, přijímat hosty v ložnici. Jestliže je Dakers špehovala, musela se tam skrývat s Rosamundiným vědomím a svolením.

Takže sledovala hosty? Krále? Hrátky v posteli?

Spekulace otevíraly uličky, které Adélie nehodlala prozkoumávat, a ještě méně se jí chtělo probírat vztahy mezi pani a hospodyní.

K čertu s královninými příkazy; musím se nadýchat čerstvého vzduchu. Adélie vyklouzla zpoza gobelínu. Nezdálo se, že by to Eleonora vůbec zaznamenala. Adélie došla k nejbližšímu oknu, zvedla západku na okenním křídle, zatáhla a otevřela. Nohou si přisunula šikovnou malou stoličku, stoupla na ni a vyklonila se ven.

Temná obloha zářila tisíci křišťálových hvězd. Dole na zemi bylo vidět několik strážních ohňů, kolem nichž se pohybovali ozbrojenci.

Ach Bože, kdyby tak naskládali kolem paty věže dříví… nebo kdyby vítr zavál jedinou jiskru z některého toho ohně…

Nacházíme se s Eleonorou ve vrcholku komína.

Najednou měla čerstvého vzduchu dost. Roztřesená, a nejen zimou, zavřela zase rychle okno. Přenesla při tom váhu na jednu stranu stoličky a s rámusem napůl spadla, napůl seskočila na podlahu.

Mrkla po královně v očekávání výtky, ale hned viděla, že královna snad musí být v transu; za celou tu dobu zřejmě vůbec nespustila oči z Rosamundy. Montignard ležící na podlaze sebou ze spaní zaškubal, cosi zamumlal a chrápal hlasitě dál.

Když se Adélie shýbla, aby vrátila stoličku na místo, všimla si, že se její intarzovaná vrchní deska posunula a že je to vlastně víko schránky na nožičkách. Uvnitř zahlédla jakési listiny. Vytáhla je a vrátila se s nimi na svoje místo u postele, kde seděla předtím.

Byly to další dopisy, aspoň půl tuctu nebo i víc; všechny adresované Eleonoře, všechny jako by psala Rosamunda, ale přesto se jejich písmo shodovalo s listem, který si Adélie schovala do boty.

Každý z nich začínal stejným výsměšným oslovením a nyní, v lepším světle, se Adélii dařilo číst i dál; text nebyl ve všech případech doslovný, ale základní myšlenka se opakovala pořád dokola.

„Dnes si se mnou můj pán a král užil hrátek a vyznal mi své city…“ „Král a můj pán právě opustil mé lože…“ „Toužebně hovoří o rozvodu s tebou…“ „… Svatý otec bude na rozvod pohlížet shovívavě, a to na základě tvých podvodů, jichž se dopouštíš na mém pánu a králi tím, jak proti němu štveš jeho vlastní syny.“ „…opatření k mé korunovaci ve Winchesteru a Rouenu.“ „… můj pán a král vyhlásí lidu anglickému, kdo je jeho pravou královnou.“

Jed v podobě inkoustu, kap, kap, kap.

A pisatel je pro Rosamundu tvořil, aby je pak mohla opsat vlastní rukou. A navíc připojoval – nebo připojovala – poznámky a instrukce.

„*Piš čitelně, neb královna se nad tvým dopisem ušklibovala a negramotnou tě nazývala*.“

„*Sepiš to rychle, by list královnu zastihl při jejích narozeninách, tím více se jí to dotkne*.“

„*Pospěš, neb můj posel musí dorazit do Chinonu, kde jest královna držena, dříve, nežli ji král nechá převézt onde*.“

A ta nejvýstižnější ze všech: „*Zvítězíme, má paní. Královnou budeš dříve, než přišti čas letní nadejde*.“

Nikde se rádce ani náznakem neprozradil. Adélie se nicméně domnívala, že to musí být někdo dostatečně blízký Eleonoře, když ví, že se královna Rosamundině korespondenci vysmívá.

A hlupák je to. Jestli doufá, že se mu podaří zorganizovat rozvod Jindřicha s Eleonorou a dosadit na trůn Rosamundu, pak nutně postrádá základní smysl pro politiku. Jindřich se s Eleonorou přece

nikdy rozvést nedá. Za prvé, i kdyby důvodem měla být věrolomnost jeho choti – a Adélii stejně připadalo, že o věrolomnost zase tolik nejde –, Jindřich už Becketovou smrtí urazil církev více než dost a také za to trpěl; nedovolil by si znovu provokovat žádostí o rozvod. Za druhé, král má smysl pro řád věcí. A ještě podstatnější je pro něj určitě vědomí, že s Eleonorou by se zároveň zřekl i jejího rozlehlého vévodství akvitánského, a i když je Jindřich jako divoká šelma, půdy by se nikdy nezřekl.

A na každý pád lehkomyslní Angličané možná mohou přehlížet královu milenku, ale nesnesli by milenku dosazenou za královnu, to už by byla urážka.

Cítím to dokonce *i já,* a to jsem cizinka.

A přece byly tyhle dopisy dost dobré na to, aby přiměly hloupou ambiciózní ženu k tomu, že je opisovala, a také dost dobré k tomu, aby podnítily královnu k útěku a rozdmýchávaly boj jejích synů proti vlastnímu otci.

Rowley měl asi pravdu; ten, kdo psal tyhle dopisy, to dělal proto, aby rozpoutal válku.

Z opačného konce místnosti se ozvalo hlasité začichání. Eleonora promluvila vítězoslavným tónem: „A už je to tady. Už začíná zapáchat.“

To je rychlejší, než jsem čekala. Adélie překvapeně vzhlédla k Rosamundinu tělu, které stále stejně ztuhle sedělo, nakloněno nad svou prací. Rozhlédla se i dál a všimla si, že Strážce se pohodlně uvelebil na okraji královnina hermelínového pláště, který splýval po podlaze. „Obávám se, že to je jen můj pes, paní,“ poznamenala.

„Jen? Zavolej si ho. Co tady vůbec dělá?“

Jeden ze zbrojnošů, který vstoje poklimbával ve dveřích, se probral a odvedl Strážce ven na podestu. Pak se na kývnutí své paní zase vrátil na svoje místo.

Eleonora se zavrtěla; začínala už být nervózní. „Svatá Eulálie, dejž mi trpělivost, jak dlouho to ještě potrvá?“ Vigilie byla čím dál únavnější.

Adélie málem řekla: „Ještě chvilku,“ ale včas si to rozmyslela. Dokud nebudu vědět více o celé téhle situaci, bude lepší setrvat v roli ženy, kterou královna akceptovala jako jakousi nečistou skvrnu na Rowleyho zavazadle, avšak která byla nicméně vyvolena Bohem, aby zachránila královský život, a proto se za odměnu smí zdržovat po královském boku.

Ale *měla* bys o mně vědět víc, pomyslela si Adélie najednou popuzeně. Sama jsem víc než zvědavá a ty bys měla být taky. Měla bys vědět víc o mnoha věcech: o tom, jak zemřela Rosamunda, proč psala ty dopisy, kdo je diktoval… Měla jsi nechat tuhle komnatu prohledat a najít ty listy dřív než já. Ono nestačí být jen královnou; měla bys také klást otázky. Tvůj choť to činí.

Jindřich Plantagenet by slídil a zaměstnával další špicly. Vyčenichal okamžitě Adéliinu profesi a nepustil ji z Anglie zpátky domů, držel si ji jako jedno z těch exotických stvoření, která měl ve zvěřinci, dokud si pro ni nenajde využití. Věděl přesně, jak je to mezi ní a jeho novým biskupem, věděl, kdy se narodilo jejich dítě, a věděl také hned, jakého je pohlaví – a to bylo víc, než se obtěžoval zjistit sám otec. Aby předvedl, co všechno ví, vypravil pár dní po Alliině narození královského posla v prostém šatu, který Adélii do její chaloupky v mokřinách přivezl přepychové krajkové šatičky ke křtu a s nimi vzkaz: „Pojmenuj si ji, jak se ti zlíbí, ale pro mě to navždycky bude malá Rowlinka."

Ve srovnání s králem se Eleonora vždycky pohybovala jen v zorném poli své vlastní pohody a přesvědčení, že je to jediné, oč se Bůh doopravdy vážně stará. Všechno, co ji zajímalo v této komnatě, se týkalo výhradně jen jí samotné.

Adélie přemýšlela, jak ji poučit. Rowley si s královnou musel v minulosti často psát, jeho písmo by určitě poznala. Kdybych jí ukázala tyhle dopisy, aspoň by jí muselo být jasné, že je pro Rosamundu nepsal on. Možná by poznala, čí vlastně ten rukopis je.

Ale moment. Tady se přece odehrály dva zločiny.

Kdyby v té chvíli viděl Adélii Mansur nebo její otčím, všimli by si, že její tvář v tom okamžiku nabyla svůj „vědecký" výraz: rty se semkly do uzounké čárky, obočí se vraštilo usilovným soustředěním, přesně jako když ostřím nože sledovala napojení svalu na šlachu nebo linii žíly pod kůží, a bádala a zkoumala, aby se dobrala vysvětlení.

Doktor Geršom jí kdysi řekl, že to, co z ní činí skvělou odbornici v anatomii, je instinkt. Urazila se. „Ne, je to logika a neustálá praxe, otče," namítla. A on se jen usmál: „Člověk ti možná dodal logiku a praxi, ale Pán tě obdaroval instinktem a ty bys mu za to měla být vděčná."

Dva zločiny.

Jedním je, že Rosamunda psala ty opovážlivé dopisy. Druhý, že byla zavražděna.

Jedna věc je zjistit, kdo podněcoval Rosamundu k psaní dopisů. Odhalit jejího vraha, to je něco jiného. A obě řešení si navzájem odporují, když budeme brát v úvahu Eleonoru Akvitánskou a biskupa ze St. Albans.

Pro královnu bude zločincem autor těch dopisů a ona ho bude chtít zničit. Eleonoru přece vůbec nezajímá, kdo vlastně Rosamundu zabil – kdyby se to zjistilo, pravděpodobně by dotyčného ještě odměnila.

Ale pro Rowleyho je to právě ten vrah, kdo ohrožuje mír v království a musí být ztrestán. A Rowleyho úhel pohledu je podstatnější, protože se jedná o horší zločin.

V této chvíli by bylo lepší nechat volný prostor k pátrání Rowleymu, rozhodně lepší než komplikovat všechno tím, že královna si bude moci sledovat *svoje* cíle.

Hmm.

Adélie vzala listiny z klína, vrátila je zpátky do stoličky a zavřela víko. Usoudila, že s nimi nebude nic dělat, dokud se neporadí s Rowleym.

Eleonora se znovu zavrtěla. „Je v této nehodné věži místo, kde je možno si ulevit?“

Adélie jí ukázala toaletní komůrku.

„Světlo.“ Královna nastavila ruku a Adélie jí podala svíčku – dosti neradostně. Takhle uvidí ty malby. Kdyby mi mělo někdy téhle ženy být líto, tak by to bylo právě teď. Když se nad tím zamýšlím, je jasné, že Eleonoru sžírá sexuální žárlivost docela stejně jako třeba obyčejnou rybářovu ženu, když nachytá manžela in flagranti, a palčivé připomínky že ji neopouštějí.

Adélie zaťala zuby v očekávání výbuchu vzteku, ale když se královna vynořila zpoza gobelínu, vypadala unaveně a staře. Neřekla ani slovo.

„Měla by sis odpočinout, má paní,“ poznamenala Adélie soucitně, „pojďme spolu dolů…“

Ze schodiště se ozval hluk a strážní zaujali bojový postoj.

Ve dveřích se objevil chlap jako hora; sršel mrazem a energií a Schwyz, který jej následoval, proti němu vypadal jako neduživý trpaslík. Byl opravdu obrovský; když poklekl, aby políbil královně ruku, měl hlavu stejně skoro ve výši jejích ramenou.

„Kdybych tu byl, moje drahá, tohle by se nestalo,“ řekl stále ještě vkleče. Přitiskl si oběma rukama Eleonořinu dlaň na hrdlo, přivřel oči a lehce se kýval samým požitkem z toho doteku.

„Já vím," usmála se na něj vlídně. „Můj drahý otče opate. Sám by ses vrhl svým tělem do cesty vražedné dýce, viď?"

„A radostně bych se odebral do ráje." Vzdychl a vstal – a musel hodně sklonit hlavu, aby se jí podíval do tváře. „Necháš je oba upálit?"

Královna zavrtěla hlavou. „Dala jsem se přesvědčit, že ta Dampers je šílená. Přece nebudeme popravovat pomatence."

„Kdože? Aha, Dakers. No jistěže je šílená, říkal jsem ti přece. Nechť ji peklo pohltí. A tu její proklatou paní s ní. Kde je ta coura?"

Přešel po místnosti ke stolu a šťouchl do ramene mrtvoly. „Přesně jak to říkali, je studená jak cecky čarodějnice. Trocha ohně by je pěkně zahřála, obě, pěkně by je nachystala na peklo samotné." Obrátil se a zakýval prstem směrem k Eleonoře. „Já jsem jen prostý člověk z Gloucestershire, jak víš, a taky hříšník jsem – spas mě, svatá Panno –, ale vroucně miluji Pána Boha našeho i svou královnu a jejím nepřátelům nepřeji nic lepšího než plameny pekelné." Plivl Rosamundě na vlasy. „To si o tobě, *dámo,* myslí opat z Eynshamu."

I Montignard se už kvůli tomu hlučnému návštěvníkovi vyštrachal na nohy. Teď se horlivě, žárlivě a vcelku marně snažil upoutat královninu pozornost přesvědčováním, aby se najedla. Eynsham, člověk s postavou spíše sedláka než pastýře mnišských duší, ovládl celou místnost mohutností i silou svého hlasu, který se tu rozléhal se zemitostí a akcentem západních krajů.

A přestože působil venkovským dojmem, oděv měl honosný a v duchovním stylu; jen ten kříž, který se mu zahoupal na krku pokaždé, když se naklonil k panovnici, se jaksi nehodil – byl to masivní kus nezdobeného zlata, kterým by se daly snad i vyrazit dveře.

Jako by ubral Eleonoře léta, a ona tím byla nadšená. Kromě výstředního Montignarda byli její dvořané příliš unaveni cestováním, takže se nikdo jejím šťastným únikem před smrtí příliš nezabýval.

A už vůbec ne mým podílem na tom štěstí, pomyslela si Adélie náhle kysele. Ruka ji bolela.

„Mám ale špatné zprávy, Jasnosti," řekl opat.

Eleonora změnila výraz. „Mladý Jindřich, že? Kde je?"

„Inu, je v pořádku. Ale ta smečka se nám hnala z Chinonu celou cestu v patách, takže král Mladík, no, zkrátka se rozhodl, že zamíří raději do Paříže nežli sem."

Královna se zapotácela jako slepá, nahmátla opěradlo křesla a zhroutila se do něj.

„Ale, ale, zase tak zlé to není," uklidňoval ji opat hlubokým hlasem, „ale znáš svého chlapce, paní, nikdy ho to do Anglie netáhlo – říká, že víno tu máme jako chcanky."

„Co budeme dělat? Co teď jen udělat?" Eleonora s očima rozšířenýma zklamáním se dožadovala rady. „Tak to je ztracené. Bože všemohoucí, co jen budeme dělat?"

„No tak, no." Opat si vedle ní klekl a vzal její ruce do svých. „Nic není ztraceno. Tady se Schwyzem už jsme o tom mluvili a on má za to, že je to tak vlastně lepší. No řekni, Schwyzi?"

Schwyz jen mlčky přikývl.

„Vidíš? A Schwyz, ten dobře ví, co si má myslet. Pohled je na něj nevalný, vím, ale taktik je to rafinovaný. Protože tady teď mám dobrou zprávu…" Zvedl královniny ruce a zabušil jimi do jejích kolenou. „Posloucháš mě, Jasnosti? Poslouchej. Slyš, co pro nás náš Pán činí – přivedl krále francouzského na naši stranu. Král se přidal k Jindřichu Mladíkovi, opravdu."

Eleonora vzhlédla. „Skutečně? Tak konečně přece jen. Bůh buď pochválen."

„A král Ludvík s ním. Přivede svoje vojska spolu s tvým synem a postaví je proti jeho otci."

„Bůh buď pochválen," opakovala Eleonora. „Nyní tedy máme celou armádu."

Opat pokýval velikou hlavou, jako kdyby sledoval malé dítko při rozbalování dárku. „Svatý král. Vím, byl ti chatrným chotěm, ale nyní se za něj nevdáváš a Bůh bude na jeho nynější chrabrost pohlížet s radostí." Znovu zabušil Eleonoře do kolenou. „Chápeš to, paní? Mladý Jindřich s Ludvíkem rozvine svoje praporce ve Francii, my tady v Anglii a společně pak Jindřicha zatlačíme do kouta a on se bude muset podvolit. A světlo zvítězí nad temnotou. Však my toho starého orla lapíme do sítě a stáhneme ho k zemi."

Nutil Eleonoru zase ožít a dařilo se mu to; do tváří se jí už zase vrátila barva. „Ano," řekla, „ano. Ozbrojený útok. Ale máme dost mužů? Myslím tady, v Anglii. Schwyz jich má s sebou jen hrstku."

„Ještě je tu Wolvercote, má nejjasnější. Lord Wolvercote se utábořil v Oxfordu a čeká tam na nás s tisícovkou mužů."

„Wolvercote," opakovala Eleonora, „no ano, jistě." Malomyslnost ji opouštěla a ona šplhala po žebříku naděje, který držel otec opat.

„No jistě, samozřejmě. Tisíc mužů. A s tebou v čele se k nám dalších deset tisíc připojí. Všichni ti, které Plantagenet pošlapal a ožebračil, se přihrnou z Midlands. A pak vyrazíme a nebesa zaplesají.“

„Ale nejdřív se musíme dostat do toho zapráskaného Oxfordu,“ ozval se Schwyz. „A zatraceně rychle, do prdele. Co nevidět začne sněžit a my zůstanem trčet tady v tý všivý věži jak tupí mezci. Říkal sem jí to už ve Woodstocku, říkal sem tý krávě, že tady to neubráním. Říkal sem, jedem rovnou do Oxfordu. Tam tě ubráním. Jenomže vona to věděla líp.“ Zvýšil hlas do posměšného falzetu: „*Ale kdepak, milý Schwyzi, cesty jsou příliš neprůjezdné, sem nás Jindřich pronásledovat nebude.*“ *A* vrátil se zpátky do svého běžného tónu. „Jenomže Jindřich, kurva, může, znám ho, zmetka jednoho.“

Byl to snad nejpodivnější moment celé té podivné noci. Výraz Eleonory – něco mezi pochybami a nadšením – se vůbec nezměnil. Ani opat se nehnul, neotočil se, jen dál klečel u panovnice.

Copak ho neslyšeli?

A slyšela jsem ho vůbec já?

Adélie totiž během jeho řeči jako kouzlem odletěla do Graubündenu v Alpách, kam každým rokem se svými rodiči podnikala dlouhou, ale krásnou cestu, aby tak unikli nesnesitelnému horku salernského léta. Tam Adélie i s rodiči přebývala ve vile, kterou jim poskytoval biskup z Churu, vděčný pacient doktora Geršoma, a často chodívala se světlovlasými dětmi místních pastýřů koz sbírat bylinky a luční květiny, a tak slyšívala jejich řeč i řeč těch dospělých – z nichž nikdo neměl ani tušení, že Adélie je dítě, které cizí jazyky nasává jako vyschlá houba vodu.

Byla to zvláštní řeč; zvláštní směsice latiny a nářečí germánských kmenů, předků těchto obyvatel Alp.

A nyní ji uslyšela znovu.

Schwyz promluvil rétorománsky.

Opat se opravdu ani neohlédl a jen poskytl královně velmi volný překlad. „Schwyz říká, jak s tvým přispěním, paní, bude tohle boj, který vyhrajeme. Když promluví od srdce, sklouzne do vlastního vyjadřování, ale náš starý dobrý Schwyz je ti oddán celou duší.“

„Já vím, že je.“ Eleonora se na Schwyze usmála. Schwyz v odpověď jen kývl.

„Jen nyní, víš, cítí zas ve vzduchu další sníh a chce již být v Oxfordu. I já budu klidnější, když budu mít kolem sebe

Wolvercotovy muže. Takovou cestu ještě zvládneme, viď, má nejskvělejší? Nebo si připadáš už moc unavená? Tak zajdi s Montym dolů do kuchyně a dej si něco teplého. Zimy si cestou ještě užijeme dost.“

„Můj milý, rozmilý otče opate,“ odvětila Eleonora vlídně, „ani nevíš, jak moc je nám zapotřebí tvé přítomnosti. Připomínáš nám Boží dobro, přinášíš s sebou vůni luk a polí a všech přírodních věcí. A přinášíš nám kuráž.“

„To doufám, má drahá. Doufám, že se mi to daří.“

Jakmile královna s Montignardem zmizeli na schodišti, otočil se a podíval na Adélii, která věděla, že opat celou tu dobu vnímá její přítomnost. „A kdopak je tohle?“

„Nějaká cuchta vod St. Albanse,“ řekl Schwyz. „Přivezl si ji s sebou. Byla tady v komnatě, když se ta potrhlá baba vyřítila na Nelly, a právě ona jí to překazila. A Nelly má za to, že jí tím zachránila život.“ Pokrčil rameny. „A možná fakt jo.“

„Opravdu?“ Dva rázné kroky a stál přímo před ní. Překvapivě pěstěná ruka jí nadzvedla bradu. „Takže tobě vděčí za svůj život, co, děvče?“

Adélie zachovávala prázdný výraz, podobný tomu, jakým na ni hleděl opat.

„To máš ale štěstí, že?“ dodal.

Stáhl ruku zpět a otočil se k odchodu. „Pojďme, chlapče, ať konečně vypravíme tenhle maškarní průvod na cestu.“

„A co teda s ní?“ Schwyz zalomil palec směrem k psacímu stolu.

„Tu necháme spálit.“

„A s touhle?“ Palec se otočil k Adélii.

Opatovo pokrčení ramen naznačovalo, že Adélie může odejít nebo se nechat upálit podle vlastní libosti.

Konečně v místnosti zase osaměla. Strážce vycítil příležitost, vrátil se od schodů a namířil si to nosem rovnou na nedojedený telecí nákyp.

Adélie poslouchala Rowleyho hlas ve své mysli. *„Občanská válka… Štěpán a Matylda proti tomu budou jen šarvátky… čtyři jezdci apokalypsy… slyším dusot těch kopyt.“*

Už přijeli, Rowleyi. Jsou tady. Právě jsem viděla tři z nich.

Od stolu se ozval tichý zvuk, když se Rosamundino roztávající tělo sesunulo na psací desku.

KAPITOLA SEDMÁ

Eleonora se neřídila radami velitele své malé ozbrojené družiny, zavlekla je s sebou na věž Wormhold a tím oddálila hlavní cíl – tedy připojit se k většímu vojsku rebelů v Oxfordu.

Schwyz se nyní, ve zhoršujícím se počasí, snažil za každou cenu dostat královnu na místo setkání obou skupin – vojska mívají tendenci se rozptylovat, když se dlouho nic neděje, zvlášť když je hodně zima – a jediná rychlá a poměrně schůdná cesta vedla po řece. Temže se tu vinula nějakých sedm mil krajinou mezi Wormholdem a Oxfordem víceméně přímo od severu na jih.

Královna i její služebnictvo ale přijeli v doprovodu Schwyzových mužů na koních a pěšky, takže bylo potřeba sehnat nějaké lodě. To se jim už podařilo, i když to nebyl žádný luxus, na převoz těch nejvýznamnějších osob v této společnosti a nevelké části Schwyzových mužů to postačí. Služebnictvo a většina vojáků ovšem bude muset pokračovat do Oxfordu po svých, stezkou podél řeky – to bude výrazně pomalejší a náročnější cesta než po vodě. A samozřejmě s sebou po souši převedou i koně a muly, které mají s sebou.

To všechno Adélie rychle pochopila, když přišla do přízemních prostor věže, kde se jednotlivé příkazy a útržky řeči proplétaly do chaotické směsice.

Jeden z vojáků poléval velkou hromadu rozbitého nábytku olejem a sluhové pobíhali kolem a pokřikovali na něj, ať počká se zapalováním, než odnesou všechny truhly a balíky věcí, které přinesli dovnitř teprve před pár hodinami. Eleonora cestovala dobře vybavená.

Schwyz na ně pro změnu povykoval, ať to tu všechno nechají, protože nikdo, ani lidé v lodích, ani ti, co půjdou pěšky, s sebou tolik zavazadel vzít prostě nemůže.

Buď ho neslyšeli nebo ho ignorovali. Navíc ho rozčilovala i královna, která tvrdila, že se absolutně neobejde bez tohohle sluhy a tamté komorné, a i když se nakonec zdálo, že všechno je dohodnuto a rozhodnuto, nebylo v jeho silách přimět všechny, aby chvíli stáli v klidu a nechali se spočítat. Částečně ten problém asi tkvěl v pochybnostech Akvitánců o poctivosti ozbrojených spojenců; Eleonořina osobní komorná kňourala, že královské šatstvo není možno svěřit do rukou „jakýchsi nájemných žoldáků“, a muž, který se prohlašoval za vrchního kuchaře, zase odmítal nechat napospas jedinou pánvičku, protože by ji prý zaručeně ukradli. A tak zatímco vojáci venku před věží zápolili s otěžemi a uzdami ztuhlými mrazem, aby připravili na cestu muly a koně, královnini Akvitánci se hádali a pobíhali sem a tam se zavazadly a zpátky pro další, ačkoli bylo jasné, že nic z těch věcí se stejně nejspíš nezachrání.

Právě tady a v té chvíli se Adélie rozhodla, ať se děje, co se děje, že se vypraví sama na cestu pěšky – a co nejrychleji. V tomhle blázinci si nikdo nevšimne, že jsem se vytratila, a s trochou štěstí a Boží přízně se mi snad podaří dojít do kláštera. Ale nejdřív musím ovšem najít Rowleyho, Jacquese a Walta.

Stála na schodech a rozhlížela se v té změti lidí, ale nikde je neviděla; museli je odvést ven. Všimla si ale tmavé postavy, která se držela ve stínu u zdí a snažila se dostat ke schodišti. Nekráčela, spíš podivně poskakovala jako žába, protože měla svázané nohy. Provaz, který měla uvázaný kolem krku, ji při každém skoku plácl po zádech.

Adélie se stáhla do temnější části schodiště, a když ta osoba vyskočila na první schod, chytila ji za rameno. „Ne,“ řekla stručně.

Hospodyně měla ruce i nohy svázané dost poctivě, takže komukoli normálnímu by to pohyb spolehlivě znemožnilo, jenže ten, kdo ji spoutal, nepočítal s abnormální silou a vůlí, která často doprovází šílenství: Dakers se podařilo odhopkat tímto způsobem od místa, kde ji její věznitelé nechali bez dalšího dozoru, až ke schodům a nyní se pokoušela dostat zpátky ke své mrtvé paní nahoře ve věži.

A možná by se jí to dokonce povedlo; když ji Adélie chytila, Dakers sebou začala nečekaně mrštně škubat, aby ji ze sebe setřásla. Nikdo si dvou zápasících žen na schodišti ani nevšiml.

„Vždyť tam *uhoříš*,“ sykla na ni Adélie, „pro smilování Boží, ty se chceš nechat upálit spolu s ní?“

„*Přesssně tak.*“

„To nedopustím.“

Hospodyně byla naštěstí přece jen slabší, nakonec to vzdala a obrátila se tváří k Adélii. Zacházeli s ní bezohledně; krvácela z nosu a jedno oko měla zavřené díky velké opuchlině.

„Nech mě jít, nech mě. Já chci být s ní. *Musssím* tam s ní být.“

Ona je naprosto nepříčetná. Jak je mi jí líto. Toho vojáka tady nezajímá nic jiného než jak zničit věž, sluhové se starají zas jen o vlastní záležitosti. Nikdo se netrápí tím, že žena, která se pokusila zavraždit královnu, tady možná zemře v plamenech, vlastně by je to možná i potěšilo.

Ale to nemohou, vždyť ona je šílená. Jeden z důvodů, proč měla Adélie Anglii ráda, byl právě ten, že kdyby se Dakers dostala před soud za pokus připravit o život panovnici, žádný soud v této zemi by pomatenou neodsoudil k smrti. I sama Eleonora se tomu bude muset podřídit. Uvěznit tu ženu, to ano, ale prastarý výrok, obecně platné pravidlo *„furiosus furore solum punitur“* – šílenství nepříčetných je samo o sobě dostatečným trestem – znamenalo, že každému, kdo dříve rozum měl, ale kvůli nemoci, žalu nebo jinému neštěstí o něj přišel a nechápe věci na tomto světě, musí být jeho zločin omluven.

Bylo to pravidlo, v něhož Adélie naprosto věřila, a nehodlala nečinně přihlížet, jak se na něj nyní zapomene, i kdyby Dakers sama opravdu chtěla umřít, uhořet společně s Rosamundiným tělem. Život je posvátný; to nikdo neví lépe než doktor, který se zabývá jeho nepřítomností. Ta ženština se jí zase pokusila vytrhnout; Adélie zesílila sevření a pocítila přímo fyzický odpor; ji, která se nikdy neštítila mrtvol, najednou odpuzovalo tohle živoucí tělo, ke kterému se musela tak těsně přiblížit. Odpuzovalo ji svou vyhublostí – bylo to jako objímat se s otýpkou větví –, ale především svou touhou po smrti.

„Nechceš se pomstít?“ Řekla to proto, že ji v tu chvíli nic lepšího nenapadlo, aby udržela Dakers v klidu, ale vzápětí si všimla, jak se do těch očí, které na ní visely, vkrádá stopa normálního uvažování.

Ústa přestala syčet. „Kdo to spáchal?“

„To zatím nevím. Ale můžu ti říct jedno: královna to nebyla.“

A opět zasyčení. Dakers mi nevěří. „Ona si to u někoho zaplatila.“

„Ne. A Berta to taky neudělala.“

„To vím.“ Zaznělo to opovržlivě.

Najednou mezi nimi dvěma nastala jakási podivná náhlá důvěrnost. Adélie cítila, jak je vtažena do toho zbytku myšlení, kterým Dakers ještě disponovala. Byla teď pro ni určitou spojenkyní. Vždyť je to koneckonců v této chvíli *jediná* spojenkyně.

„Já to zjistím. Je to moje práce," řekla Adélie a trošinku povolila sevření. Na chvíli se pokusila potlačit svůj odpor a pak dodala: „Přidej se ke mně a vypátráme to společně."

Dakers přikývla.

Adélie zašátrala ve svém váčku po noži a přeřízla provaz stahující nohy hospodyně a sundala jí smyčku z krku. Pak chvíli váhala; nebyla si jistá, jestli jí má uvolnit i ruce. „Slibuješ?"

Zdravé oko se přimhouřilo. „A přijdeš na to?"

„Pokusím se. Proto mě sem biskup ze St. Albans přivezl." To asi není moc přesvědčivé, napadlo ji, vzhledem k tomu, že biskup ze St. Albans bude odsud odjíždět jako vězeň a tady co nevidět vypukne naprostý Armagedon.

Dakers nastavila kostnatá zápěstí.

Schwyz mezitím odešel ven, aby měl přehled o situaci na nádvoří. Několik sluhů vyšlo s ním a těch pár, co zůstalo, stále ještě dávalo dohromady věci a nikdo si nevšiml dvou žen, které se vykrádaly pryč.

Na prostranství venku vládl stejný chaos. Adélie přehodila Dakers přes hlavu kapuci a sama si ji také nasadila, takže z nich nyní byly jen dvě další anonymní uspěchané postavy.

Sílící vítr ještě přidal svůj díl k všeobecnému hluku a nesl s sebou další sněhové vločky, kterým se vůbec nechtělo rozpouštět. Měsíční paprsky se objevovaly a zase mizely v roztrhaných mračnech.

Adélie stále pevně držela Dakers, když se se Strážcem v patách proplétala mezi lidmi a hledala Rowleyho. Nakonec ho zahlédla na druhé straně nádvoří a ulevilo se jí, když si všimla, že Jacques a Walt jsou tam s ním, i když byli všichni tři svázaní k sobě.

Jen o kousek dál se o ně hádal opat z Eynshamu se Schwyzem a jeho hlas snadno přerušil všechno pokřikování i svištění větru, „…to mě nezajímá, ty tyrane, já se potřebuju dozvědět, co vědí oni. Jedou s námi." Schwyzova odpověď se ztratila v dalším poryvu a Eynsham měl vítězství v kapse. A hned poháněl všechny tři vězně k hloučku u brány, kde také Eleonora právě nasedala na koně.

K čertu, krucinál. Musím s Rowleym mluvit dřív, než nás rozdělí. Ale jestli se mi to podaří tak, aby si toho nikdo nevšiml…, s tou

neúspěšnou atentátnici v závěsu… Ještě si netroufala Dakersina zápěstí pustit.

A zpod kapuce Dakers se ozvalo zasmání, nebo spíš zakdákání.

„Copak je?“ otočila se k ní Adélie, ale hned si uvědomila svou chybu – když spustila oči z Rowleyho a ostatních, nemohla je už pak znovu nikde zahlédnout. „*Přestaň* s tím.“

Celá roztrpčená tím, že neví, co udělat, táhla spoutanou ženu za sebou k bráně, která vedla na vnější nádvoří a ke vstupu do bludiště.

Vítr tu a tam rozhrnul některému z pobíhajících sluhů plášť a ve světle pochodní se tak Adélii co chvíli zablýskl před očima zlatý akvitánský lev na něčí kytlici. Vojáci, upravenější ve svých podšitých kabátcích, se snažili nastolit aspoň nějaký pořádek; povětšinou tím, že občas vyrvali z pevně sevřených paží nějakou podle nich naprosto nepotřebnou a hlavně těžkou věc a bránili jejímu nosiči v tom, aby se jí opět zmocnil. Jediná Eleonora vyhlížela klidně, držela uzdu jednou rukou a druhou si zacláněla oči před ostrými záblesky plamenů pochodní, jako by něco nebo někoho hledala.

Uviděla Strážce, připomínajícího na sněhu tmavou ovci, ukázala na něj Schwyzovi rukou v rukavici a Schwyz se jen rozhlédl a taky namířil prst. „Hej, Crossi,“ houkl na jednoho ze svých mužů, „přiveď ji. Tamtu ženskou s tím psem.“

Adélie nestačila ani vykřiknout, když ji chlap popadl do náruče a jediným pohybem vysadil na mulu. Jen se mlčky škubala; odmítala pustit Dakersiny ruce.

Muž jménem Cross zvolil cestu nejmenšího odporu. Prostě vyzvedl na mulu i Dakers, takže ta nyní seděla za Adélií. „A neopovažujte se ani jedna zdrhnout,“ křikl na ně. Popadl uzdu muly, tělem tiskl Adéliinu nohu ke zvířeti a vedl je bránou na venkovní nádvoří. Tam se zastavil a čekal, až se k nim připojí zbytek průvodu.

Eleonora vyjela do čela, Eynsham hned za ní. Vchod do bludiště se před nimi rozevíral jako černá rozšklebená puklina.

„Jeď přímo ven, královno mého srdce,“ zavolal opat najednou vesele, „přímo za nosem, jako když můj staroch otec orával na poli.“

„Přímo?“ otočila se panovnice.

Opat rozhodil ruce doširoka. „Copak jsi nechtěla, abych se naučil triky té coury? Copak bych to pro tebe neudělal?“

„Tady je přímá cesta?“ Eleonora se rozesmála. „Ach opate, ty můj otče opate. ‚*A pokřivené bude napřímeno*…‘“

„ ‚*…a nerovná cesta uhlazena,*‘“ dořekl za ni. „To je starý dobrý Izaiáš, ten věděl mnohé. A já nejsem nic než jen jeho služebník, a také tvůj. Jen jeď, má paní, a cesta Boží tě provede přímo tou houštinou nehodnou.“

Eleonora pustila před sebe dva ze svých lidí s lucernami a vjela stále ještě se smíchem do bludiště. Průvod ji následoval.

Daleko za nimi vydal Schwyz poslední příkaz a hořící pochodeň obloukem doletěla přímo doprostřed hromady dříví v přízemní místnosti věže…

Opat se nemýlil; bludištěm skutečně vedla přímá cesta. Ve slepých uličkách byly průchody do dalších. Živé ploty z trnek je jen maskovaly a nyní se před nimi otevíraly jako na povel.

A bylo po tajemství. Vítr odnesl ticho, které tu předtím panovalo; křoviska se ohýbala a chvěla jako obyčejné houští. Zmizel dojem záludnosti. Adélii to rozhodně nevadilo. Divila se ale v duchu, že jestli ten zvláštní opat, tak oddaný královně, mluvil pravdu, pak to znamenalo, že mu tajemství snadné cesty ven musela ukázat sama Rosamunda.

„Znáš toho muže?“ zeptala se přes rameno. A trhla sebou, když ucítila, jak se Dakersina hruď opřená o její záda zvedla nádechem a Dakers se znovu tak prapodivně zachechtala. „No, to je chytrák nad chytráky.“ Nebyla to ani tak odpověď jako spíš poznámka pro sebe samu. „Si myslí, že náš Wyrm už zvládl, má sice pravdu, ale ještě tu číhají další nástrahy.“ Možná z ní mluví jen ta její pomatenost, pomyslela si Adélie, v jejím hlase není slyšet žádné nepřátelství vůči člověku, který klidně navštívil Rosamundu v její věži jen proto, aby ji pak mohl zradit kvůli královně.

Projeli bludištěm během několika minut. Cross pak hrubými nadávkami popoháněl mulu do klusu dolů z kopce, takže s Adélií a Dakers to na neosedlaném zvířecím hřbetu nemilosrdně házelo.

Vítr ještě zesílil a se skučením jim šlehal do tváří spršky sněhových vloček. Měsíc už zpoza mraků vykukoval jen občas a hned zase mizel.

Adélie se ohlížela, dokud neuviděla Rowleyho, Jacquese a Walta, které právě poháněli vojáci špičkami kopí ven z bludiště. Dakers, která se také otáčela, vítězoslavně zavýskla. Dívala se ovšem na věž, tyčící se za nimi k nebi jako černý zdvižený prst.

„Výborně, skvěle,“ ječela Dakers, „Satan, náš pán, mě vyslyšel, má drahá. Já se pro tebe vrátím. Počkej tam na mě.“

Věž nehořela. Měla už nyní vypadat jako ohnivý sloup, jenže bez ohledu na tu hromadu rozbitého nábytku politého olejem, bez ohledu na průvan a na tu pochodeň se oheň nerozhořel. Jako by jej někdo, něco uhasilo.

Vítr foukal přímo do těch dveří, uvažovala Adélie. Asi vletěl dovnitř sníh a uhasil plameny dřív, než stihly nabrat sílu a rozšířit se.

Co se ale uhasit nedalo, byla představa Rosamundy, ďábelsky zakonzervované a čekající v té mrazivé komnatě v nejvyšším patře, až se pro ni věrná hospodyně vrátí…

Na řece kotvila ubohá malá flotila; veslice, pramice, jeden starý prám, všechno, co Schwyzovi vojáci našli někde při břehu a zrekvírovali. Jediný větší a bytelnější člun byl ten, s nimž přijel Mansur s Oswaldem a dalšími muži z Godstowu kvůli odvozu Rosamundina těla. Adélie se rozhlížela po Mansurovi, a když ho očima nikde nenašla, začala se vážně bát, že ho vojáci snad zabili. Byli to surovci; připomínali jí bandy chlapů, které následovaly křížová vojska při průjezdu Salernem a kteří byli schopni rozsekat na kusy každého, kdo vyhlížel jen trochu odlišně. Ano, na lodi sice stála vysoká postava nějakého muže, ale byla zahalená pláštěm stejně jako ostatní a na tu dálku a v závojích letícího sněhu se opravdu nedalo poznat nic bližšího. Mohl to být Mansur, ale taky jen některý z vojáků.

Uklidňovala se, že Schwyz a jeho lidé jsou jen námezdní žoldáci a bude je víc zajímat to, že takového Saracéna mohou spíš využít než ho zlikvidovat; určitě přece nechají naživu každého, kdo to na rozdíl od nich umí s lodí, aby se dostali do Oxfordu pokud možno hladce a rychle.

Zmatek a chaos, který vládl ve Wormholdu, se nyní ještě zdvojnásobil, protože Eleonořini lidé se mezi sebou rvali o to, kdo bude doprovázet královnu právě na té lodi z Godstowu, která jediná měla kajutu. Kdokoli se dostal na palubu, bránil rukama nohama dalším, aby taky nastoupili.

Žoldnéř Cross, který měl na starosti Adélii a Dakers, čekal na rozkazy příliš dlouho. Když mu konečně došlo, že se žádných nedočká, byla už loď přeplněná královniným služebnictvem a zavazadly. Jeho i s oběma ženami odehnali pryč.

Cross s nadávkami odvlekl obě k další bárce, která kotvila vedle, a neurvale je strkal na její záď. Strážce se k nim dostal velikým odvážným skokem.

Byla to veslice. *Otevřená* veslice, připoutaná vlečným lanem k zádi godstowské lodi. „Tady nás nemůžeš nechat. Umrzneme tu.“ Bez úkrytu, vystavené tomu nemilosrdnému větru, budeme mrtvé dřív, než dojedeme do Oxfordu, budou z nás jen dvě mrtvoly ztuhlé stejně jako Rosamunda ve věži.

Loď se zahoupala, jak do ní nahnali ještě další tři lidi a za nimi nastoupil ještě jeden voják. Pak svištění větru přebil hluboký hlas: „Pro Pána Boha, to nás chceš zabít? Potřebujeme se někde schovat. Zeptej se královny, ta žena tady jí zachránila život!“ To se k ní a k jejím protestům připojil biskup ze St. Albans. Přestože byl stále spoutaný dohromady s Jacquesem a Waltem a o hrdlo mu co chvíli brnkla špička kopí, dokázal si udržet neochvějnou autoritu.

„No nakonec to schytám já, né?“ houkl na něj Cross. „Přestaň tady povykovat a sedni. Před ty ženský.“

Když se mu konečně podařilo všechny uspořádat podle svých představ, vytáhl odkudsi velký balík, z něhož se vyklubala plachta, a štěkal podobným tónem na svého druha ve zbrani jménem Giorgio, ať mu ji pomůže roztáhnout.

Bez ohledu na drsné chování byli on i jeho kamarád šikovní; hrozilo, že vítr plachtu odnese, ale Cross poručil Adélii a Dakers, aby si na ni sedly a pak si ji přetáhly přes záda a dopředu, takže se pod ni schovali i všichni tři zajatci a nakonec i oba vojáci, kteří se usadili na přídi. Všechna jejich snaha pramenila z pudu sebezáchovy, věděli, že v té lodi pojedou taky. Giorgio si pak významně a okatě položil na kolena obnaženou velkou dýku.

Plachta byla špinavá, páchla a ležela jim na hlavách ztěžka jako dřevěná deska. Nebyla ani dost široká, takže když ji přitáhli na jedné straně až k palubě, aby se pořádně chránili před poryvy větru, zůstala druhá strana zpola otevřená. Sníh na ní z návětrné strany okamžitě přimrzal, takže ztvrdla ještě víc, ale koneckonců to aspoň byla další izolační vrstva. Sice velmi provizorní, ale přece jen nějaký úkryt.

Řeka bičovaná větrem plivala přes borty lodi zpěněné vlny. Adélie s námahou zvedla Strážce na klín, přikryla ho částečně svým pláštěm, a aby sama neměla nohy v ledové louži, opřela si je o Rowleyho záda. Biskup totiž seděl přímo před ní na pravoboku, kde plachta nedosahovala až k palubě. Jacques seděl uprostřed, na druhé straně Walt.

„V pořádku?“ Musela proti větru zakřičet, aby ji slyšel.

„A ty?“ odpověděl otázkou.

„Mně je báječně.“

I posel se snažil být statečný; Adélie ho zaslechla, jak říká: „Takový výlet na lodi, to je aspoň příjemná změna.“

„Ale strhnu ti to z výplaty,“ vtipkoval dál biskup. Walt jen nevěřícně zasténal.

Na další řeči ale nebyl čas, protože vojáci na ně začali hulákat, aby vylévali vodu. „A rychle, než se ta stará kraksna potopí,“ a podávali jim vědra a plechové džbány.

Adélie začala nabírat – kdyby se ta loď pod námi opravdu potopila, zemřeme na podchlazení dřív, než se stihneme vyškrábat na břeh. Vyšplouchávala tedy vodu ven do řeky, jak nejrychleji mohla. A řeka ji šplouchala zase zpátky.

Mezerou mezi plachtou a lodí se zběsile míhaly chuchvalce sněhu slabě osvětlené lucernami a bylo zrovna tak dost světla na to, aby Adélie viděla, jak zoufale malý a nedostačující je ten plecháč, kterým vodu nabírá. Byl to stříbrný korbel na pivo a ještě docela nedávno stál na stejně stříbrném podnose, který sluha donesl s jídlem a pitím pro královnu do Rosamundiny komnaty. Akvitánci měli pravdu: tihle žoldáci – tedy přinejmenším jeden z těch dvou v této lodi – jsou sprostí zloději.

Adélii přepadla náhlá vlna vzteku, kterou zdánlivě vyvolalo pomyšlení na krádež, ale ve které se zrcadlila její únava, zima, to ledové mokro všude, zkrátka extrémní nepohodlí a hlavně strach o život. Obrátila se k Dakers, která nedělala nic. „Vylévej, sakra, krucinál!“

Dakers se ani nehnula; hlava se jí klátila, jak se loď houpala. Možná je mrtvá, pomyslela si Adélie.

Hněv zachvátil i Rowleyho; řval na vojáky, ať jemu i ostatním rozvážou ruce, aby mohli s Jacquesem a Waltem vylévat rychleji, protože připoutaní k sobě se neustále pokoušeli udržet stejný rytmus.

Adélie zaslechla odpověď – aby si přestal otevírat hubu, ale po chvíli se loď zahoupala ještě víc a ona uslyšela další nadávky svých druhů. Pochopila z nich, že jim sice rozřízli pouta, která je držela všechny tři pohromadě, nicméně provazy stahující každému jednotlivci ruce k sobě nechali být.

Přece jen ale mohli pracovat rychleji. Adéliina zlost se přesměrovala na Dakers. Ona si klidně umře, po tom všem, co jsem pro ni já, Adélie Aguilarová, udělala. „To je čirý nevděk,“ štěkla

Adélie dokonce nahlas a popadla ji za zápěstí. A ucítila slaboučký puls.

Naklonila se dopředu tak, že málem rozmáčkla chudáka psa na svém klíně, chytila Dakersiny nohy, a aby jí je aspoň částečně ochránila před ledovou vodou a zahřála, vmáčkla jí jednu mezi Rowleyho a Jacquese a druhou mezi Jacquese a Walta.

„Jak dlouho tady ještě budeme trčet?“ křičela na vojáky. „Pro Boha živého, kdy se konečně pohneme?“

Vítr ale svištěl a hučel a Adéliin hlas v něm docela zanikl. Jen Rowley pokýval hlavou směrem ven zpod plachty.

Vykoukla ven a snažila se v poryvech sněhu něco rozeznat. Vždyť my už jedeme, už musíme být nějakou dobu v pohybu; zrovna proplouváme ohybem řeky, kde nás vysoký břeh a možná i stromy na něm částečně chrání před tou slotou.

Adélie nedokázala poznat, jestli loď před nimi, ke které byla ta jejich přivázána, odstrkují muži bidly nebo jestli ji táhnou koně jdoucí po vlečné stezce na břehu, ale oboje musel být hrozný úkol. Možná mají spíš ta bidla; zdá se, že jedeme rychleji než jen krokem. Pomáhá taky ten vítr zezadu a pomalý proud řeky, po jehož směru jedeme, chvílemi dokonce až příliš – zrovna teď jsme několikrát narazili přídí do lodi před námi a vojáci se pokaždé museli vysoukat zpod plachty a odstrčit nás vesly.

Netuším ani, jak daleko je to ještě do Oxfordu, ale tímto tempem by to mohlo trvat asi tak hodinu do Godstowu a tam se nějakým způsobem musím za každou cenu dostat na břeh.

Když Adélie dospěla v myšlenkách až k tomuto rozhodnutí, trochu se uklidnila, zase z ní byla lékařka – a měla na starost pacientku ve vážném stavu. Její podrážděnost pramenila částečně i z toho, že byla hladová. A uvědomovala si, že Dakers je pravděpodobně ještě mnohem hladovější, a že proto asi omdlela; když procházeli a prohlíželi kuchyni na Wormholdu, nebylo tam ani stopy po nějakém jídle, natož po nedávném vaření.

Přestože odsuzovala krádeže, kterých se dopustili ti vojáci, sama neodešla z Rosamundiny komnaty s prázdnýma rukama; na královnině podnosu bylo přece jídla dost a Adélie už v minulosti hladovění zažila.

Inu, Rosamunda by to už stejně nedojedla.

Adélie zašátrala ve váčku a vylovila odtud hroudu v plátěném kapesníku, rozbalila ji a ulomila velký kus Eleonořina telecího

nákypu. Pak jím zakomíhala Dakers pod nosem. Vůně jídla měla kouzelný účinek. Dakers po něm okamžitě chňapla.

Adélie dávala velký pozor, aby si toho nevšimli vojáci – i když ve tmě pod plachtou je stěží sama viděla. Znovu se natáhla dopředu a nastrkovala mezi svoje druhy kus sýra, dokud neucítila, jak jej něčí spoutaná ruka zkoumavě ohmatává, bere si ho a pak její ruku tiskne na znamení díků. Vylévání vody v přední části lodi ustalo – to si sýr tajně rozdělovali –, a vojáci na ně po malé chvilce začali znovu hulákat.

Zbývající kus nákypu Adélie rozlomila napůl – pro sebe a pro Strážce.

A potom už se zase nedalo dělat nic jiného než vylévat vodu a snažit se vydržet. Plachta se každou chvíli promáčkla pod tíhou sněhu a jeden z mužů ji vždycky musel vší silou vytlačit vzhůru, aby kryt vůbec zůstal krytem.

Vody na dně lodi pod zvednutýma nohama vůbec neubývalo, přestože nabírali a vylévali ze všech sil. S každým výdechem Adélii obláček páry okamžitě přimrzl k cípu kapuce, kterou měla přikrytá ústa, takže za nějakou dobu už měla rty rozpraskané do krve. Ztuhlé záhyby hrubé plachty ji škrábaly po hlavě, jak se shýbala a zase narovnávala. Věděla ale, že kdyby se přestala hýbat, mráz by pohltil poslední zbytečky tepla v jejím těle. Jen vylévej, děvče, pracuj, přežij to, zůstaň naživu, abys ještě někdy vůbec spatřila Allii.

Rowleyho loket ji udeřil do kolenou. Dál se nakláněla, vylévala; shýbnout, nabrat vodu, vychrstnout, shýbnout, nabrat, vychrstnout; pokračovala by tak do konce věků, sama by nikdy nepřestala. Rowley ji musel šťouchnout ještě dvakrát, než si uvědomila, že už může přestat. Voda se totiž přestala přelévat přes borty lodi.

Vítr se utišil. Nastalo přidušené ticho a mezerou pod plachtou pronikal náznak světla – že by už svítalo? –, i když sníh se teď venku sypal tak hustě, že to budilo dojem, že loď se pohybuje mračnem husího peří.

Pravý bok a paži měla Adélie promrzlé na kost. Naklonila se a opřela o Rowleyho záda, aby zachránila pro oba aspoň trošičku tepla; Dakers přitáhla s sebou, takže hospodyně teď byla opřená o Jacquese.

Rowley malinko pootočil hlavu dozadu a ona ucítila na čele jeho dech. „No?“

Adélie natáhla krk, aby viděla přes jeho rameno dopředu. Přestože už skoro nefoukalo, řeka se tu hnala daleko rychleji než předtím

a hrozilo, že jejich loď každou chvíli narazí do pramice před nimi nebo vybočí ze směru a najede na břeh.

Jeden z vojáků – měla pocit, že je to Cross, ten mladší – loď odrážel a usměrňoval; musel kvůli tomu vylézt zpod plachty, takže ta teď na přídi ztěžka ležela jen na jeho druhovi, který pod ní seděl nehnutě, vyčerpaný, spící, nebo oboje.

Ani Walt a Jacques se nehýbali. I Dakers byla o posla opřená docela bezvládně. Adélie odhrnula Rowleymu kapuci a zašeptala mu do ucha: „Budou v Oxfordu vyvěšovat Eleonořiny korouhve. Doufají, že se celý kraj pozvedne a připojí k její vzpouře."

„Kolik mají mužů? Myslím v Oxfordu?"

„Prý asi tisíc."

„Zdá se mi, že jsem na tom nádvoří zahlédl Eynshama."

„Nezdá. On tady je. Kdo je to vlastně?"

„Mizera. Prohnaný darebák. I papež mu naslouchá. Nevěř mu ani slovo."

„A Schwyz?" ptala se dál.

„Další lotr, i když jen žoldák. Ale prvotřídní."

„Tomu oxfordskému vojsku prý velí kdosi jménem Wolvercote."

„Taky syčák."

Tak to bychom měli hlavní postavy. V návalu prchavé spokojenosti přitiskla svoji tvář k jeho.

„Máš tady nůž?" zeptal se.

„Mám."

„Přeřízni mi to tady," zašermoval svázanýma rukama.

Pro jistotu se pořádně zadívala na vojáka skrčeného pod plachtou; oči měl pevně zavřené.

„Tak dělej." Rowleyho ústa se sotva hýbala. „Za chvilku budu vystupovat."

Takhle luxusně si tu spolu cestujeme a ono se mu tady nelíbí. „Ne." Objala ho pažemi kolem ramen.

„Neblázni," sykl, „já *musím* vyhledat Jindřicha a varovat ho."

Ne. V téhle vánici nenajde nikdo nikoho, jedině ledová smrt opovážlivce, který by se vydal na cestu na vlastní pěst. Zahynul by. Lidé z mokřin si často vyprávějí o sněhových bouřích, jako je tato, o neopatrných chalupnících, kteří nenašli cestu domů v mrazivé, oslepující chumelenici, v níž člověk nedohlédne na dva yardy daleko, natož aby udržel směr a věděl, kde je. Nebylo výjimkou, že pak lidé

našli ztuhlé tělo jen několik kroků od dveří vlastní chalupy. „Ne," řekla znovu.

„*Přeřízni ten zatracený provaz*!"

Žoldnéř před nimi se zavrtěl a zamumlal: „Co tam děláte?"

Mlčky čekali, až znovu tvrdě usne.

„To chceš, abych šel se spoutanýma rukama?" zašeptal pak vztekle Rowley.

Ježíši, jak já ho teď nesnáším. A Jindřicha Plantageneta jakbysmet. Vždycky král, jedině král, ať mě to stojí život, můj, tvůj, našeho dítěte, ať mě to nadosmrti připraví o jakoukoli radost.

Nahmatala ve váčku nůž a na chvíli uvažovala, jestli mu ho nemá raději zapíchnout do lýtka. Nemohl by pořádně chodit a motal by se nejspíš na nějaké pláni v kruhu, dokud by nezmrzl na velikou hroudu ledu.

„Já tě nenávidím," oznámila mu. Slzy jí přimrzaly k řasám.

„Já vím. Přeřízni mi ten provaz."

Držela nůž a natahovala paži dál kolem něj, aby tam dosáhla. Nespouštěla přitom oči z postavy na přídi a sama sobě se divila, proč vlastně vojáka neupozornila sama, aby Rowley nemohl utéct…

To ale opravdu nemohla; nevěděla, co Eleonora se svými zajatci hodlá udělat, a i kdyby nic nehrozilo od královny, netušila ani, co by mu za trest mohli provést Eynsham nebo Schwyz.

Nahmatala prsty jeho ruce i provaz kolem zápěstí. Řezala velmi opatrně; nůž byl tak ostrý, že by mu jediným chybným pohybem mohla protnout žíly.

Konečně povolil jeden pramen a hned nato druhý. Syčela přitom na něj rozhořčeně: „Tak já jsem prý tvoje milostnice, ano? A jinak ti k ničemu dobrá nejsem, co? Doufám, že umrzneš, i kdyby ses propadl do samých pekel – a ten tvůj Jindřich s tebou."

Provaz povolil docela a ona cítila, jak si procvičuje ruce, aby se mu do nich vrátil cit.

Pak se obrátil a políbil ji. Strniště ji poškrábalo na tváři.

„No, k ničemu," zopakoval po ní, „jenže bez tebe by slunce vůbec nevycházelo."

A byl pryč.

Ujal se toho Jacques. Adélie slyšela, jak se dokonce i rozvzlykal, když rozzuřenému Crossovi vyprávěl, jak před chvilkou při jednom nárazu o břeh pan biskup přepadl z lodi do vody.

A slyšela i žoldákovu reakci: „Tak to je dávno po něm."

Jacques propukl v hlasitý pláč, ale pozorně přitom vzal Strážce Adélii z klína a nechal ji, aby se usadila mezi ním a Waltem. Pak jí psa zase vrátil na kolena pod plášť. Spící Dakers se teď opírala o Adéliina záda.

Adélie si tu změnu skoro ani neuvědomovala. *Slunce by bez tebe nevycházelo.*

Já ti dám východ slunce, až tě znovu potkám. Zabiju tě. Pane na nebi, dej, ať se mu nic nestane.

Už před nějakou dobou přestalo sněžit a těžké mraky se ploužily pryč, na západ. Vyšlo slunce a Cross poskládal plachtu v domnění, že se jim teď dostane víc tepla.

Adélie si nevšímala ani toho; seděla netečně, dokud ji Walt nešťouchl. „Co je s ním, paní?"

Zvedla hlavu. Oba žoldáci seděli proti sobě na přídi a Cross se snažil probrat svého druha. „No tak, Giorgio, vstávej, chlape. Ty za to přece nemůžeš, že ten proklatec biskup vypadl z lodi. Vstávej, dělej."

„On je mrtvý," řekla mu Adélie. Vojákovy nohy pevně vězely v ledu na dně lodi. Takže další jméno na seznam mrtvých.

„To není možný, to není možný, dyť jsem ho nechal v teple pod plachtou, no teda, jak to jenom šlo." Crossův výraz přecházel ze vzteku k nevěřícímu úžasu.

Pane, jak je pro něj ta smrt důležitá. Měla by být důležitá spíš pro mě.

Aby to potvrdila, přitiskla Adélie ruku na hrdlo mrtvého, tam, kde by se dal nahmatat tep. Kůže už byla ztvrdlá. Zavrtěla hlavou. Byl o dost starší než Cross.

Jacques a Walt padli na kolena. Adélie vzala do dlaní ruku toho živého. „Je mi to líto, pane Crossi. Nechť se Bůh smiluje nad jeho duší."

„Ale dyť tady jenom seděl, choulil se na lavici a zahříval se, aspoň sem si teda myslel."

„Já vím. Udělal jsi pro něj, co bylo ve tvých silách."

„A proč teda nejste zmrzlí všichni?" vztek se vracel zpátky. „Dyť ste tam seděli zrovna tak jako von."

Mám mu vysvětlovat, že my jsme vylévali vodu a že jsme se hýbali, stejně jako Cross, který byl celou dobu v pohybu, jak se snažil uřídit loď. A chudák Giorgio seděl sám, nikdo se k němu netiskl svým lidským teplem.

„Je mi to líto," opakovala, „byl starý, ten mráz už byl pro něj příliš."

Cross vzdechl: „To von mě na vojně všecko naučil. Byli sme spolu ve třech válkách. Byl to Sicilan."

„Já jsem také ze Sicílie."

„Aha."

„Nehýbej s ním," zarazila ho.

Cross se pokoušel tělo nadzvednout, aby ho mohl na přídi uložit. Jenže jeho ztuhlost, stejně jako u Rosamundy, povolí, až když se mrtvola zahřeje. A pohled na něj, jak tam leží se zkroucenýma rukama, ohnutými zády a s nohama zamrzlýma v ledu, o to by Cross jistě nestál.

Walt ukázal rukou: „Pane jo, není tamto už Godstow?"

Allie.

Uvědomila si, že se dívá do krajiny třpytivé a blyštící se jako tvrdý diamant a že si musí stínit oči. Obnažené kořeny stromů na břehu vypadaly jako pokřivené prsty zoufalých duchů, žadonících o odpuštění. Kraj kolem řeky zakrývala mohutná peřina sněhu, takže všechny tvary, pahorky, svahy a meze byly mnohem plynulejší. Proužky kouře stoupající rovně vzhůru k modravé obloze ukazovaly, že ty velké bílé hrboly v dálce na svahu nad řekou jsou sněhem napůl pohřbená lidská obydlí.

Ještě o něco dál bylo vidět most, také bílý jako mramor – tam jsem jedné noci stála s Rowleym, to už je snad sto let.

Za ním – Adélie musela přimhouřit oči, aby vůbec něco viděla – se zvedaly k nebi další pramínky dýmu, hned na okraji lesa.

Takže to naproti je vesnice Wolvercote. A támhle daleko, i když ho ještě není vidět, je klášter Godstow. Tam je moje Allie.

Adélie se postavila, uklouzla a rozhoupala loď, když se znovu snažila vyškrábat na nohy. „Pusť nás na břeh," řekla Crossovi, ale ten jako by ji vůbec neslyšel. Walt a Jacques ji stáhli zpátky na sedátko.

„To není dobrý nápad, paní, i kdyby…," spustil opatrně posel.

„Podívej se na ten břeh, paní," přerušil ho stručně Walt.

Poslechla ho – tam, kde měla být rovná louka, se tyčil nevysoký útes. A dál, to, co na první pohled vypadalo jako veliké zasněžené

keře, byly ve skutečnosti rozložité koruny vzrostlých dubů, jejichž první větve se rozpínaly do šířky hned nad sněhem – tak vysoko tam sníh navál. To je snad dobrých deset, možná i dvanáct stop, uvědomila si Adélie.

„Vůbec bychom tudy neprošli," vysvětlil Jacques.

Prosila, žadonila, přestože věděla, že mají pravdu. Až se Godstowští prohrabou ven, budou se asi snažit vykutat tunel až k řece, ale do té doby, případně do oblevy, to nejde, teď se do kláštera nedostanu; je to stejné, jako by mě od něj dělily hory, moře nebo poušť; musím prostě zůstat sedět v lodi a proplout kolem Allie, a jen Bůh ví, jak a kdy a zdali vůbec se k ní dostanu.

Vesnici už minuli a byli téměř u mostu, který se klenul nad mlýnským náhonem. Temže se tu rozšiřovala do velikého oblouku kolem klášterních luk.

A něco se přihodilo…

Lodě zpomalovaly.

„Co se to děje?"

Walt vzal jeden ze džbánů, kterými předtím vylévali vodu, nabral z řeky a zamíchal prstem. „Podívejte se."

Voda ve džbánu byla kalná a plavaly v ní hrudky, jako by tam někdo nasypal pytlík soli. „Co je to?"

„To je led," řekl Walt tiše, „led, proklatě." Rozhlédl se. „Musí tady být mělčina. Dělá se tu led. Ta řeka zamrzá."

Adélie hleděla do džbánu, pak se podívala na Walta a zpátky na řeku. Posadila se a v duchu děkovala Bohu za ten zázrak jako vystřižený z Bible; voda se mění v pevnou hmotu, jeden živel ve druhý. Budeme *muset* zastavit. Dojdeme na břeh a v tolika lidech si prohrabeme cestu až do kláštera.

Ohlédla se, že spočítá, kolik lodí jede za nimi.

Žádnou ale neviděla, kam až oko dohlédlo, vodní hladina byla prázdná, našedlá ledem v místech, kudy právě pluli, ale dál vzadu ještě hezky modrá zrcadlící se oblohou a stáčela se do zákrutu v oslnivě bílé scenerii.

Adélie mžourala po bělostných březích a hledala očima aspoň skupinu lidí a koní, která je měla doprovázet po vlečné stezce.

Jenže teď tady nebyla ani vlečná stezka, no samozřejmě, naopak, tam, kudy měla vést, se táhl zvlněný a souvislý příkrov zmrzlého sněhu, na mnoha místech víc než na výšku dvou mužů, a boky u řeky

měl větrem čistě oříznuté do hran, jako by nějaký obr kuchař nožem okrajoval hustou cukrovou polevu na dortu.

Byla tak zaujatá tím, jak se dostat k dceři, že si na chvíli pomyslela jen: to nevadí, i tak je nás dost, cestu si uděláme…

A pak teprve vyhrkla: „Bože dobrotivý, kde jsou? Kam všichni ti lidé zmizeli?“

Slunce pokračovalo ve své dráze po nebi, svítilo, nezúčastněně, bez soucitu, na prázdnou řeku, kde možná za nějakou vzdálenou zátočinou seděli muži a ženy v lodích podobně jako Giorgio tady a všechny ty mrtvoly tiše pluly po klidné hladině.

A co ti, kdo jeli na koních? Kde jen, pro Boha živého, můžou být? A kde je Rowley?

Odpověď poskládaná jen z ticha se zdála o to horší, že to byla jediná možná odpověď. Pohlcovala kletby a supění námahou, které se sem neslo z pramice, takže znělo vzdáleně a hluše, jako by vzduch dusil všechny zvuky.

Muži na přední lodi se dřeli, nořili bidla do vody, nehluboké, ale houstnoucí, a když dosáhli na dno, postrčili loď o další yard, o dva…

Po nějaké době se ticho začalo plnit nadávkami a klením znatelně víc – hladina vpředu už se leskla jen čistým ledem a oni jej začali rozbíjet.

Ploužili se tím pomalým tempem kolem místa, kde se z řeky odděloval mlýnský náhon s mostem. Ani z té strany nebylo slyšet obvyklý hukot vody, jen mlýnské kolo se tam nezvykle blyštělo do dáli.

Kriste Pane, spas nás navěky, v té zvláštní situaci někdo využil mostu přes náhon jako šibenice; za krk z něj visely dvě postavy, a když Adélie vzhlédla, uviděla dva obličeje mrtvých, jak se z té strany zpytavě dívají přímo na ni; viděla také dva páry nohou ve vzduchu, jako by jejich majitelé naráz umrzli v nějakém tanečním skoku.

Zdálo se, že nikdo jiný si jich buď vůbec nevšiml, nebo se aspoň nestaral. Walt a Jacques měli v rukou vesla a používali je v mělké vodě místo bidel, aby loď nevisela celou váhou jen na vlečné pramici. Dakers seděla vedle Adélie, kapuce jí spadala do tváře; někdo jim přes ramena přehodil tu zmrzlou plachtu, aby na ně moc netáhlo.

Byli už za mostem a dostali se do širokého zákrutu Temže, který se vinul kolem godstowské louky – a ta louka, ač to vypadalo docela neuvěřitelně, byla pořád jen loukou. Jakýsi podivný větrný vír tu

odvál všechen sníh stranou a přemrzlá tráva a hlína se slaboučkým sněhovým popraškem tu tvořily široko daleko jedinou barevnou skvrnu.

A právě tady se lodi zastavily, protože sílící ledovou krustou to po vodě už dál prostě nešlo. To nevadí, vůbec to nevadí – od kláštera dolů po svahu se už sněhem až k trávě táhla hluboká jizva a na jejím dolním konci stáli muži z kláštera s lopatami v rukou a křičeli a mávali, a všichni v lodích volali a mávali v odpověď a těžko říct, kdo je tu vlastně trosečník a vítá záchranu, která se přibližuje z dáli…

Až nyní si Adélie uvědomila, že si celou noc vyčerpávala veškeré svoje rezervy síly a energie a že i ty jí nyní docházejí tak rychle, že už nemá daleko k otupělosti, která doprovází smrt. Byla jí velmi, velmi blízko.

Museli vystoupit rovnou na led, aby se vůbec dostali na břeh. Strážci klouzaly tlapy a rozjížděly se pod ním nohy a on se s nechutí znovu a znovu pokoušel postavit na všechny čtyři a udělat pár kroků. Adélii vzal někdo kolem pasu, aby jí pomohl na břeh, a ona zvedla hlavu a spatřila Mansurovu tvář. „Alláh je milostivý," řekl prostě.

„Někdo určitě je," odpověděla mu, „já jsem se o tebe tolik bála. Ale ztratili jsme Rowleyho, Mansure."

S jeho oporou klopýtala nejdřív po ledu a pak po namrzlé trávě. V malém hloučku v dálce před sebou rozeznala vzpřímenou štíhlou postavu Eleonory, která právě mizela v tunelu ke klášterní bráně. Vyhrabali jej v závěji vyšší než dvě lidské postavy pro rakev s Rosamundou, ale namísto toho teď tudy nesli jen provizorní nosítka z vesel, přikrytá plachtou, pod kterou se stále jakoby zimomřivě choulilo tělo jednoho z vojáků.

Ale byl to krásný tunel, jako cesta do ráje. Na druhém konci u brány stála postarší žena a v jindy zdánlivě netečné tváři se zračila velká úleva. „No sláva."

Adélie se jí s nesrozumitelným blábolením vrhla do náruče. „Ale to víš, že je v pořádku," uklidňovala ji Gylta, „má se jak prasátko v žitě a čilá je jak bleška v psím kožichu. Sis myslela, že se vo takový děcko nedokážu postarat nebo co? Bože děvče, dyť si vodešla teprve včera, né?"

KAPITOLA OSMÁ

Matka Edyve na sobě nikterak nedala znát, jestli ji vyděsilo zjištění, že bude muset nakrmit a ubytovat něco kolem čtyřiceti vyčerpaných, promáčených, podchlazených a omrzlých mužů, žen a psů, kteří se právě potáceli bránou do kláštera, ale rozhodně ji už nemohlo ponechat v klidu další zjištění, a sice to, že se mezi těmi lidmi nachází také anglická královna a opat z Eynshamu, z nichž ani jeden nechoval k jejímu klášteru právě přátelské city, o tlupě námezdných žoldnéřů nemluvě.

A to ji ani nenapadlo, že právě vítá okupační vojsko.

Nechala jim donést horké nápoje, popustila svoje komnaty královně Eleonoře a jejímu služebnictvu, ubytovala opata a Montignarda v mužském křídle domu pro hosty společně s jejich i královninými služebníky mužského pohlaví a Schwyze u vrátného.

Královniny psy a jestřáby dala odvést a odnést do vlastních výběhů a klecí a žoldáky rozmístila tak roztroušeně, jak to jen bylo možné – jednoho ubytovala u kováře, jednoho poslala do pekárny a ostatní jednotlivě mezi sloužící a staroušky, kteří bydleli v domcích v areálu opatství.

„Tak je pěkně rozhodila, aby nebyli moc pohromadě a nelezli jí za děvčatama," pokyvovala Gylta uznale hlavou. „Ta je mazaná, ta matka Edyve."

Byla to právě Gylta, kdo abatyši donesl první zprávy o událostech na Wormholdu. Adélie byla příliš unavená a už vůbec neměla sílu vyprávět jí o Rowleyho smrti.

„Vona tomu stejně nevěří," řekla jí Gylta, když se vrátila. „A já taky né. Tak a teďka se podíváme na vás dva."

Mansur neměl mnoho péče zrovna v lásce a prohlašoval, že mu nic není. Strávil ovšem celou cestu zpátky vystaven mrazu, když pomáhal řídit jednu z pramic, a Gylta i Adélie teď o něj měly trochu strach.

„Podívej se na svoje ruce, ty trdlo," říkala mu Gylta. Mansurovi krvácely dlaně na několika místech – tam, kde se mu o bidlo prodřely nejprve vlněné rukavice a potom i kůže.

Adélii ještě víc znepokojoval pohled na jeho prsty, bělavé a necitlivé. „To jsou omrzliny."

„Ale mě to nebolí," odvětil se stoickým klidem Mansur.

„No právě, jenže začne," slíbila mu Adélie.

Gylta mezitím odběhla pro Mansurovo suché náhradní oblečení a zpátky pak s sebou přinesla i vědro horké vody z kuchyně, že v ní svému milému prohřeje ruce, ale Adélie ji zarazila. „Ne hned, počkej, až voda trochu zchladne."

Nedovolila jí ani usadit Mansura příliš blízko ohně v železném koši. Adéliin otčím se omrzlinami párkrát důkladně zabýval při pobytu v Alpách – dokonce tam kvůli tomu odvážně strávil i jednu zimní sezonu – a věděl, že prohřívání musí být pomalé a postupné.

Maličká Allie, které nikdy nedopřáli, aby se mohla přiblížit k nebezpečnému koši se žhavými uhlíky, se zaměřila na prozkoumání vědra s vodou a úspěšně se jí ho podařilo naklonit a dobrou polovinu vylít. Adélie by se docela bavila pozorováním následného pozdvižení, kdyby ji ovšem tak hrozně nerozbolela chodidla a hlavně prsty z toho, jak se jí do prokřehlých nohou vracela krev.

Uvažovala, jestli by měla sobě i Mansurovi nechat připravit odvar z vrbové kůry proti bolesti, ale pak tu myšlenku zavrhla; jsme přece oba stateční, to vydržíme. Ostatně, jeho i moje prsty začínají rudnout a netvoří se na nich žádné puchýře, takže omrzliny nejsou tak vážné, jak jsem se bála. Raději ušetřím zásobu kůry pro těžší případy.

Vlezla si do postele, aby mohla trpět aspoň v pohodlí. Strážce se hned přihrnul za ní a ona neměla ani sílu, ani srdce ho odehnat. Vždyť ten pes mě hřál na kolenou v lodi, co je proti tomu pár blech? To mu musím oplatit.

„Co jste udělali s Dakers?" zeptala se po chvíli.

„Jo, ta." Gylta neměla pražádnou radost z té kostnaté ženštiny, kterou Adélie přivlekla s sebou. „Dala sem ji na starost sestře Havis a ona ji vodvedla do ošetřovny k sestře Jennet. Je celkem v pořádku, ženská škaredá."

„Výborně." Adélie zavřela oči.

„A nechceš ještě slyšet, kdo se tu vobjevil, když ste byli pryč?“

„Ne.“

Když se probudila, bylo odpoledne. Mansur odešel zpátky do domu pro hosty, aby si také odpočinul. Gylta seděla u Adéliiny postele a pletla – to bylo umění, které pochytila kdysi dávno od jedné skandinávské zákaznice v dobách, kdy prodávala v Cambridgi úhoře.

Adélie se dívala, jak se její malá baculatá Allie posunuje po podlaze po zadečku i po všech čtyřech; prohánělа psa, a když se zasmála, ukázal se první malý bílý zoubek. „Přísahám, že už tě nikdy znovu neopustím,“ řekla jí Adélie polohlasně, spíš jen sama pro sebe.

Gylta opovržlivě odfrkla. „Ale dyť ti říkám, že to bylo akorát den a něco.“

Adélie si ovšem uvědomovala, že to bylo mnohem delší. „Bylo to málem navěky,“ hlesla a pak ještě dodala zlomeně: „Pro Rowleyho doopravdy navěky.“

Gylta se s tím nehodlala smířit. „Von se vrátí a bude ho všude plno, uvidíš. Takový chlapisko, jako je von, nějaká troška sněhu jen tak nezmůže.“ Pro Gyltu byl ctihodný pan biskup ze St. Albans zásadně vždycky „chlapisko“ nebo „chlapec“ a někdy taky „milej zlatej“.

„Tak potom ať mi raději nechodí na oči,“ prohlásila Adélie. Držela se svého rozhořčení vůči němu jako záchranného voru, aby se neutopila v žalu a zármutku. „Gylto, on se vůbec nestaral, jestli třeba může přijít o život, a nejen o svůj, ale i o Alliin nebo o můj.“

I když beze mě by ani to slunce nevyšlo.

„No jasně že né, von musí zarazit válku, kerá by stála daleko víc životů než ty vaše, to je Boží dílo, to, co von dělá, a Pán ho za to vochrání.“

Adélii se tomu chtělo věřit, ale stejně ji obcházela hrůza. „Mně je to jedno, ale jestli je to Boží dílo, tak proč to neudělá On sám? My odjíždíme. Hned jak ten sníh trochu zmizí, vracíme se zpátky k nám do mokřin.“

„Ale prosim tě,“ mávla rukou Gylta.

„Žádné prosím tě, já to myslím vážně.“ V mokřinách je život přijatelný, má svoje pravidla, má smysl. Ten člověk mě z něj vyrval, sotva jsem si tam zvykla, zavlekl mě do téhle bouře událostí a pak mě tu nechal tomu všemu napospas.

A navíc ve mně probudil city, o kterých jsem si myslela, že jsou dávno mrtvé. Kéž by byly dávno mrtvé.

I když beze mě by ani to slunce nevyšlo.

K čertu s ním, nemysli už na to. Hněv se v ní rozrůstal. „Všechno je to stejně jen vysoká politika. I vražda Rosamundy, vzhledem k tomu, co o tom zatím víme – šlo prostě o politickou vraždu, která souvisí s královskými sváry a s bojem o politickou převahu. To je mimo rámec mé působnosti. Nastala smrt v důsledku otravy houbami? Ano, velmi pravděpodobně. Vím, kdo je poslal? Ne, nevím to a hotovo. Já jsem doktorka, nenechám se zatáhnout do těch jejich válek. Pro Boha, Gylto, Eleonora mě zajala, unesla – málem jsem skončila v té její zatracené dvorní tlupě."

„Tak tos jí asi neměla ani zachraňovat život, né?"

„A co jsem měla dělat? Dakers se na ni řítila s nožem v ruce."

„Určitě nechceš vědět, kdo sem zatím přijel?"

„Ne. Já chci jenom vědět, jestli nám tady někdo bude bránit v odjezdu."

Ukázalo se, že v tom fyzickém kolapsu, který hned po příjezdu do kláštera postihl všechny příchozí, dokonce i královnu Eleonoru, se nikdo nezabýval myšlenkou na ženu, která zachránila panovnici život – a dokonce ani myšlenkou na tu, která se jí ho pokusila vzít. Nejdůležitější teď bylo ohřát se a odpočinout si.

Možná na mě a na Dakers královna zapomněla nadobro, uvažovala Adélie, a když se zprůjezdní cesty, pojede do Oxfordu bez nás. Stejně už budeme tou dobou z dosahu, všichni, Gylta, Mansur i já s Allií; a o Dakers se taky přestanu starat, ať si dělá, co ji napadne, pro mě za mě.

Gylta odešla do kuchyně pro večeři.

Adélie se z postele natáhla, zvedla dcerku k sobě, přitiskla nos na její sametově hebkou tvářičku a posadila si ji na kolena, takže se dívaly jedna na druhou.

„Jedeme domů, slečno, co říkáš? No ano, už je to tak, pojedeme. Nenecháme se zatáhnout do těch jejich bakaných her, viď že ne? Nenene, pojedeme dáááleko, zpátky do Salerna, vykašleme se na to, co ten starý ošklivec král Jindřich vykládá, že jo? Někde ty penízky seženeme. Ale takové obličeje nám moc nepomůžou…" Allie totiž vystrčila spodní ret a ukazovala svůj nový zoubek, takže Adélii tak trošku připomněla velblouda v salernském zvěřinci. „Tam se ti bude líbit, v Salernu, tam je teploučko. Vezmeme s sebou Gyltu a Mansura a taky Ulfa, no jistě. Že je ti smutno po Ulfovi, viď? Mně taky."

Při takovémto pátrání – kdyby v něm ovšem Adélie *hodlala* pokračovat – by pro ni Gyltin vnuk představoval druhé oči a uši, protože jeho by si nikdo nevšímal, takového jedenáctiletého uličníka, jehož prostinký výraz skvěle maskoval nevídanou inteligenci.

Na druhou stranu Adélie v duchu děkovala svému bohu aspoň za to, že je Ulf v bezpečí. Stejně jí ale vrtalo hlavou, co by si Ulf myslel o celé té situaci…

Allie se začala nespokojeně vrtět, protože se jí už chtělo zpátky na zem a honit zase Strážce, a tak ji Adélie nepřítomně sundala z klína, protože v duchu slyšela Ulfův chraplavý hlásek, který se zvědavě vyptával jako neodbytný papoušek.

„Tak dvě vraždy? Rosamunda a předtím ten chlapík na mostě? A myslíš, že to k sobě nějak patří?“

„Já nevím. Těžko říct.“

„No tak to asi bude zajímavý, kdo se pak objeví, že jo? Někdo teda určitě, protože to mu musí bejt divný, že se vo tom mrtvým na mostě vůbec nemluví, ne? Protože ať to udělal, kdo chtěl, udělal to schválně, že jo? A chtěl, aby se to pěkně rozkřiklo, né?“

„Taky si myslím. Ale zatím se nic neděje, ten sníh musel dotyčného zdržet.“

„Ale někdo už přijel.“

„Mně je to jedno. Já jedu domů. Mám strach.“

„A toho chudáka necháš ležet v ledárně, jo? No to je teda vod tebe moc pěkný.“

„Mlč už.“

Adélie měla ráda pořádek, v jistém smyslu právě to byla její práce – a mrtví, ti aspoň neprchají, nikam neodjíždějí a neohrožují člověka nožem. To, jak byla zbavena možnosti sama se rozhodovat, jak se na Wormholdu i později cestou po řece ocitla napospas vrtochům jiných, zvlášť těch s podivnými až zlými úmysly, to ji dočista vyvedlo z míry.

Klášter jako by ji objímal; i tahle dlouhá nízká jednoduchá místnost uklidňovala svými proporcemi. Venku už se stmívalo a záře žhnoucích uhlíků z koše vrhala stíny za každý ze stropních trámů a vytvářela tak příjemně pravidelný vzor světlých a tmavých pruhů na bílé omítce. Gylta už dříve ucpala průduchy v okenicích chomáči vlny, aby dovnitř netáhlo, ale i tak bylo slyšet vzdálený zpěv jeptišek na večerní bohoslužbě, uklidňující svou staletou neměnnou rutinou.

A stejně je to všechno jen iluze, protože tam venku, v ledárně, leží mrtvý mladík a o sedm mil dál sedí u psacího stolu mrtvá žena a oba čekají… Na co vlastně čekají?

Na objasnění své smrti.

Adélie je oba začala prosit: Já to nemůžu dokončit, strašně se bojím, chci se vrátit domů.

Jenže potrhané obrazy těch dvou se stále vracely a nedaly duši pokoj: stopy ve sněhu na mostě, dopis zastrčený do sedlového vaku, jiné dopisy, opisované, Bertin pršinosík čichající vůni…

Gylta se vrátila s velkým hrncem skopového vývaru, lžícemi, bochníkem chleba pod paží a koženou butylkou piva zavěšenou přes rameno.

Nalila trochu polévky Allii do malé misky, brala kousky masa do úst, žvýkala je velkými silnými zuby na kašičku a vracela je zase zpátky do misky. „Je tam taky tuřín a ječmen," kývala pochvalně hlavou, „na to sou sestry šikovný, uměj uvařit dobrou večeři. A ráno dostala malá ovesnou kaši z dobrýho, čerstvýho mlíka."

Adélie měla pocit, že když o problému promluví nahlas, jaksi tím potvrdí jeho existenci, ale zeptat se stejně musela. „Je Berta ještě v chlévě?" hlesla zdráhavě.

„Ta nevystrčí ani špičku nosu, chuděra. Pořád jí chce ta Dakers zakroutit krkem?"

„Ne, já myslím, že už ne."

A začala krmit Allii, která se o to mezitím už odvážně pokoušela sama, a to její mysl konečně a úplně zaměstnalo něčím smysluplným.

Když pak obě ženy holčičce očistily vlásky od cákanců jídla – sobě ostatně taky –, uložily ji k spánku a pustily se do večeře samy, mlčky; nohy natáhly směrem k teplu z koše a butylku s pivem si mezi sebou podávaly.

Bolest v teple ustupovala. Adélii napadlo, že všechna jistota, kterou na světě nyní má, spočívá v téhle hubené stárnoucí ženě naproti u stolu. Neminul jediný den, kdy by v duchu nepoděkovala převoru Geoffreymu za to, že je seznámil, a kdy by se na kratičký moment nezalekla představy, že by od ní Gylta mohla odejít, protože vlastně vůbec nechápala, proč s ní zůstává.

„Gylto, nevadí ti, že jsme tady?" zeptala se jí.

„Jinou možnost nemáme, děvče. Zapadli sme tady v tom sněhu, vono nasněžilo zase znovu, jestli sis náhodou nevšimla. Ta cesta dolů k řece je už zase zasypaná tak, že se nedá projít."

„Ale já myslím i to cestování se mnou, to, že jsi pryč z domu, ty vraždy…, prostě všechno. Ty si nikdy na nic nestěžuješ.“

Gylta si vyrýpla vlákno masa ze zubů, prohlédla si ho a šupla zpátky do pusy. „Aspoň se někam podívám, né?“ řekla.

A možná to myslela doopravdy, ženy běžně neopouštěly místa, kde žily. V Gyltině případě to znamenalo kraj cambridgeských mokřin, kraj, který Adélie vnímala jako nesmírně exotický, ale který byl v podstatě velmi plochý a fádní. A proč by se nakonec Gyltě nemělo rozbušit srdce samým dobrodružstvím docela stejně jako kterémukoli křižákovi na výpravě do Svaté země?

Anebo proč by neměla stejně mocně jako Rowley toužit po tom, aby v její zemi zůstal zachován Boží klid a mír? Nebo si přát, i přes všechna rizika, aby Boží spravedlnost dostihla ty, kdo vraždili?

Adélie nad ní zavrtěla hlavou. „Co bych si jen bez tebe počala?“

Gylta slila zbytky polévky do jedné misky a tu položila na podlahu pro Strážce. „No, v prvé řadě bys vůbec neměla čas zjišťovat, kdo ublížil tomu mladýmu klukovi a kdo Rosamundě,“ prohlásila.

„Ach, dobře,“ vzdychla Adélie. „Dobře tedy, tak mi to řekni.“

„A co jako?“ dělala hloupou Gylta, ale po tváři se jí s úsměvem mihlo i zadostiučinění.

„Však ty víš. Kdo tedy přijel? Kdo se vyptává na toho chlapce v ledárně? Někdo chtěl, aby ho lidé našli, a ten stejný člověk se bude ptát, proč o něm nikdo nic neví. Kdo je to?“

A dozvěděla se, že to nebyl jeden člověk. Těsně před sněhovou vánicí, která je vzápětí v klášteře uvěznila, přijeli v době Adéliiny nepřítomnosti hned čtyři lidé.

„Pán a paní Bloatovi z Abingdonu, to sou rodiče té Emmy, co se s tebou tak spřátelila. Přijeli na její svatbu.“

„Co jsou zač? Jak na tebe zapůsobili?“

„Sou velcí.“ Gylta rozpřáhla ruce, jako kdyby chtěla obejmout mohutný strom. „Veliký pupky, velký slova, velice hlasitě mluvili – teda aspoň von, hulákal tady na celý kolo vo tom, jak dováží pořád víc a víc vína ze zámoří než všichni ostatní, jak ho taky prodá víc než ostatní – určitě taky za lepší cenu než všichni ostatní, na to dám krk. Je to takovej vepř na koni, vážně.“

Adélie hned usoudila, že pan Bloat si nejspíš takhle vychutnává postavení, v jakém se nenarodil a ani nevyrostl. „A jeho žena?“

Gylta místo odpovědi roztáhla ústa do samolibého úsměvu, vzala butylku a ostentativně zvedla malíček, jako by si chtěla povýšeně upít. Bloatovi jí evidentně nepřirostli k srdci.

„To na vrahy moc nevypadá," řekla Adélie. „A kdo dál?"

„Jejich budoucí zeť."

Takže další člověk s pádným důvodem dostat se do Godstowu. „Aháá á." Takže to přijel ten krásný a galantní (jak to říkala Emma na začátku?) básník. Přijel si pro nevěstu; to musí být pro tu energickou okouzlující dívku příjemná představa, že láska a události kolem ní aspoň na chvíli projasní temnou, tuhou zimu. „A jak se sem dostal?"

Gylta pokrčila rameny. „Přijel z Oxfordu zrovna jako ti ostatní, těsně předtím, než se přihnala ta slota. Myslím, že je to pán toho statku za mostem, i když dlouho se tam nezdržel. Prej je to tam hrozně zpustlý a zanedbaný, říkala Polly." Gylta se už spřátelila s kuchařkami a jejich pomocnicemi. „Jeho otec měl dál proti proudu řeky hrad, ale protože za války držel s králem Štěpánem, tak mu ho král Jindřich pak nechal strhnout."

„A je tak hezký, jak říkala Emma?"

Adélie však postřehla, že je to další člověk, který se Gyltě nelíbil.

„Hezkej vošklivej, co na tom sejde," řekla Gylta. „Starší, než sem čekala, a vopravdovej pán, podle toho, jak hulákal na lidi kolem. Už prej byl ženatej, ale ta první žena mu umřela. A Bloatovi mu volizujou boty samým vděkem, že z jejich holky udělá šlechtičnu…" Gylta se naklonila mírně kupředu: „A von milostivě a bez upejpání vzal dvě stovky marek ve zlatě jako její věno."

„Dvě stě marek?" Astronomická suma.

„Tak to říkala Polly. Ve zlatě," přisvědčila Gylta. „Ten nehledí na nějakej ten šilink sem, šilink tam, tendlecten pan Bloat."

„To asi nemůže. Ale stejně, jestli je ochoten štěstí své dceři koupit…" Odmlčela se. „A je *ona* vůbec šťastná?"

Gylta pokrčila rameny. „Co já vím. Sem ji neviděla. Je furt zavřená v konventu. Myslela sem, že vyběhne toho lorda Wolvercota aspoň přivítat…"

„*Wolvercota*?"

„Tak se ten pán menuje. A docela mu to méno sluší, von fakt vypadá tak trochu jako hladovej vlk."

„Gylto, Wolvercote, to je ten člověk, který sebral dohromady vojsko pro královnu. Ten má být v Oxfordu a čekat tam na ni, až se k němu připojí."

„No, ale není, je tady.“

„I teď? Neodjel? Ale…“ Adélie se chtěla držet příběhu o romantické lásce. „Tak to taky není pravděpodobný vrah. Tomu nasvědčuje už to, že je schopen odložit boj, protože se nemůže dočkat, až se ožení s Emmou.“

„Jenomže von to vodkládá nejenom kvůli Emmě, ale taky kvůli těm dvoum stovkám. *Ve* zlatě,“ zdůraznila Gylta. Znovu se naklonila a namířila na Adélii pletací drát. „Víš, co udělal jako první, když do té vsi přijel? Našel dva nějaký pobudy, co se zrovna motali v tom jeho statku, a rovnou je pověsil. Než bys řekla švec.“

„Na tom mostě? Já jsem si říkala, kdo to asi je.“

„Sestra Havis z toho vůbec nemá radost. Polly říkala, že kvůli tomu ztropila pěknej virvál. Víš, von ten most přece jen patří klášteru a řádovejm sestrám se ani za mák nelíbí mít ho vozdobenej viselcema. ‚Okamžitě je nechej sundat,‘ řekla tomu chlapovi. Ale von na to, že prej je to jeho most, takže to neudělá. A neudělal to.“

„Ach Pane na nebi.“ Takže tolik k zamilované romanci. „No a kdo je tedy ten čtvrtý?“

„Právník. Menuje se Warin. A ten se vyptává. Dělá si hrozný starosti vo svýho bratrance, kterýho prej naposledy viděli, když jel proti proudu řeky směrem sem.“

Warin, Warin. Pisatel toho dopisu, co jsme našli u mrtvého na mostě. Jako kdyby se jí v mysli rozpouštěla nějaká ledová hráz a slova se vyplavovala z paměti na povrch mysli. „*…tvůj milující bratranec a zákonný zástupce, William Warin, jenž ti tímto zasílá dvě stříbrné marky jako záruku tvého dědictví, zatímco zbylá část budiž vyrovnána, když se setkáme.*“

Dopisy, pořád ty dopisy. Dopis v sedlovém vaku mrtvého mladíka. A dopis na Rosamundině stole. Spojují ty dvě vraždy dopisy? Ne nutně, lidé přece dopisy píšou, pokud ovšem psát umějí. Ale na druhé straně…

„Kdy přijel pan Warin s tím, že hledá bratrance?“

„Včera pozdě večer, před tou bouří. A rovnou se rozfňukal. Plakal nám tady, že bratránka mohla zachytit ta chumelenice někde na cestě nebo že si na něj někdo mohl počkat kvůli těm penězům. Chtěl se rozjet přes most do vsi, ale to už hrozně fučelo a sněžilo, takže nemohl.“

Adélii to začínalo zapadat do sebe. „Tak to se dozvěděl náramně rychle, že se ten chlapec ztratil. Talbot z Kidlingtonu – to musí být on, v té ledárně – umřel teprve noc předtím.“

„A to má bejt jako důkaz?“ zeptala se Gylta s loveckým výrazem v očích.

„Já nevím. Asi ne. Ach, Pane Bože, co teď?“

Kostelní zvon jen přes cestu od jejich oken se najednou rozezněl a rozvlnil hladinu vody v umyvadle; i celá postel se chvěla vibracemi toho zvuku. Allie se rozplakala a Adélie se pro ni honem natáhla a musela jí přikrýt ouška rukama. „Co to je? Co to má znamenat?“ To rozhodně není svolávání k bohoslužbě.

Gylta přitiskla ucho k okenici a snažila se rozeznat výkřiky zvenčí. „Všichni honem do kostela.“

„Hoří snad?“

„Co já vím. Zkrátka všechny svolávají.“ Gylta se rozběhla ke šňůře, na které visely jejich pláště. Adélie začala balit Allii do kožešin.

Venku se sbíhali lidé z obou stran cesty a připojovali se ke shluku u vstupu do kostela, kde se každý o překot vyptával, co se děje, a povětšinou nedostal žádnou odpověď. S rozrušenými otázkami na rtech vcházeli do kostela a až uvnitř umlkli.

I když tam bylo už plno, panovalo tu ticho a téměř tma; veškeré světlo zářilo jen v kněžišti, kde seděli v lavicích muži, *muži,* někteří z nich dokonce ve zbroji. Před oltářem byl postaven biskupský trůn a na něm seděla královna Eleonora s korunou na hlavě, ale i tak se v tom obrovském křesle zdála tak nepatrná.

Vedle ní stál rytíř v helmě a plášť měl shrnutý přes ramena dozadu, takže bylo vidět znak s vlčí hlavou na jeho kytlici. Ruka v rukavici spočívala na hlavici meče. Stál tam tak nehybně, že mohl být omylem pokládán za malovanou sochu, ale i tak to byl právě on, kdo upoutával pozornost.

Řeči příchozích rychle odeznívaly. Bylo tu nyní veškeré obyvatelstvo Godstowu, tedy přinejmenším všichni, kdo mohli chodit. Adélie se bála, že by holčičku v její náruči mohl dav rozdrtit, a hledala nějaké volnější místo. Nakonec jí pár lidí, kteří stáli na vyvýšeném náhrobku, pomohlo k sobě nahoru. I Gylta a Strážce se tam ještě vešli.

Zvon nyní utichl; byla to jen zvuková kulisa k tomu, co se chystalo, a většina lidí si uvědomila až následné ticho.

Rytíř přikývl a na ten pokyn se muž v královské livreji vydal k sakristii a otevřel dveře, jimiž obvykle vcházely členky řádu. První se objevila matka Edyve, s hůlkou, a za ní přicházely její godstowské svěřenkyně. Zastavila se, když došla do kněžiště a rozhlédla se po mužích, kteří seděli na místech vyhrazených jí a sestrám. Byl mezi nimi i opat z Eynshamu, Schwyz, Montignard a další. Nikdo z nich se ani nepohnul.

Shromáždění zahučelo zděšeným nesouhlasem, ale matka Edyve pouze zvedla hlavu a prošla kolem nich svým pomalým, kulhavým krokem a s prstem zdviženým jako varování pro svoje ovečky, a připojila se k ostatním stojícím lidem. Adélie se rozhlížela po Mansurovi. Nikde ho neviděla, zato si všimla zbrojnošů s vytasenými meči, kteří stáli v pravidelných vzdálenostech od sebe podél stěn, takže to vypadalo, jako kdyby na těch prastarých zdech najednou vyrašila ocel a železo.

Jako žalářníci.

Obrátila se zpátky. Rytíř vedle královny promluvil. „Všichni mě znáte. Jsem pán Wolvercotu a jménem našeho Pána, jakož i milostivé lady Eleonory, královny anglické, prohlašuji od této chvíle okrsek godstowský za území obrany proti královniným nepřátelům až do té doby, než její věc zvítězí a pokoj zavládne nad celou krajinou.“

Na tak vysokého muže měl překvapivě vysoký a slabý hlas, ale v přítomném tichu ani žádnou sílu nepotřeboval.

Pak chrámem zašumělo nevěřícné mumlání. Kdosi za Adélií řekl: „A co tím jako myslí?“

A někdo jiný se ozval: „No do háje, to snad říká, že sme ve válce?“

Pak se chrámovou lodí rozlehl hlasitější výkřik: „A co je to jako za nepřátele? My žádný nepřátele nemáme, všichni zapadli sněhem.“ Adélii se zdálo, že je to hlas toho mlynáře, který se vyptával biskupa Rowleyho. Někdo se tomu nejistě, nervózně zasmál.

Dva z ozbrojenců u jižní stěny lodi okamžitě vyrazili kupředu a ranami naplocho mečem si mezi lidmi razili cestu k provinilci. Popadli ho z obou stran za paže a vlekli davem k hlavním dveřím.

Byl to ten mlynář. Adélie zahlédla kulatý obličej s ústy otevřenými dokořán hrůzou. Chlapi, kteří ho táhli ven, měli na oděvech znaky s vlčí hlavou. Rozběhl se za nimi malý chlapec: „Táto! Nechte mýho tátu bejt!“ Adélie neviděla, co se dělo dál, ale veliké dveře se zabouchly a nastalo ticho.

„Nebudu trpět žádnou neposlušnost," ozval se vysoký hlas, „tento klášter je nyní podřízen mému vojsku a všichni lidé v něm podléhají válečným zákonům. Vyhlašuji zákaz vycházení…"

Adélie tomu nemohla uvěřit. Nejvíc šokující na celé té situaci byla ta nedozírná hloupost. Wolvercote proti sobě staví lidi, které potřebuje jako přátele, dokud bude ležet tolik sněhu. *A docela zbytečně.* Přesně jak to řekl mlynář, žádný nepřítel tu přece není. Sama jsem slyšela, že nejbližší vojenské síly leží v Oxfordu – a tam má přece Wolvercote základnu.

Ach Bože, hlupák – nejnebezpečnější živočich ze všech.

Montignard v lavici se usmíval na královnu. Většina ostatních sledovala stojící lidi, ale opat z Eynshamu si zaujatě prohlížel nehty a výraz Schwyzovy tváře odpovídal výrazu muže, jenž musí přihlížet tomu, jak v jeho oděvu poskakuje opice.

On by tohle neudělal, pomyslela si Adélie, protože je profesionál. Dokonce ani já bych to neudělala, a to se ve vojenské taktice vůbec nevyznám.

„…se řádové sestry budou zdržovat ve svých soukromých prostorách, příděly potravin se omezí, dokud bude ležet sníh, a bude se vydávat jedno jídlo denně – pro urozené v refektáři, pro obyčejné lidi ve stodole. S výjimkou mší se nikdo nebude shromažďovat, jakákoli skupina čítající víc než pět lidí bude potrestána."

„Tak a má po jídle," zašeptala Gylta.

Adélie se taky musela usmát. Gylta má pravdu, tohle je opravdu stupidita *in extremis*; vždyť kuchařek je skoro dvacet; pokud se nemohou sejít v kuchyni, nebude se vařit.

Nevím, co ten chlap zamýšlí, říkala si, ale takhle se to prostě nedělá.

Ale pak ji napadlo: jenže on to jinak opravdu neumí. To je člověk, pro kterého strach rovná se poslušnost.

A my strach máme. Cítím to, to kolektivní vědomí strachu jako ledové ostří protínající teplo ze všech těl v kostele. Prastarý pocit bezmoci. Jezdci apokalypsy jsou už tady a přivezli s sebou doprostřed našeho klidu hloupou, přímo stupidní svini.

A proč?

Adélie se zadívala tam, kde seděli Schwyz a opat z Eynshamu. Bylo na nich vidět nepokoj. Jestli je tohle královnina válka, pak jsou všichni na stejné straně. Že by se Wolvercote sám dosadil do vedoucí pozice, dřív než o ni bude muset bojovat? Urval si takovou autoritu?

Takže ne opat eynshamský, ani Schwyz, ani nikdo jiný tu slávu nevyhraje, pokud se ovšem o slávu hraje. Wolvercote přijel právě včas a královnina přítomnost se mu náramně hodí; musí se prezentovat jako její spasitel dřív, než to udělá někdo jiný. Jestli panovnice zvítězí za jeho velení, mohl by se Wolvercote dokonce stát i anglickým regentem.

To se tedy dívám na muže, který právě vrhá kostky.

Dospěl na konec zákazů a příkazů. Teď se otočil, poklekl před Eleonorou a natáhl k ní meč, rukojetí napřed, aby se jej mohla dotknout. „Navždy tvůj služebník, lady. Tobě, jakož i Bohu ve slávě Jeho, věrnost přísahám."

A Eleonora se rukojeti dotkla. Vstala. Obešla ho, aby se dostala na schůdek ke kněžišti. Pozvedla drobnou pěst. A vypadala nádherně.

„Já, Eleonora, královna Anglie a vévodkyně akvitánská, prohlašuji, že vy jste moji lidé a že vás budu milovat a vám sloužit, jako slouží našemu milostiplnému Pánu, Ježíši Kristu."

Jestli čekala jásot, žádný se nedostavil. Ale usmívala se; byla si jista svým šarmem. „Můj předobrý a věrný vazal, lord Wolvercote, je válečník, ale také milující muž, jak ostatně dosvědčují přípravy jeho svatby, která se bude konat za den či dva, s oslavou, na niž jest každý zván."

Ani teď se nikdo nezaradoval, jen uprostřed davu někdo jako na odpověď hlasitě ulevil svým větrům.

Zbrojnoši tím směrem obrátili hlavy, hledali očima pachatele, ale přestože se mezi lidmi ozvala vlna potlačovaného smíchu, všechny tváře zůstaly kamenně nehybné.

Já ty Angličany miluju, pomyslela si Adélie.

Opat z Eynshamu vyskočil a zachraňoval situaci tím, že začal udílet požehnání. Na slova „jděte v pokoji" se dveře otevřely a lidé mohli vycházet ven uličkou ozbrojených vojáků, kteří jim přikazovali, ať se rozejdou bez řečí.

Když přišly ženy do své komnaty, Gylta si naštvaně strhla plášť: „To se bláznili voni nebo já?"

„Oni," řekla na to Adélie. Ukládala do postele holčičku, která se v kostele tak nudila, až z toho usnula.

„Co tím chtěj získat?"

„To je boj o postavení. On se chce ujistit, že bude královniným favoritem, snaží se o to dřív, než si ona sama vybere jiného. Všimla sis, jak se tvářil Schwyz? A chuděrka Emma."

„Královnin favorit?“ ušklíbla se Gylta. „Jestli Godstow nedržel při Jindřichovi už dřív, tak teď teda zaručeně – jedině to ten královnin favorit docílil.“

Ozvalo se zabušení na dveře. Byl to ten žoldnéř, Cross, sveřepý jako vždycky. Oslovil Gyltu, ale mluvil o Adélii. „Má jít se mnou.“

„A ty seš kdo jako? Ty přece patříš k nim.“ Gylta ho vztekle vystrčila dveřmi ven do chodby. „Vona s tebou nikam nepude, ty piráte jeden, a klidně to řekni tomu svýmu vlčákovi Wolvercotovi, že sem ti to řekla já.“

Žoldák pod jejími pěstmi překvapeně zavrávoral a sotva se bránil. „Já nepatřím k Wolvercotovi, já sloužím pod Schwyzem.“ Podíval se na Adélii. „No řekni jí to sama.“

Ale Gylta ho dál vystrkovala rukama ze dveří. „Ty seš zatracenej Vlám a hotovo. Padej.“

„Mě poslala sestra Jennet.“ Takže žádost o pomoc. Jennet byla totiž godstowská sestra ošetřovatelka. „Ten doktor tě na cosi potřebuje. Prej máš spěchat.“

Gylta svěsila ruce: „Jakej doktor?“

„Ten mouřenín. Sem myslel, že je to lodník, a von zatím doktor.“

„Tak pacient,“ řekla Adélie s úlevou. Aspoň se mám čemu věnovat.

Shýbla se k Allii, políbila ji na tvářičku a šla si pro svůj vak. „O koho jde? A co je mu?“

Cross na to řekl: „No Poyns, že jo,“ jako kdyby to snad měla vědět sama od sebe. „Má něco s rukou.“

„A co?“

„Mu nějak zezelenala.“

„Hmmm.“ Adélie přidala k věcem do vaku svazek svých skalpelů.

Ještě když se Strážcem v patách odcházeli, Gylta si neodpustila rýpnutí. „A přivedeš ji zpátky, a v pořádku, ty jeden mizero, nebo jinač uvidíš. A vůbec, co ten tvůj zatracenej zákaz vycházení?“

„To není můj zákaz,“ houkl už přes rameno Cross, „to vymyslel Wolvercote.“

Zákaz vycházení už začal platit. Strážce zavrčel v odpověď na štěknutí lišky kdesi v dálce, ale v klášteře panovalo ticho. Šli kolem kostela a stodol kamsi dozadu, kde najednou z malého okrouhlého přístavku, který sloužil jako vězení, vyšel ze dveří hlídač.

Louč nad vchodem ozařovala lesklou helmu. V ruce držel kopí.

„Hej, kde je tu špitál?“ zeptal se ho Cross. „Tohle je ranhojička. Jeden můj kamarád ji potřebuje.“

„Heslo.“

„Jaký heslo? Já sem přece královnin voják, jako ty.“

„Jménem lorda Wolvercota, řekni heslo, nebo tě probodnu.“

„Poslouchej, kamaráde…“ Cross se vyhnul namířenému kopí a udělal krok k strážnému, jako by mu to chtěl dál vysvětlovat. Z ničeho nic se ale rozmáchl a praštil ho pěstí do brady.

Cross nebyl příliš vysoký, ale o kus vyšší strážný se skácel jako podťatý.

Cross se na něj ani nepodíval. Jen kývl rukou na Adélii. „No tak jdeme, hni se.“

Aspoň letmo se přesvědčila, že strážný dýchá. Dokonce i slabě zasténal, když se ho dotkla. No, to je tedy zajímavé heslo.

„Už jdu.“

Sestra Jennet ohrozila nesmrtelnost své duše, když ke svému pacientovi zavolala muže, který byl podle ní pohanským doktorem. A nenapravila to ani tím, že svolila, aby sem přišla i jeho „asistentka“, žena, o jejímž vztahu k panu biskupovi už se šuškalo po celém klášteře.

Jenže právě ten biskup hovořil při své návštěvě o umění a znalostech arabských lékařů obecně a o tomto konkrétním doktorovi s velkým respektem, a přestože sestra Jennet byla oddána křesťanskému Bohu, zároveň také bylo proti jejímu svědomí a přirozenému smyslu pro pomoc druhým, kdyby se měla dívat, jak někdo z jejích pacientů umírá proto, že ona neví, jak jej léčit, kdežto *jakýsi Saracén ano.*

Její vnitřní boj se projevoval podrážděností, s jakou přivítala Adélii: „Dala sis načas, paní. Toho psa nech venku, bohatě mi stačí, že tady musím trpět ty žoldáky.“ Zamračila se na Crosse a ten mimoděk o krok couvl.

Adélie už zažila ošetřovnu, kde dokonce i Strážcův pach mohl zlepšit vzduch. Tady to ovšem neplatilo. Rozhlédla se kolem sebe; dlouhá místnost byla čisťoulinká jako všechny ostatní v tomto klášteře. Na zemi čerstvá sláma, ze železných košů stoupala vůně pálících se bylinek, bílá prostěradla, pacienti s nakrátko ostříhanými vlasy, aby se v nich nedržely vši, účelný ruch a spěch sester

pomocnic, to všechno dokazovalo, že tady se o choré a zraněné umějí postarat.

Vyvedla Strážce ze dveří a zavřela je. „Pověz mi tedy, co mohu udělat.“

Sestra Jennet se zarazila; Adéliino chování ani prostý oděv se jaksi neslučovaly s její představou biskupovy milostnice. Trochu uklidněná jeptiška tedy vysvětlila, proč zavolala pana doktora Mansura. „…jenže jsme oba uvězněni v té prokleté věži babylonské.“

„Chápu,“ řekla Adélie, „ty mu nerozumíš.“ Mansur nejspíš rozuměl docela slušně, jenže bez Adélie si samozřejmě neporadil.

„Ani on mně. Proto jsem pro tebe poslala. Ty prý jeho jazykem hovoříš.“ Odmlčela se a pak se zeptala: „Je tak šikovný, jak o něm tvrdí biskup Rowley?“ Při vyslovení toho jména zamrkala okatě na Adélii a hned odvrátila zrak.

„Neboj se, zklamaná nebudeš,“ slíbila jí Adélie.

„No, snad se ve svém umění vyzná aspoň lépe než holič ze vsi. Tak tu nestůj, pojďme.“ Znovu se zamračila na vojáka. „Ty pojď taky, když musíš.“

Pacient ležel na samém konci ošetřovny. Kolem jeho postele postavili zástěny pletené z proutí, ale puch linoucí se zpoza ní potvrzoval důvody, pro které sestra Jennet potřebovala pomoc nekřesťana.

Byl to mladý muž, vyděšený o to víc, že se nad ním skláněla vysoká postava v bílém rouchu a s tmavou tváří. „Nebolí to,“ opakoval stále dokola, „vůbec mě to nebolí.“

Mansur promluvil arabsky. „Kde jsi trčela?“

Adélie odvětila stejnou řečí. „Svolali nás do kostela. Nastolili tu vojenské velení.“

„A s kým jsme ve válce?“

„Bůh ví. Asi se sněhuláky. Tak co to tu máme?“

Mansur se naklonil ještě víc a odhrnul pláténko z mladíkovy levé paže. „Myslím, že je nejvyšší čas.“

Byl. Zhmožděné předloktí bylo zčernalé a prýštil z něj páchnoucí žlutavý hnis.

„Jak se to stalo?“ zeptala se Adélie anglicky a dodala, jako ostatně často: „Pan doktor se ptá.“

Promluvil Cross: „On spadl pod kolo vozu, když sme táhli k té věži, nemehlo jedno mladý. Dáš mu na to asi nějakou mast, paní, že jo?“

„Můžeš mu zachránit aspoň loket?“ zeptal se Mansur.

„Ne.“ Jasné známky nekrózy už bylo vidět i výše nad kloubem. „Budeme mít štěstí, jestli se nám podaří zachránit mu život.“

„Proč to ta drobná žena neudělala sama už dřív?“

„To nemůže, ona nesmí prolévat krev.“

Církev zapovídá chirurgii v jakékoli podobě a sestra Jennet se tomu nemůže vzpírat.

Mansur ovšem nevěřícně svraštil obočí. „To by ho nechali umřít?“

„Chtěli poslat pro bradýře z Wolvercote.“ Teprve teď ji polila hrůza z té představy. „*Pro holiče*, pro Boha milosrdného.“

„Holiče, protože ten krev prolévat smí? No ještě že neholí mě, inšalláh.“

Dokonce i kdyby holič přišel, musel by tu práci vykonat v kuchyni, aby snad neurazil boží nos krví prolitou na posvátné půdě kláštera. A pro Adélii to platilo stejně tak. Tento rozpor mezi medicínou a náboženstvím zatočil se sestrou Jennet natolik, že nyní vydávala příkazy ohledně té operace téměř zuřivě a sledovala Mansura, který už odnášel pacienta ze špitálu, jako by je oba dva k smrti nenáviděla. „A ty,“ křikla nakonec na přehlíženého Crosse, „ty zalez zpátky, odkud jsi vylezl. Nikdo tě tady nechce.“

„Ale ano,“ zarazila ji Adélie. „On, no, on totiž zná heslo.“

A pak už celé to procesí, sestávající z doktora s pacientem, asistentky, jejího psa, žoldnéře a dvou jeptišek nesoucích čisté plátno a slamník, prošlo, naštěstí bez jakýchkoli incidentů a bezpečně, od špitálu až ke kuchyňské budově.

Adélie nechala všechny jít dovnitř a zachytila Crosse, který šel poslední, za cíp kabátce. Budu ho potřebovat; pacienta to trochu uklidní, když s ním bude jeho známý. Nemám Crosse ráda – však ani on nemá rád mě –, ale snad se můžu spolehnout, že to nevyžvaní. „Poslyš, ta ruka se tomu chlapci musí odstranit a já…“

„Jak to myslíš, odstranit?“

Vysvětlila mu to jednoduše. „Tvému kamarádovi se v té paži šíří jed, a jestli se mu dostane až k srdci, umře.“

„A to nad ním ten mouřenín nemůže vyslovit nějaký zaklínadlo nebo tak něco?“

„Ne, musí mu tu ruku amputovat…, rozumíš, uříznout. Nebo vlastně, já to udělám za něj, ale…“

„To nemůžeš, vždyť ty seš ženská.“

Adélie s ním zatřásla; na tohle tu teď přece není čas. „Copak jsi neviděl, co má pan doktor s rukama? Omrzly mu, má je zavázané. Bude se mnou mluvit, ale udělat to musím já…“

„Aha, von ti bude říkat, co máš dělat, jo?“ Cross se malinko uklidnil. „No jo, ale co si ten chudák kluk počne bez ruky?“

„A co si asi tak počne bez života?“ Znovu jím zatřásla. „Hlavně…, hlavně mi teď musíš přísahat, že nikdy a nikomu, *nikomu* neřekneš, co teď uvidíš. Rozumíš mi?“

Grossova nehezká utrápená tvář se rozzářila. „Takže kouzlo, že jo? Mouřenín bude provádět ňáký čáry, a proto u toho nesměj bejt ty jeptišky.“

„Kdo je tvůj svatý patron?“

„No přece svatej Akácius. Ten mně dycky pomáhá.“

„Tak přísahej na něj, že to nevyzradíš.“

Cross raději poslechl.

V kuchyni nikdo přes noc nezůstával. Jeptišky už mezitím nachystaly na velký pracovní stůl slamník a čistá prostěradla pro pacienta, lehce se uklonily a odešly.

Mladý Poyns vytřeštil oči a dýchal rychle a přerývaně; měl horečku a hrozně se bál. „Ale mě to nebolí. Už to vůbec nebolí.“

Adélie se na něj usmála. „Já vím. A ani to bolet nebude, budeš spát.“ Vytáhla ze svého vaku lahvičku s opiem a čistý hadřík. Mansur už ponořil síťku s jejími noži do kotlíku s bublající vodou, zavěšeného na háku nad ohništěm; horká ocel řeže líp než studená.

Světla bylo ale v kuchyni málo. „Ty,“ řekla Crossovi, „vezmi další dvě svíčky. Do každé ruky jednu. Budeš je držet tam, kde ti řeknu, ale dávej pozor, aby z nich nekapal vosk.“

Cross se díval, jak Mansur vytahuje nože za provázek z vody a vybaluje je ofačovanýma rukama ze síťky. „Určitě ten chlap ví, co máš dělat?“

„Ty svíčky,“ sykla na něj místo odpovědi Adélie. „Buď pomáhej, anebo běž pryč.“

Pomáhal; přinejmenším tedy držel svíčky, ale když Adélie přiložila pacientovi na obličej hadřík nasáknutý opiem, impulzivně se do toho vmísil. „Ty ho chceš udusit, ty couro jakási!“ Mansur ho zadržel.

Měla jen kratičkou chvilku; ten chlapec nesmí dýchat opium příliš dlouho. „Ta ruka musí celá pryč. Víš to už, viď? On možná umře i tak, ale jestli to neudělám hned, tak nebude mít sebemenší šanci.“

„Ale von ti říká, co máš dělat, že jo?“ Crosse čím dál víc fascinoval Mansur; udivoval jej svým zjevem, silou, oděvem. „Je to čaroděj, že jo? Proto mluví tak divně.“

„Budeš muset dělat, jako že mi dáváš instrukce,“ upozornila přítele Adélie.

Mansur spustil proud arabštiny.

Musela pracovat rychle a v duchu děkovala Bohu, že opium roste v cambridgeshireských mokřinách docela hojně a že si nakoupila slušnou zásobu. Přesto musela zvažovat jeho kladné účinky proti těm záporným.

Svět se jí smrskl na velikost kuchyňského stolu.

Mansur, který měl za úkol mluvit, si zvolil za téma sbírku *Kit b'Alf Layla wa-Layla*, známou také jako Pohádky tisíce a jedné noci. A tak se v klášterní kuchyni uprostřed hrabství Oxfordshire rozeznával vysoký zpěvný hlas eunucha recitujícího arabsky příběhy, které před třemi sty lety vymýšlela perská princezna Šeherezád, aby jejich vyprávěním oddálila vlastní popravu. Vyprávěl je často Adélii, když byla ještě dítě, a ona je měla moc ráda. Nyní je ovšem nevnímala o nic víc než praskání dříví v ohništi.

I kdyby do kuchyně v té chvíli vstoupil sám Rowley, který zázračně ožil koupelí v ledové vodě, Adélie by ani nezvedla hlavu, a i kdyby, stejně by ho nepoznala. Ba i zmínka o vlastní dceři by nanejvýš vyvolala bezmyšlenkovitou otázku „Kdože?“ Existoval pro ni jenom ten pacient, a vlastně ani on, jen jeho paže. Teď hezky odchlípnout kůži.

„*Suturae*.“

Mansur jí do nastavené dlaně vložil jehlu s nití a začal utírat krev kolem.

Tepny, žíly.

Uřezat kost, nebo ji odštípnout? Nezajímalo ji, jak se pacient dokáže později vypořádat se životem s pouhým pahýlem u ramene, její myšlení dokázalo sledovat jen průběh operace.

Do proutěného koše na odpad dopadl velký těžký předmět.

A šít. Jeden steh za druhým.

Mast, gáza, plátěné obvazy.

Konečně si předloktím otřela čelo. Její zrak pomalu začínal vnímat věci kolem, trámy na stropě, oheň.

Kdosi se na něco vyptával. „Tak jak to vypadá? Bude v pořádku?“

„Já nevím.“

„To bylo teda neuvěřitelný, že jo?“ Cross potřásal Mansurovi nadšeně rukama. „Řekni mu, že je úplnej zázrak.“

„Prý jsi zázrak,“ řekla mu Adélie arabsky.

„Já vím.“

„A co tvoje ruce, Mansure,“ zeptala se, „dokážeš ho odnést zpátky do špitálu?“

„Jistě.“

„Tak ho dobře zabal a spěchej, ať už tam leží, než účinky drogy pominou. Pozor na to rameno. Řekni sestře Jennet, že bude pravděpodobně zvracet, až se probudí. Já tam za chvilku přijdu.“

„Ale bude teda žít, že jo? Bude v pohodě, kluk jeden, že jo?“

Otočila se k tomu žvanilovi. V té chvíli bývala vždycky podrážděná; byl to závod a ona, stejně jako každý závodník, se potřebovala vzpamatovat, potřebovala trochu času, jenže ten – Cross se jmenuje? – jí nehodlal dát pokoj.

„Pan doktor to teď neví,“ štěkla na něj – do pekel se slušným chováním, ani on na mě nebral na té lodi moc ohled. „Tvému kamarádovi hraje do karet mládí, ale ta otrava byla v ráně už dost dlouho a…,“ naklonila se do útoku, „…mělo se to ošetřit už dávno. A teď si jdi po svých a nech mě být.“

Dívala se za ním, jak se schlíple plouží za Mansurem, pak se usadila u ohně a v hlavě probírala seznam. Vrbové kůry mám naštěstí dost, díkybohu. Pacient ji bude potřebovat proti bolesti. Pokud přežije.

Pach rozkladu z koše jí začal také dělat starosti; přece jen jsme v kuchyni, kde se připravuje jídlo. Zpoza dřevěné truhly vyběhla krysa a začenichala směrem ke koši. Adélie popadla poleno a hodila jej po ní.

Co se dělá s amputovanými končetinami? V Salernu na to měla lidi; vždycky je tak trochu podezírala, že je nasekali do krmení prasatům, a byl to pro ni jeden z důvodů, proč se, pokud možno, vyhýbala vepřovému.

Zahalila se do pláště a s košem v ruce vyšla ven a vydala se uličkou hledat nějaké místo, kde by tu ruku mohla zahrabat. Po tom horku v kuchyni bylo venku hrozně zima; tma se dala snad i krájet.

Kdesi daleko před ní se ozvalo zaječení. A druhé, a neustávalo.

„Já už nemůžu,“ řekla Adélie sama sobě nahlas. „Prostě nemůžu.“ Ale zamířila tím směrem a jen doufala, že někdo jiný tam dorazí dřív a že ona už nebude muset nic dalšího řešit.

Ze tmy se najednou vylouplo rozhoupané světlo lucerny a bylo slyšet, jak někdo běží. „Kdo je to?“ ozval se hlas posla Jacquese. „Aha, to jsi ty, paní.“

„Ano. Co se děje?“

„Já nevím.“

Rozběhli se dál spolu a cestou se k nim připojovali další a v záři jejich luceren se míhaly vyděšené tváře a pantofle pleskaly o sníh.

Kolem prádelny, za kovárnu a ke stájím a ještě dál – bylo to jako nějaké hrozivé *déjà vu*, protože Adélie už pochopila, odkud se ten křik nese.

Vrata do chléva byla dokořán a lidé se v nich mačkali jeden přes druhého; někteří se pokoušeli uklidnit vyděšenou děvečku, ale většina jen němě hleděla dovnitř s lucernami zdviženými vysoko nad hlavy, tak aby dosvítily až na houpající se postavu Berty.

Široký řemen spojoval její hrdlo s hákem na stropním trámu. A bosé nohy ukazovaly špičkami dolů ke stoličce na dojení, která se válela ve slámě.

Jeptišky oplakávaly mrtvé děvče. Co ji to jen popadlo, že spáchala sebevraždu, takový hrozný hřích? Copak snad nevěděla, že vlastníkem jejího života je Bůh a že se dopustila zločinu proti království Božímu, zločinu, který Písmo svaté i církev přísně zapovídá?

Ne, pomyslela si Adélie rozhněvaně, Berta to opravdu nevěděla; nikdo jí to nikdy neřekl.

Provinila se, prohlásily sestry. Byla to její ruka, která podala ty jedovaté houby Rosamundě, a výčitky svědomí ji dohnaly až k tomuhle činu.

Měly ale současně dobré srdce, a přestože Berta jako sebevražedkyně nezasluhovala nic víc než zahrabat mimo svatou půdu kláštera, odnesly její tělo do kaple, že tam nad ním odslouží vigilii. Modlily se za ni hlasitě i cestou. Ostatní lidé je od chléva následovali.

Nikdo si nikdy Berty nevšímal tolik jako nyní. Koneckonců k sebevraždě už v této malé komunitě nedošlo léta letoucí, a tak ta událost přirozeně vzbuzovala pozornost.

Adélie kráčela na konci zástupu a pořád cítila hněv; myslela na to, jak je to všechno špatně, když tuhle ubohou dívku po celý její krátký život tak zanedbávali a ona se teď kvůli tomu nedočká ani křesťanského pohřbu.

Jacques, který šel vedle ní, potřásal hlavou. „To je strašné, paní. Oběsit se, chudák holka. Asi si vyčítala Rosamundinu smrt.“

„Ale nevyčítala, Jacquesi. Vždyť jsi tam byl se mnou. Víš, jak říkala: ‚*Já za to nemůžu, nemůžu za to*,‘ opakovala to pořád kolem dokola. V tom měla docela jasno.“

„No tak potom teda musela mít smrtelný strach z Dakers. Asi vůbec nesnesla představu, že by se s ní měla někdy setkat.“

Ano, z Dakers strach měla. To by mohl být důvod. Buď Berta trpěla výčitkami svědomí, nebo byla tak vyděšená z toho, co by jí mohla udělat Dakers, že si raději vzala život sama.

„To je špatně,“ řekla Adélie nahlas.

„No, je to těžkej hřích,“ přikývl Jacques, „Bůh se smiluj nad její duší.“

Ne, byla to špatná úvaha, tak jsem to myslela. Ten pohled na Bertu, jak visí na řemeni háku, *tam* bylo něco špatně.

Blížili se už ke kapli. Světští obyvatelé kláštera, kteří mrtvou doprovázeli, se zastavili. Toto je území řádových sester, my musíme zůstat venku. Ale i kdybych krásně mohla dovnitř, stejně už bych to dál nesnesla, ani to Jacquesovo sklíčené mumlání, ani ty ostatní polohlasně brblající lidi, ani ty sborové modlitby jeptišek. „Jak se odsud dostanu zpátky k domu pro hosty?“

Jacques ji doprovodil. „Dobře si odpočiň, paní. Moc to potřebuješ.“

„Ano, díky.“ Ale nebyla to únava, i když se jí nohy cestou málem podlamovaly, byl to spíš ten nepříjemný pocit, že je to všechno špatně. Bušil do její mysli jako velké kladivo, jako něco, co se úporně snaží dostat dovnitř.

Posel jí ještě posvítil, než vyšla po schodech vzhůru, a pak odcházel a pořád si pro sebe něco mumlal a vrtěl hlavou.

Gylta slyšela ty výkřiky dokonce až v jejich pokoji a hned se Adélie vyptávala, co se vlastně stalo. „To sou samý zlý věci,“ pokyvovala pak hlavou. „Tak prej to udělala z výčitek, chuděra, jo?“

„To určitě, anebo se tak hrozně bála, že ji Dakers promění v myš a hodí jejich kočce, jistě, nebo něco podobného.“

Gylta zvedla hlavu od pletení. „Ale, ale. A co to teda má znamenat?“

„Že to tak nebylo.“ Adélie poškrábala Strážce za ušima a pak ho od sebe odstrčila.

Gylta přimhouřila oči, ale už na to téma nic dalšího neřekla. „Jak to vypadá s tím Vlámem?“ zeptala se po chvíli.

„Myslím, že to stejně nepřežije.“ Adélie se odloudala k jejich společné posteli a uhladila spící holčičce rozčepýřené vlásky.

„Dobře mu tak.“ Gylta žoldáky nesnášela. Za války Štěpána s Matyldou si jich lidé užili natolik, že je dodnes všeobecně neměli rádi. Ať byli z Flander nebo odjinud, označení Vlám se stalo nadávkou, synonymem pro kruťasy, kteří drancovali, vraždili a znásilňovali. „To se mně líbilo na králi,“ poznamenala Gylta, „že nás těch darebáků zbavil, a Eleonora nám je sem teď tahá zase zpátky.“

„Hmmm.“

Gylta zvedla obočí. Měla připravený horký nápoj – celou místností vonělo mléko s pálenkou a medem. Podala plný pohár Adélii. „Víš, že už je pozdě?“ ukázala prstem na svíci s hodinovými značkami, která stála u postele. „Tak pozdě, že už je skoro brzo ráno. Za chvilku začnou zpívat na ranní pobožnosti.“

„To bylo nějak jinak, Gylto.“

Gylta vzdychla, tohle už dobře znala. „Však vono to do rána počká, né?“

„Ne, nepočká.“ Adélie se zvedla a přehodila si přes ramena plášť. „Měřidlo, potřebuji něco na změření délky. Máme nějaký provázek?“

Měly, ten, kterým stahovaly svá zavazadla. „Ale chci ho zase zpátky,“ řekla Gylta. „To je šikovnej špagátek. A kampak vlastně deš?“

„Nechala jsem si v kuchyni svůj vak. Zajdu si pro něj raději hned.“

Uložily Bertino tělo na katafalk v nevelké boční lodi. Plachta, kterou ji přikryly, jako by svou bělostí přitahovala veškeré slabé světlo proudící dovnitř vysokými okny, takže zbývající prostor se topil v neurčitém našedlém příšeří.

Adélie prošla lodí; nohama šustícíma v rákosí na podlaze porušila nehybné ticho a jeptiška, klečící u nohou katafalku, se otočila, kdože to přichází.

Adélie si jí vůbec nevšímala. Postavila lucernu na podlahu a odhrnula prostěradlo.

Bertina tvář měla namodralý nádech; v koutku úst bylo vidět špičku jazyka. Dohromady s tím dětským nosíkem jí to dodávalo poněkud drzý, rošťácký výraz.

Jeptiška – tu jsem ještě neviděla – pohoršeně sykla, když Adélie světlo zase zvedla a druhou rukou otevřela Bertina víčka, aby se podívala na její oči.

V bělmu bylo vidět krvavé skvrnky. To se dalo čekat.

Adélie si klekla a přidržela lucernu co nejblíž ke krku. Rozeznala na něm strangulační rýhy od řemene, na němž dívka visela, ale taky jiné stopy – jakési škrábance, které se táhly po krku dolů. A horizontálně po obvodu krku, pod modřinami od řemene, ještě řádku drobných kulatých dolíčků.

Jeptiška teď už vyskočila na nohy a snažila se Adélii odehnat od těla. „Co to tu tropíš? Rušíš klid mrtvé."

Adélie ji naprosto ignorovala, vlastně ji ani neslyšela. Přikryla zase Bertě tvář plachtou a odhrnula ji na opačném konci, spolu s dívčinými sukněmi.

Jeptiška vyběhla z kaple ven.

Vagina nevypadala pohmožděná ani natržená; Adélie nikde neviděla stopy po spermatu.

Adélie narovnala oděv i plachtu zpátky.

K čertu. Ono by se to dalo poznat. Její dávný učitel Gordinus jí kdysi ukazoval, jak otevřít hrdlo vězně, kterého oběsili, a porovnat jazylku s jinou, s jazylkou člověka, který byl uškrcen – což byla zvláštní forma popravy typická pro oblast Pavie, kam se dostala od starých Římanů.

„*Vidíš, moje milá? Při škrcení je tato kůstka málokdy zlomená, zatímco při oběšení skoro vždy. Pokud tedy máme podezření na uškrcení, můžeme rozlišit, zda k němu došlo mimovolně, nebo zda to je výsledek útoku někoho jiného. A u sebevraždy oběšením zase jen velmi zřídka dochází ke krvácení do krčních svalů, takže pokud takové krvácení nalezneme na člověku, o kterém se má za to, že se oběsil sám, můžeme se domnívat, že před sebou máme oběť vraždy*."

Pitva… Kdybych tak mohla provést pitvu… No co se dá dělat, budu se muset spolehnout jen na to měření…

„A co má být tohle?" rozlehl se kaplí hluboký hlas, roztrhal ticho na cáry, rozvířil smítka prachu, a za jeho majitelem se dovnitř linulo trochu jasnější světlo.

Jeptiška začala breptat. „Vidíš, můj pane? Ta žena…"

„Vidím." Obrátil se k Adélii, která právě natahovala provázek od temene Bertiny hlavy až k jejím bosým chodidlům. „Zbláznila ses, paní? Proč takto znesvěcuješ mrtvou? I když jen takovou…?"

„Hmmm.“ Adélie udělala uzlík, namotala si provázek na ruku a jako by nic se loudala ke dveřím. Rozložitý, vysoký a jasnými barvami pláště zářící opat jí však zastoupil cestu. „Ptal jsem se, paní, co jsi to tu prováděla s tou nebohou duší?“ Západní akcent se vytratil a nahradily jej pečlivě nacvičené samohlásky.

Adélie ho obešla. Musím najít ten řemen, možná v tom chlévě ještě bude. A můj řetízek snad taky.

Opat se jen mlčky díval, jak odchází, a pak máchnutím ruky odeslal řádovou sestru zpět k její vigilii.

A venku bez ohledu na sebevraždu, na přítomnost královny, na okupaci jejími žoldnéři nebo na třeskutý mráz se znovu začínalo roztáčet kolo všedního dne v klášteře. Obyvatele Godstowu, klouzající a škobrtající po špinavé zledovatělé zemi, spěchali oživit zakrytá ohniště a pustit se do práce.

U stájí dohonil Adélii Jacques. „Čekal jsem na tebe, paní. Co mám udělat s tímhle?“ Zakýval před ní košem, takže se musela zastavit. Byla v něm ta paže; Adélie na ni chvilku hleděla, než si uvědomila, že ji před časem, který jí připadal jako celé století, sama amputovala.

„Já nevím. Někam to zakopej, to bude asi nejlepší.“ A vykročila dál.

„Prý zakopej,“ zabručel si pro sebe Jacques a díval se za ní, „a zem je přitom na kost zmrzlá.“

Chlév v denním světle. Je tu teplo, přestože vrata nejsou dovřená. Slunce jimi svítí na zakydanou zem a vládne tu ticho, rušené jen rytmickým zurčením z jednoho boxu, kde mladinká děvečka dojí krávu. A sedí právě na té stoličce, která ležela převrácená pod Bertinýma mrtvýma nohama.

Děvečka se jmenovala Peg a byla to ona, kdo brzy ráno Bertu objevil. Začala při tom křičet a musela se pak rozběhnout domů k mamince pro hlt likéru, než se odvážila vrátit se na to místo a začít normálně pracovat.

„Proto sem tu dneska tak pozdě, ty chuděry už na mě bučely, abych jim šla ulevit, ale von to byl hroznej šok, paní. Votevřela sem a vona tam visela. Na to teda nezapomenu, v životě. Ten chlív už nikdá nebude jako dřív, aspoň teda pro mě né.“

Adélie věděla, jak té dívce je; uklidňující pach zvířat a slámy, nevinná domáckost toho místa, to všechno zmizelo. Prastarý trám, na

kterém viselo mrtvé tělo, se stal šibenicí. Taky se z toho hned tak nevzpamatuju. Tady umřela Berta a její smrt křičí ze všech těch smrtí nejhlasitěji.

„Můžu ti nějak pomoct, paní?“

„Hledám tu přívěsek, křížek na řetízku. Dala jsem ho Bertě. Ona ho teď na krku nemá a já bych jí ho chtěla dát s sebou do hrobu.“

Peg se svezl vlněný šátek na stranu, jak zavrtěla hlavou aniž ji odlepila od kravského boku. „Takovýho sem tu teda nic neviděla.“

Adélie si v duchu vybavila, jak to tady vypadalo předtím. Nějaký muž, zřejmě vrátný Fitchet, se rozběhl dopředu, postavil zpátky na nohy stoličku, která ležela pod Bertou, stoupl na ni a nadzvedl tělo, aby uvolnil řemen z háku na trámu.

A co bylo dál? Ano, ano, další lidé mu pomáhali složit tělo na zem. Kdosi uvolnil smyčku na řemeni a odhodil ho pryč. Lidé se shlukli kolem a marně se snažili to děvče oživit a já jsem už na Bertu vůbec neviděla, takže nevím, jestli řetízek v té chvíli na krku měla nebo ne. Pokud ano, řemen jej mohl přimáčknout ke kůži a to by způsobilo ty okrouhlé otisky jednotlivých drobných článků na hrdle.

Ale kdyby jej na krku neměla…

Adélie se začala rozhlížet.

V koutě plném pavučin našla ten řemen. Byl to nějaký opasek, dost starý. Vydřený nýt ukazoval, jak jej majitel dlouhá léta zapínal, ale na konci byl poslední nýt docela pokřivený, jak držel tíhu celého lidského těla.

„To by mě zajímalo, kde sehnala ten řemen,“ přemýšlela Adélie nahlas a schválně přitom stočila hlavu přes rameno dozadu.

„Co já vím, vona žádnej neměla,“ řekla na to Peg.

Správně. Neměla. Adélie pomalu kráčela na druhý konec chléva a cestou rozkopávala věchýtky slámy, jestli něco neobjeví.

Za ní se stále ozývalo pravidelné stříkání pramínků mléka do vědra a Pegin hlas: „Chudák holka, já nevím, co ji to popadlo. Vona byla takový divný nemehlo, to jo, ale stejnak…“

„Mluvila s tebou někdy?“

„Ta toho namlela, dycky něco brblala tam na tom svým konci, až mi z ní husí kůže naskakovala, ale jinak sem si jí nevšímala.“

Adélie došla až k boxu, kde se Berta schovávala. Byla tu tma. Postavila opatrně lucernu na příčku a po kolenou začala prohledávat slámu, víc po hmatu než očima, až k udusané hliněné podlaze.

Slyšela, jak Peg oslovila krávu: „Tak a seš hotová, madam.“ Následovalo přátelské poplácání po zadku a děvečka se vydala k další nedočkavé zákaznici. Pak se od vrat ozval zvuk dalších kroků a Peg řekla: „Dobrý ráno, pane Jacquesi.“

„I tobě dobré ráno, panno Peg.“

V obou hlasech zaznívalo lehounké flirtování a den jako by se tím o trochu víc rozjasnil. Tak Jacques je mimo jiné i dobyvatel srdcí, pomyslela si Adélie, bez ohledu na ty odstávající uši a věčně udýchaný hlas. Posel přispěchal uličkou až k ní a chvilku sledoval, jak hledá. „Tak jsem to zakopal, paní.“

„Co? Aha, dobře.“

„Smím ti s něčím pomoct, paní?“ Už si začínal na její výstřednosti zvykat.

„Ne.“

Protože už ho našla. Její prsty nahmátly tvrdý kovový řetízek, roztržený – křížek na něm ještě visel, protože byl zavěšen na zvláštním očku, ale o kousek dál dva články povolily.

Bůh nám všem pomáhej. Takže tady se to stalo. V tomhle temném koutě se Berta marně snažila na vlastním krku přetrhnout řetízek, kterým ji něčí silné ruce škrtily.

Chudák děvče.

Adélie před sebou znovu viděla Bertu, jak se k ní opatrně blíží, očichává ji a vypráví, jak voněla ta stařena, která jí v lese dala houby pro Rosamundu.

„*Hezkej čuch něla. Jakoty*.“

Ta vzpomínka byla najednou nesnesitelná. Takový krátký, smutný, těžký život a násilný konec… Proč? A kdo?

„Paní?“ Jacquesovi to nehybné ticho asi dělalo starosti.

Adélie se vzpamatovala. Sevřela řetízek do dlaně a vrátila se i s poslem k Peg, která zrovna přelévala pěnící mléko z plného vědérka do většího a provokativně při tom vrtěla zadečkem na přicházejícího Jacquese.

Ta stolička na dojení. Vím už, že Bertu zavraždili, ale jeden důkaz navíc…

Předběhla honem Peg, která se chystala stoličku odnést k další krávě. „Můžu si to na chvilku půjčit?“

Peg i Jacques se jen bez dechu dívali, jak postavila stoličku přesně pod ten hák. Odmotala provázek ze své ruky a kývla na Jacquese. „Změř mě.“

„Cože tě mám, *změřit*, paní?“

„Jistě.“ Už zase začínala být podrážděná. „Od hlavy k patě.“

Posel jen pokrčil rameny a podal jí konec provázku do ruky, nastavené u hlavy. Pak se shýbl a chytil provázek v místě, kde se dotýkal země. „Tady. Nejsi příliš vysoká, paní.“

Vyloudila na zaujaté tváři úsměv – trápí ho vlastní nevelká postava; bez těch vysokých podpatků by nebyl o moc vyšší než já.

Dívala se, kde Jacques provázek držel, a všimla si, že je to o kousek dál než uzlík, který udělala při měření mrtvé dívky na katafalku. Jsem skoro o dva palce vyšší než Berta.

A teď uvidíme.

Peg promluvila: „Včera byla celá rozrušená, když sem přišla večer dojit, když nad tím teďka tak přemejšlím.“

„Kdo, Berta?“

„No, povídala, že musí něco říct té paní s křížkem, a vyběhla dokonce ven. To asi myslela některou jeptišku, asi to neuměla říct jinak.“

Ne, to myslela mě. Já jsem paní s křížkem. „A kam šla?“

„Nemohlo to bejt daleko,“ vysvětlovala Peg, „protože za chvilku byla zpátky a třásla se, jako kdyby venku potkala samotnýho satanáše sírou pekelnou nasmrádlýho. A taky říkala nějaký slovo, snad jméno nebo co, jak to jenom bylo…“

„Dakers?“ nadhodil pohotově Jacques.

„Jo, tak něco.“

„To musela venku potkat Dakers,“ usoudil Jacques, „té se bála snad víc než potvor pekelných.“

„A nezmínila se, co chtěla té jeptišce říct?“

„Pořád mlela cosi vo tom, že to nebyla vona, ale von.“

Adélie se pevně chytila přepážky za sebou, aby se nezapotácela. „Mohlo to být něco v tom smyslu, že *to nebyla žena, ale muž*?“

„No, možná.“

„Hmmm.“ Ráda by to probírala dál, ale nepodojené krávy nespokojeně bučely čím dál víc a Peg už byla nervózní a chtěla zpátky svou stoličku na dojení.

Adélie tedy protáhla opasek přezkou, nasadila si vzniklou smyčku kolem krku a stáhla ji. Stoupla si na stoličku a pokoušela se dosáhnout volným koncem řemene k háku, ale sotva se ho dotýkala; mezi hákem a nýtem stále zůstávala značná mezera. Vytáhla se i na špičky, ale ani to nepomohlo – a to jsem vyšší než Berta.

„Je moc krátký," prohlásila pak. „Ten řemen je příliš krátký."

To bylo přesně to, co ji dosud trápilo. Pohled na houpající se tělo byl dost šokující, takže si to hned neuvědomila, ale její mysl to přesto zaregistrovala – *Berta nemohla nohama dosáhnout až ke stoličce, aby ji pod sebou podkopla.*

Začínala se dusit a snažila se smyčku uvolnit, a vtom ji něčí ruce zvedly a zkusmo zavěsily řemen na hák; nemohla dýchat.

Jacquesovy ruce jí šátraly po krku a ona se jim bránila stejně, jako se Berta bránila rukám svého vraha. „Klid, paní," říkal, „nic se neděje, jenom klid." Když za chvíli opasek uvolnil, podržel ji pod pažemi a hladil ji po zádech, jako kdyby chlácholil vyděšenou kočku. „Klid, jenom klid," opakoval. Peg se na ně dívala, jako kdyby se dočista pomátli. Jacques na ni kývl a pak na stoličku, a ona ji s úlevou popadla a odešla zase ke svým kravkám.

Adélie zůstala stát na místě a poslouchala, jak Peginy silné ruce šikovně mačkají a zase povolují kravské cecíky a mléko zurčí do vědra s pravidelností tichého bubnování.

To nebyla vona, ale von.

Jascquesovy oči ji zpytovaly; už pochopil, oč se tu pokoušela.

„Tak," vydechla konečně Adélie, „aspoň teď Berta může být pochována v posvěcené půdě."

„Tak to nebyla sebevražda?"

„Ne, někdo ji zabil."

Viděla jasně, jak jeho mladistvá tvář náhle stárne.

„Dakers," hlesl.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Řádové sestry byly stejného mínění.

„Dej mi možnost, abych to správně pochopila,“ řekla matka Edyve. „Ty tvrdíš, že to nebohé dítě oběsila ta hospodyně, Dakers?“

Byly v kapitulní budově; abatyše tu svolala radu starších sester. Ani Adélii neuvítaly. Měly před sebou koneckonců jiné vážné záležitosti: jejich opatství bylo napadeno, okupují je nebezpeční žoldnéři, z mostu visí těla oběšených, a pokud nepřijde obleva, začnou také rychle docházet zásoby. Sestrám se zrovna nechtělo poslouchat navíc znepokojující zprávy jakési cizinky o tom, jak přímo v areálu kláštera došlo k vraždě. K vraždě!

Adélie nicméně učinila jednu správnou věc: přivedla s sebou Mansura. To Gylta ji přesvědčila. „Tebe nebudou vůbec poslouchat,“ prohlásila, „ale náš starej Arab by je mohl zaujmout.“ A Adélie jí po pár hodinách spánku dala za pravdu; na Mansura už jeptišky slyšely chválu od biskupa, vyhlížel mysticky, vrchní ošetřovatelka jej také nesmírně obdivovala, ale co bylo nejpodstatnější, byl to muž, a přestože byl také cizinec, měla jeho slova daleko větší váhu než Adéliina.

Bylo nesmírně těžké domáhat se slyšení dřív, než skončí vlastní shromáždění, ale Adélie už odmítala dál čekat. „Tohle je králova záležitost,“ prohlásila. A měla pravdu; vražda, ať už k ní došlo kdekoli, spadala pod královskou jurisdikci. Pan Mansur, řekla jim, je zkušený v odhalování zločinů, původně byl povolán do Anglie plnou mocí krále Jindřicha II., aby objasnil vraždy několika dětí v Cambridgeshire, což svým způsobem učinil, a vrah byl nalezen.

Omluvila Mansurovu nedostatečnou znalost místního jazyka a předstírala, že pro něj tlumočí. Prosila je, ať se samy přesvědčí

o stopách na Bertině krku, ukázala jim důkazy o tom, že se jednalo vraždu…, a slyšela, jak její vlastní hlas marně drápe po neproniknutelné skořápce jejich slepé a hluché víry, stejně jako se Bertiny prsty marně snažily uvolnit to smrtící sevření řetízku.

Odpověděla matce Edyve na otázku: „Pan Mansur neobviňuje hospodyni Dakers, jen tvrdí, že Bertu *někdo* uškrtil. Že se neoběsila sama."

Připadalo jim to příliš hrůzné. Tady, v jejich domáckém, útulném hrázděném anglickém domově stála najednou v podivném oblečení pohanská cizinka, ať už pověřená králem či ne, a tvrdila jim něco, co za žádnou cenu nechtěly slyšet, už vůbec ne od ženy s tak pochybnou pověstí.

Nebyly zvyklé logicky uvažovat. Zdálo se, že ani jediná z nich, dokonce ani jejich mazaná stará abatyše neoplývala podobnou dravou zvídavostí, která poháněla Adélii, ba ani náznakem jakékoli zvídavosti vůbec. Pro ně byly veškeré otázky na světě zodpovězeny zmrtvýchvstáním Ježíše Krista a vše se tu řídilo podle pravidel zavedených před staletími svatým Benediktem.

Netrápila je ani světská spravedlnost. Vrah, pokud nějaký existuje, bude přece potrestán mnohem strašlivěji, až stane před tváří Nejvyššího soudce, jemuž jsou známy všechny hříchy, strašlivěji než kterýmkoli lidským soudem.

Opasek, přetržený řetízek i provázek s uzlíkem se před nimi na stole kroutili jako hadi, ale řádové sestry odvracely oči.

Nu dobrá, potřásaly hlavami, ale je snad příliš velká vzdálenost mezi Bertinýma nohama a stoličkou skutečně přesvědčivá? Vždyť to popletené děvče mohlo například vylézt na přepážku mezi boxy už s řemenem na krku a prostě skočit dolů. Kdopak ví, jakou sílu a šikovnost nabude člověk v zoufalství? Jistě, Berta měla takovou hrůzu z toho, co by jí mohla Dakers udělat, ale nemůže snad právě tohle být důvodem k sebevraždě?

Ach Rowleyi, kdybys tu tak byl se mnou…

„Byla to vražda," trvala na svém Adélie, „pan Mansur prokázal, že šlo o vraždu."

Matka Edyve se nad tím zamýšlela. „Nedomnívám se, že by Dakers oplývala takovou silou."

Adélie si začínala zoufat. Připadala si jako špatně nabodnutá pečené na rožni – ať ji člověk otočí, na kterou chce stranu, stejně se vždycky vrátí na tu původní. Jestli Bertu někdo zavraždil, pak to

mohla být jedině Dakers, která se toužila pomstít za smrt Rosamundy – kdo jiný? A jestli nebyla vražedkyní Dakers, pak Berta nebyla zavražděna.

„A co když to udělal někdo z těch Vlámů, od Wolvercota nebo od Schwyze?“ Sestra Bullarda, sklepnice, svou úvahu rozváděla dál: „Jsou to poživační násilníci, zvlášť když se napijí. Což mi připomíná, matko představená, že u sklepa musíme postavit stráž. Už nám rozkrádají víno.“

To rozpoutalo záplavu stížností: „Matko, jak je všechny uživíme?“

„Matko, ti žoldnéři… Máme strach o mladší sestry.“

„I o naše lidi vůbec – vždyť jen jak zbili chudáka mlynáře.“

„A dvořané jsou ještě horší, matko. Ty oplzlosti, co prozpěvují…“

Adélie s nimi soucítila. My jsme tu ke všem jejich starostem jen dva podivíni navíc, kteří s sebou přivezli mrtvolu z mostu a teď ještě vykládají, že se přímo tady, v areálu kláštera, pohybuje další vrah.

Jeptišky jim žádné z těch úmrtí nekladly za vinu, to samozřejmě ani *nemohly*, ale Adélie poznala z kradmých pohledů zpod jejich roušek, že podle nich mají oba s Mansurem těmi mrtvými poskvrněné ruce.

„I kdyby to, co tvrdí pan Mansur, byla pravda, matko,“ ozvala se sestra Gregorie, správkyně výměnků pro staré a chudé, „co bychom s tím nadělaly? Zapadly jsme tu sněhem, nemůžeme ani poslat pro šerifova koronera, dokud nepřijde obleva.“

„A když bude ležet sníh, král Jindřich nám také nepomůže,“ dodala sklepnice Bullarda. „A do té doby je tedy celé opatství, veškeré naše bytí, v ohrožení.“

To je to, co jim dělá starosti; klášter přečkal jeden konflikt znesvářených vladařů, ale nemusel by nutně přečkat i další. I kdyby se královně podařilo krále vytlačit, bezesporu by musela náležitě odměnit Wolvercota a ten si na Godstow a jeho pozemky už dlouho brousí zuby. Jeptišky se v duchu už málem viděly, jak v nedaleké budoucnosti žebrají po vsích o kus chleba.

„Dovolte panu Mansurovi, aby pokračoval ve svém pátrání,“ prosila Adélie. „A aspoň tedy nepohřbívejte Bertu do nevysvěcené země, dokud nevyjdou najevo všechna fakta.“

Matka Edyve přikývla. „Sděl prosím panu Mansurovi, že jsme mu vděčny za jeho zájem,“ řekla svým dutým hlasem bez emocí, „a smíte nyní oba jít a vyslechnout hospodyni Dakers. My se poté pomodlíme, aby nás Pán v celé této záležitosti vedl.“

To byl příkaz k odchodu. Mansurovi a Adélii nezbylo než se uklonit a zamířit ke dveřím.

Ty se za nimi ještě ani nedovřely a už vypukla debata – avšak netýkala se Berty… „Ano, ale kde je král? Jak nám může přijít na pomoc, když ani netuší, že ji potřebujeme? Nemůžeme spoléhat na to, že k němu biskup Rowley dorazil – obáváme se, že cestou zahynul."

Když oba vyšli před kapitulu, řekl Mansur: „Ty ženy jsou vyděšené, ony nám s pátráním po vrahovi nepomohou."

„Vždyť já jsem je dokonce ani nepřesvědčila, že nějaký vrah existuje," podotkla Adélie.

Procházeli kolem špitálu, když někdo zavolal Adélii jménem. Byla to převorka, celá udýchaná. „Jen na slovíčko, mohu-li, paní." Adélie přikývla, uklonila se na pozdrav Mansurovi a zamířila s ní zpátky. Chvíli kráčely obě ženy mlčky.

Sestra Havis během našeho slyšení v kapitule nepromluvila ani slovo, uvědomila si až nyní Adélie. Stejně tak si byla vědoma toho, že ji tahle jeptiška nemá ráda. Jít nyní vedle ní bylo jako doprovázet ztělesnění té zimy, která svírala celý kraj, postavu postrádající hřejivé lidské teplo, ledovou jako ty rampouchy, které se zubatí na každém okraji střechy.

Převorka se zastavila před kaplí. Tvář nechala odvrácenou a hlas měla tvrdý. „Nemohu s tebou souhlasit," řekla. „Neschvalovala jsem ani Rosamundu. Tolerance, kterou matka abatyše chová k hříchům tělesným, to není můj styl."

„Jestli jsi mi chtěla říci jen tohle…," poznamenala Adélie a měla se k odchodu.

Sestra Havis vyrazila rázným krokem za ní. „Nikoli, nejen tohle, ale i o tom se mluvit musí." Vytáhla ruku v rukavici zpod pláště a nastrčila ji Adélii do cesty, aby se zastavila. Držela v ní ten přetržený řetízek, provázek a řemen. „Hodlám tyto věci použít stejně jako ty, při pátrání. Půjdu do chléva. Ať už trpíš jakýmikoli slabostmi, paní, přesto v tobě rozpoznávám analytickou duši," řekla.

Adélie se zastavila.

Převorka se dál dívala jiným směrem. „Já hodně cestuji," pokračovala. „Mám na starost správu našich pozemků, i těch vzdálených, a mívám tedy příležitost vidět více lidské neřesti a špíny nežli moje sestry, bývám svědkem špatností a omylů, a také přehlížení plamenů pekelných, které takové chování rozdmýchává."

Adélie mlčela. Tohle není jen přednáška o hříchu; sestra Havis mi chce říci něco podstatnějšího.

„A přesto existuje ještě větší zlo. Byla jsem u smrtelné postele Rosamundy Cliffordové, byla jsem svědkem jejího strašného konce. Přestože šlo o cizoložnici, nezasloužila si umírat tak hrozně."

Adélie čekala dál.

„Náš biskup ji navštívil den nebo dva předtím, vyslechl její služebnictvo a pak zase odjel. Rosamunda se v té době cítila lépe, ale on byl na základě toho, co se dozvěděl, přesvědčen, že ji chtěl někdo otrávit, což se, jak víš, nakonec podařilo." Převorka najednou otočila hlavu k Adélii a zadívala se jí přímo do očí. „Řekl ti to takhle?"

„Ano," odvětila Adélie, „proto nás sem přivezl. Věděl, že obvinění padne na královnu; chtěl odhalit skutečného vraha a odvrátit válku."

„To si tě tedy velmi považuje, paní," ušklíbla se jízlivě sestra Havis.

„Ano, přesně tak," sykla na to Adélie. Nohy jí mrzly a zármutek z Rowleyho bůhvíjakého osudu ji vyváděl z rovnováhy. „Řekni mi, co potřebuješ, nebo mě nech odejít. Pro Boha svatého, mluvíme tady o Rosamundě, o Bertě nebo o biskupovi?"

Převorka zamrkala; Adéliina nevrlost ji zaskočila.

„O Bertě," řekla s náznakem smířlivosti, „mluvíme o Bertě. Možná tě bude zajímat, paní, že jsem se včera o hospodyni Dakers postarala; ta osoba je pomatená a já jsem nechtěla, aby se volně potloukala po celém klášteře. Ještě před nešporami jsem ji zamkla do skriptoria."

Adélie zvedla hlavu. „Kdy se večer dojí?"

„Po nešporách."

Vykročily obě dál. „Takže to byla Berta ještě naživu," řekla Adélie, „děvečka, která večer dojila, ji tam viděla."

„Ano, také jsem s Peg mluvila."

„Já jsem věděla, že to nebyla Dakers."

Převorka přikývla. „Ano, jedině, že by ta ženština uměla projít tlustými zamčenými dveřmi. Čemuž ovšem, jak musím přiznat, jsou moje sestry schopny věřit."

„Musíš přiznat, musíš přiznat," opakovala Adélie rozhořčeně. „Proč jsi to všechno neřekla už při našem slyšení?"

Převorka se na ni zadívala. „Ty jsi se nás ze všech sila snažila přesvědčit, že Bertu zavraždili. Já jsem jen náhodou věděla, že to nemohla udělat Dakers. Takže vyvstala otázka, kdo to tedy byl.

A proč. A já jsem nechtěla vypustit mezi svoje sestry představu přízraku; jsou již tak přetíženy starostmi a obavami.“

Aha. Tak aspoň ona umí uvažovat logicky, pomyslela si Adélie. Chová se ke mně nepřátelsky, ale je statečná. Je připravená pátrat po nehezkých událostech a dojít k nepěknému rozluštění.

„Berta věděla něco o té osobě, která jí v lese dala ty houby,“ řekla. „Ani si neuvědomovala, že něco ví. Napadlo ji to až včera a já si myslím, jen *myslím*, že odešla z chléva proto, že mi to chtěla říci. A něco, nebo právě někdo ji na cestě za mnou zastavil a ona se vrátila. A pak teprve ji někdo v chlévě uškrtil a pověsil na řemen.“

„Takže to nebylo ani náhodné zabití?“

„Ne, tomu nevěřím. Nemělo to ani žádný sexuální motiv, pokud jsem schopna to posoudit. A nebyla to loupež, ten řetízek přece nezmizel.“

Mimoděk začaly před kaplí obě přecházet sem a tam. Adélie dodala: „Berta řekla děvečce Peg, že to nebyla ona, ale on.“

„To měla na mysli tu osobu z lesa?“

„Myslím, že ano. Předpokládám, že Berta si na něco vzpomněla, na něco ohledně té stařeny, která jí dala houby pro Rosamundu. Myslím, že jí došlo, že to vůbec nebyla žádná stařena – i když mi ji popisovala, tak to znělo, no, divně.“

„Copak stařena, která rozdává jedovaté houby, není divná už sama o sobě?“

Adélie se usmála. „Ale ona asi působila jaksi přehnaně. Že to hrála. Myslím, že právě to mi chtěla Berta říci tím, že to nebyla ona, ale on.“

„Že to byl muž? Převlečený za ženu?“

„Ano, to si myslím.“

Převorka se pokřižovala. „Takže Berta nás mohla navést na správnou úvahu o tom, kdo zabil Rosamundu…“

„Ano.“

„Jenže… ten stejný člověk ji stihl uškrtit dříve, než nám to mohla říct.“

„Ano, asi ano.“

„Toho jsem se bála. Mezi námi tu nepozorovaně chodí sám ďábel.“

„V lidské podobě.“

„Nebudu se obávati," začala citovat sestra Havis, „nebudu se obávati šípu, jenž ve dne letí, ni toho, kdo nocí kráčí, ni ďábla samého o polednách." Podívala se na Adélii. „Ale přesto se bojím."

„Já také." Ale kupodivu už ne tolik, jak jsem se bála předtím, asi se mi ulevilo, že jsem mohla říci, co vím, někomu důležitému, a tahle žena je i přes svoje chladné chování jedna z nejdůležitějších osob v tomto klášteře.

Po chvilce mlčení Havis znovu promluvila. „Musely jsme toho mrtvého z mostu vytáhnout ven z ledárny. Přišel se na něj vyptávat jistý člověk – pan Warin, právník z Oxfordu. Uložily jsme tělo v kostele, abychom za něj držely vigilii a aby jej pan Warin mohl identifikovat. Ten mladík je prý jistý Talbot z Kidlingtonu. Mohla by to být další oběť toho ďábla?"

„Já nevím." Najednou, se přistihla, že celou dobu mluví stále jen v první osobě. „Musím to probrat s panem Mansurem. On to prošetří."

Přes převorčinu tvář přelétl lehounký náznak úsměvu; dobře věděla, kdo je ten skutečný odborník. „Kéž by se mu to podařilo," vzdychla.

Z konventu před nimi sem dolehl nějaký smích a zpěv. Adélie si uvědomila, že už ho slyší nějakou chvíli. Takže hudba i radost – to všechno ještě někde existuje.

Převorka automaticky vykročila tím směrem a Adélie ji následovala.

Několik mladých jeptišek se na klášterním dvoře z legrace koulovalo s nějakým mladíkem. Další mladý muž drnkal na loutnu a zpíval s tváří obrácenou vzhůru k oknu v patře abatyšina domu, kde stála Eleonora a hlasitě se smála tomu řádění.

Tak tohle se děje na posvátné půdě, kam normálně světská noha nesmí vkročit. A kam zřejmě dosud opravdu nikdy nevkročila. Z Eleonořina okna se linula vůně parfému, prchavá jako pouhý přelud, vábivá smyslnost, vůně sirény lákající k palmami ověnčenému rajskému ostrovu, vůně tak nádherná – bergamot, santal, růže –, že Adélie ten nehmatatelný přepych toužebně nasávala, dokud jej závan ledového vzduchu zase neodnesl pryč.

Ach Bože, jak jsem unavená vší tou smrtí a zimou.

Sestra Havis stála vedle ní, ztuhlá nesouhlasem, mlčky. Po chvilince si jí hravé jeptišky všimly. Všechny strnuly jako sochy, i trubadúr polkl polovinu slova; jeho společníkovi vypadla sněhová koule z ruky. Jeptišky nasadily ublížené výrazy a pokračovaly v chůzi,

jako by se vlastně nikdy nechtěly do té taškařice zapojit. Mladík, který po nich sníh házel, smekl čapku a kajícně ji s úklonou přitiskl na hruď.

Eleonora z okna zamávala. „Promiňte jim to," zavolala a zavřela okenice.

Nejsem tu jediná skvrna, napadlo Adélii pobaveně. Královna a její lidé vnesli do černobílé říše kláštera hýřivé barvy světa; Eleonořina pouhá přítomnost, která kdysi narušila celou křížovou výpravu, nyní otřásala samými základy Godstowu snad ještě více než Wolvercote a jeho žoldáci.

Pak Adélii legrace přešla. Přivezla s sebou vraha ona?

Adélie už byla příliš unavená na to, aby v tom dopoledni podnikla ještě něco dalšího, a tak se jen starala o Allii a Gylta mohla odejít do kuchyně za svými novými kamarádkami. Tam se dalo získat nemálo informací a zvěstí.

Když se vrátila, oznámila: „Maj spoustu práce s vařením a pečením na Emminu svatbu, když se tu teď objevil ten starej Vlčák. Chudák holka, že si musí vzít takovýho hada. Vobjevily se dokonce řeči, jestli si to nerozmyslela – prej zůstává zavřená v klášteře a ještě s ním ani slovo nepromluvila vod tý doby, co sem přijel."

„Prý to nosí smůlu, když se nevěsta setkává se svým ženichem těsně před svatbou," řekla na to Adélie nepřítomně.

„Jenomže jí spíš přinese smůlu, že s ním bude muset bejt potom," prohlásila Gylta. „Jo a odpoledne se sestry půdou podívat na ty dva voběšený na mostě. Abatyše říká, že už je nejvyšší čas je pohřbít." Sundala si plášť. „Ten Vlčák, ten má asi rád, když mu všude visej mrtvoly jako vozdoby." Oči se jí zablýskaly. „Možná se vo to pěkně pohandrkujou. A kam zase, pro rány Boží, deš?"

„Do špitálu." Adélie si vzpomněla na svého pacienta.

Sestra Jennet ji uvítala velmi srdečně. „Prosím, vyřiď mé díky panu Mansurovi. Pahýl je čistý, krásně se hojí a pacient se zotavuje." Po tváři jí přeběhla lítost. „Jak ráda bych byla takové operaci přihlížela."

Kolik žen má lékařské nadání, a přesto jsou ztraceny v tak omezeném světě, přesně jako tahle, pomyslela si Adélie, a v duchu děkovala svému Bohu za to privilegium, kterého se jí dostalo v podobě studia v Salernu.

Šly spolu dlouhou místností. Všichni pacienti byli muži – „ženy se většinou vyléčí samy“ – a většina z nich trpěla plicními chorobami, které, jak usuzovala sestra ošetřovatelka, souvisejí se životem v nížině, v prostředí plném nezdravých výparů z řeky.

Tři z pacientů byli postarší lidé z Wolvercote. „Ti jsou podvyživení,“ vysvětlovala ošetřovatelka a ani neztišila hlas, „lord Wolvercote se o svoje vesničany vůbec nestará; nemají ani kostel, kde by se mohli pomodlit; ten starý se dávno zřítil. Milost Boží, že to alespoň mají tak blízko k nám.“

Přesunuly se k dalšímu lůžku, kde jiná ošetřovatelka právě přikládala teplé obklady pacientovi na ucho. „Omrzliny,“ řekla.

Adélie si s pocitem viny uvědomila, že ten člověk je Oswald, Rowleyho zbrojnoš. Docela na něj zapomněla, přestože to byl jeden z mužů, který spolu s Mansurem připlul na lodi vyslané do Wormholdu z kláštera.

Na jeho posteli seděl i Walt. Mnul si zrovna starostlivě čelo, když k němu Adélie došla.

„To mě mrzí,“ řekla Oswaldovi. „Je to zlé?“

Nevypadalo to dobře. Celý boltec byl pokrytý tmavými puchýři, takže to vypadalo, skoro jako by mu z hlavy vyrůstala nějaká podivná houba. Oswald se jen mlčky mračil.

„Jo, měl si líp stáhnout kápi kolem hlavy, že jo, paní?“ vzdychl Walt s úsměvem. To utrpení prožité na lodích je spojovalo.

Adélie se na něj usmála. „A to jsme ještě ti, kdo měli štěstí.“

„Však my na to ucho dáváme pozor,“ podotkla sestra Jennet povzbudivě. „Jak mu ostatně říkám, buď mu zůstane, nebo upadne. Tak pojďme dál.“

Kolem Poynsova lůžka byly stále rozestavěné zástěny, ale sestra Jennet vysvětlovala, že už to není ani tak kvůli jeho soukromí, jako spíš proto, aby se jeho drsné žoldácké způsoby nešířily mezi ostatní pacienty.

„I když musím říci, že od té doby, co ho sem přinesly, neutrousil jedinou kletbu, a to je na Vláma co říci.“ Odtáhla jednu zástěnu a pokračovala: „Bohužel nemohu podobně chválit jeho přítele.“ Pohrozila prstem Crossovi, který tu zrovna také seděl na návštěvě.

„My nejsme žádní zatracení Vlámové,“ utrousil Cross unaveně.

Adélie se nesměla na ránu podívat. Prý ji byl zkontrolovat už pan doktor Mansur a prohlásil, že je spokojen.

Pahýl byl dobře ovázaný a Adélie čichem nezaznamenala žádné stopy zanícení. Mansur už byl v minulosti přítomen u tolika operací, které prováděla, že je určitě schopen rozpoznat, zda odumírání tkání nepokračuje.

Poyns byl bledý, ale neměl horečku a mohl jíst. Adélie se na okamžik cítila na jeho případ náramně pyšná, pyšná na to, jak se jí amputace vydařila, i když zároveň musela obdivovat, co všechno křehká lidská schránka dokáže překonat.

Zeptala se také na Dakers, to byla další osoba, kterou musela ponechat svému osudu, za niž však cítila jistou zodpovědnost.

„Umístily jsme ji do skriptoria," řekla sestra Jennet, jako by mluvila o nějakém vzácném exempláři zvířete. „Když se trochu zotavila, tady jsem ji nemohla nechat – moji pacienti se jí báli."

V mužském klášteře by skriptorium, písařská dílna, bylo plné mnichů, kteří tráví své dny opisováním manuskriptů, zatímco početné a bedlivě hlídané železné koše se žhavými uhlíky ochraňují jejich prsty před křečemi z chladu.

Tady však byla jen sestra Lancelyne a otec Paton – to bylo pro Adélii překvapení, už skoro na Rowleyho sekretáře zapomněla. Oba dva psali, ovšem ne knihy.

Sporé zimní slunce zářilo na jejich skloněné hlavy a na dokumenty s velkými pečetěmi na stuhách, které pokrývaly celý stůl.

Adélie se představila. Otec Paton obrátil oči v sloup a pak přikývl; také už na ni zapomněl.

Zato sestra Lancelyne se s ní seznámila s velkým potěšením. Všelijaké řeči ji nezajímaly, pokud se ovšem netýkaly literatury. Nejspíš ani nevěděla, že Rowley zmizel. „Ach jistě, ty jsi vlastně přijela s doprovodem pana biskupa, není-liž pravda? Prosím, vyjádři svému pánu můj vděk za otce Patona; co bych si bez této dobré duše počala… Přislíbila jsem, že uspořádám naše pozemkové knihy do nějakého řádu, a ukázalo se, že je to úkol nad mé skrovné síly, a pan biskup mě zachránil tím, že mi do našich Augiášových chlévů seslal právě tohoto statečného Herkula."

Přirovnání otce Patona k Herkulovi, to byla opravdu lahůdka; zrovna tak bylo zábavné prohlížet si sestru Lancelyne, postarší drobnou ženu s postavou skřítka a s jasnýma lesklýma očima bystré žabky; i celá ta místnost vypadala zajímavě; police od podlahy až po

samý strop, v každé srolované listiny jedna na druhé, všechny s neupravenými okraji, čekající na zapečetění.

„Musíme je seřadit podle abecedy, víš, a také vyrobit kalendář, aby nám připomínal, kdy má být který desátek zaplacen, která renta… Avšak vidím, že tě zajímá naše kniha."

Byla to jediná kniha, tenký svazeček vázaný v teletině; měl vlastní poličku, vyloženou sametem jako šperkovnice. „Máme samozřejmě i Bibli svatou," vysvětlovala honem sestra Lancelyne ten nedostatek literatury, „a také breviář, oba jsou v kapli… ale, ach, nebesa!"

Lekla se, protože Adélie po knize sáhla. Hned se jí však ulevilo, když viděla, jak Adélie s knihou zachází: „Vidím, že jsi šikovná a opatrná, protože většina vůbec neví, jak vzít knihu do ruky, aniž by jí polámali strany…"

„Boëthius," pokývala Adélie potěšeně hlavou. „*Šťastné to pokolení lidské, jestliže láska, jež hvězdám vládne, velí i srdcím vašim*."

„‚*Božství dosáhnouti, bohy se stát*,'" přidala se k ní nadšeně s citátem sestra Lancelyne… „‚*Omnis igitur beatus deus*.' A za to jej uvěznili."

„A zabili. Já vím, avšak jak říká můj otčím, kdyby se nedostal do vězení, nikdy by Filozofii utěšitelku, *Consolatio philosophiae,* nesepsal."

„My vlastníme jen *Fides et Ratio*," řekla sestra Lancelyne, „a já bych moc ráda… ne, *mea culpa*, já horoucně prahnu po zbytku, kde král David touží po Batšebě. Celou *Utěšitelku* mají v knihovně v Eynshamu a já už jsem se i odvážila poprosit pana opata, zda bych si ji mohla vypůjčit a opsat, ale on mi poslal odpověď, že je to dílo velmi vzácné na to, aby mohlo někam putovat. On vzdělané ženy neuznává a to mu samozřejmě nemohu vytýkat."

Adélie sama nebyla nijak extrémně sečtělá; většina její četby spočívala ve studiu lékařských pojednání. Vážila si však nesmírně těch, kdo znalí knih byli; to, co slýchala od otčíma i učitele Gordina, jí otevíralo dveře do světa literatury a ona v ní viděla zářivou cestu ke hvězdám a slibovala si, že ji jednou určitě prozkoumá. Zatím bylo alespoň příjemné objevit takovou knihu zde, mezi rolemi pergamenu v policích uloženou na sametu společně s neutuchající touhou té drobné jeptišky po vědění.

Opatrně vrátila knihu zpět. „Doufala jsem, že zde najdu hospodyni Dakers."

„I to je dobrá pomocnice," řekla sestra Lancelyne spokojeně a ukázala na postavu v plášti, dřepící na podlaze mezi policemi, kde si jí Adélie sama vůbec nevšimla.

Dali totiž Rosamundině hospodyni nůž, aby přiostřila husí brky a připravila nějaké do zásoby. Vedle sebe na zemi měla hromádku husích per a jedno držela v ruce a pracovala na něm. Neškodná práce, a navíc taková, jakou určitě dělala u Rosamundy stokrát, ale přesto z toho Adélie měla jistý neurčitý a nepříjemný dojem.

Přistoupila k ní a také si dřepla. Oba písaři se vrátili ke své práci. „Pamatuješ se na mě, paní?"

„Pamatuji." Dakers nepřestávala rychlými pohyby nožem opracovávat husí brk.

Dali jí najíst a nechali ji odpočinout; nevypadala už tak mrtvolně bledě, ale její vychrtlou postavu by asi příliš nevylepšil ani sebevětší blahobyt, stejně jako by v ní nedokázal zahubit sžíravou nenávist. Žhnula jí z očí, i když je měla sklopené k práci. „Už jsi našla vraha mé milované paní?" zeptala se suše.

„Ne. Doslechla ses už, že Berta je po smrti?"

Dakers v úšklebku vycenila zuby. Věděla to – a měla z toho radost. „Požádala jsem svého pána, aby ji ztrestal, a on to pro mne vykonal."

„Jakého pána?"

Dakers obrátila tvář k Adélii a ta si rázem připadala, jako by hleděla do bezedné jámy plné mrtvých. „Toho Jediného."

Venku na ni čekal Cross a připojil se k její chůzi svým zarputilým dupotem. „Nevíš náhodou, co bude s Giorgiem?"

„S kým? Aha, s Giorgiem. No, já myslím, že ho sestry pohřbí." Mrtvoly se tu přímo hromadí.

„Ale kde? Já chci, aby měl pořádnej pohřeb. Von byl křesťan, víš, náš starej Giorgio."

A žoldnéř, dodala v duchu Adélie, což ho v očích godstowských řadí nejspíš do kategorie těch, kteří se práva na křesťanský hrob dobrovolně zřekli už svými činy. „A ptal ses už jeptišek?"

„Já s nima mluvit nemůžu." Řádové sestry naháněly Crossovi strach. „Ty se jich zeptej."

„A proč bych měla?" Ta jeho neotesanost…

„Seš přece Sicilanka, že jo? Jako Giorgio. Říkalas, že seš, tak se vo něj musíš postarat, aby ho pořádně pohřbili, aby to byl vobřad s knězem a s požehnáním vod… no, jak se menovala ta svatá, co jí ufikli prsa?“

„To asi myslíš svatou Agátu,“ napověděla mu Adélie neochotně.

„Jo, ta.“ Crossova ošklivá tvář se nakrčila do mlsného šklebu. „A ty její prsa se nosí po ulicích, když má svátek, že jo?“

„Obávám se, že ano.“ Odjakživa to považovala za nehezký zvyk, jenže tento obzvlášť strašný způsob mučení nebohé svatořečené Agáty se v Palermu stále připomínal v podobě procesí nesoucího napodobeniny uřezaných ženských ňader na tácu jako dva malé dortíky s bradavkami.

„Von na ni Giorgio často vzpomínal, na Agátu, víš. Tak jim to řekni.“

Adélie už se nadechovala, že teď řekne něco ona jemu, ale pak si všimla výrazu v jeho očích a zase vydechla. Ten člověk se pro smrt svého kamaráda hodně trápí, stejně jako si dělal starosti o zraněného Poynse; i on má duši, byť značně neuctivou.

„Já to zkusím,“ řekla tedy.

„Fajn.“

Po velkém otevřeném prostranství za sýpkou mašíroval sem a tam jeden z Wolvercotových vojáků v uniformě před vchodem do toho malého přístřešku, který sloužil jako vězení, i když si Adélie nedovedla představit, co nebo koho by tam mohl hlídat.

O kus dál se kovář pokoušel rozbít led na rybníčku a udělat otvor, kterým by se hejno ztrápených kachen mohlo dostat k vodě. Houf dětí – pravděpodobně jeho – se prohánělo po okrajích zamrzlé plochy na kostěných bruslích přivázaných řemínky k botám.

Adélie je s trochou závisti pozorovala. Zábavu zvanou bruslení poznala až tady v Anglii, během první zimy, kterou strávila v mokřinách. Tam zamrzlé řeky a jejich ramena skýtaly nezměrné možnosti. Tomu umění ji naučil Ulf. Lidé z mokřin byli všeobecně dobří bruslaři.

Moci tak odsud odjet na bruslích do dáli, volně, pryč, nechat tu všechny ty mrtvé a jejich pohřby. Jenže i kdyby to krásně bylo možné, stejně bych se nedokázala jen tak vytratit, dokud je na svobodě ten člověk, který v chlévě pověsil na hák Bertu, jako kus masa na zimu.

„Umíš bruslit?“ zeptal se Cross, když si všiml, kam se dívá.

„Umím, ale nemáme brusle,“ řekla na to s povzdechem.

Došli právě ke kostelu, když se z něj vyrojila řada jeptišek, něco kolem tuctu jich bylo, v čele s převorkou, a pochodovaly uspořádaně a disciplinovaně jako cvičené kavky.

Mířily ke klášterní bráně a k mostu přes náhon. Jedna z nich tlačila nevelký dvoukolák. Za nimi se zvědavě šinul značný počet světských obyvatel Godstowu; Adélie mezi nimi zahlédla i Walta a Jacquese, a tak se k nim připojila; Cross šel s ní. Když procházeli kolem domu pro hosty, scházela právě po schodech dolů Gylta s Allií zabalenou v náručí a za ní Mansur. „To si nenechám ujít," řekla prostě.

U brány se sestra Havis zastavila. „Otevři nám, Fitchete, a přines mi nůž."

Vrata se otevřela na cestu, vyhrabanou ve sněhu až na most a dál ke vsi, nedalo se z ní nikam odbočit, nikam jinam ani nevedla, takže nikdo nechápal, proč tady Wolvercote nechal postavit stráž. Prostě tu stál zbrojnoš, a když před sebou uviděl skupinu žen v černém a s plachetkami na hlavách a kříži na prsou, tak se ještě navíc obřadně a hřmotně otázal: „Kdo přichází?"

Sestra Havis se rozmáchla podobně jako předešlé noci Cross na toho jiného Wolvercotova vojáka a Adélie málem čekala, že ho srazí k zemi; ona by toho byla schopna. Převorka ale jen odstrčila napřažené kopí z cesty a kráčela dál.

„Já bych se jim do toho moc nepletl, kamaráde," radil Fitchet ozbrojenci téměř soucitně. „Rozhodně ne, když jdou něco řešit jménem Božím."

Když Adélie viděla ty dva oběšené z lodi, bylo jí v té chvíli zima, cítila se příliš vyčerpaná a vyděšená, než aby si nějak zvlášť všímala způsobu, jakým tam viseli; v paměti jí zbyl jen pohled na ty jejich houpající se nohy.

Nyní to viděla. Ty dva muže postavili na okraj mostu s provazem uvázaným na krku a ukotveným o jeden ze sloupků a potom je srazili dolů.

Mosty jsou spojnice mezi lidmi, jsou téměř posvátné, nelze je používat místo šibenice. Adélii zamrzelo, že s sebou Gylta vzala i Allii; nechtěla, aby se její dcera musela dívat na tohle. Na druhou stranu se ale holčička rozhlížela kolem sebe radostně a zvědavě; byla to pro ni zajímavá změna oproti klášterním uličkám, kam ji Gylta pravidelně brala, aby se dostala na čerstvý vzduch.

Most spojoval bělostné pláně a jeho odraz na zrcadle zamrzlé řeky pod ním byl dokonalý. Směrem k mostu vyrostly v korytě nádherné sochy v místech, kde se jez změnil na ledopád.

Mlýnské kolo opodál se netočilo, zato se na něm třpytily nesčetné dlouhatánské rampouchy. Pokroucená těla oběšených hyzdila pohled do idylické krajiny pomyšlením na hrůznou smrt, která je tu potkala. „Nenech ji dívat se na ty mrtvé," řekla Adélie Gyltě.

„Jen ať si na to zvykne," namítla Gylta, „však ještě uvidí spoustu poprav, než vyroste. Můj táta mě poprvé vzal, když mně byly asi tři roky. Bavilo mě to tehdá, to teda jo."

Ukázalo se, že nebude lehké vytáhnout těla nahoru; byla obtěžkaná ledem a provazy tak napjaté, že přimrzly k zábradlí.

Walt se přitočil k Adélii. „Převorka říká, že jim nemáme pomáhat; prej to musejí udělat jeptišky samy."

Sestra Havis chvíli uvažovala a potom začala vydávat příkazy. Jedna řeholnice oškrabávala Fitchetovým nožem led z provazu, zatímco sklepnice, postavou nejvyšší sestra, se naklonila přes zábradlí a chytila jednoho z oběšenců za vlasy. Pak ho trochu pozvedla, aby se lano uvolnilo a dalo se uchopit. Racek, který do té chvíle kloval mrtvému oči, konečně vzlétl a s pobouřeným pokřikem odletěl. Allie se za ním dívala, dokud nezmizel za vysokými stromy.

„Tahejte, sestry," převorčin hlas zněl jako zvon. „Tahejte, pro milost Matky boží."

Skupina černých plášťů se nahýbala přes zábradlí. Jeptišky tahaly ze všech sil a jejich dech stoupal v pramíncích páry vzhůru jako obláčky kouře.

„Co to tady, sakra, ženské, vyvádíte?"

Lord Wolvercote už stál přímo za nimi na mostě, ale ony mu věnovaly snad ještě menší pozornost než tomu rackovi předtím. Wolvercote o krok postoupil a ruku přitom držel na jílci meče. Pak se začal rozhlížet kolem sebe. Fitchet, Walt a několik dalších si začalo vyhrnovat rukávy. Jejich krčení ramen zároveň výmluvně naznačovalo, že pán nemá proti batalionu žen mnoho šancí. Byla jich hodně. Wolvercote tedy aspoň zařval: „Nechejte je na pokoji! Tohle je *moje* zem, *moje* polovina mostu a mí poddaní z něj budou viset tak často a tehdy, když se to *mně* bude hodit!"

„To je náš most, pane, jak dobře víš." To se ozval Fitchet, sice hlasitě, ale otráveně z neustálého opakování letitého sporu. „A matka představená si nepřeje, aby se na něm houpali nějací viselci."

Jedno tělo už bylo nahoře, ale natolik ztuhlé, že je sestry musely přes zábradlí vytáhnout jako sochu, s hlavou nakloněnou tázavě směrem k muži, který jej odsoudil k smrti.

Jeptišky jej uložily do vozíku a vrátily se pro jeho druha.

Hádka dolehla až ke mlýnu a celá mlynářova rodina nyní sledovala z oken, jak oběma rozhněvaným mužům stoupají od úst obláčky páry jako kouř z tlam dvou soupeřících draků.

„Byli to pobudové, ty tupče. Zloději. Měli u sebe nakradené věci a já jsem je pověsil pro výstrahu ostatním, protože na to mám jako pán celé vesnice právo. Necháte je tam, kde jsou."

Byl vysoký, měl snědou pleť a mohlo mu být něco kolem třiceti; byl by docela pohledný, kdyby se mu ve tváři už dávno natrvalo neusadily opovržlivé rysy, které v této chvíli ještě navíc zdůrazňoval vztek. Emma tehdy mluvila o poetičnosti svého nastávajícího, ale Adélie ji na něm vůbec neviděla. Vnímala jen čirou hloupost. Pověsil sem ty dva zloděje pro výstrahu, viseli tady už dva dny, ale po zamrzlé řece nyní nikdo nejezdil, takže to stejně nemělo žádný smysl. Jen o trochu moudřejší člověk by sklonil hlavu před nezměnitelným a netropil by kvůli tomu tolik povyku.

To ale Wolvercote nedokáže, uvažovala Adélie, cítí, jak mu řádové sestry podkopávají autoritu, a toho se bojí; on, kohout na tomhle smetišti, jinak si to představit ani neumí.

Prý: *Mám na to právo.* Pátrala v paměti – ano, to je jedno z těch prastarých anglických zvykových práv; jednou o tom se mnou mluvil Rowley, říkal mi: „Ano, to je taková legální výsada, že páni na některých statcích si smějí ponechat staré právo rozhodovat o trestech smrti pro zloděje přistižené na jejich území. Král to z duše nesnáší, říká, že to jen umožňuje různým mizerům, aby pověsili každého, kdo se jim zlíbí."

„A proč jej tedy nezruší?"

Vyšlo najevo, že stará práva a zákony nejde jen tak zrušit; dokonce už z takových důvodů došlo i k rebeliím ze strany těch, kdo si je chtěli udržet. „Však on to udělá – až nastane vhodná doba."

Jeptišky mezitím vytáhly i druhé tělo a přes obě na voze natáhly velkou plachtu. Teď se snažily náklad tlačit zpátky přes most a na namrzlé cestě jim to dost klouzalo.

„Vidíš, buchtičko," promluvila Gylta na Allii, „to byla zábava, co?"

Sestra Havis se zastavila, když míjely Wolvercota, a její hlas byl ještě ledovější než ty mrtvoly na voze. „Jak se jmenovali?“

„Jmenovali? K čemu jsou ti jejich jména?“

„Na jejich hrob.“

„Ti neměli jména, pro Boha svatého. Ti by ti vlezli až do tvého kostela a pokradli by ti mešní nádoby rovnou z oltáře, kdybych jim to nezarazil. To byli *zloději*, ženská.“

„To byli i ti, které ukřižovali spolu s naším Pánem, a nepamatuji se, že On by jim milost odmítl.“ Převorka se otočila a pokračovala v cestě.

Musel mít poslední slovo. „Ty musíš do všeho strkat nos, Havis, ty babo jedna protivná,“ houkl za ní. „Vůbec se nedivím, že sis nemohla najít chlapa.“

Ani se neohlédla.

„Ony je opravdu pohřbí,“ řekla Adélie, „ach Bože.“

Jacques se opodál zašklebil. „To se s mrtvými obvykle dělá,“ podotkl.

„Já vím, jenže já jsem se jim ještě nepodívala na boty. A ty,“ obrátila se ke Gyltě, „vezmi prosím tě to dítě domů.“ A rozběhla se za jeptiškami a postavila se jim před vůz, aby musely zastavit. „Dovolíte, smím? Jen chvilinku.“

Klekla do sněhu, aby měla oči ve stejné výšce jako nohy mrtvých, a nadzvedla plachtu.

V duchu se ocitla na mostě tehdy v noci, když tu byla poprvé a viděla toho zabitého i stopy ve sněhu kolem, které jí prozradily, co se tu odehrálo, tak jasně, jako by jí to oba vrazi všechno vyprávěli.

Slyšela i vlastní hlas, když říkala Rowleymu: „Vidíš? Jeden nosí boty podbité cvočky a ten druhý má podrážky z dřevěných špalíků pospojovaných asi kůží. Přijeli sem na koních a odvedli je pak mezi stromy… A při tom čekání se najedli…“

Dívala se na pár kožených podrážek se cvočky. Druhý mrtvý pravou botu ztratil, ale dřevák na levé noze měl pod podrážkou pevně stažený koženými řemínky, které se nahoře na nártu křížily.

Natáhla plachtu pečlivě zpátky a vstala. „Děkuji.“

Sestry, lehce rozpačité, beze slova roztlačily vůz a pokračovaly v cestě. Jen sestra Havis na Adélii krátce pohlédla. „Byli to oni?“

„Ano.“

Walt to také zaslechl. „Co jako, že jsou to ti darebáci, co zabili toho chudáka koně?“

Adélie se na něj usmála. „A taky jeho jezdce. Ano, myslím, že ano.“ Otočila se a uviděla, že Wolvercote se zatím přišel podívat, co to tu dělá. Celý zástup lidí z kláštera teď čekal, k jaké výměně názorů zase dojde.

„Víš, odkud přišli?“ zeptala se ho.

„Co se staráš, odkud přišli? Já jsem je našel, jak rabují v mém domě; měli už u sebe stříbrný pohár, můj stříbrný pohár, a víc vědět nepotřebuju.“ Otočil se k vrátnému. „Co je to vlastně za ženskou, co tady vůbec dělá?“

„Přijela s panem biskupem,“ odvětil Fitchet stručně.

Jenže Walt se přisadil: „Ona je tady s tím mouřenínským doktorem. Ona umí vysvětlit různý věci, vážně. Podívá se a hned ví, co se stalo.“

To byla špatná formulace a Adélie se mimoděk schoulila v očekávání toho, co muselo nevyhnutelně přijít.

Wolvercote si ji dlouze prohlížel. „Takže čarodějnice,“ vyslovil pak pomalu.

To slovo se téměř zhmotnilo v čirém vzduchu jako temný mrak, jako když kapka inkoustu ukápne do čisté vody a šíří se v ní, zabarví ji, nejdříve jen černou skvrnou, ale později už zůstane celé vědro nenávratně kalně šedé.

Stejně jako sestře Havis už navždy zůstane jeho narážka, ve které ji nazval frustrovanou starou pannou, stejně tak si přihlížející a hlavně naslouchající lidé už vždycky v souvislosti s Adélií vybaví označení „čarodějnice“. To je slovo, které kamenuje a upaluje, proti němuž se nedá u nikoho odvolat. To slovo nyní rázem změnilo výraz ve tvářích všech přítomných. Dokonce i na Jacquesovi a Waltovi bylo vidět určité pochybnosti.

V duchu se pokárala. Pane na nebi, proč jsem s tím *nepočkala*? Mohla jsem si k prohlédnutí jejich bot najít nějakou záminku jindy, později, než dojde na pohřeb. Jenomže kdepak, já jsem se musela ujistit okamžitě. Nemyslela jsem, vůbec jsem při tom *nemyslela*.

„Krucinál,“ ujelo jí polohlasně. „*Krucinál*.“ Ohlédla se. Lord Wolvercote už odcházel, ale všichni ostatní se dívali směrem k ní a ona zřetelně slyšela jejich mumlání. A katastrofa je tady.

Jacques se k ní přitočil a sotva slyšitelně hlesl: „Já si to nemyslím, že jsi čarodějnice, paní. Ale raději zůstaň ve své komnatě, ano? Však

víš, sejde z očí, sejde z mysli. Jak ostatně praví svatý Matouš: ‚Každý den má dost na svém trápení.‘“

Jenže den ještě zdaleka nekončil. Když procházeli branou zpátky do kláštera, vyběhl z kostela jakýsi chlapík s vyvalenýma očima a mával na Jacquese. „Hej, ty,“ zakřičel, „sežeň sestru ošetřovatelku.“

Posel se rozběhl. Tlouštík se otočil a spěchal zpátky do kostela.

Adélie zůstala přešlapovat venku. *Každý den má dost svého trápení…* Zla už dnes bylo víc než dost a já jsem si ho poštvala sama proti sobě. Takže ať se tam děje, co se děje, to už není nic pro mě.

Jenže ty zvuky, které se zevnitř ozývaly, byly projevy úzkosti a bolesti.

Vešla dovnitř.

Sluneční světlo nedokázalo osvětlit celý interiér kostela, kde přes den nehořely svíce. Ledové paprsky se prodíraly do tmavého prostoru vysokými úzkými okny až pod střechou a ozařovaly tuhle jeden sloup, tam druhý a v pruzích přetínaly hlavní loď, avšak vyhýbaly se jejímu středu, právě tomu místu, kde se cosi odehrávalo.

Adéliiny oči si jen pomalu přivykaly na husté šero, takže nějakou dobu trvalo, než dokázala cokoli rozeznat. Pomalu se to už ale nořilo; stál tam katafalk a dvě bachraté postavy, mužská a ženská, se pokoušely z něj něco odtáhnout.

To něco – rozkoukávala se čím dál víc – byla mladá Emma, nehybná, ale rukama se křečovitě držela vzdálenějšího okraje katafalku, aby ji nemohli odtrhnout od těla pod ní, ke kterému se tiskla.

„Tak už pojď, děvenko. No tak, zvedni se. To je přece ostuda, tohleto. Bože na nebesích, co to s tou holkou jenom je?“ začínal se rozčilovat mužský hlas.

Ten ženský byl o malinko vlídnější, ale naprosto stejně rozrušený. „No tak, holka nešťastná, podívej se, jak pana tatíka hněváš. Co kvůli tomu nebožtíkovi tak vyvádíš? Zvedni se už a pojď.“

Tlouštík se bezmocně rozhlédl kolem a všiml si Adélie stojící ve vchodu, siluety ozářené sluncem za sebou. „Poslyš, pojď nám pomoct, myslím, že naše dcera snad omdlela.“

Adélie přišla blíž. Emma byla při vědomí, oči měla dokořán, vytřeštěné do prázdna; ležela tak, že svým tělem víceméně přikrývala mrtvolu pod sebou a kotníky křečovitě zaťatých prstů svítily proti tmavému dřevu katafalku jako drobné bílé oblázky.

Adélie se přiblížila ještě víc a zadívala se pozorněji.

Jeptišky mu položily na oči mince, ale ta tvář, to je přece tvář toho zabitého mladíka z mostu, kterého jsme s Rowleym před pár dny uložili do ledárny. Tohle je pan Talbot z Kidlingtonu. A před chvilkou jsem si prohlížela boty jeho vrahů.

Uvědomila si, že tlouštík mezitím začal doopravdy nadávat – naštěstí ne jí. „To je mi ale povedený klášter, tohleto, když se jim tu všude povalují mrtvoly. Není vůbec divu, že to naši dceru tak rozrušilo. Tak za tohle platíme desátky?“

Do kostela přišla sestra ošetřovatelka s Jacquesem v patách. Mužovo povykování se tu rozléhalo několikanásobnou ozvěnou, zato hlásek sestry Jennet byla jen taková malá nakřáplá píšťalička: „No tak, dítě, to není správné jednání.“ Ne že by to mělo na Emmu nějaký účinek, ale aspoň to trochu rozředilo nadávky pana tatíka, který se rozohňoval čím dál víc a hledal, na koho by mohl svalit vinu, zatímco matčino znepokojení tvořilo jakousi jemnější protiváhu.

Adélie se jemně dotkla Emminy zaťaté ruky. Dívka zvedla hlavu, avšak co vlastně viděla svýma utýranýma očima, to bylo Adélii záhadou. „Vidíš, co mu provedli? Co s ním udělali? S *ním*?!“

Tatík a sestra Jennet nyní stáli opodál a nesnažili se už hádku tlumit. I matka se po chvíli přestala věnovat dceři, aby se mohla přidat.

„Ovládej se, pane Bloate. Kam jinam bychom podle tebe měly uložit tělo zemřelého, když ne do kostela?“ Sestra Jennet už ale nedodala, že co se týče velikosti Godstowu a počtu mrtvých těl, dochází pomalu, ale jistě místo.

„Ale ne tak, aby o něj člověk rovnou zakopl, za to vám desátky neplatíme.“

„Svatá pravda, tatíčku, svatá pravda…,“ ozvala se do toho paní Bloatová, „vždyť jsme se chtěli jen podívat, jak tu všechno vypadá; dcerunka nám to tu ukazovala.“

Emma pořád ještě hleděla na Adélii nepřítomnýma očima. „Chápeš to, pro Boha svatého, vidíš to?“

„Vidím,“ řekla Adélie.

A viděla i chápala, jen se sama sobě divila, jak jen mohla být tak slepá, že jí to nedošlo už dávno. Tak proto musel Talbot z Kidlingtonu umřít…

KAPITOLA DESÁTÁ

„Kam jste spolu chtěli utéct?“

„Do Walesu.“

Dívka seděla na stoličce v koutě Adéliina a Gyltina pokoje. Závoj si z hlavy strhla už předtím a dlouhé světlé vlasy se jí pohupovaly před obličejem, jak se kývala dopředu a dozadu. Allie také reagovala na atmosféru žalu a sama se rozplakala, takže ji její matka musela chlácholit v náručí. I Strážce projevil nečekaný soucit – ležel před Emmou a hlavu si položil na její boty.

Vybojovala si, aby mohla přijít sem, doslova. Když se jim ji konečně podařilo odtrhnout od mrtvého na katafalku, skočila do náručí Adélii: „Já půjdu s *ní, jedině s ní.* Ona mi rozumí, ona mě *chápe*.“

„No už na pohled určitě víc, než to chápu já,“ vzdychl tatík Bloat a Adélii jí ho přišlo tak trochu líto – tedy aspoň do chvíle, než se přece jen pokusil dceru odtáhnout k sobě a zakrýval jí přitom dlaní pusu, aby její nářek nepřitahoval ještě více nechtěné pozornosti.

Emma se ale jen tak nedala, kroutila se a tloukla kolem sebe rukama nohama s náramným křikem. Nakonec se do toho musela vložit i sestra Jennet a doporučit Emminým rodičům, aby jí vyhověli. „Jen ji nechte, ať jde tady s paní Adélii. Ta má jisté ranhojičské znalosti a možná bude vědět nejlépe, jak to nešťastné dítě upokojit.“

V podstatě nemohli dělat nic jiného, ale když Adélie odváděla Emmu k domu pro hosty, bylo jí z pohledů manželů Bloatových docela jasné, že si právě připsala další dvě jména na svůj pomyslný a neustále se rozrůstající seznam nepřátel.

Podařilo se jí dívku přesvědčit, aby vypila odvar ze střevíčníku, takže se uklidnila natolik, že byla schopná odpovídat na otázky, i když Gylta, která seděla vedle ní a masírovala jí šíji růžovým olejem, se

zamračila pokaždé, když se Adélie na něco zeptala. Probíhala mezi nimi neslyšná rozepře.

Nech už tu chudinku chvilku na pokoji, pro rány Boží.

Já nemůžu.

Vždyť jí to láme srdce.

To její se zahojí. Ale Talbotovo už ne.

Gyltě bylo samozřejmě té trpící duše líto, jenže Adélie cítila povinnost k Talbotovi z Kidlingtonu, který Emmu Bloatovou tak miloval, že se vydal sněhem do kláštera a chtěl s ní uprchnout a vzít si ji za ženu, což by pro třetí stranu – Adélii proběhla hlavou myšlenka na lorda Wolvercota – znamenalo takovou finanční katastrofu, že Talbot prostě musel zemřít.

Ti dva pobudové nečekali v chumelenici uprostřed zimní noci jen tak; byli to sice darebáci, kteří by pro pár mincí zakroutili krkem kdekomu, ale nebyli úplně tupí. Věděli, co mají dělat, protože jim to někdo řekl, řekl jim, že v určitou dobu pojede ke klášteru jistý člověk…, zamordujte ho.

Vykonali příkaz, zabili ho a potom utekli do vsi, aby tam našli svou vlastní smrt.

Popravil je přímo ten, kdo jim tu špinavou práci přidělil?

Zaručeně, vždyť Wolvercote do toho zapadá skoro dokonale.

I když možná ne naprosto dokonale. Adélii ještě pořád vrtalo hlavou, proč by si dával takovou práci s tím, aby pak v tom zavražděném opravdu poznali Talbota. Kdyby to udělal Wolvercote, chtěl by samozřejmě, aby se Emma dozvěděla o smrti svého milého co nejdříve a především aby měl její ruku – a hlavně její věno – sám pro sebe.

No, ale když tedy Talbot nedorazil, měl by Wolvercote cestu volnou i bez toho. Proč se jí tedy snažil to tělo nastrčit rovnou pod nos? A proč i za takových okolností, které jednoznačně ukazují právě na Wolvercotovu vinu?

Vidíš, co mu udělali?

Kdo jsou ti ‚oni', o kterých si Emma myslí, že to udělali?

Adélie posadila Allii na podlahu, podala jí kroužek na kousání, který jí Mansur vyřezal z kusu kosti, a usadila se u Emmy. Hladila ji po vlasech a přes rameno mlčky vyslovovala na Gyltu: „*Musím se jí na něco zeptat*."

Děvče bylo téměř apatické tím šokem. „Nechte mě tady, prosím. Tady u vás." Opakovala to stále dokola. „Nechci je už vidět, nikoho

z nich. Nemůžu. Ty jsi někoho milovala, máš s ním dítě. Ty mi rozumíš. Oni ne.“

„To víš, že tu s nama můžeš zůstat,“ přikyvovala Gylta.

„Moje láska je mrtvá.“

Ta moje také, pomyslela si Adélie, žal té dívky je i můj vlastní. Silou vůle jej ale zahnala. Tady došlo k vraždě a já tu smrt musím rozluštit. Je to moje práce. „Chtěli jste odjet do Walesu?“ zeptala se. „Teď, v takové *zimě*?“

„Museli jsme počkat, víš? Dokud mu nebylo jednadvacet. Aby získal svoje dědictví.“ Vyslovovala ty věty po částech a mezi nimi byly dlouhé prázdné pomlky.

Talbote z Kidlingtonu, nechť Pán i andělé Jeho ti žehnají v den, kdy vstupuješ do dospělosti.

A hned v ten den Talbot z Kidlingtonu vyrazil na cestu, aby unesl Emmu Bloatovou, vzpomněla si Adélie na ty dvě stříbrné marky, které byly vloženy do listu pana Warina.

„To myslíš ty dvě stříbrné marky?“ Hned si ale uvědomila, že Emma nemůže vědět o penězích, protože nečetla ten dopis.

Dívka si té poznámky sotva všimla. „Pozemky ve Walesu. Odkázala mu je jeho matka, jmenuje se to tam Felin Fach…“ Vyslovila ten název měkce, jako by byla zvyklá říkat jej často, mazlit se s těmi slůvky, slýchat je od svého milence jako dar. „*Felin Fach,* říkával, *údolí řeky Aeron, kde lososi sami vyskakují až k prutu a země rodí samé zlato*.“

„Zlato?“ Adélie se tázavě zadívala na Gyltu. Je ve Walesu zlato?

Gylta pokrčila rameny.

„Chtěl tam vyrazit hned, jakmile dosáhne plnoletosti. Byla to součást jeho dědictví, víš. Tam jsme měli odjet. Otec Gwilym už nás čekal, aby nás sezdal. Prý: ‚*Takový legrační človíček, slůvko po anglicku neumí*…‘“ Citovala zase skoro s úsměvem. „‚*Zato ve welštině umí uvázat uzlík manželství tak pevně jako kterýkoli kněz ve Vatikánu*.‘“

Bylo to dojemné. Gylta si už otírala oči. I Adélie z toho byla velmi smutná. Být svědkem takové bolesti, to je jako trpět sama, ale stejně se jí musím ptát dál.

„Emmo, kdo věděl, že chcete uprchnout?“

„Nikdo.“ Teď se doopravdy pousmála. „*Neber si ani plášť, jinak je to napadne. Budu pro tebe mít náhradní. Fitchet nám otevře bránu.*…“

„Fitchet?“

„No jistě, Fitchet, ten o nás věděl, Talbot mu zaplatil."

Vrátný zjevně pro Emmu neměl význam skutečného člověka.

Dívčin obličej se začínal opět křivit pláčem. „Ale on nepřijel. Čekala jsem ve vrátnici…, čekala, myslela jsem… Ach Kriste Pane, smiluj se nade mnou, já jsem ho v duchu *obviňovala*…" zatínala křečovitě pěsti. „Proč ho zabili? Proč mu jen nesebrali peníze? Proč ho museli zabít?"

Adélie se pohledem setkala s Gyltou. Tak je to tedy; Emma pokládá Talbotovu smrt za důsledek loupežného přepadení – to je v téhle chvíli asi lepší. Není důvod podněcovat v ní nenávist vůči Wolvercotovi, dokud se jeho vina neprokáže. Vždyť co když je nevinný? Pokud o jejich plánu na útěk nevěděl…, ale Fitchet to věděl.

„Takže to bylo tajemství, ano?"

„Malá Priscilla to věděla, uhodla to." Zase se v myšlenkách propadla do minulosti; to tajemství, ta lest, to bylo něco vzrušujícího, napínavého. „A Fitchet proto, že nám pašoval dopisy tam a zpátky. No a samozřejmě pan Warin, protože ten musel napsat list do Felin Fach, aby jej Talbot mohl převzít, ale ti všichni přísahali, že to nevyzradí dál." Náhle popadla Adélii za rameno. „Fitchet. Ten by to snad lupičům neřekl, ne? To přece *nemohl*."

Adélie ji nyní ujišťovala o něčem, čím si sama nebyla jistá; „nikdo" v Emmině podání už znamenalo tři lidi; kdoví, kolik jich bylo ve skutečnosti. „Ne, ne, určitě ne. A kdo je pan Warin?"

„Čekali na něj schválně?" Zarývala Adélii nehty až do kůže. „Věděli, že má u sebe peníze? *Věděli o něm předem*?"

Gylta už to nemohla vystát. „Ale to víš, že né." Odtáhla Emminu ruku od Adélie a vzala ji do svých dlaní. „Dyť to byli jenom takoví neřádi. Holt, na cestách není nikdo v bezpečí."

Emma upřela vykulené oči na Adélii: „Trpěl?"

Aspoň v tomhle ji můžu uklidnit s čistým svědomím. „Ne. Zemřel střelou šípem do hrudi. Jel, myslel při tom na tebe, a najednou… nic."

„Dobře." Dívka se schoulila do sebe. „Dobře."

„Emmo, kdo je pan Warin?" zeptala se Adélie znovu.

„Jak bych bez něj mohla žít dál?"

Ale mohla, pomyslela si Adélie, musíme, když se nám to stane.

Allie se k nim přisoukala po zadečku, odstrčila Strážce a sama se uvelebila na Emminých botách. A položila baculatou ručičku Emmě na koleno. Emma se na ni zahleděla. „Děti," hlesla, „chtěli jsme mít spoustu dětí." Její bezútěšnost byla přímo hmatatelná, takže i oběma

ostatním ženám se vyhřátá místnost najednou zdála pustá a mrazivá jako zimní pláň táhnoucí se do nekonečné dáli.

Je mladá, říkala si Adélie, snad jí v duši jednou zase vyraší jaro. Jen už asi nikdy nebude tak prostince kouzelné a svěží. „Kdo je pan Warin?“

Gylta už na ni dělala obličeje; dívka se totiž rozechvěla. *Přestaň s tím už.*

Nemůžu. „Emmo, kdo je pan Warin?“

„Talbotův bratranec. Byli si hodně blízcí.“ Rty se znovu pousmály. „*Můj poručník Warin. Opatrný, pečlivý, Emmo, snad nikdo nikdy neměl tak starostlivého vychovatele jako já*.“

„On byl Talbotův poručník? Staral se o jeho jmění?“

„Ach, nepřidělávej mu nyní starosti. On bude tak… Musím ho navštívit. Ne, já nemůžu… Nesnesu vidět jeho žal… Vůbec nic teď nezvládnu.“

Emmě se přivírala víčka pod tíhou té strašné trýzně.

Gylta jí přehodila přes ramena houni, odvedla ji k lůžku, posadila ji a zvedla její nohy na postel, takže se dívka sesunula na prostěradlo. „Zkus se trochu prospat, děvenko.“ Vrátila se k Adélii. „A ty pojď sem.“

Přešly do opačného kouta místnosti a jen šeptaly.

„Ty myslíš, že toho jejího odkrouhl Wolvercote?“

„Pravděpodobně, i když si začínám myslet, že ten bratranec-poručník měl hodně co ztratit, když se chtěl Talbot postavit na vlastní nohy. Jestli se staral o jeho finance a majetky… Začíná to vypadat jako spiknutí.“

„Ale né, to není. To byla prachvobyčejná loupež a během ní holt kluk přišel vo život.“

„Kdepak. Ti dva o něm věděli předem.“

„Ale nevěděli.“

„Proč myslíš?“ Takhle Adélie Gyltu neznala.

„Protože ta chudák holka se teďka bude muset provdat za toho starýho Vlčáka, ať se jí to líbí nebo ne, a tak bude lepší, když si *nebude* myslet, že to byl zrovna von, kdo má jejího miláčka na svědomí, né?“

„Ale proč by se za něj musela…“ Adélie naklonila hlavu a přimhouřila oči. „Bude *muset*?“

Gylta přikývla. „Zaručeně. Bloatovi to mají v plánu. Hlavně von na tom bude trvat. Proto holka chtěla pláchnout, aby ji nemohli donutit.“

„Ale přece ji nemůžou nutit! Gylto, pro Boha, to přece nemůžou.“

„Jen si jich pořádně všímej. Von je namyšlenej až hrůza a todle se namyšlenejm stává.“ Gylta obrátila oči k nebi a děkovala, že je obyčejná žena. „Mě nikdo kvůli mejm penězům nechtěl. Protože sem nikdá žádný neměla.“

Ano, stává se to. Adélie byla jiná, a proto ji to ani nenapadlo. Její nevlastní rodiče, liberální lidé, jí umožnili věnovat se plně své profesi, ale i v jejím okolí v Salernu se dívky z bohatých rodin vdávaly za muže, které jim vybrali jejich otcové. Bez ohledu na to, že kvůli tomu dcerky plakaly, prostě to byla součást plánovaného vývoje rodiny. Buď svolily, nebo je čekalo neustálé bití a urážky. Nebo ulice. V lepším případě klášter.

„Asi by se měla rozhodnout a vstoupit do řeholní komunity.“

„Je to jejich jediný děcko,“ namítla Gylta. „Pan Bloat nebude chtít jeptišku, chce v rodině urozenou paní – to je pro jeho vobchody velká výhoda.“ Vzdychla. „Moje teta byla kuchařka u rodiny De Pringhamů a jejich chudinka malá Alys se musela vdát za barona Cotona, za takovýho zlýho starýho mizeru, a mohla se bránit, jak chtěla, nic jí žádnej nářek nepomohl.“

„Ale při obřadu musíš říct ‚ano‘, jinak to církev neuzná.“

„Ehm. Já vosobně sem to neslyšela, že by malá Alys řekla nějaký ‚ano‘.“

„Ale Wolvercote je hrozný darebák a navíc úplný idiot. To přece víš.“

„No a?“

Adélie se zamyslela nad Emminou budoucností. „Mohla by se odvolat ke královně; Eleonora ví, jaké to je, žít v nešťastném manželství; sama si přece vymohla rozvod od krále Ludvíka.“

„No jo,“ zvedla Gylta obočí, „to víš, královna zrovna pude proti chlapíkovi, kerej má za ni bojovat. To určitě.“ Poplácala Adélii po rameni. „Vono to pro Emmu nebude zas tak úplně zlý…“

„Jak to, nebude?“

„No aspoň bude mít děti, to přece chtěla, né? A jinak, já myslím, že se s ním stejně dlouho trápit nebude. Aspoň né tehda, když ho chytne král Jindřich. Wolvercote je zrádce a na ty má Jindřich svoje

dobře vyzkoušený metody.“ Gylta zamyšleně nakláněla hlavu; zvažovala možnosti. „Třeba to opravdu nebude mít tak špatný.“

„Já myslela, že je ti jí líto.“

„To je, ale snažím se vykoumat na tom něco dobrýho. S trochou štěstí z ní do roka bude vdova, bude mít jeho děcko a jeho pozemky… No, já bych řekla, že by to mohlo bejt nakonec docela příjemný.“

„*Gylto*.“ Adélie se ji snažila vyprostit z těch úvah, příliš pragmatických i na tak praktickou ženu, jakou její společnice byla. „To je odporné.“

„To je holt život,“ řekla Gylta. „Takhle se bohatí přece rozmnožujou, né?“

Jacques měl toho dne spoustu práce s nošením vzkazů oběma ženám do domu pro hosty. První byl od převorky: „Pozdravy od sestry Havis pro paní Adélii a oznámení, že služebná Berta bude pochována na klášterním hřbitově.“

„Tak křesťanskej pohřeb. Sem myslela, že z toho budeš mít radost,“ podotkla Gylta, když viděla Adéliinu reakci. „Tos přece chtěla, né?“

„Ale ano. Já jsem ráda.“ Takže převorka už dokončila vlastní pátrání a podařilo se jí přesvědčit abatyši, že Berta nezemřela dobrovolně.

Ale Jacques ještě neskončil. Povinně odříkával dál: „A mám ti připomenout, paní, abys měla na paměti, že po opatství kráčí ďábel.“

To bylo nyní jádro problému. Jeptišky uznaly, že v areálu Godstowu se pohybuje vrah, a tak se ta myšlenka stala jaksi více skutečnou a dodala atmosféře na ponurosti.

O něco později v tom dopoledni se posel objevil znovu. „Nesu pro paní Adélii pozdravení od matky Edyve a žádost, aby laskavě navrátila pannu Emmu do budovy konventu, kam tato náleží. Aby byl pokoj zachován, to říká.“

„A čí pokoj jako?“ ohradila se Gylta. „To si nejspíš ti Bloatovi stěžujou, né?“

„A stejně tak lord Wolvercote,“ dodal Jacques. Pak se ušklíbl, svraštil obočí a ne zrovna nadšeně ucedil: „On vzkazuje…, no, říká, že…“

„Tak co říká?“

Posel se nadechl. „On se nechal slyšet, že paní Adélie prý pannu Emmu zaklela a obrací ji proti jejímu právoplatnému nastávajícímu choti.“

Gylta se neudržela: „Vyřiď vode mě tomu zadku s velkou hubou, že…“

Ruka položená na její rameno ji zarazila. Emma už se halila do pláště. „Problémů už bylo dost,“ řekla stručně.

A zmizela venku na schodech, než se kdokoli dokázal vůbec hnout.

Různé skupiny se v klášteře dál tříštily na menší celky jako přemrzlé sklo. Na Godstow se snesla temnota, která se zimním nedostatkem denního světla neměla vůbec nic společného.

Jeptišky se na protest proti okupaci uchýlily pouze do svých prostor, i pro jídlo si chodily do kuchyně špitálu a trávily všechen čas v budově konventu a na jeho vnitřním nádvoří.

Také přítomnost dvou jednotek žoldnéřů začínala působit potíže. Schwyzovi lidé byli zkušenější, byla to stmelená vojenská družina, která bojovala po celé Evropě; Wolvercotovy muže považovali za obyčejné venkovské rváče najaté jen kvůli královnině vzpouře – a v podstatě se nemýlili.

Wolvercotovi lidé však měli lepší uniformy, výzbroj a vůdce, který měl převahu; bylo jich více, zkrátka, nikomu se neklaněli.

Schwyzovi chlapi si v kovárně postavili destilační kolonu a opíjeli se do němoty; Wolvercotovi muži podnikali nájezdy do klášterních sklepů a také se opíjeli do němoty. Následně se samozřejmě pokaždé servali jako psi.

Noci začaly být vůbec nejhorší. Původní obyvatelé Godstowu ani návštěvníci nevycházeli ze svých komnat, komůrek a cel, a jen naslouchali šarvátkám venku a strachovali se, kdy se z ničeho nic rozletí právě jejich dveře a dovnitř vtrhne tlupa zpitých žoldáků posedlých lačností buď po znásilňování nebo aspoň po nějakém tom drancování.

Ve snaze ochránit svoje ženy i majetek si vytvořili vlastní hlídky; Mansur, Walt, Oswald a Jacques se svědomitě střídali jako patrola, jenže výsledkem bylo spíš to, že se noční rvačky staly tripartitní záležitostí.

I pokus místního kaplana otce Egberta odsloužit nedělní mši místo jeptišek skončil ve chvíli, kdy Schwyz začal řvát na Wolvercota: „Hodláš si ty svoje chlapy zkrotit sám, nebo to mám udělat za tebe?“ A mezi příslušníky znepřátelených skupin se strhla rvačka, která se bleskově rozšířila i do kaple. Rozbíjely se lucerny i lavice a sem tam taky nějaká ta hlava. Jeden z Wolvercotových mužů přišel o oko.

Bylo to, jako kdyby svět zmrzl na kámen a přestal se točit, jako by ve sněhem zasypaném oxfordském hrabství mrazem strnulo i samo počasí na zubatém ostrém slunečnu přes den a ledovými hvězdami poseté obloze přes noc a obleva byla v nedohlednu.

Adélie každé ráno nakrátko otevřela okenice, aby do místnosti pustila čerstvý vzduch a pohledem z okna zapátrala… po čem vlastně? Po vojsku Jindřicha Plantageneta? Po Rowleym?

Rowley je přece mrtvý.

A potom napadl další sníh, stěny průchodu vyhrabaného k řece se pod jeho náporem sesunuly. Ani tu řeku už nebylo možné rozeznat od pevné země. Život lidí venku utichl docela a zvěř na tom nebyla o nic lépe.

Stopy drobných ptačích pařátků, křížící se jako stehy na prošívané kytlici, dokazovaly, že tu ještě po poslední chumelenici nějaké živé bytosti byly, že tu hopsaly a nabíraly do žíznivých zobáků aspoň ten sníh, ale kde jsou teď? Schovávají se ve větvích stromů, které se na břehu řeky jako křečovitě zaťaté železné spáry vzpínají k nebi? Můžou v takových podmínkách vůbec přežít? Kam zmizela vysoká zvěř? Plavou vůbec pod tím ledem ryby?

Adélie se dívala, jak po nebi plachtí osamocená vrána, a přemýšlela, jestli ze své ptačí perspektivy vidí mrtvý svět, v němž jedině Godstow tvoří poslední ostrůvek života. Pak vrána složila křídla a střemhlav se řítila k zemi; zmizela někde za terénní vlnou v té bělostné prázdnotě.

Nejen noci byly ovšem zlé, i dny v Godstowu byly naplněné morbidní atmosférou podtrhovanou nepřetržitými ranami krumpáčů do zmrzlé země – to se na hřbitově kopaly hroby, a kostelní zvon do toho vyzváněl umíráček, jako by už ani nic jiného neuměl.

Adélie se zdržovala v domě pro hosty, jak nejvíce mohla; pohledy lidí, které potkávala, když vyšla ven, jí naháněly strach. Někteří se při setkání s ní dokonce pokřižovali. Musela se alespoň zúčastnit pochovávání těch mrtvých.

První se konal pohřeb Talbota z Kidlingtonu. I jeptišky se kvůli tomu objevily. Drobný muž v čele shromáždění, v němž Adélie poznala Talbotova bratrance, pana Warina, celý obřad proslzel, zato Emma byla bledá jako ten sníh kolem a oči měla suché; stála vzadu se sestrou Priscillou, která ji pevně držela za ruku.

Bertě uspořádali pohřeb v noci a v soukromí abatyšiny kaple. Zúčastnila se ho krom řádových sester jen děvečka Peg, Jacques a Adélie, která Bertě vložila do rukou přetržený řetízek s křížkem, než spustili rakev do hrobu.

Další byl pohřeb Sicilana Giorgia. U toho nebyly žádné jeptišky, zato většina Schwyzových mužů i se svým velitelem. Přišli také Mansur, Walt a Jacques, kteří se zúčastnili předtím i Talbotova pohřbu. A samozřejmě Adélie. Uprosila zdráhající se sestru Havis, aby svolila a pochovala Giorgia jako křesťana; argumentovala tím, že co jej znala, neublížil jí, ačkoli vzhledem ke své profesi klidně mohl. A tak byl staroch z jižní Itálie nakonec uložen do křesťanského hrobu dokonce i s požehnáním od svaté Agáty.

Cross za to Adélii ani nepoděkoval. Odešel ze hřbitova hned po obřadu a bez jediného slova, ale o pár dní později objevila Adélie přede dveřmi tři páry krásně vyřezaných kostěných bruslí i s řemínky.

Pohřbívali se také dva Wolvercotovi muži, kteří podlehli zápalu plic; dostavila se i sestra Jennet a další ošetřovatelky, ale lord Wolvercote se neobtěžoval.

I ti dva oběšení z mostu se dočkali. Na jejich pohřeb nepřišel nikdo, kněz jej vykonal sám, ale přece jen se i jim dostalo místo vedle kostela.

Otec Egbert zamkl po všech těch splněných povinnostech kostel na zámek a stejně jako jeptišky se uchýlil do konventu. Prohlásil, že dokud hrozí, že do kostela přijde třeba jen jediný žoldnéř, nebude sloužit pravidelné mše; nenechá prý přece poskvrnit posvátnou dobu před Kristovým narozením bandou násilnických pohanů, kteří by nepoznali holubici míru, i kdyby jim kálela přímo na hlavy. A vyjádřil naději, že právě to by holubice jistě s radostí učinila.

Znamenalo to ovšem trest pro všechny. To letos nebude advent? Ani *Vánoce*?

Nejvíce rozhořčených stížností se doneslo od manželů Bloatových; přijeli přece na svatbu své dcery, která se měla konat právě v době vánoční. A jejich dcera, díky škodlivému vlivu tamté podezřelé ženštiny, nyní prohlašuje, že se nechce vdávat vůbec. Za to tedy desátky neplatíme.

Jeden hlas je nicméně přehlušil. Měl větší dopad. Byl to hlas sestry Bullardy, sklepnice, která byla po materiální stránce nejdůležitější osobou v celém opatství a byla už opravdu velice utrápená. Přestože se před sklepy a stodoly stavěly civilní hlídky, noční nájezdy žoldnéřů stále důkladně ubíraly ze zásob piva, vína i potravin.

Sestra Bullarda ztrápená obavami, že klášter brzy vůbec neuživí, se nakonec obrátila až na nejvyšší světskou autoritu – na samotnou královnu anglickou.

Eleonora se zdržovala výhradně v prostorách poskytnutých jí k ubytování a nestarala se v podstatě o nic jiného, než aby ji někdo bavil. Skoro všechno v klášteře jí připadalo nudné a fádní, a tak si ani nevšímala problémů, které se tu hromadily. Byla však v klášteře uvězněná záplavou sněhu stejně jako všichni ostatní, a proto jí nakonec nezbylo, než alespoň vyslechnout sestru Bullardu, která jí sdělila, že neutuchající konflikty a neposlušnost vojáků vedou celou jejich společnost na pokraj hladomoru.

To královnu probralo z bezstarostnosti.

Poslala okamžitě pro lorda Wolvercota i pro Schwyze a velmi důrazně je upozornila, že úspěchu mohou dosáhnout jedině jako spojenci pod její korouhví a že nemá sebemenší úmysl stát v čele takové sebranky, jakou se obě jejich družiny právě stávají.

A hned stanovila nová pravidla hry. Mše se konat budou – ale účastnit se jich mohou jen ti, kdož jsou střízliví. Wolvercotovi muži budou každý večer odcházet nocovat do vsi, na statek svého pána, a jen šest z nich tu vždy zůstane, aby společně se Schwyzovými dokázali uhlídat zákaz vycházení a pořádek v opatství.

A už žádné invaze do sklepů – bude-li voják při takovém činu přistižen, bude vzápětí veřejně zbičován.

Z těch dvou zodpovědných měl lord Wolvercote z tohoto pohovoru vyjít lépe; koneckonců Schwyzovi královna za jeho lidi platila, kdežto Wolvercote jí své služby nabízel zdarma. Pohovoru se však účastnil také opat z Eynshamu a ten byl se Schwyzem dobrý kamarád a také uměl mluvit mazaněji a přesvědčivěji.

Ti, kdo spatřili lorda Wolvercota později vycházet z královniných komnat, byli ochotni přísahat, že vrčel a cenil tesáky. „A k tomu ještě nedostane ani tu Emmu," hlásila Gylta, „teda aspoň hned tak né."

„Vážně? Jak to víš?"

„Zaručeně," řekla Gylta. „Holka šla prosit k matce Edyve a dokonce požádala o ochranu i samotnou královnu. A královna nato prej, že starej Vlčák bude muset počkat."

To všechno byly zase zvěsti z klášterní kuchyně, protože Gyltina kamarádka Polly pomáhala královskému služebnictvu nosit občerstvení právě během schůzky královny s oběma vůdci, a tak se Polly dozvěděla ledacos, mimo jiné i zaslechla, že královna souhlasila s žádostí matky Edyve o odklad Emmina sňatku s Wolvercotem na neurčito: „…dokud se panna Emma nezotaví z trápení, které momentálně sužuje její duši."

A Polly k tomu dodala, že „… nadšeně pan Vlčák teda rozhodně nevypadal."

Adélie si s úlevou pomyslela, že radost z toho určitě nemají ani staří Bloatovi. Jenže na druhou stranu nyní každý věděl, co je to za trápení, které momentálně sužuje Emminu duši, a podle Gylty s ní všichni soucítili, což vzhledem k všeobecné nelibosti, kterou vzbuzoval Wolvercote, nebylo vůbec těžké.

Z kuchyně dorazily i další dobré zprávy. O tom, že královna nařídila znovu otevřít kostel a obnovit bohoslužby, a také, až nastane čas, slavit Vánoce, jak se sluší a patří.

„Pěkně po staru, pěkně po anglicku," svítily Gyltě v očích pradávné pohanské plamínky, „s koledama a s hodokvasem a s maškarama, a vůbec s celou tou parádou. Kuchařky už škubou husy…"

To je pro Eleonoru typické, pomyslela si Adélie, sotva uchránila klášterní zásoby jídla a pití před vypleněním, sama je teď začne ohrožovat. Hodokvas pro tolik lidí bude hodně nákladná záležitost. Je ale pravda, že královnina nařízení byla nutná a chytrá, taková hostina určitě uvolní napětí a uleví situaci, která už se dá jen těžko dál snášet. A jestli hostina vnese do Godstowu konečně trochu veselí, bude to jen dobře.

Královnina energie se zanedlouho projevila i jinak. „Předvolání pro paní Adélii jménem nejjasnější královny Eleonory," odříkával Jacques.

„Ty už teďka lítáš se vzkazama i pro královnu?" utrousila Gylta hned ve dveřích. Posel se bůhvíjak dostal k jinému šatu ve výraznějších barvách, načechrané lokny mu schovávaly uši a parfém od něj zavanul až k Adélii, která stála na opačném konci místnosti.

A snažil se i o důstojnější styl. „Paní, to je pro mě taková čest… A nyní se musím odebrat k panu Mansurovi. Také on byl předvolán."

Gylta se dívala, jak se za ním zavírají dveře. „Dělá ze sebe namyšlenýho dvořana," prohlásila znechuceně, „náš Rowley ho nakope do zadku, až se vrátí."

„Rowley se nevrátí," ozvala se Adélie.

Když Mansur vešel do královniny komnaty, jeden z jejích dvořanů slyšitelně zamumlal: „A teď se už budeme bavit i s kdejakým pohanem." A když kolem něj kráčela Adélie se Strážcem, ozval se znovu: „Pane na nebi, ta hučka. A ten čokl, fuj…"

Eleonora však byla laskavost sama. Dokonce jim sama vyšla naproti a nechala si políbit ruku. „Pane Mansure, jak nás setkání s tebou těší!" A k Adélii: „Mé drahé dítě, nedbáme o tebe dostatečně. Státní záležitosti jsou samozřejmě vždy přední, přesto si musíme nalézt čas na toho, s kým jsme bojovali proti ďáblovu plemeni."

Dlouhá místnost v patře byla abatyšina, ale za těch několik dní se proměnila na královskou se vším všudy. Matka Edyve ji totiž jistojistě nemívala provoněnou těžkými omamnými vůněmi Východu ani přeplněnou hýřivě barevnými artefakty – draperiemi, polštáři, nádherným triptychem v podzimně zářivých odstínech, které potlačily naivní, biblické pastelové tóny na stěnách. Matka Edyve nikdy neklečela před oltáříkem z ryzího zlata ani neuléhala do lože zdobeného vyřezávanými lvy a ověnčeného lehounkým závojem pohupujícím se v závanech vzduchu jako pavučinka nad jejími polštáři; už vůbec kolem sebe nemívala hejno dvořanů mužského pohlaví a žádný hezounký mladičký minstrel nerozechvíval klášterní vzduch milostnou písní.

Přesto to ale na Adélii – nejvíc žasnoucí nad tou postelí s nebesy: jak proboha tohle dostali na tu loď? – nepůsobilo erotickým dojmem.

Smyslné to je, samozřejmě, ale není to styl nějaké hurisky, je to prostě Eleonořin styl…

Jacquese to ovšem naprosto fascinovalo; poklonil se Adélii z protějšího kouta, celý zářil a doslova si mnul ruce blahem. Měl obuté ještě vyšší boty a ten nový, nakadeřený účes mu zakrýval nehezky odstávající uši. Podle spokojenosti, která z něj přímo prýštila na dálku, si musel připadat jako v akvitánském ráji poslední módy.

Královna zahrnula Mansura nabízenými sušenými datlemi a cukrátky z mandlové pasty. „My, kdož jsme byli v Outremeru, tě můžeme pohostit něčím lepším než jen vínem, pane Mansure…," následovalo elegantní lusknutí prsty na páže, „…náš kuchař umí připravit docela obstojný šerbet."

Mansur zachovával nehnutě neutrální výraz ve tváři.

„Ach ovšem," napadlo Eleonoru, „že by mi pan doktor nerozuměl?"

„Obávám se, že ne, má paní," řekla Adélie. „Musím mu tlumočit." Normanskou franštinou, která v královnině doprovodu převládala, mluvil Mansur vcelku plynule, ale předstírání, že ovládá pouze arabštinu, jim už mnohokrát pomohlo a nedalo se to vyloučit ani nyní; bylo někdy až neuvěřitelné, co se dozvěděli mezi těmi, kdo netušili, že jim rozumí. A jestli se v této společnosti vyskytuje třeba zrovna Bertin vrah…

Co po něm jen může královna chtít? Na to, že jde o příslušníka národa, proti kterému sama před lety vyrazila do války, s ním zachází neobyčejně uctivě.

Opravdu, Eleonora Adélii požádala, aby Mansurovi vyjádřila chválu a obdiv k jeho lékařským schopnostem, když zachránil život jednomu z žoldnéřů ‚našeho milého Schwyze'… Sestra Jennet prý na něj pěla hotové ódy.

Takže proto. Dobrý ranhojič se vždycky hodí. Všeobecné křesťanské pohrdání Araby a Židy se totiž nevztahovalo na doktory, kteří léčením svých spoluvěrců získávali u křesťanů značnou reputaci, i když Adélie byla přesvědčená, že jejich úspěchy ve vlastních řadách jsou částečně způsobeny i zdravější stravou omezovanou přísnými pravidly toho kterého náboženství.

Ve skutečnosti však byla spíše svědkem kuráže královny Eleonory; tady se teď tvořily dějiny.

S rukou položenou na Adéliině rameni, obcházela s ní panovnice pomalu celou komnatou a všem vyprávěla, co se odehrálo v horním

patře věže Wormhold, kde se v přítomnosti zahnívající mrtvoly náhle zjevil démon třímající dýku.

Eleonora popisovala, jak proti němu s bohorovným klidem pozvedla pravici: „Tys Plantagenetova šelma, neboť jeho rod jest plémě Satanovo. Ve jménu Spasitele našeho, navrať se k svému pánu.“

A hle, démon upustil svou zbraň a odplížil se tam, odkud přišel. A co jsem asi zrovna dělala já? nestačila se v duchu divit Adélie.

„A tato drobná osůbka po mém boku, moje paní Athálie, pak pozvedla onu dýku, již démon za sebou zanechal, ačkoli zbraň ještě žhnula a sírou pekelnou zapáchala, a zahodila ji z okna ven.“

No to je mi ale potěšení, dozvědět se, že jsem aspoň trochu pomohla. Adélii vrtalo hlavou, jestli královna těm svým nesmyslům sama věří, a nakonec usoudila, že to není možné; možná ji Dakersin útok zaskočil a ona to celé vnímá jako jeden velký trapas, takže má nyní potřebu obrátit to nějak ve svůj prospěch. Anebo jen hraje takovou hru, protože se nudí; protože všichni tihle lidé kolem ní se nudí.

Dvořané během jejího proslovu užasle vzdychali a na konci začali tleskat – všichni až na Montignarda, který jen hodil po Adélii zlým pohledem a vyhrkl: „Ale pak jsem to byl já, paní, kdo se o tebe postaral, ne?“ Konec jeho námitky nicméně přehlušilo nesouhlasné hřmotné odkašlávání opata z Eynshamu, který se opíral o jeden ze sloupků královského lože.

Eleonora se k němu zprudka obrátila. „Naše opomenutí je ve skutečnosti tvoje, můj milý. Uložili jsme ti přece, aby ses následně o naši statečnou paní Amélii postaral, není-liž pravda?“

Opat si Adélii důkladně přeměřil zrakem od sněhem orámovaných bot až po tu nehezkou čapku s klapkami na uši a pak se jí zahleděl přímo do očí. „Ale já jsem se samozřejmě postaral, má paní,“ řekl.

Královna pořád ještě něco říkala. Šokovaná Adélie ji vůbec neposlouchala. Vždyť ten člověk mi chtěl ublížit, snažil se mi uškodit. Zároveň však cítím z jeho strany jistou pozornost, jako když starý šermíř zdraví jiného. Z nějakého důvodu, kterému zatím já, Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová, známá na tomto místě a mezi těmito lidmi jako metresa biskupa ze St. Albans a vcelku užitečná sběračka pekelných bodných zbraní, nemohu přijít na kloub, na mně panu opatovi z Eynshamu záleží. Před chvílí to přece řekl.

Královna se odmlčela; ruce měla tázavě rozložené a usmívala se. Dvořané se smáli a jeden z nich poznamenal: „Ta je úplně vedle, chudinka.“

Adélie zamrkala. „Prosím za prominutí, má paní.“

„Říkala jsem, moje milá, že se musíš připojit tady k nám; nemůžeme přece takovou šikovnou pomocnici nechat bydlet v nějaké díře, kterou jí klášter nejspíš poskytl. Nastěhuješ se k mým dvorním dámám; jsem si jistá, že místa tam mají dost, a budeš se s námi alespoň moci zabavit. Vždyť se už musíš tak nudit.“

To ty se nudíš, pomyslela si Adélie. Možná že Eleonora má v skrytu duše pocit dluhu za to, že jsem jí zachránila život, ale mnohem víc ji žene vlastní touha po nějaké nové hračce. Nuda tu čiší z každého kouta; doléhá sem z vedlejší místnosti spolu se štěbetáním dvorních dam, je ji slyšet i v posměchu, jehož jsem sama terčem. Zábavné nápady jim zkrátka došly a oni by rádi něco nového.

Vždyť je to ostatně královna se svou družinou, která na žádném hradě dlouho nevydrží; jakmile se chvíli nic neděje, už musí vyrazit na hon, za zábavou nebo si pozvat někoho, kdo zabaví ji, a ona i její lidé se přitom nechají hezky obletovat celou armádou kuchařů, číšníků, komorných, zkrátka služebnictva všeho druhu; jenže nyní jich Eleonora při své výpravě do války s manželem musela spoustu nechat tam, kde byli, a další ještě umřeli cestou v té sněžné vánici. V takto omezené společnosti všichni brzy začali postrádat, na co si zvykli.

Jeden z dvořanů si ostentativně ucpával nos před Strážcem, i když on sám a hlavně jeho šat nevoněly o mnoho lépe.

K těmhle že bych se měla nastěhovat? Chraň Bůh. Přece nepřijmu pozvánku do tohohle přelidněného dekadentního pekla, i když mi ji nabízí sama královna.

Ale na druhou stranu, jestli je Bertin vrah někdo z těch lidí tady, otevírá mi to možnosti, jak ho vypátrat; mohla bych se vyptávat, snad by mi občas někdo i odpověděl… Nastěhovat se sem, to ne, ale kdybych tak měla přístup do královských komnat přes den…

Adélie se uklonila. „Jsi ztělesněná laskavost, má paní. Pokud by tě tedy moje dítě v noci nerušilo…“

„Dítě?“ Panovnice se zarazila. „Proč mi to neřekli? Máš synka?“

„Dceru, paní. Právě jí rostou zoubky a v noci se často budí…“

„Zoubky?“ vyjekl otráveně Montignard.

„Takže v noci věčně řve,“ dedukoval Eynsham podobným tónem.

„Naši dva pánové nemají děti právě v oblibě," svěřila se Adélii Eleonora.

„Ale ano, drahá lady," ozval se opat. „Já mám přece děti moc rád. Nejradši dušené s petrželkou."

Adélie se snažila dál. „A navíc musím asistovat tady panu doktoru Mansurovi, když ho v noci volají do špitálu, což se děje docela často. Starám se mu o zásoby léků a mastí."

„Takže to tu bude smrdět a ona s tím bude po nocích hrkat a chrastit," ujasňoval opět Eynsham.

Montignard sepjal prosebně ruce. „Paní, to nebudeš mít ani chvilku klidu. Jako kdyby už nestačil ten dunící zvon a noční zpěvy sester, ještě nám tu bude vřískat mimino a Bůh ví, co dalšího nekalého se tu bude dít… Z toho budeš naprosto vyčerpaná."

Chvála Bohu za tu podporu, pomyslela si Adélie.

„Jak tobě záleží na mém pohodlí, můj milý." Pak se panovnice zamyslela: „Důkladný spánek rozhodně potřebuji. Přesto se zdráhám neodměnit to děvče."

„Tak by sem mohla chodit přes den," navrhl Eynsham unyle. „I když ne v takových hadrech."

„Jistě, jistě. Však my ji jaksepatří nastrojíme."

To bylo něco nového, aspoň čas rychleji poběží.

A Adélie měla rázem svou vstupenku, bez jediného slova prosby – avšak zaplatit za ni stejně musela. Odvedli ji totiž vedle ke dvorním dámám a nedovřeli pořádně dveře, takže dovnitř neustále nakukovaly mužské tváře a Adélie si vyslechla nesčetně ponižujících komentářů, když jí, svlečené do prádla a bez čapky na hlavě, komorné přehazovaly přes ramena nejrůznější látky a hašteřily se o barvu i střih. Ale kdepak *slézovou*, moje milá, k takové pleti, vždyť je bledá jako mrtvola, a kdepak madam *sehnala* prádlo z tak jemného plátýnka? A není náhodou Saska, že má tak světlou pleť? Ale kde, Sasové mívají modré oči, možná spíš Srbka z Lužice, není-liž pravda?

Ani se neptali, jestli si nějaké nové šaty přeje. Nepřála si; oblékala se záměrně tak, aby nevynikala. Adélie byla pozorovatelka, dojem toužila udělat vždy jen na svoje pacienty, a ani tehdy ne jako žena. Hmm… jednou jsem chtěla udělat dojem na Rowleyho, ale to jsem nepotřebovala vůbec žádné šaty…

Ani královniných švadlen se dvorní dámy neptaly, jestli bude obtížné ušít z vybraných látek skvostný šat s upjatým živůtkem a bohatě řasenou sukní, s rukávy po loket uzoučkými a níže doširoka

splývajícími téměř až k zemi, zvlášť když královna projevila přání, aby to vše bylo hotovo do vánočních slavností.

A Adélie mohla jen nevěřícně kroutit hlavou nad tím, že panovnice vyjíždí do války i se švadlenkami ve svém doprovodu, o nákladu truhel nacpaných k prasknutí drahocenným brokátem, hedvábím, plátnem a sametem všemožných barev ani nemluvě.

Nakonec se Eleonora rozhodla pro temně modrý samet, jenž, jak pravila, „skví se půvabem akvitánských hroznů".

Když královna něco dělala, dělala to s nadšením a od srdce. Osobně Adélii ukázala, jak si připevnit závoj k čelence – tenkému zlatému kroužku, jak zapnout tkaný zdobný pás. Obdarovala ji také vyšívanými pantoflíčky a pláštíkem s kapuci z nejjemnější vlny, který by se snad dal protáhnout i pouhým prstýnkem.

„To je všechno jen skrovná odplata pro tebe, moje milá," vrkala královna, „vždyť to byl opravdu zlý démon." Otočila se k Eynshamovi: „Nyní už se ho bát nemusíme, že ne, opate? Říkal jsi přece, žes nás ho zbavil, není-liž pravda?"

Dakers. Co s ní udělali?

„Nemohl jsem to stvoření nechat jen tak potloukat se po opatství, aby mou rozmilou paní nezkusilo znovu napadnout." Opat sršel bodrostí. „Našel jsem ho v knihovně mezi lejstry, a jelikož nečekám, že by umělo číst, chtěl jsem ho tam rovnou oběsit. Ale řádové sestry se proti tomu postavily, a když mě tedy takto vyrušily, *pendent opera interrupta*, zavřel jsem to strašidlo do klášterního žaláře. Vezmeme ho s sebou, až budeme odjíždět, a pak si ho pověsíme dle libosti…," zamrkal, „pokud ovšem do té doby nechcípne zimou."

Eleonora se uznale zasmála, ale zaprotestovala: „Ne, ne, opate, ta ženština je posedlá, nepříčetné lidi popravovat nemůžeme."

„Je posedlá zlem od své paní. Té by bylo lépe mrtvé, má nejjasnější. Jako Rosamundě."

Byl to nekonečný večer. Nikdo nesměl odejít, dokud královna nedala svolení, a královna se chtěla neúnavně bavit. Hrály se nejrůznější deskové hry, na lišku a husy, dáma, vrhaly se kostky. Každý musel něco zazpívat, i Adélie, která vůbec neoplývala hudebním sluchem, a všichni se jí smáli.

Když přišel na řadu Mansur, Eleonora poslouchala jako očarovaná. „Nádhera, to byla ale nádhera," řekla, když skončil. „Není on náhodou kastrát?"

Adélie, sedící na nízké stoličce u královniných nohou, mlčky přikývla.

„To je nesmírně zajímavé. Slyšela jsem je zpívat v Outremeru, ale nikdy ne v Anglii. Kastráti prý dovedou uspokojit ženu, ale nemohou zplodit potomstvo, je to tak?“

„Já nevím, paní.“ Bylo to tak, jenže Adélii se nechtělo tohle téma rozebírat v takové společnosti.

Začínalo tu být horko. Pokračovalo se v hraní her, pokračovalo se ve zpěvu.

Adélie začínala klimbat a pokaždé ji s trhnutím probral průvan ode dveří, jak různí lidé proudili sem a tam.

I Jacques se vytratil – ale ne, támhle je, právě nese z kuchyně další jídlo. Montignarda nikde nevidím, ani Mansura, aha, taky se zrovna bůhvíodkud vracejí. Opat odněkud přinesl provázek, protože Eleonoře se zachtělo zahrát si přebíranou. Pak usedl s Mansurem k šachovému stolku a oba zaujatě sklonili hlavy. Jeden z dvořanů vešel s vědýrkem sněhu na vychlazení vína… Další mladík, ten který se kouloval s jeptiškami, začal hrát na loutnu a zpívat…

Adélie se přinutila vstát. Přešla ke stolečku s šachovnicí a přeletěla zrakem po figurách. „Prohráváš,“ řekla arabsky.

Mansur ani nezvedl oči. „On to umí líp, Alláh ho ztrestej.“

„Řekni ještě něco.“

Otráveně zamručel. „A co mám povídat? Je mi už z těch lidí tady nanic. Kdy půjdeme?“

Adélie se obrátila k Eynshamovi. „Můj pán Mansur mě žádá, pane, abych se tě zeptala, co víš o smrti té ženy, Rosamundy Cliffordové.“

Opat zvedl hlavu a podíval se na ni, a zase v tom bylo to zvláštní pronikavé propojení jejich pohledů. „Opravdu? A pročpak se na to ctěný pán Mansur ptá?“

„Je přece lékař, zajímá se o jedy a jejich účinky.“

Eleonora zaslechla jméno své sokyně. „Copak to slyším?“ zavolala přes celou místnost. „O čem se bavíte?“

Opat se rázem vrátil ke své bodré zemitosti. „Ale, pan doktor se mě vyptává na to, jak umřela ta bestie Rosamunda. To jsem byl zrovínka u tebe, má nejjasnější, když jsme se o tom dozvěděli, viď? Právě jsme přistávali po plavbě z Normandie. Pamatuješ, jak jsem padl na kolena a děkoval Bohu, jenž potrestá každý hřích?“

Eleonora k němu vztáhla ruce. „Jistě, dobře se pamatuji, můj milý opate.“

„Ale ty jsi Rosamundu znal už dříve, pane," poznamenala Adélie. „Zmínil ses o tom, když jsme byli na Wormholdu…"

„Jestli jsem Rosamundu znal? To se ví, že jsem ji znal. Copak bych nechal na svém území bujet hanebnosti, aniž bych se o ně zajímal? I můj nebohý tatík by se za mě v hrobě zastyděl. Kolik dnů jsem jen strávil v tom hnízdě Jezebelině, jako Daniel jsem ji káral, aby už více nesmilnila." Adresoval ta slova královně, ale oči přitom nespouštěl z Adélie.

A dál se zpívalo a hrálo, dokud se i panovnice konečně neunavila. „Běžte už spát, mí dobří dvořané. Jděte."

Mansur doprovodil Adélii, ale celou cestu byl zadumaný, nespokojený z prohry v šachu, v němž většinou značně vynikal. „Ten umí hrát náramně dobře, ten kněz. Vůbec se mi nezamlouvá."

„Má prsty ve vraždě Rosamundy," řekla Adélie. „Vím to, dělal na to přede mnou jasné narážky."

„Ale on tam nebyl."

Pravda, Eynsham byl ještě v Normandii, když Rosamunda zemřela. Jenže něco v tom stejně nehraje…

„Kdo byl ten poďobaný chlapík, co se pořád motal kolem královny?" zeptal se Mansur. „Vzal si mě stranou a chtěl nějakou mast na ten ekzém nebo co to má."

„Montignard? Má vyrážku? Dobře mu tak." Adélii se už podlamovaly nohy únavou. Však už málem svítalo. Od kaple je doprovázely tóny ranní pobožnosti.

U domu pro hosty Mansur zvedl lucernu do výše, aby Adélii posvítil na schody vedoucí nahoru ke dveřím. „Nechala ti ta ženská otevřenou petlici, aby ses dostala dovnitř?"

„Doufám."

„To by ale dělat neměla. Není to bezpečné."

„Jenže v tom případě bych ji musela vzbudit, ne?" namítla Adélie, která už stoupala vzhůru. „A mimochodem, ‚ta ženská' se jmenuje Gylta. Proč nikdy nepoužíváš její jméno?" K čertu, blesklo jí hlavou, ti dva už se chovají jako dlouholetí manželé.

Vtom zakopla o něco velkého, co leželo na nejvyšším schodu, a málem to shodila dolů do uličky. „Ježíši Kriste. Mansure, *Mansure*."

Odnesli společně koš dovnitř; holčička v něm naštěstí jen tvrdě spala a byla dobře zabalená. Zdálo se, že jí pobyt v mrazivém vzduchu zatím neublížil.

Svíčka na stole byla vyhořelá. Gylta seděla nehnutě v křesle, kde čekala na Adéliin návrat. Po kratičký a hrůzyplný moment si Adélie myslela, že je mrtvá, zavražděná, protože jedna ruka jí bezvládně visela nad místem, kde vždycky stával koš s dítětem.

Uklidnilo ji až hlasité zachrápání.

Seděli pak všichni tři nad košíkem a hleděli na spící Allii, jako kdyby se báli, že by se mohla každou chvíli z ničeho nic vypařit.

„Takže někdo vlezl až sem a ukradl ji? A položil ji na schody?“ Gylta tomu pořád nemohla uvěřit.

„Ano,“ přitakala Adélie. O palec dál, o jediný palec nebo dva… V duchu už asi po tisící viděla, jak se koš, padající do hloubky snad dvaceti stop, ve vzduchu točí a převrací.

„Až sem dovnitř přišel? A já že sem ho vůbec neslyšela? A dal ji ven na schody?“

„Ano, přesně tak.“

„Ale proč by to kdo dělal?“

„To nevím.“ Ale to ti lžu.

A Mansur to řekl nahlas: „Někdo tě chce varovat.“

„Já vím.“

„Příliš se vyptáváš.“

„Já vím.“

„Na co se jako vyptáváš?“ Gyltě to v té hrůze docházelo nějak pomaleji. „*Kdo* nechce, aby ses vyptávala?“

„Nevím.“ Kdybych to věděla, plazila bych se před ním, pokorně a prosebně bych se mu krčila u nohou. Vyhrál jsi. Jsi chytřejší než já. Jdi si, kam chceš, nebudu tě pronásledovat. Ale nechej mi mou Allii.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Instinkt ji nutil, aby se obrazně i s Allií ukryla ve vysoké trávě, zalezla hluboko do nory jako zaječice s mladými.

Když pro ni královna poslala Jacquese, Adélie po něm jen vzkázala, že je nemocná a nemůže se dostavit.

A v hlavě jí probíhal pomyslný rozhovor s tím zabijákem.

Už jsi pokorná?

Jsem, můj pane. Jsem naprosto pokorná. Neučiním nic, co by se ti mohlo znelíbit, jen, prosím, neubližuj Allii.

Znám ho nyní, nevím sice, *kdo* to je, zato vím přesně, *jaký* je. Prozradil o sobě hodně dokonce i tím, jak sebral koš s Allií spící Gyltě zpod ruky a postavil jej na venkovní schodiště. Bylo to tak jednoduché, dohnat mě k naprosté nemohoucnosti; kdybych se ho tolik nebála, musela bych ho snad i obdivovat – tu troufalost, tu účinnost, tu *představivost*, kterou do toho vložil.

A také mi to ujasnilo, za které vraždy je zodpovědný právě on.

Jedná se totiž o dvě skupiny vražd, to už nyní dobře vím, a jedna nemá s tou druhou nic společného, samozřejmě krom toho, že jsem měla tu čest seznámit se s nimi a s jejich oběťmi v docela krátkém čase, což jim dodalo zdání souvislosti.

Smrt Talbota z Kidlingtonu je z nich ta přímočařejší, protože motiv patří k těm nejdávnějším: touha po zisku.

Wolvercote měl dobrý důvod Talbota zabít; útěk s Emmou by jej připravil o bohatou nevěstu.

A také dědictví, které Talbot získal s jednadvacátým rokem svého života, by bylo ubralo jeho poručníkovi na příjmech; pan Warin se přece mohl dopouštět na chlapcově jmění zpronevěry – nebylo by to poprvé, kdy dědic přijede na svoje nově nabyté statky jen proto, aby zjistil, že už je mezitím podvodem pozbyl.

Anebo, a to je možnost, kterou nadnesla Emma, i když sama jí nevěřila, dal Fitchet vědět svým dvěma kumpánům, že do kláštera v noci pojede mladý muž a bude mít u sebe peníze. Vrátný ostatně fungoval pro Emmu a Talbota jako zprostředkovatel jejich kontaktů, zřejmě za peníze – což naznačuje, že je úplatný.

A nejméně pravděpodobná možnost je ta, že Bloatovi se dozvěděli, jaké má jejich dcera úmysly, a najali si vrahy, aby tomu zabránili.

To byla vražda Talbota z Kidlingtonu.

Ani jedno jméno ze seznamu jeho možných vrahů se ale nehodí k povaze toho, kdo se vplížil do domu pro hosty a vynesl Allii v koši na schody. Ten za sebou zanechává jinou pachuť, není to nic podobného té přímočaré brutalitě, s jakou zlikvidovali Talbota.

Ne, tenhle muž je…, co vlastně? Rafinovaný? Profesionální? Nikdy nezabíjím, dokud nemusím. Dal jsem ti varování. A věřím, že ho vezmeš na zřetel.

To je vrah Rosamundy a Berty.

Napadl zase další sníh. Nošení jídla z kuchyně a dřeva na otop i vynášení nočníků do latríny, všechno zůstalo jen a jen na Gyltě.

„To ani nevezmem tu chudinku malou ven na čerstvý povětří?“ vyzvídala.

„Ne.“

Jsem tady, venku. Jsi pokorná?

Absolutně, můj pane. Neubližuj mé dceři.

„Vždyť ji nikdo neukradne, hlavně když s náma bude ten náš Arab starej.“

„Ne.“

„Tak to tady snad zůstanem se dveřma na petlici?“

„Ano.“

Kdyby to tak ovšem šlo…

První poplach vypukl uprostřed noci. Někde se rozřinčel malý zvon do ruky a bylo slyšet i jakési pokřikování.

Gylta se vyklonila z okna do uličky. „Řvou, že hoří,“ řekla vzápětí, „a já cejtím i kouř. Ach Pane na nebi, ochraňuj nás.“

Kvapem balily Allii do kožešin a oblékaly se; snažily se popadnout ze svých věcí aspoň to nejdůležitější a už pospíchaly po schodech dolů.

Požár, nejhorší hrozba, přiměl každého v opatství vyběhnout ven. Od brány se právě hnal Fitchet se dvěma vědry vody, odevšad se objevovali muži i ženy; Adélie mezi nimi zahlédla Mansura i pana Warina.

„Kde je to? Kde hoří?“

Zvonění a povyk se nesly od rybníčka.

„Ve stodole?“

„Spíš vedle v žaláři.“

„Bože,“ hlesla Adélie, „*Dakers*.“ Strčila Allii Gyltě do náručí a rozběhla se tím směrem. Mezi rybníčkem a žalářem stála Peg a zvonila nevelkým zvonkem, jako by jím tloukla neposlušnou kravku. Všimla si plamenů cestou do chléva na dojení. Tam nahoře. Ukazovala zvonkem k úzké škvíře, která vpouštěla vzduch do kamenného přístřešku ve tvaru včelího úlu, který v opatství sloužil jako žalář.

Kolem se už dobrovolníci stavěli do řady a pokřikováním poháněli kováře, který kladivem a železným klínem rozbíjel led, aby mohli začít nabírat vodu.

K Adélii přistoupil Mansur. „Žádný oheň nevidím.“

„Já taky ne.“ Ve vzduchu se opravdu chvěl jen slabý pach spáleniny a nic víc, žádné plameny neprobleskovaly větrací škvírou ani nikde jinde.

„No ale byl tu, sakra,“ rozčilovala se Peg.

Vtom se dveře žaláře otevřely a ven vyšel naštvaný strážný. „Běžte zase všichni domů,“ houkl, „a nedělejte z toho takový pozdvižení. To se jenom chytla sláma a já sem to zadupal.“ Byl to Cross. Zamkl za sebou dveře a mával před hloučky lidí kopím. „Tak běžte, nic se neděje. Běžte už.“

Lidé s úlevou a s brbláním poslechli a mizeli ve tmě.

Adélie však zůstala stát.

„Copak?“ zeptal se Mansur.

„Nevím.“

Cross vykročil ze stínu směrem k ní a znovu namířil kopí. „Vraťte se zpátky, tady není nic k vidění. Běžte domů… a jé, to si ty?“

„Je v pořádku?“

„Ta stará můra? To se ví, že je. Sice chvíli trochu hulákala, ale je jí tam líp než mně tady venku. Teplo tam má. A pravidelně dostává jídlo. A co my chudáci strážní tady na mrazu, co?“

„Kdo zapálil ten oheň?“

Cross uhnul pohledem. „Já myslím, že zakopla vo koš s vohněm a převrátila ho.“

„Chci se na ni podívat.“

„To nejde. Kapitán Schwyz mně řekl: budeš dávat bacha, aby s ní nikdo nevykecával. Jenom se jí bude nosit jídlo. A hleď, aby ty dveře byly pořádně zamčený.“

„A kdo to poručil Schwyzovi? Opat?“

Cross pokrčil rameny.

„Chci se za ní podívat,“ opakovala Adélie.

Mansur se natáhl a vzal žoldákovi kopí z ruky s lehkostí zahradníka vytahujícího ze záhonu dotěrný plevel. „Paní se chce podívat dovnitř.“

Cross si s neochotným odfukováním odepjal z opasku velký klíč a zasunul jej do zámku. „Ale jenom mrknout. Kapitán sem dorazí co nevidět, určitě ten kravál slyšel taky. Zatracení lidi, tolika povyku nadělají.“

Bylo to jenom mrknutí. Mansur musel Adélii zvednout v náručí, aby viděla přes rameno žoldnéře, který svým tělem zatarasil vstup, aby nemohli úplně dovnitř. Jediným světlem uvnitř byly žhnoucí uhlíky v železném koši. Na vysoko nastlaná sláma s výjimkou nevelkého vypáleného místa obkružovala kamenné stěny. Něco se v ní pohnulo.

Adélii to připomnělo Bertu. Na chvíli zahlédla odlesk žhnoucích polínek v něčích očích, ale ty hned zase zmizely.

Ve tmě se ozvalo křupání sněhu a blížilo se k nim. Cross vytrhl Mansurovi svoje kopí. „Jde sem kapitán. Zmizte, proboha svatýho.“

Poslechli.

„No?“ nadhodil cestou Mansur.

„Někdo se ji pokusil upálit,“ řekla Adélie. „Ta větrací škvíra je v zadní zdi, naproti vstupu. Myslím, že někdo dovnitř hodil zapálený hadr. Jestli Cross hlídal u dveří, nemohl ho vidět. Ale ví, že se to stalo.“

„Ale Vlám říkal, že se převrátil koš s ohněm.“

„Kdepak. Ten je přibitý k zemi. A nikde nebyla ani stopa po tom, že by z něj třeba vypadla hořící větev. Někdo se ji pokusil zabít a nebyl to Cross.“

„Je to bláznivá, pomatená žena, třeba se chtěla upálit sama.“

„Ne.“ Je to přirozený sled událostí. Rosamunda. Berta. Dakers. Všichni tři věděli – v Dakersině případě ještě ví – něco, co se vůbec dozvědět neměli.

A kdyby nebylo Crossovy rychlé reakce, toho, že včas oheň uhasil, povedlo by se pachateli umlčet i poslední z těch tří.

Nazítří brzy ráno, při modlitbách, vtrhli do kaple ozbrojení žoldnéři a unesli Emmu Bloatovou.

Adélie, která dospávala, se o tom dozvěděla, až když Gylta přiběhla s tou zprávou z kuchyně, kam šla původně jen pro snídani. „Chudák holka nešťastná. To je hrozný, co se tu děje. Převorka se jim v tom snažila zabránit, ale voni ji normálně srazili na zem. Přímo v její kapli. Na zem.“

Adélie se už kvapem oblékala. „A kam ji odvezli?“

„Do vsi. Udělal to Wolvercote a ti jeho zpropadení Vlámové. Vodvezli ji na jeho statek. Jak křičela, když ji vlekli pryč, říkaly ženský, chudina malá.“

„Copak pro ni nemůže nikdo jet?“

„No jeptišky se tam vypravily, ale co zmůžou?“

Když Adélie vyběhla z brány, záchranná skupina řádových sester se právě vracela po mostě zpátky. Emma s nimi nebyla.

„Copak se s tím nedá nic dělat?“ ptala se jich Adélie, když procházely kolem ní.

Sestra Havis byla bledá jako stěna a pod okem měla krvavý šrám. „Odehnali nás s napřaženými kopími. A jeden se nám hlasitě vysmál. Že prý je to legální, protože na to mají kněze.“ Potřásla hlavou. „Ani nechci vědět, co to bylo za kněze.“

Adélie se vydala ke královně.

Eleonora se o událostech právě dozvěděla od svých dvořanů a lomcoval jí vztek. „Copak velím tlupě banditů? Ta dívka byla pod mojí ochranou. Neřekla jsem snad Wolvercotovi, aby jí dal trochu času?“

„Řekla jsi mu to, má paní.“

„Musí se vrátit zpátky. Vzkažte Schwyzovi – kde je vlastně Schwyz? Řekněte mu, ať shromáždí svoje lidi…“ Rozhlédla se kolem. Nikdo se ani nehnul. „Tak *co je*?“

„Má paní, obávám se, že… ehm, že už bude pozdě.“ To se ozval opat z Eynshamu. „Wolvercote prý má ve vsi jakéhosi negramotného kněze. A slovo již bylo vyřčeno.“

„Jistě ne tou dívkou, o tom jsem přesvědčena, za takových okolností… Byli tam přítomni její rodiče?“

„Prý ne.“

„Pak se jedná o únos.“ Královně přeskakoval hlas rozčilením; uvědomovala si, že ztrácí kontrolu nad těmi, jimž vládne. „To se smí, ignorovat moje příkazy, a ještě takhle okatě? Žijeme snad v jeskyni jako stádo zvířat?“

Kromě Adélie byla Eleonora jediná, kdo se v celé komnatě hněval. Ostatní, přinejmenším aspoň muži, byli sice vyrušeni ze své zábavy, což je mírně rozladilo, ale současně se malinko, jen skrytě, bavili. Historka o ženě – pokud se nejedná o vlastní ženu –, která je unesena a v loži manželkou učiněna, to je přece zábavné, není-liž pravda?

I opatovi se nepatrně zablesklo v očích, když poznamenal: „Obávám se, že náš lord Wolvercote se rozhodl pro poněkud starořímský přístup k té malé Sabince.“

Prostě se nedalo nic dělat. Kněz pronesl patřičná slova a Emma byla provdána. Ať chtěla nebo ne, přišla už o panenství a – alespoň podle všech přítomných mužů – ještě se jí to nejspíš i líbilo.

Adélie se otočila a s pocitem bezmoci odcházela, nemohla už tuhle společnost vystát.

V uličce u budovy konventu se procházel jeden z těch královniných mladičkých dvořanů, zcela ztracený ve svém vlastním světě, drnkal při chůzi na loutnu a vymýšlel novou píseň.

Adélie ho odstrčila z cesty tak prudce, že málem upadl. Dveře do kaple za konventem jako by ji už na dálku vábily, a když došla až k nim a zjistila, že je uvnitř ticho a prázdno, uvědomila si, jak zoufale prahne po útěše, i když – i toho si byla vědoma – ji vůbec nemá zaručenou.

Padla před oltářem na kolena.

Nejdražší Matko boží, ochraňuj mne, dodej mi útěchy.

Ledový, kadidlem přesycený vzduch jako by odpovídal:

Ona je jen dobytče ve stádě Božím, stejně jako i ty. Smiř se s tím.

Adélie zabušila pěstmi do kamenné podlahy a pak vykřikla už nahlas. „Rosamunda je mrtvá, Berta je mrtvá, Emmu znásilnili. Jak to můžeš dopustit?“

I odpověď zazněla více hmatatelně: „I tvému trápení bude jednou konec, dítě. Právě ty, která znáš, jak hojit rány, bys to měla vědět nejlépe.“

Tento hlas byl ovšem skutečný, suchý a zdánlivě oproštěný od všech lidských tužeb, jako kdyby šustivě vylétal z úst na vlastních křídlech a snášel se polehounku na dlažbu kaple.

Matka Edyve byla tak droboučká, že ji v lóži málem nebylo vidět, ale ano, opravdu tam byla, seděla tam s rukama položenýma na hlavici hole a s bradou opřenou o ty ruce.

Ten hlas Adélii vyprovázel ke dveřím jako pramínek světla. „Emmě bylo devět let, když přišla do Godstowu a všem nám přinesla radost.“

Adélie se otočila. „Jenže teď se jí moc radosti nedostává, a ani tobě,“ namítla.

A matka představená se nečekaně zeptala: „Jak se k těm zprávám staví královna?“

„Rozčiluje ji to.“ A protože se právě cítila podobně, dodala ještě: „Myslím, že se hněvá hlavně proto, že Wolvercote se jí tím vysmívá.“

„Jistě.“ Matka Edyve si třela bradu o opřené ruce. „Ale myslím, že jsi nespravedlivá.“

„K Eleonoře? Co jiného jí zbývá než řeči? Co jiného by mohl kdokoli udělat? Tvoje radostné dítko odsoudili k životu s prasetem a dokonce ani sama královna Anglie s tím nic nenadělá.“

„Naslouchala jsem těm písním, co jí, královně, zpívají,“ řekla matka Edyve. „Ta loutna a hlasy mladých chlapců – sedávám tady a přemýšlím o nich.“

Adélie jen zvedla obočí.

„O čem to jen zpívají?“ ptala se abatyše. „Něco jako ‚*Cortez amors*‘?“

„Ano. O dvorské lásce. To je takový provensálský výraz. Plný provensálské podlézavosti a romantických nesmyslů.“

„Ano, ano. Dvorská láska. Serenáda pro nedosažitelnou dámu. To je to nejzajímavější – pozemská láska jako způsob povznesení duše. Mohli bychom vlastně říci, že ti mladíci touží po odrazu podstaty Panny Marie.“

Pomatená starucha, pomyslela si Adélie roztrpčeně. „To, po čem ti mladíci touží, matko, to není nic svatého. Ty jejich písně končívají nadnesenými popisy tajuplné brány. Tak říkají obrazně vagině."

„Jistěže, je v tom i sex," přikývla překvapivě abatyše, „ale s daleko jemnější touhou, než jaká se tomu běžně připisuje. Ach ano, oni v podstatě zpívají k něčemu většímu, než se domnívají, oni zpívají k Bohyni Matce."

„Bohyni Matce?"

„Bůh je obojí, je náš otec i naše matka. Jak jinak by tomu mohlo vůbec být? Stvořit dvě pohlaví a upřednostňovat pouze jedno z nich, to by bylo zvrácené rodičovství, i když otec Egbert mě za takové úvahy plísní."

To se vůbec nedivím, spíš je zázrak, že ji ještě neexkomunikoval z církve svaté. Že by Bůh mohl být muž i žena zároveň?

Adélie se sama považovala za moderně smýšlející ženu a nikdy se jí nelíbila představa Všemohoucího, který v každém náboženství stvořil slabou a hříšnou ženu jen pro potěchu muže, jen jako lidskou pec, v níž z jeho sémě vzejde nové pokolení. Ale tahle droboučká jeptiška rve vousy z Boží tváře a nasazuje mu nejen ženská ňadra na hruď, ale i ženské myšlení do vševědoucí hlavy.

To je filozofie té nejpodstatnější vzpoury na světě. A Adélii napadlo, ano, matka Edyve je přece rebelka, jinak by se přece nevysmívala církvi tím, že do posvěcené půdy hřbitova uloží tělo královy harapanny. A jedině nezávislá, samostatná mysl dokáže ve stejné chvíli poskytnout azyl oné královně, která jinak do opatství vnesla jen rozruch a zmatek.

„Ano," pokračoval ten ptačí hlásek, „pláčeme pro ten pokřivený svět, stejně jako pro něj musí plakat i všemohoucí ženská bytost. Avšak Boží čas není totéž co náš čas, tak jest nám vysvětleno; předlouhý věk je pouhým oka mžikem Té, která je alfou i omegou všeho."

„Ji-jistě." Adélie se se svraštělým obočím vrátila o kousek zpět a usadila se bokem na schůdky před oltářem, aby na tu postavu v lóži lépe viděla.

„Domnívám se, že v případě Eleonory jsme svědky právě takového mžiku oka," řekla abatyše.

„Prosím?"

„Ano, pokud je mi známo, je to poprvé v dějinách celého lidstva, kdy královna pozvedla svůj hlas za důstojnost žen."

„Jakže?“

„Poslouchej,“ špitla jen matka Edyve.

Mladý trubadúr u konventu právě dokončil svou píseň. Nyní ji celou zpíval; jeho příjemný tenor vtékal do kaple jako pramínek medu. „*Las! einssi ay de ma mort exemplaire, mais la doleur qu’il me convendra traire, douce seroit, se un tel espoir avoie…*“ Přestože pěvec skomíral samou láskou, rozhodl se svou bolest vyjádřit melodií krásnou jako jarní čas.

Adélie se musela pousmát; taková kombinace mu dámu jeho srdce musí získat co nevidět. „*…Dame, et se ja mes cuers riens entreprent, don’t mes corps ait honneur n’avancement, De vous venracom loneins que vos soie…*“

A jestli jeho srdce kdy podstoupí cokoliv, co mu přinese čest, bude to vždy kvůli jeho milované, i kdyby byla sebevíc daleko.

A Adélie svým nehudebním sluchem jasně poznala, že tato hudba, která Eleonoru doprovází všude, kam se hne, toto věčně přítomné pozadí, je jedním z původců afektovanosti panovnice, která je obdařena snad každičkou slabostí připisovanou ženskému pokolení, marnivé, žárlivé, vrtošivé, té, která vyrazila do války proti muži oplývajícímu daleko větší osobností, jen proto, aby se prosadila. A abatyše se tím zaobírá jako Písmem svatým.

Adélie, kterou okolnosti přiměly zabývat se tím společně s matkou představenou, se zamýšlela dál. Pominula vypracovanou rozněžnělou poezii dvořanů mužského pohlaví, kterým záleží na oděvu a na loknách navoněných vlasů, protože je posuzovala podle hrubého mužského vzoru z normálního hrubého mužského světa. Je touha po jemnosti a kráse dekadentní? Napadlo ji s náhlou vlnou vroucnosti, že Rowley by to tak vnímal – on zženštilost u mužů nesnáší, zalíbení svého posla v parfémech by dokázal hodit na jednu hromadu spolu s nejzvrácenějšími excesy císaře Caliguly.

Jenže to Eleonořino pojetí se dá těžko nazývat dekadencí, protože je to něco docela nového. Adélie vstala. Svatá prostoto, ono to je něco *nového.* Abatyše má pravdu. Ať královna chce nebo nechce, přináší do nekulturních končin své říše předobraz žen vyžadujících respekt, lidí, na které je třeba brát ohled a vážit si hodnot jejich osobnosti více než jako zboží k obchodování. Těch, které prosazují, že muži si musí ženy *zasloužit.*

Tam, v té své dočasné královské komnatě, Eleonora na chvíli vykreslila Wolvercota svým dvořanům ne jako mocného muže, který

získá, na co má nárok, ale jako brutální bestii vlekoucí si kořist do hlubin lesa, aby ji tam ohlodala.

„Myslím, že máš pravdu," řekla nakonec téměř vzdorovitě.

„*…vous que j'aim tres loyaument. Ne sans amours, emprendre nel saroie*."

„Ale stejně je to jenom pokrytectví, je to nepřirozené," protestovala Adélie dál. „Láska, čest, úcta, copak se kdy čehokoliv podobného dočká obyčejná žena? Pochybuju, že by ten chlapec opravdu žil tak, jak o tom zpívá. Je to… je to taková líbivá přetvářka."

„Och, přetvářky já si náramně vážím," namítla abatyše. „Přetvářka je příslib ideálu, který musí existovat. Připouští, že dobro existuje. Svým způsobem je to symbol civilizace. Mezi divokou zvěří přetvářku nenajdeš. Ani u lorda Wolvercota."

„Ale k čemu je dobro, když se jím neřídíme?"

„To mi právě nedá spát," pronesla matka Edyve pokojně, „a dospěla jsem k závěru, že se nad tím rovněž pozastavovali už první křesťané a že možná Eleonora svým vlastním způsobem pokládá první cihly do základů, na nichž – s pomocí Boží – dcery našich dcer jednoho dne postaví nový a lepší Jeruzalém."

„Ale pro Emmu to už bude pozdě," podotkla Adélie.

„Ano."

Snad to tak jednou bude, pomyslela si Adélie pochmurně. Tahle stařenka se právě dívá s nadějí na jedinou cihličku v širošíré pustině.

Chvíli jen mlčky poslouchaly. Pěvec přešel k jiné melodii a jinému tématu: „Držel bych tě nahou v podvečer v náručí a spolu bychom se topili v extázi, já s hlavou na tvých prsou…"

„I to je nicméně určitý druh lásky," řekla matka Edyve, „a možná, že naše Nejvyšší rodičovská bytost mezi jejími podobami vůbec nerozlišuje, když stvořila naše těla taková, jaká jsou."

Adélie se na ni usmála, hlavou jí prolétla představa Rowleyho náruče. „O tom už jsem sama měla možnost se přesvědčit."

„To já také, což mluví ve prospěch mužů, které jsme milovaly." Vzdychla. „Ale neříkej to otci Egbertovi, prosím."

Abatyše s námahou vstala a zkoušela, jestli se udrží na nohou.

Adélie jí s pocitem vzájemné blízkosti pomohla urovnat šat. „Matko," vyhrkla potom najednou, „já mám strach o to, jestli je hospodyně Dakers v bezpečí."

Žilnatá drobná dlaň ji poplácala, jako by ji odháněla; matka Edyve už zkrátka chtěla odejít. „Ty jsi činorodá, mé dítě, a já jsem ti za to vděčná, ale bezpečí hospodyně Dakers nechej na mě.“

A jak se kolébala ven, zabručela ještě něco těžko srozumitelného, co Adélii znělo jako: „Však klíč od žaláře mám stejně jen já.“

Nežli den skončil, v Adélie se cosi změnilo. Možná to bylo rozhořčením z toho, že znásilnili Emmu Bloatovou. Možná zlostí, že se někdo pokusil připravit o život uvězněnou Dakers. Možná to bylo kuráží rozdmýchanou rozhovorem s matkou Edyve. Ale ať už to bylo cokoli, Adélie věděla, že už se nebude ukrývat v domě pro hosty, zatímco zabijáci a únosci běhají na svobodě.

Vrah Berty a Rosamundy se mnou uzavřel nepsanou dohodu: *Dej mi pokoj a tvoje dítě bude v bezpečí.*

Je to ostudná smlouva, ale já bych ji byla dodržela, protože jsem měla za to, že dál už vraždit nebudeš.

Jenže ty jsi strčil ten zapálený hadr škvírou do žaláře, jako kdyby ta žena v něm byla nějaké smetí na podpal.

To nedovolím, to ti říkám rovnou.

Bojím se, samozřejmě se hrozně bojím, budu muset Allii střežit, jako nikdy nikdo žádné dítě na světě nestřežil, ale nemohla bych žít ani moje dcera by nemohla žít za cenu smrti někoho jiného.

„Kam zase deš?“ volala za ní Gylta.

„Vyptávat se.“

Našla Jacquese v klášteře; jeden z trubadúrů ho učil hrát na loutnu. Dvořané to tu zkrátka postupně kolonizují. A jeptišky, ty jsou asi už tak zahnané do kouta všemi těmi událostmi, že nemají sílu tomu zabránit.

Táhla neochotného posla do přístřešku, kde se obvykle rozdávaly almužny potřebným, a usadila se s ním na lavici.

„Takže, paní?“

„Chci, abys mi pomohl zjistit, kdo nařídil, aby zabili Talbota z Kidlingtonu.“

Zaskočilo ho to. „Bojím se, že na to nejsem dost šikovný, paní.“

Nekomentovala to a vyjmenovala mu seznam těch, které sama podezřívala: „Mohl to být Wolvercote, pan Warin, vrátný nebo i Bloatovi.“ A vysvětlila mu detaily.

Posel si mnul bradu; měl ji nyní hladce oholenou, jako ostatně všichni mladí muži v Eleonořině družině.

„Mohu ti říci jednu věc, pokud ti to pomůže,“ začal po chvíli, „pan Warin se předvedl v kostele, když se zdravil s lordem Wolvercotem. ‚*Je to pro mne velká cest, že tě poznávám, můj pane. Setkáváme se poprvé, avšak již dávno jsem si přál… atd., atd*.‘ A ještě to zdůraznil – já tam byl a dobře jsem to slyšel. Zopakoval, že se dřív nikdy nepotkali, aspoň třikrát nebo čtyřikrát.“

„A jak pozdravil Wolvercote Warina?“

„Inu, jako každého, jako by právě vypadl koze ze zadku.“ Skrčil hlavu mezi ramena v obavě, že to bylo nevhodné. „Odpusť mi ten výraz, paní.“

Adélie se chvěla. I Strážce už zalezl pod sukně a tiskl se jí k nohám, aby se trochu zahřál. Na domě matky představené naproti nim se pod střechou šklebil chrlič s plechovou tlamou ověnčenou rampouchy.

Stále tě sleduji.

„Emma smýšlela o panu Warinovi v dobrém, takže i Talbot o něm musel mít dobré mínění a to zároveň znamená, že mu i důvěřoval…“

„Že by se mu svěřil i se svými plány na útěk?“ zajímal se posel.

„Ano, to udělal, Emma mi to řekla. Talbot prozradil Warinovi, že si zvolil den svých narozenin k útěku, aby se mohl ujmout svého dědictví…“

„Které mu bez jeho vědomí pan Warin mezitím utratil…“ Bylo to napínavé.

Adélie přikývla. „Ano, které možná Warin mezitím utratil, a proto se potřeboval svého mladého bratrance zbavit…“

„…a pak pana Warina napadlo, že má vlastně spojence v lordu Wolvercotovi, protože ten by přišel o nevěstu a tučné věno, kdyby se mladým útěk podařil.“

„Ano. Takže se vydá za Wolvercotem a navrhne mu, že by měl Talbot umřít.“

Oba se odmlčeli, aby si to promysleli.

„A proč bylo tak nutné, aby se Talbotovo tělo našlo a identifikovalo co nejrychleji?“ přemítala Adélie.

„To už je jednoduché, paní. Advokát Warin mohl být ve finanční tísni – on vypadá jako člověk, který si rád užívá blahobytu. Jestli má po Talbotovi zdědit majetek, zbytečně by se to protahovalo, kdyby musel dokazovat, že má nárok na majetek neznámého mrtvého. Byl by to zdlouhavý proces. Soudy jsou pomalé. A Warinovi věřitelé by na něj mohli začít tlačit dříve, než by se k dědictví dopracoval."

„A Wolvercotovi se zase hodilo, aby se Emma rychle dozvěděla, že její milý je po smrti. Ano, pěkně to do sebe zapadá. Byl to Wolvercote, kdo sehnal vrahy," řekla Adélie. „Warin asi žádné vhodné lidi neznal."

„A když splnili úkol, zbavil se jich. To by taky sedělo, paní…"

Ten případ pro Adélii nabral rázem pevnější obrysy, když to s Jacquesem probrali nahlas; teorie rázem vypadala jako realita. Dva muži se spolčili k tomu, aby zlikvidovali jeden mladý život. Zlé skutky se projednávají jako běžné obchody v kancelářích právníků, v bohatých domech; nad pohárem vína se udílejí instrukce. Normálnost a dobro jsou komodity, kterými se obchoduje kvůli hamižnosti. A nevinnost je vůči tomu bezmocná. *Já* jsem vůči tomu bezmocná. I ty chrliče na střechách to vědí, a proto se na mě tak šklebí.

„Ale jak by se to dalo všechno dokázat?" přemýšlel Jacques dál.

„Spiklenci jeden druhému nedůvěřují," řekla Adélie. „Myslím, že to možné je, ale budu k tomu potřebovat tvoji pomoc."

Pak se rozešli a ona spěchala do domu pro hosty, protože už se zase nemohla zbavit strachu o Allii.

„Nic se neděje," uklidnila ji hned Gylta, „no jen se na ni podívej."

Adélie však věděla, že i Gylta se bojí, protože požádala Mansura, aby se k nim nastěhoval, dokonce aby u nich i přespával.

„A jestli se to někomu nelíbí, tak si může…, no však víš co," prohlásila. „Takže můžeš dělat, co si zamaneš. Mansur, ten nás uhlídá."

Jenže i vrah je stále ve střehu…

Adélie se vydala za otcem Patonem.

Tentokrát to však provedla obezřetně, počkala až do tmy, sledovala hlídky a přebíhala z jednoho temného stínu do druhého, až se nakonec nepozorovaně dostala ke schodům do skriptoria.

Sestra Lancelyne byla právě na nešporách a drobný kněz tu zůstal sám, zahloubaný do listin na stole s jedinou svíčkou, a nebyl příliš nadšený z toho, že jej vyrušila.

Adélie mu všechno řekla; vyprávěla mu vše od nálezu mrtvého Talbota na mostě – otec Paton celou tu příhodu zaspal ve voze, kde se snažil aspoň trochu zahřát – přes sled událostí na Wormholdu až po návrat do Godstowu a Bertinu smrt; sdělila mu i svoje podezření ohledně toho, co kdo provedl, i to, že ten někdo ohrožuje její malou Allii, i to, jak ohrozil hospodyni Dakers.

Otec Paton to nechtěl poslouchat; neustále se vrtěl a toužebně pomrkával po dokumentech rozložených po stole. Tohle byl příběh, který čpěl hned několika smrtelnými hříchy, a otec Paton měl daleko raději obyčejnou lidskost. „Jsi si jistá, dcero?“ ptal se pořád dokola. „Ale to snad ne. Jak se odvažuješ něco takového vůbec tvrdit?“

Adélie ovšem trvala na svém, propichovala kněze nabroušenou logikou jako motýla špendlíkem. Neměla ho příliš v lásce a on ji téměř nesnášel, ale byl dostatečně vzdálen celé té bitvě, ve které se ona zmítala, a jeho mysl byla přehledná jako ty účetní listiny před ním; Adélie tu mysl potřebovala, aby si v ní vše roztřídila a ujasnila.

„Musíš si to nechat jen a jen pro sebe, je to velké tajemství,“ říkala mu, „nesmíš to říci nikomu, jedině králi.“ Tenhle bezkrevný mužík je schránka na moje vědění, takže v případě mé smrti by mohl ty informace předat Jindřichu Plantagenetovi. „Až král přijede, bude už vědět, co učinit.“

„Jenže já to nevím.“

„Ale víš.“ A řekla mu, po čem má pátrat.

„Taková nestydatost.“ Šokovalo ho to. „I kdyby tohle všechno byla pravda, rozhodně pochybuji, že se to podaří dokázat.“

Adélie o tom pochybovala také, jenže to byly jediné zbraně, kterými disponovala. Pokusila se o povzbuzení, které ani sama necítila: „Král opravdu přijede,“ řekla, „a nakonec zvítězí.“ Je to moje jediná jistota; Eleonora je možná výjimečná, ale v této chvíli se postavila někomu, kdo ji převyšuje jako bájný kolos, tohle nemůže vyhrát.

V tom s ní otec Paton souhlasil. „Pravda, pravda,“ přitakal, „královna je pouhá žena, neumí úspěšně vybojovat žádný spor, natož svůj vlastní. Jediné, co může očekávat, je trest Boží za tu rebelii proti svému choti a pánu.“

Podíval se na Adélii. „I ty, dcero, jsi jen pouhá žena, hříšná, nestydatá, a ať už máš pravdu nebo ne, neměla by ses míchat do věcí tak složitých.“

Potlačila výbuch odporu a namísto toho mu zahoupala před nosem návnadou. „Až tedy král přijede,“ zopakovala, „bude chtít vědět, kdo zabil Rosamundu. A muž, který mu to může říci a prokázat, to bude mít u něj rázem dobré.“

Sledovala, jak kněz našpulil ústa při porovnávání představy, že by snad mohl povýšit i na opata – či snad dokonce na biskupa? –, s rizikem urážky majestátu, které obnášelo to, co po něm Adélie chtěla.

„Předpokládám, že tím posloužím Bohu,“ řekl pak pomalu.

„Samozřejmě,“ řekla ona na to a nechala ho, aby se s tím vyrovnal sám.

Nadešel čas vánoční.

Kostel byl o andělské mši tak plný lidí, že se tam udělalo docela horko, a pach lidských těl málem přebil svěží nahořklou vůni zdobných girland z cesmínových a břečťanových šlahounů.

Adélii bylo v plášti z bobřích kožešin tak vedro, že se až zpotila. Nechtěla si jej ale sundat; měla pod ním oblečené ty honosné šaty, které královniny švadleny stihly dokončit právě včas, a byla si vědoma toho, jak jí to sluší, a bála se, že by přitahovala pozornost.

„Jenom se všem ukaž,“ protestovala Gylta, „vždyť vůbec nevypadáš špatně.“ To od ní byla velká pochvala.

Jenže podvědomá snaha skrýt se před vrahovými zraky byla silnější. Možná si ten plášť shodím později při hostině, ale možná ani tam ne. Lóže, které už opět sloužily jeptiškám, tvořily černobílý lem vyzdobenému oltáři posetému svícemi, mezi nimiž zářila skvostná roucha opata a dvou kněží, kteří se během obřadu pohybovali sem a tam jako pestrobarevné šachové figurky.

Té čarovné atmosféře se nedalo nepodlehnout.

Ve frontě na svaté přijímání stáli také vrazi, vzájemní nepřátelé; nacházel se v ní snad každý stupeň lidské slabosti a ubohosti, ale přesto všechny přítomné uchvátilo to nepopsatelné kouzlo. Na okraji davu klečel mlynář hned vedle jednoho z těch zbrojnošů, kteří jej nedávno odvlekli a ztloukli, Adélie přijala hostii od opata z Eynshamu a jeho žehnající ruce na moment spočinuly i na hlavičce malé Allie.

Pohár s Kristovou krví putoval od Wolvercotova žoldnéře k vojákovi od Schwyze a oba se pak vraceli na svoje místa jako u vytržení.

Byly to chvíle, kdy všichni společně a bez dechu vnímali to napětí, zatímco Panna Marie vedle v chlévě rodila děťátko. Kroky sbíhajících se pastýřů se blížily. Andělé pěli ve výšinách nad sněhem pokrytou a hvězdami ozářenou střechou kostela.

Když pak opat pozvedl paže a hlubokým hlasem zvolal: „Dítě zrozeno jest!“ a vzápětí se jeho další slova – nechť všichni v klidu a míru odcházejí – ztratila v nadšené vřavě jásotu a gratulací, pár ženských hlasů dokonce hned začalo udělovat neviditelné, ale téměř hmatatelně přítomné Panně Marii nepostradatelné rady, jak nejlépe kojit a jak dítě v téhle zimě dobře zabalit.

Tady a nyní, toto je Betlém.

V davu lidí proudících do velké stodoly se k Adélii protlačil Jacques a položil jí ruku na rameno. „Královna ti posílá své pozdravení, paní, a vzkazuje, že bude zklamaná, jestli na sobě nemáš ty drobnosti, kterými tě obdarovala.“

Adélie zdráhavě stáhla bobří plášť z ramen a kapuci z vlasů a odhalila modrý šat i čelenku – a připadla si v tu chvíli jako nahá. Walt, který stál vedle ní, vyvalil oči. „Sem si říkal, co je to tu za cizinku,“ hlesl. Vyložila si to jako kompliment. A samozřejmě se k ní otáčely další a další překvapené zraky – většina těch pohledů působila přátelsky. To byl totiž ještě jeden dar, který královna Adélii věnovala vlastně nevědomky – tím, že jí takto veřejně prokázala svou náklonnost, ji očistila od podezření z čarodějnictví.

Přestože hostinu plánovala Eleonora se svým dvorem, zábava ve stodole se nesla ve výrazně anglickém duchu.

Nesla? Byla těmi Angličany bez ptaní unesena.

Křehké akvitánské koledy se utopily v halasných halekačkách s vánočními tématy; doprostřed, na ohniště mezi stoly a lavicemi sestavenými do velikého čtverce, přitáhli pacholci s volkem na řetězu tradiční vánoční hořící kládu. Minstrel na kůru, vlastně na hůře, se pokoušel ještě chvíli zpívat, ale ve všeobecné veselé vřavě pod sebou to zanedlouho vzdal, slezl dolů a pustil se s ostatními do jídla.

Byla to hotová vikingská hostina. Samé maso a zas maso. Ledárna vydala své poklady ve velkém. Eleonořin kuchař se sice statečně rval o to, aby prosadil své umění, ale jeho zimní saláty a lehká pšeničná kaše, jeho dortíky ve tvaru hradů a velejemné rosolové květiny s příchutí růží, to všechno se jaksi ztratilo a utonulo pod kapajícím

sádlem a tučnou masovou omáčkou místních kuchařek. Chudáka umělce přepadla z toho utrpení nevýslovná slabost a nakonec zůstal bezmocně sedět na stoličce a jen tupě zíral do prázdna, zatímco jeho učeň jej konejšivě krmil malými kousky křupavě mastné vepřové pečínky.

Nepodávaly se jednotlivé chody. Klášterní služebnictvo už se příliš dlouho staralo o spoustu náročných hostů a zvlášť o adventu to znamenalo několikanásobek běžné denní práce. Posledních pár dní všichni tihle lidé nedělali nic jiného, než pobíhali kolem kuchyňských ohnišť, kde se vařilo, peklo a škvařilo, anebo zdobili stodolu, dokud nevypadala jako palác nějakých rozjařených lesních božstev. Tak přece by si teď nenechali ujít hostinu, kvůli které tohle všechno dělali, jenom proto, že budou neustále běhat do kuchyně a zase zpátky. Kdepak, všechno, co se navařilo, slané, sladké, omáčky, suché pečivo, zákusky, všecičko to už leželo pěkně naráz na stolech, které se doslova prohýbaly, a služebnictvo posedávalo na lavicích u vstupu do stodoly a bavilo se s ostatními.

Byl to dobrý tah, kolem stolů se to rozbzučelo žádostmi o to či ono, pokřikovalo se: „Kousek té nádivky pro mou paní," „Ještě plátek kachního?" a „Podej nám tu tuřínovou kaši." A dohromady to tvořilo atmosféru družnosti, která postupně ovládla všechny přítomné, snad jen s výjimkou psů, kteří pod stoly jen čekali, kdo z lidí nějaké to žebro odhodí nebo upustí, a pak se o něj porvali – inu, jako psi.

Strážce si hlídal teritorium okolo Adéliiných kolenou, kde se mu dostávalo královsky štědrých soust – jeho paní nikdy nejedla přespříliš, ale na druhou stranu se nechtěla dotknout Mansura, sedícího vedle, který jí chtěl dopřát, a tak neustále na její talíř doplňoval další a další vybrané kousky.

Eleonora, zdálo se Adélii, se rychle přizpůsobila jinému stylu zábavy. Se smíchem si nasadila na hlavu obrovitou korunu z břečťanových a vavřínových větviček, kterou jí přinesla kovářova žena, a ani jí nevadilo, že si poničila jemný závoj. Vypadala v té roli lesní bohyně docela spokojeně.

Kromě zhrouceného královnina kuchaře se neusmívala také Emma, která strnule seděla vedle svého manžela, a ten ji dokonale ignoroval. Adélie se snažila očima zachytit její pohled, ale vůbec se jí to nepodařilo; dívka hleděla do prázdna.

Jakpak asi berou tuhle situaci její rodiče, Bloatovi? uvažovala Adélie. Odsuzují únos vlastní dcery?

Ani náhodou; rozhodli se tvářit, jako by se vůbec nic nestalo; usadili se z vnitřní strany k jednomu ze stolů naproti dotyčnému únosci, ale Wolvercote veškeré jejich pokusy o konverzaci úspěšně odrážel.

Pan Bloat v jednu chvíli dokonce vstal a chtěl pronést přípitek šťastným novomanželům, ale sotva spustil, pozvedla se kolem něj okamžitě vlna nesouhlasných komentářů a jeho dcera, jako by se na okamžik probrala z letargie, ho zpražila pohledem tak trpkým, že mu další slova uvízla v hrdle a on se zahanbeně posadil zpátky.

Adélie měla po své levici Mansura a také Allii, uvelebenou ve velkém šátku uvázaném přes matčino rameno a pevně přiléhajícím k levému boku – žádné další únosy se už prostě konat nebudou. Konečně obrátila pozornost k muži, který seděl napravo od ní. Na začátku hostiny ji stálo velké úsilí vybojovat si místo právě vedle něj.

Pan Warin byl uzavřený sám do sebe – jasně se to ukázalo ve chvíli, kdy jej Adélie oslovila a představila se. Nezareagoval na její jméno nijak podrážděně ani zvědavě, což jen dokazovalo, že mnoho řečí a zvěstí, které kolovaly v klášteře, k jeho sluchu ani nedolehlo.

Měl nepěkný zvyk olizovat si nervózně rty a čišela z něj uhlazená nadřazenost, pro právníky tak typická; jinak to byl vcelku nevýrazný mužík, u nějž byl mírně, ale přece jen zřetelně znát rodný gloucestershireský přízvuk.

Adélie z něj po chvíli nabyla dojem, že mu získání titulu muselo dát zabrat, jak finančně, tak i po intelektuální stránce, a že se specializuje na běžné drobnější záležitosti, jako je poradenství ohledně závětí, sporných hranic pozemků, sepisování smluv a podobně, které jsou nicméně podstatné a závažné pro ty, kterých se týkají.

Když mu projevila soustrast se smrtí jeho mladého bratrance, olízl si znovu rty a do krátkozrace mžourajících očí mu vhrkly skutečné slzy: vrah ho prý připravil krom jiného i o potěšení ze širší rodiny, protože sám ženu ani děti nemá. „Jak ti závidím to roztomilé robě, paní. Já bych si tolik přál mít děti.“

Adélie si proti právníkovi v mysli budovala bariéru. Nezapomeň, nabádala se v duchu, že někdo musel předat dál ty informace, které způsobily, že na Talbota z Kidlingtonu čekali na mostě před klášterem vrahové, a nikdo není pachatelem pravděpodobněji než tento drobný mužík, který právě říká o Talbotovi: „Měli jsme k sobě mnohem blíž než jen jako bratranci. On byl přímo můj mladší bratr, když jeho rodiče zemřeli. Staral jsem se o něj, ve všech ohledech.“

Jenže jeho šat už napohled převyšuje kvalitu, kterou by bylo možno očekávat u rodinného advokáta; také masivní pečetní prsten na jeho ruce se blýská ryzím zlatem – pan Warin je zjevně boháč. Ani co do chuti nepůsobil dojmem člověka zvyklého na medovinu a pivo; hmátl po džbánu vína pokaždé, když koloval poblíž.

Adélie zkusila lehce zaútočit. „A tvůj bratranec se ti nesvěřil s úmyslem uprchnout společně s pannou Bloatovou?“ zeptala se přímo.

„Jistěže ne.“ Ve Warinově hlase zazněl ostřejší tón. „To by byla náramná pošetilost. Byl bych mu to stejně rozmluvil. Lord Wolvercote je významný člověk, nedopustil bych, aby jej takto pohanil někdo z mé přízně.“

Lže. Emma přece říkala, že byl do jejich tajného plánu zasvěcen.

„Ty jsi znal Wolvercota již tenkrát, pane?“

„Neznal,“ olízl si Warin rty. „Včera v kostele jsme se viděli poprvé.“

Zase lež. To je člověk, kterého hledám.

„Jen mě napadlo, jestli jsi věděl, co má tvůj bratranec v úmyslu, protože tady lidé mluvili o tom, že jsi přijel do kláštera hned za ním…“

„A to vykládá kdo?“

„…jako bys věděl, že se něco mohlo přihodit…“

„To jsou pomluvy. Bál jsem se, aby se mu něco nestalo v té vánici. Kdo tady trousí takové drby? A co jsi ty vůbec zač? Tady já přece sedět nemusím…“ Špička jazyka mu lítala po rtech jako ještěrce. Popadl svůj pohár a jal se hledat jiné místo o kus dál.

Mansur se za ním upřeně díval. „Tak co, zabil toho mladíka?“ zeptal se Adélie arabsky.

„Do jisté míry se na tom podílel. Řekl o tom všem Wolvercotovi, aby ho nechal Wolvercote zabít.“

„Takže je tím vinen.“

„Ano. Je to, jako kdyby na něj ten šíp vystřelil sám. Mohl přece říci, že o tom tajném spiknutí věděl a že přijel do kláštera proto, aby tomu zabránil; tím by zároveň zdůvodnil, proč se tu objevil tak záhy. Ale neřekl to – a příležitost jsem mu dala –, protože všichni by měli za to, že je jedna ruka s Wolvercotem, a on tvrdí, že se v té době vůbec neznali. Ono by nebylo nic zlého na tom, kdyby přiznal, že se znali, ale když se domluvili na té vraždě, víš, to mu teď zkresluje úsudek.

Pocit vlastní viny v něm vyvolává potřebu distancovat se od Wolvercota, i když to není nutné.“

„Takže zradil vlastní krev, Alláh ho ztrestej. Můžeme to nějak dokázat?“

„Pokusíme se.“ Adélie vytáhla Allii ze šátku a mazlila se tváří s jejím jemným chmýřím na hlavě. O kolik depresivnější je taková banální všednost vraha, jakým je právník Warin, než Wolvercotova brutalita!

Najednou ucítila šťouchnutí do pravého boku, a když se otočila, spatřila, jak Warinovo místo právě zabírá žoldnéř Cross, z jehož oděvu ještě čišel venkovní chlad. „Trochu se posuň,“ nechal se slyšet a začal se natahovat po jídle, jako by aspoň týden hladověl.

„Kdepak jsi byl?“ zeptala se jej Adélie.

„No kde asi? Mašíroval sem a tam před tím zatraceným žalářem. A stejně to bylo na nic. Je pryč.“

„Kdo je pryč?“

„No vona, ta potrhlá. Opat mně to říkal, že je to démon. Vo kom jiným bych asi mluvil?“

„Dakers? Dakers zmizela?“ Adélie vyletěla, jako by ji píchla vosa, a náramně tím polekala Allii, která do té chvíle spokojeně ocucávala hovězí kost. „Pane Bože na nebesích, oni ji unesli.“

Cross se na ni zadíval; šťáva z masa mu stékala po vousaté bradě. „Co to meleš? Nikdo ji neunesl. Vona prostě zmizela, sama vod sebe. To démoni přece dělávají, né, zdejchnou se jak pára nad hrncem.“

Adélie si sedla zpátky. „Řekni mi, jak to bylo.“

Jak k tomu přesně došlo a kdy, to ovšem Cross nevěděl; nevěděl to vůbec nikdo. Přišlo se na to až před chvílí, když Cross odemkl celu pro pomocníka z kuchyně, který nesl na příkaz sestry sklepnice pro Dakers trochu jídla od vánoční hostiny.

„Ten klíč mám tady na tom kruhu, vidíš?“ ukazoval Adélii. „My strážní si ho předáváme při výměně hlídky. Mně ho dal Oswald, když jsem nastupoval službu, a ten ho měl od Walta, kerej mu ho taky dal, když se střídali, a voni vobá přísahají, že ty dveře vůbec neotevřeli, a já za sebe taky vím, že sem je nevotvíral, až dokud nepřišel ten kluk umaštěnej…“

Na moment se odmlčel, aby si mohl do úst hodit další pořádné sousto masa.

„A co pak?“ pobízela ho netrpělivě Adélie.

„No a tak sem strčil klíč do zámku, votevřel sem ty dveře, kluk vešel dovnitř – a vona pryč. Prázdno jak v kostele vo žních.“

„Někdo jí ale přece musel pomoci ven.“ Adélie nemohla potlačit obavy.

„Ale houby,“ mávl rukou Cross, „říkám ti, do tý doby ty dveře nikdo nevotvíral. Vona se prostě vypařila. To přece démoni dělaj. Proměnila se na vobláček smradlavýho dýmu a vylítla tou větračkou, tak to bylo.“

Cross prý potom poslal kuchtíka pro Schwyze, pokývl při tom sdělení hlavou k prázdnému místu, kde předtím velitel seděl. Přivolali také sestru Havis.

„Ale hnedka sem jim říkal, tu už nenajdete, protože se vypařila, zmizela zpátky do pekel, vodkud přišla. Co jinýho se taky dá čekat vod démona? A hele, už de zpátky, celej dožranej.“

Zamračený Schwyz právě vstupoval do stodoly a mířil rovnou ke stolu, kde seděl opat z Eynshamu s královnou. Všichni přítomní byli plně zaujati jídlem, pitím a zpěvem, takže si ho nevšímal nikdo krom těch, kterým nesl zprávy. Adélie jasně viděla, jak Eleonora sotva pozvedla obočí, zato opat vyskočil na nohy a vypadalo to, že i něco vykřikl, ale rámus ve stodole jeho slova na tu dálku hladce přehlušil.

„Chce prohledat celý opatství,“ odezíral pohotově Cross. „To teda nemá šanci prosadit, nikdo přece nevodejde vod stolu hledat nějaký strašidlo. Já teda rozhodně nejdu, jako že se Cross menuju.“

Adélie dál sledovala dění u královského stolu. Opat nyní mluvil s naléhavým výrazem ve tváři s lordem Wolvercotem, ale ten ho odháněl rukou a jasně tím dával najevo, že ho to vůbec nezajímá. Vzápětí to Eynsham zkusil u matky představené, avšak její reakce se velmi podobala té Wolvercotově.

Když ale abatyše rozhodila ruce na znamení, že je zbytečné vyrušovat ji od hostiny, spočinul její pohled na chvíli bez výrazu na Adéliině tváři.

„Čemu se směješ?“ podivil se Cross.

„Ale, tomu chlapíkovi, jak ho odhodila ta petarda, kterou sám zapaloval.“

Ať už to matka Edyve zařídila jakkoli, ať už kterýkoli ze strážců dostal příkaz zavřít oči a nic nevidět, nemohl s tím opat Eynsham nic dělat. Byl to totiž on sám, kdo prohlásil, že Dakers je démon, takže si teď nemohl stěžovat, když udělala jen to, co démoni tak dobře umí.

Adélie se pořád ještě s úsměvem naklonila ke Gyltě, která seděla po Mansurově levici, aby jí řekla, co se stalo.

„Pán Bůh s ní, s babou jakousi," poznamenala na to Gylta a mocně si lokla z korbelu. Měla dnes slinu a pivo jí náramně chutnalo.

Mansur řekl arabsky: „Místní muži znovu prokopávali průchod k řece. Nařídila to abatyše. Slyšel jsem toho Fitcheta, jak říkal, že se to dělá proto, aby královna mohla jít bruslit. Ale nyní si myslím, že potřebovali únikovou cestu pro Rosamundinu hospodyni."

„A to by ji nechali jen tak jít? V tomhle mrazu?" Tady už přestávala legrace. „Já myslela, že ji ukryjí někde tady v klášteře."

Mansur zavrtěl hlavou. „Je tady moc lidí, někdo by ji nakonec našel. Však ona přežije, bude-li to Alláhova vůle. Do Oxfordu odsud není daleko."

„Ale ona do Oxfordu nepůjde."

Hospodyně Dakers bude mířit na jedno jediné místo.

Adélie se po zbytek hostiny nemohla zbavit myšlenek na zamrzlou řeku a na ženu, která po ní zamíří na sever. Bude led všude dost silný, aby ji unesl? Vydrží Dakers ten mráz? Nepošle za ní opat, který už jistě její cíl uhodl, svoje lidi se smečkou honicích psů?

Mansur jí po chvíli řekl: „Alláh ochraňuje ty, kterým rozum přestal sloužit. On rozhodne, zda ta žena bude žít nebo zemře."

Jenže Adélii tížilo na ramenou břemeno odpovědnosti dál; ta žena je nejen nepříčetná, ale taky nemá žádné přátele ani spojence, a krom toho, ví až příliš.

Alláhu, Bože, ať jsi, kdo jsi, dej na ni pozor.

Nyní se však Adélie musela věnovat tomu, co nebylo možno odložit na později: maličká Allie se mezitím už prospala a bylo potřeba postarat se o ni, zabavit ji nějak a hlavně vyměnit plátěné plínky.

Slavnost pokračovala. Služebnictvo už odtahovalo stoly dále od středu stodoly a na galerii se shromáždilo několik trubadúrů a hráli s energií a rytmem, kterému se nedalo dlouho odolávat. Královna a dvořané už tančili na jedné straně, po špičkách a elegantně, a o kousek dál se Angličané hromadně houpali v několikanásobném a hřmotným smíchem se otřásajícím kruhu. Jakýsi stařík žongloval s jablíčky tak obratně, že to přímo popíralo jeho stříbrobílé vlasy i vousy, a hned vedle kovář přes protesty své ženy předváděl, jak se polyká meč. Z neurčitého pobíhání a mumlání v koutě se nakonec

vyklubalo improvizované představení na téma Noemovy archy, které se rozjelo tak zábavně, že i tanečníci se usadili a sledovali zaujatě děj.

I Adélie seděla na zemi s výskající Allií na kolenou a pomalu si připouštěla, že se vlastně baví. Praotec Noe asi jen těžko poznával, ke kterému druhu patří který pár, nastupující po neviditelné lávce do jeho neviditelné archy. Jediné skutečné zvíře, klášterní osel, si získalo bouřlivou přízeň publika, když na znamení kritiky celého představení upustilo bobek na nohu jednorožci, kterého hrál Fitchet. Gylta se rozřehtala tak neovladatelně, že jí Mansur musel pomoci z lavice a odvést ji na chvíli na čerstvý vzduch, aby se trochu vzpamatovala.

Přes všechnu svou kultivovanost se ani Eleonora a její lidé nedokázali ubránit potlesku, kterým ty vulgarismy nakonec odměnili. Nechtěli nicméně zůstat pozadu a předváděli svou vytříbenou zábavu; několik z nich se dokonce objevilo v převleku za klauny a loutky – v prapodivných parukách a s obličeji nalíčenými moučným mlékem a rudou mořenou.

Čím to je, že někteří muži mají takovou potřebu napodobovat ženy? uvažovala Adélie, když sledovala věčně nakvašenou ženu praotce Noema, kterou se zápalem hrál Montignard a která právě spílala svému choti za to, že to přehání s pitím.

Že by to byl opravdu Jacques, ta postava s vycpanými ňadry a tvář posetá nalepenými bradavicemi, ověnčená slaměnými vlasy, představující Jáfetovu ženu? A kdo může být tamten se začerněným obličejem, co se točí v kole tak rychle, že mu ženské sukně víří až nad kolena a jehož obří figura tak neúprosně připomíná opata z Eynshamu?

Allie začala znovu usínat. Bylo načase jít, dřív než se bujaré veselí noci zvrátí v opilecké šarvátky, což je jen otázka času. Stejně se už notně podroušení Wolvercotovi a Schwyzovi muži rozdělili do dvou hloučků podle příslušnosti k tomu kterému veliteli a navzájem se pozorují rozostřenýma podlitýma očima, takže je jasné, že atmosféra vánoční pospolitosti už na vratkých nohou podniká svoje poslední vrávoravé krůčky.

Wolvercote už se vytratil; Emmu vzal s sebou. Královna před chvílí na odchodu děkovala abatyši a ta nyní gestikulovala na svoje jeptišky. Ani Warina není nikde vidět. A támhle odvádí kovářka svého muže, který se rukou drží za hrdlo.

Adélie se rozhlížela po Gyltě a Mansurovi. Ach ne, mého milého Araba – v této chvíli už je tu snad jediný střízlivý – někdo přesvědčil,

aby předvedl svůj tanec se šavlí; přihlíží mu zaujatě několik místních z kláštera a Gylta kolem něj krouží jako opilá kachna. Gylta obvykle nepila, ale dokázala si alkohol pořádně užít, když se rozdával zadarmo.

Adélie vzala se zíváním Allii do náruče, šla s ní do kouta, kde předtím nechala její koš, uložila dceru do něj, sebrala jí z ručky kost, kterou holčička stále ještě svírala, hodila ji Strážci a už zase tvrdě spící dítě přikryla. Pak se usadila vedle koše, že počká na přátele.

A zanedlouho usnula sama; propadla se do frenetického, děsivého snu, v němž ji popadl obrovský medvěd a vlekl ji s sebou do lesa. Slyšela jasně, jak zle zabručel, když ho napadl Strážce, a vzápětí i psí zakvičení, když ho medvěd mohutným trhnutím tlapou odhodil obloukem pryč.

Dusila se s tváří zabořenou do páchnoucího kožichu, nohy jí plandaly ve vzduchu, ale bojovala. A najednou si uvědomila, že už to není sen, že už je docela vzhůru. To opat z Eynshamu ji táhl v náručí do temného kouta a tam s ní mrštil proti zdi tak prudce, že je oba pokropila sprška hliněné omítky a vápna, a přimáčkl ji svým velikým tělem.

Byl hodně opilý. „Ty jsi jeho vyzvědačka, ty cundro jedna biskupská! Já vím, přede mnou si hraješ na upejpavku, ale já dobře vím, co jsi zač. Jak ti to dělá, no? Do zadku? Nebo mu ho kouříš?“

Pach alkoholem prosáklého dechu ji málem omráčil.

Trhla hlavou na bok a vykopla kolenem vzhůru, jenže sukně jeho kostýmu jí zabránila v prudším pohybu a tím ho ušetřila bolestivého ponaučení a on, přestože překvapeně vyjekl, se na ni mačkal dál. A pokračoval sykavým šepotem: „…si myslíš, jak jsi chytrá, trčí ti to z očí, ale nejsi nic než smradlavá coura. Špionka. Já jsem ale lepší než St. Albans, já mám na víc…“ Nahmátl rukou její prsa a hnětl je velikou rukou jako těsto. „Jen se na mě podívej, tohle já umím, pomiluj mě, mě, ty flundro, pomiluj mě…“ Začal jí olizovat tvář.

Z druhé strany se do toho někdo vmísil, někdo se snažil tu slintající, funící, hnusnou zrůdu odtáhnout. „Nech ji být, Robe, ta ti za to přece nestojí.“ Byl to Schwyzův hlas.

„Ale jo! Kouká na mě jako na hromádku kobylinců…, jako na to, co sama je.“

Pak se ozvala tupá rána a Adélie se rázem mohla nadechnout normálního vzduchu. Sesunula se úlevou i slabostí ke zdi a lapala po dechu.

Opat ležel na zemi, sražený jediným úderem Mansurovy pěsti, a po tvářích se mu koulely slzy. A vedle něj klečel Schwyz a utěšoval ho jako máma malé děcko: „Je to vobyčejná děvka, Roberte, tu bys přece ani nechtěl.“

Mansur se nad nimi tyčil jako mohutný sloup. Mnul si kotníky prstů, ale ve tváři zachovával stále tentýž kamenný výraz. Pak se otočil a podal ruku Adélii. Chopila se jí a pomalu vstala.

Vraceli se spolu ke koši. Ještě než k němu došli, Adélie se zastavila, otřela si obličej a urovnala šaty. Jenže i tak se zdráhala na dceru vůbec podívat. Jak nečistou tě svými slovy učinili.

Za nimi bylo stále slyšet Schwyzovo utěšitelské mumlání, ale v jednu chvíli jej přehlušil opatův nářek: „Proč zrovna St. Albans? Proč ne já?“

Mansur vzal koš s dítětem a společně s Adélií pak ještě podpírali vrávorající a neúnavně prozpěvující Gyltu cestou mrazivým vzduchem k domu pro hosty.

Adélie byla příliš otřesená, takže necítila hněv; měla ostatně o sobě lepší mínění než jiné ženy, které bohužel v podstatě očekávají útoky v domnění, že je to cena, kterou platí za svoje ženství. I když se však třásla po celém těle, snažila se pochopit důvod toho, co se stalo. „Já tomu nerozumím,“ vyhrkla ale po chvíli. „Myslela jsem si, že on je jiný druh nepřítele.“

„Alláh ho ztrestej na každý pád, ale doufám, že ti neublížil,“ znepokojilo to Mansura.

„Co to povídáš? Jistěže mi ublížil, vždyť se mě pokusil znásilnit.“

„Toho podle mého není fyzicky schopen,“ řekl na to Mansur. Jeho vlastní stav a zkušenost mu dodávala v tomto ohledu dobrý odhad; sexualita takzvaných ‚normálních‘ mužů mu připadala zajímavá. I když byl sám vykastrovaný a nemohl zplodit potomky, byl ale schopen pohlavního styku se ženou a v jeho hlase bylo slyšet lítost nad jinými, kterým byla tato schopnost odepřena.

„Mně připadal schopen ažaž.“ Adélie se vzlykáním nabrala hrst sněhu a otírala si potřísněnou tvář. „Jak můžeš být takhle tolerantní?“

„On by chtěl, ale nemůže. To je jasné. On je muž slova, nikoli činu.“

Že by byl ten problém právě v tomhle? V nedostatku? Že by ve vší té špíně byla zahrabaná zoufalá touha po lásce, po sexu, po čemkoliv takovém?

„*Prohnaný darebák*,“ řekl o něm tehdy Rowley.

A přes všechnu svou chytrost a kontakty musí přítel papeže v opilosti žebrat o trochu ženského uznání, jako dítě o cizí hračku. Proč? Protože jsem jím pohrdala?

A doteď pohrdám. Jestli je zranitelný, pak se mi zdá ještě hnusnější: dala bych přednost nepříteli přímočařejšímu, ne váhavému, a bez podivných rozmarů.

„Nenávidím ho," řekla nahlas – a nyní to byl důvod ke hněvu. „Mansure, já toho chlapa srazím na kolena, já ho dostanu."

Arab sklonil hlavu. „Pojďme se pomodlit za to, aby to byla vůle Alláhova."

„To bych tedy prosila."

Rozhořčení, přímo zuřivost, se vtíralo do mysli čím dál silněji. Když pak Mansur Gyltu konečně přesvědčil, aby ho už přestala líbat a šla si lehnout, Adélie se ještě umyla v míse ledové vody. A cítila se pak přece jen trochu lépe.

„Já ho dostanu," opakovala, „nakonec ho nějak dostanu."

Na chviličku – protože delší dobu se ta zima vnikající sem zvenčí vydržet nedala – otevřela Adélie okenici a dívala se na geometrické stíny, které vrhaly hranaté střechy klášterních budov na sněžnou pláň za zdmi opatství.

Tam, kde se přes den lopotili lidé s prohazováním průchodu k řece, bylo vidět jeho trasu jako ještě tmavší čáru, která spojovala Temži a klášter. A poprvé měla ta spojnice charakter únikové cesty z tohoto kypícího kotle lidství, kde ideály a příšery spolu bojují v té nejprapůvodnější a nikdy nekončící bitvě na život a na smrt.

Aspoň jedna osoba tou spojnicí tedy prošla. Adélie věděla, že někde tam, v té ocelově studené noci riskuje život hospodyně Dakers; ne proto, aby unikla těm, kdo ji zajali, ale aby se dostala k té, kterou tak milovala, přestože milovaná byla dávno po smrti.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Když druhý den, na svatého Štěpána, brzy ráno otevřela Adélie okenice znovu, zjistila, že ve výhledu z okna se něco změnilo. Ano, jistě, dolů ke břehu vedla nově vyhloubená cestička – dokonce ve svahu vysekali něco jako schody –, ale tkvělo to v něčem jiném; zmizel dojem izolace a nahradilo jej očekávání.

Bylo těžké to zdůvodnit; svítání právě oblažovalo pustou krajinu svým obvyklým pomíjivým meruňkovým nádechem. Sněhová pokrývka se souvisle táhla do dáli, a kam oko dohlédlo, nebylo v ní vidět jedinou lidskou stopu.

Přesto se mi ten bělostný les za řekou zdá jaksi… méně strnulý…

„*Jsou tam*.“

Mansur také přistoupil k oknu. „Já nic nevidím.“

„Myslím, že jsem tam mezi stromy něco zahlédla.“

Stáli a dívali se. Adéliino rozrušení se pozvolna vytrácelo; to očekávání je ve mně, ne v tom výhledu.

„Nejspíš vlci, né?“ podotkla Gylta, která se krčila v zadním koutě ve snaze co nejvíce se vyhnout ostrému dennímu světlu, „…já sem je včera v noci slyšela, a že byli setsakra blízko.“

„A to jsi slyšela tehdy, když jsi zvracela do nočníku?“ optala se Adélie s nepředstíraným zájmem.

Gylta tu poznámku ignorovala. „Hned u zdi kláštera museli bejt. Říkám si, že asi vyčuchali koně toho mladýho Talbota, co ho musel Walt v lese porazit.“

Adélie o vlcích v noci nic nevěděla – ji ve snu pronásledovali medvědi. Ale Gylta má asi pravdu, ty stíny mezi stromy budou nejspíš opravdu vlci a ti mi nenahánějí tolik strachu jako někteří tady v klášteře.

Přesto se v jejím nitru okamžitě zvedla taková vlna naděje, že je snad Rowley naživu a přivedl krále a jeho lidi, že se jí vůbec nedokázala zbavit. „Taky by se tam mohlo skrývat celé vojsko," řekla. „Bez znalosti situace a vojenské síly tady uvnitř nemůžou hned zaútočit, protože by tím mohli ohrozit řádové sestry a všechny obyvatele. Jindřich by čekal. Vyčkával by."

„A na co by čekal?" zeptal se Mansur.

„No jo, na co?" Gylta se snažila mluvit a mluvit, jen aby dokázala, že už jí vůbec nic není. „Na to by von ani nepotřeboval žádný vojsko, aby to tu vobsadil – vždyť to bych zvládla i já tadydle s Allií. A jak by se tam do toho lesa král asi tak dostal? Kdepak, starej Vlčák tvrdí, že je tu v bezpečí, dokud ten sníh nesejde. Vždyť už ani nepostavil hlídky."

„Dnes je obnovil," pokývl Mansur hlavou k oknu.

Adélie se vyklonila ven a Gylta se k ní přidala. Přímo pod nimi pochodoval po cestičce na vrcholu klášterní hradby Wolvercotův žoldnéř v modrobílé uniformě a jeho dlouhý ranní stín v pravidelných intervalech vyplňoval a zase opouštěl mezery mezi stíny cimbuří na bělostném sněhu dole na zemi. V jedné ruce třímal zbrojnoš kopí a v druhé dřevěnou poplašnou řehtačku.

„A před čím nás jako hlídá," uchechtla se Gylta, „před strakou zlodějkou, né? Žádný vojsko tam přece néni. V zimě nikdo neválčí."

„Jindřich ano," namítla Adélie. V duchu znova uslyšela Rowleyho hlas, který zřetelně vibroval nadšením, když mluvil o činech svého krále a vyprávěl, jak mladý Plantagenet v rámci boje za matčin nárok na anglický trůn proti strýci Štěpánovi přeplul v hrozné předvánoční sněhové vánici přes Kanál jen s malou vojenskou družinou, nalezl svoje nepřátele zazimované a hravě je porazil.

Až do této chvíle se Wolvercote spoléhal na to, že drsné zimní počasí znemožní jeho nepřátelům pohyb stejně jako jemu. Ale možná bylo něco na tom, že nyní klášter s okolním světem spojovala nově prokopaná stezka jako pupeční šňůra, nebo bylo dnes, zrovna na svatého Štěpána, něco zvláštního ve vzduchu – a on hlídku přece jen postavil…

„On se bojí." I Adélii hlas přímo zavibroval. „Bojí se, že se Jindřich už blíží. A král by klidně mohl, Mansure – i jeho muži by mohli až sem dobruslit po řece." A pak ji napadlo ještě něco: „Vlastně i Wolvercote by mohl svoje lidi na bruslích dostat do Oxfordu a připojit se tam ke vzbouřencům. Proč to už dávno neudělal?"

„Schwyz na to pomýšlel. Je lepší taktik," řekl Mansur. „Ptal se Fitcheta, jestli by se to dalo udělat. Jenže dál po proudu je Temže hlubší a má víc přítoků, takže led by je tam asi neudržel; bylo by to velké riziko. Po řece se tam ani zpátky nikdo nedostane." Mansur omluvně rozhodil ruce, když viděl, jak Adélie rázem posmutněla. „To jsou zkrátka znalosti místních podmínek. Všichni musíme jen čekat, dokud se sníh nerozpustí."

„A taky zavřít ty zatracený okenice," ozvala se Gylta. „Nebo snad chcete, aby to mrně zmrzlo?" Pak ještě o mnoho měkčím hlasem dodala: „Nikdo na celičkým světě neví, že jsme tady, děvenko."

„Ona má pravdu," přisvědčil Mansur.

Už ani nedoufají. Mají za to, že je Rowley mrtvý, a hotovo. A Godstow hnisá jako vřed hluboko pod bělostnou kůží světa a čeká, kdy svou nákazu bude moci rozprsknout do širého okolí. Jen ti ptáci kroužící vysoko nad hlavou vědí, že se vznášejí nad korouhví vzbouřené královny – a ptáci to nikomu nevyzradí. A přesto se dnes v Adélii, navzdory všem faktům, rozrůstala naděje, že za těmi okenicemi se něco děje… Hmm. Přinejmenším aspoň vede cestička k řece a řeka, ať už je zrádná, jak chce, vede do světa, k lidem, ke slunci… Ten pocit se vznáší ve vzduchu a nedá se popsat.

Tak dlouho se už bojím, tak dlouho jsem tu uvězněná, tak dlouho zastrašovaná, zavřená v temných místnostech, přestože venku září jasný den jako rukojmí; ostatně, všichni si tak připadáme.

Vtom zaslechla hlasy a smích a znovu rázně šťouchla do okenic, až se rozletěly dokořán.

Brána do kláštera se právě otevírala a kolem se shlukoval dav zvědavců. V jejich středu bylo vidět štíhlou, elegantní postavu zahalenou v kožešinách, které se ve slunečních paprscích měkce leskly.

„Královna jde bruslit," řekla Adélie. Otočila se do místnosti. „A my taky. Všichni. I Allie."

Přidala se i spousta dalších obyvatel kláštera. Koneckonců je přece den svatého Štěpána, který podle tradice náleží služebnictvu, a to, jelikož nemůže domů do okolních vesnic, se chce bavit přímo tady. Dnes večer si budou moci upořádat vlastní soukromou hostinu z jídla zbylého od včerejška.

Lidé se teď hrnuli úzkou cestičkou na led, někdo bez bruslí, jiný s bruslemi, ale každý s tradiční keramickou krabičkou na koledy a všichni jimi chrastili pod nosy bohatých návštěvníků.

Když Adélie přispěla několika z nich, začala se věnovat Allii: připjala jí na koš svůj opasek a tahala ji při bruslení po ledě za sebou. Po chvíli se vytvořilo více podobných dvojic i mezi dospělými a po ledu to zanedlouho vířilo bruslaři se sáňkami ve vleku; mrazivým vzduchem poletovaly vtipné poznámky i obláčky páry od úst a vším tím mumrajem se jako ladná labuť proplétala usmívající se královna s hejnem štěbetajících dvořanů v patách. Po laudách se k nim připojily i jeptišky; ty mladší radostně výskaly a nestačily se divit, jak jim to sestra Havis natřela, když spolu začaly závodit.

Matce představené donesli ke břehu železný koš s ohněm a křeslo, aby mohla ten veselý rej sledovat. Společnost jí dělalo několik uzdravujících se pacientů ze špitálu, které přivedla sestra Jennet.

Strážce se nějakou dobu snažil doprovázet svou paní po ledě, ale po několika marných pokusech rozběhnout se, které skončily tlapami bezmocně rozjetými do všech stran, tu marnou bitvu vzdal a jal se trucovat uvelebený na nevelkém koberci pod abatyšiným křeslem.

Adélie si všimla svého pacienta a dojela na bruslích i s košem až k němu. „Daří se ti dobře?“

Poyns jen zářil. „Báječně, paní, děkuju. A matka představená mi nabídla zaměstnání, budu pomocník pana Fitcheta. Na službu vrátnýho dvě ruce nepotřebuju.“

Adélie se usmívala. Godstow je milé místo.

„A poděkuj za mě panovi Manu… Masun…, zkrátka panu doktorovi, Pán Bůh mu žehnej a všichni svatí s ním.“

„Vyřídím.“

Několik sluhů přineslo stůl s dobrotami, které zbyly od vánoční hostiny.

Adélie s Gyltou se usadily na protějším břehu na vypůjčených sáňkách, požvýkaly nejprve kus masa pro Allii a pak se samy pustily do jídla.

Holčička je pobízela stále dokola opakovaným „tam, tam“ a natahovala ručičku zpátky k ledové ploše, na kterou se chtěla honem zase vrátit.

„To je její první slovo,“ pochlubila se Adélie.

„Nó, hezky si umí poroučet,“ culila se Gylta, „viď, ty malá princezno?“ Nechala zbytek jehněčí pečínky Strážcovi, který k nim zatím přeopatrně doťapkal, vzala opasek upevněný na Alliině koši a rozjela se zase po řece.

Adélie i pes zůstali ještě sedět. Byl odsud krásný výhled na klášter. Po hradbě teď chodili sem a tam dva Wolvercotovi muži a oba se dívali směrem k lesu za Adélií. Také v jednom okně domu pro hosty stála nevysoká postava; Adélie měla dojem, že je to pan Warin.

A nikde ani vidu, ani slechu po opatovi, díkybohu; jsem z něj opravdu vyděšená; po tom, co se stalo, mě bude vážně nenávidět – a bude mě chtít ztrestat.

Most byl uzavřen, to bylo jasné, protože na jeho vzdálenější straně postával hlouček vesničanů z Wolvercote a tesklivě pozorovali rozdováděné obyvatele Godstowu. Několik dalších prohazovalo také cestičku k řece.

Vzadu v lese, kde se, jak Adélie doufala, skrýval Jindřich Plantegenet a jeho armáda, slyšela pokřikování několika mladších mužů z opatství, kteří se tam bez ohledu na možné setkání s vlky bavili lovem střízlíků, a z těch zvuků bylo jasné, že s ničím ani nikým větším tu čest neměli.

Adélie se ohlížela, viděla, jak se jejich postavy míhají mezi stromy, tváře podle tradice začerněné sazemi. Nevěděla, proč se má vlastně na svatého Štěpána chytit střízlík; mnohé anglické, většinou pohanské zvyky jí byly stále záhadou.

Zahleděla se zase na kluziště před sebou.

U stolu s jídlem Wolvercote mluvil s královnou. Kde je asi Emma?

Přemýšlela, co asi toho muže přimělo začít najednou stavět hlídky, když předtím na žádná podobná opatření vůbec nehleděl. Možná jen vycítil ve vzduchu to stejné napětí, které Adélii ráno tak povzbudilo – anebo v tom jen viděl další příležitost, jak prosazovat svoje velení. V každém případě to jen potvrzovalo, že není jen neotesanec, ale taky hlupák, vždyť k čemu takhle střežit klášter a málem jej připravovat na obléhání, když zrovna dnes jsou skoro všichni jeho obyvatelé venku a prakticky kdokoli by mohl být ve spojení s očekávanými obléhateli?

Měla z té nečekané volnosti radost. Kdyby se nemusela ohlížet na svou dceru, kterou už za žádnou cenu nechtěla opustit ani na jediný den, byla by s chutí vyrazila hledat krále Jindřicha sama.

Z brány kláštera právě vyšel ven Schwyz a sledoval to rozblázněné veselí na ledě jako někdo, kdo by to všechno dokázal lépe zorganizovat. A taky to, proklatě, *hodlal* lépe zorganizovat. Sešel dolů k řece, zamířil k Wolvercotovi, pohádal se s ním… a za krátkou chvíli už rozestavěl svoje muže na obou stranách široké zátočiny. Teď se odsud nikdo bez povšimnutí nedostane. Adélie dokonce viděla, jak

vyplísnil i samotnou Eleonoru, ukazoval přitom rozčileně zpátky ke klášteru… a královna jen vrtěla hlavou, bavila se totiž příliš dobře, a nakonec se prostě otočila a jela na bruslích pryč.

Stejně se budeme muset už brzo vrátit, slunce se kloní níž a s ním ubývá světla i toho sporého tepla, které nám tu na chvíli poskytlo. Adélie jasně slyšela Eleonořin čistý hlas, když děkovala matce Edyve za tu skvělou zábavu. „Bylo to tak osvěžující…“ Lidé už postupně sundávali brusle a odcházeli zpátky k bráně.

„Paní,“ ozval se lehce nakřáplý hlas za Adélií. Byl to otec Paton.

Rowleyho drobný sekretář vypadal na bruslích jaksi nepřiměřeně, ale rovnováhu držel dobře. Ruce ve vlněných palčácích měl zkřížené na prsou, jako by se chránil před něčím ostudným. „Mám to,“ řekl.

Vytřeštila na něj oči. „Ty jsi…, tys to našel? To se mi nechce ani věřit… Bylo to tak nepravděpodobné.“ Musím se vzpamatovat. „A je to opravdu to samé?“

„Ano,“ přikývl. „S lítostí musím říci, že podobnost s tím, který jsi mi dala, nelze popírat.“

„Dalo by se to použít i u soudu?“

„Ano. V písmu jsou tak jasné charakteristické rysy, že i negramotný by je rozpoznal. Mám to tady, u sebe… Mám je oba…“ Začal odepínat od opasku velkou koženou plochou kapsu.

Adélie ho zadržela. „Ne, ne, já je nechci. Schovej si je u sebe i s mým prohlášením. Moc dobře je hlídej, dokud nenastane čas…, a při Pánu na nebesích, neříkej o nich nikomu.“

Otec Paton našpulil pusu. „Sepsal jsem již k celé té věci vlastní prohlášení, v němž vysvětluji, že jsem učinil to, co jsem učinil, v dobré víře, že si to tak přeje můj pán, nebohý biskup ze St. Albans…“

Kolem nich zavířil sníh; to se k nim přiřítil na bruslích biskupův posel a ostrým obloukem zastavil těsně vedle Adélie. Tváře měl zrudlé pohybem na vzduchu, vypadal skoro hezky, i když pan biskup by se dozajista jen ušklíbl nad tím, jak mladík velevznešeně zakroutil rukou v hluboké a velmi akvitánsky vyumělkované pokloně Adélii. „Je to zařízeno, má paní. S trochou štěstí se dnes večer po nešporách sejdou v kostele. Ty i tady pan sekretář byste tam měli být o hodně dřív.“

„Co je tohle za nesmysly?“ Otci Patonovi se Jacques nezamlouval o moc víc než Adélie.

„Jacques se postaral o doručení dvou pozvánek, které jsem napsala, otče," vysvětlovala Adélie. „Budeme odposlouchávat, musíme prokázat, kdo má na svědomí vraždu Talbota z Kidlingtonu."

„Já nehodlám mít nic společného s těmi tvými takzvanými vraždami. Ty chceš, abych s tebou odposlouchával? Pěkná pošetilost, se mnou nepočítej."

„S jakými takzvanými vraždami?" ptal se udiveně Jacques.

„My tam budeme," řekla Adélie a nedala knězi vůbec čas protestovat. „Ano, i ty. Potřebujeme nezávislého svědka. Pro Boha svatého, otče, vždyť tady byl úkladně zavražděn mladý muž!"

Přiblížil se k nim další člověk, s hromotluckou postavou a hřmotným hlasem. „Poďte už zpátky, všichni, a hněte sebou." Cross je s rukama rozpřaženýma popoháněl jako hejno kuřat směrem ke schodům.

Otec Paton se s úlevou vytratil.

„A dokázal by nám pomoci i s Bertinou smrtí?" zeptal se Jacques.

„Nebudu vám to dvakrát opakovat," ozval se znovu Cross. „Velitel už vás chce mít zase pohromadě, tak už sakra běžte."

Jacques poslechl rovnou. Adélie váhala.

„Tak už pod, paní, stejně už je pěkná zima." Žoldnéř ji vzal za paži, ale nebylo to hrubé gesto. „Vidíš, vždyť už se třeseš."

„Já tam nechci," hlesla. Klášterní zdi mě zase uvězní dohromady s tím vrahem; mám se vrátit do klece, ve které bydlí i obluda s tesáky potřísněnými krví.

„Přece tu nezůstaneš celou noc." Táhl ji za sebou přes led a ještě se ohlížel a volal na lovce střízlíků: „Už je načase se vrátit, pánové."

Když se dostali ke schodům, musel i po nich Adélii táhnout, jako když velitel popravčí čety vleče odsouzence na šibenici.

Na protějším břehu za nimi se z lesa vynořil houf mužů a všichni vítězoslavně pokřikovali a pohupovali malou klíckou z větviček, ve které poletoval vyplašený střízlík. Měli na hlavách kapuce, byli obalení sněhem a díky umouněným tvářím byli jeden od druhého k nerozeznání.

Takže si ani nikdo nevšiml, že spolu s nimi do brány kláštera vstupuje jeden navíc.

Místní tesař už před časem položil na stropní trámy v boční lodi kaple široká prkna, aby bylo možno se dostat na místa, kde konstrukce

střechy začínala vykazovat známky poškození, a práchnivějící části vyměnit. Tím vznikla dočasná půda, kde nyní mohli dva lidé naslouchat tomu, co se odehrává pod nimi, i když nic neviděli. Adélie a otec Paton teď byli skuteční špioni.

Dalo ještě docela dost práce přesvědčit kněze, aby se na půdu vypravil s ní; oháněl se tím, že je to lstivý úskok, že je to riskantní, že je to nedůstojné.

Ani Adélie se z toho neradovala, byla v tom totiž jistá zvůle a jistá nevědeckost. A navíc strach, který se jí zmocnil společně s vědomím, že je zase zpátky v klášteře, jako by jí vysával energii z těla, a ona se cítila otupělá a zbytečná. Když ale vešla do kaple, plamínky svic hořících na oltáři Panny Marie se zazmítaly v průvanu ode dveří, jednu z nich tu zapalovala Emma za Talbota z Kidlingtonu, a Adélie se najednou přistihla, jak otravuje a přemlouvá. „Máme přece k mrtvým povinnost, otče.“ To byl základ její víry, byl pro ni stejně podstatný jako Atanášovo vyznání víry pro západní liturgii a kněz snad vytušil sílu té věty, protože po ní se přestal bránit a bez dalších protestů vyšplhal po žebříku, který jim Jacques nachystal.

Bylo po nešporách, tiché zpěvavé modlitby už umlkly. Kostel se vyprázdnil – jeptišky přesunuly vigilie za mrtvé do vlastní kaple už od té doby, co tu začali dělat potíže žoldnéři.

Někde zaštěkal pes. Asi ten Fitchetův voříšek – věčně naježený a uštěkaný; kdykoli ho Strážce, který nevynikal velkou kuráží, uviděl poblíž, lehl na zem a podřízeně se převalil na záda.

Byli příliš daleko vzadu na půdě, takže zespodu viděli jen záři oltářních svic, která mdle osvětlovala valbovou střechu nad nimi. Adélie měla při tom pohledu dojem, že leží na sedátku obrovité lodi převrácené dnem vzhůru. Bylo to totiž dost nepohodlné.

A ještě něco viděla: drobné odlesky světla v očičkách netopýrů, kteří viseli na trámech nad nimi a dívali se, kdo je to zase vyrušuje.

Vedle ní něco přecupitalo a otec Paton tlumeně vyjekl: „Fuj, já krysy nesnáším.“

„Buď zticha,“ sykla.

„Tohle je taková hloupost!“

Možná je, ale teď už to stejně nezměníme – Jacques odnesl žebřík a postavil ho zase zpátky do zvonice; sám se přitom podle domluvy usadil nahoře, těsně pod střechou věže.

Ozvalo se vrznutí dřevěné západky. Nenamazané panty bočních dveří do kaple skřípavě protestovaly proti námaze. Někdo se zhluboka nadechl. Ticho.

Warin. To bude on, pan advokát; Wolvercote by se takhle neplížil.

Adélie pocítila jakousi zvědavou touhu se konečně ujistit. Něco jiného je spekulovat o něčí vině a něco úplně jiného je mít ji jednoznačně potvrzenou. Někde tam dole pode mnou stojí člověk, který zradil svého jediného příbuzného, chlapce, o něhož se měl starat, který mu důvěřoval a kterého poslal na smrt. Dveře znovu zaskřípěly a k tomu zvuku se tentokrát přidalo dupání těžkých bot. Vzduchem zavibrovala energie.

„To ty jsi mi tohle poslal?“ řekl Wolvercotův hlas a zazněl v něm vztek. Ti dva na půdě ani neslyšeli, jestli pan Warin něco namítl, protože Wolvercote bez přestávky pokračoval dál: „Jistěže, ty zkurvysynu, ty vřede lidské společnosti, ty shnilotino, ty už ode mě neuvidíš ani vindru, ty zvratku prašivé kočky…“

A celou tu překvapivě šťavnatou tirádu – zrovna u Wolvercota tak bohatý slovník Adélie ani nečekala – doprovázelo občasné plesknutí, pravděpodobně otevřenou dlaní přes Warinovu tvář, které se s ozvěnou odráželo od stěn jako rány bičem. Otec Paton sebou při každé další polekaně škubl tak, že vylekal i Adélii, která v tom malém prostoru musela ležet těsně vedle něj. Právník se držel, i když mu už v hlavě muselo hučet jako v úle. „Podívej se, jen se podívej, pane. Pro Krista Pána, jen se *podívej*.“ Fackování a nadávky konečně ustaly.

Ukazuje mu *svůj* vzkaz.

Kromě místa a času navrhované schůzky jim, každému, napsala jen kratičkou, jednoduchou větu: *Jsme prozrazeni*.

Nastala dlouhá odmlka, během níž zřejmě Wolvercote – který neumí číst tak dobře jako Warin – louskal zprávu na lístku. „Je to past,“ řekl potom právník. „Někdo tady je.“

Bylo slyšet uspěchané tiché kroky – to Warin hledal, otevíral skříňky; z jedné žuchlo tiše na zem několik polštářků. „Někdo *tady někde je*.“

„*Kdo* je kde? *Jaká* past?“ Wolvercote stál na jednom místě a houkal na Warina, který mezitím zmizel v hlavní lodi. „Copak tohle jsi mi neposlal *ty*?“

„*Co* je tam nahoře?“ Warin se vrátil. „Měli bychom se tam podívat.“

Dívá se nahoru. Pocit, že jsou ta prkna průhledná, způsobil, že Adélie napjala všechny svaly. I otec Paton jako by zkameněl.

„Ale nahoře nikdo není. Jak by se tam asi dostal, co? O jaké pasti to pořád meleš?“

„Můj pane, někdo o tom ví.“ Warin se trochu sebral. „Pane, tys neměl oběsit ty dva lumpy. To bylo špatně, já jsem jim slíbil peníze na cestu pryč.“

Takže to *ty* jsi sehnal vrahy.

„Jasně, že jsem je pověsil, darebáky,“ povykoval Wolvercote. „Kdo by se mohl spolehnout, že budou držet jazyk za zuby. Proklatě, Warine, jestli si myslíš, že ze mě takhle vymámíš další prachy…“

„To nemám v úmyslu, pane, i když svatá Panna ví, jak velkou službu jsem ti tím prokázal…“

„No právě.“ Wolvercote konečně trochu ztišil hlas a vypadalo to, že snad i přemýšlí. „Začínám uvažovat, proč vlastně.“

„Ale vždyť jsem ti to říkal, můj pane. Nedopustil bych, aby tě zostudil někdo z mé přízně; když jsem se dozvěděl, co má ten hoch v úmyslu.“

„A ty sám jsi z toho neměl žádný prospěch? Tak proč jsi sem sakra vlastně vůbec přijel? Proč ses do kláštera přiřítil, jako by ti v patách hořelo, aby ses ujistil, že je opravdu mrtvý?“

Odcházeli oba do hlavní lodi a jejich hlasy se vytrácely v tom rozlehlém prostoru do nesrozumitelna, jen tón zůstal nepřátelský a hádavý.

Trvalo dlouho, než se ti dva vrátili, a svědčily o tom tentokrát jen jejich kroky. Dveře opět zaskřípaly. Těžké boty oddupaly ven stejně halasně jako při příchodu.

Otec Paton se pohnul, ale Adélie mu stiskla rameno. Čekej. Oni určitě nechtějí, aby je někdo viděl pohromadě, a Wolvercote odešel jako první.

A zase ticho. Nenápadný mužíček je ten právník Warin.

Konečně se vydal ke dveřím. Adélie počkala, dokud neuslyší vrznout západku, a pak se soukala k okraji prken, aby se podívala dolů.

Kaple byla prázdná.

„Takový vážený člověk, majitel velkého panství, a chová se jako zrůda.“ Otci Patonovi samým rozčilením a zděšením až přeskakoval hlas.

„To se musí dozvědět oxfordský šerif, musím to zapsat, byl jsem svědkem spiknutí a vraždy; šerif bude potřebovat podrobnou zprávu. Jsem důležitý svědek, ano, ano, sám bych nikdy nevěřil… takový vážený pán!“

Nemohl se ani dočkat, až Jacques přinese žebřík, a když po něm slézal dolů, hned se ptal posla, co slyšel ve zvonici z hlavní lodi.

Adélie na chvíli zůstala ležet bez hnutí; připadala si jako ochrnutá. To je jedno, co dalšího si ti dva řekli, jsou to dva vrazi a svými slovy tady dole si to navzájem potvrdili, jasně dali najevo, že jim na životě člověka záleží asi tolik, co žencům s kosou na jednom stéble trávy.

Ach, Emmo.

Myslela na ten hrot zabořený v mladíkově hrudi, který v jediném okamžiku zastavil nejdůležitější orgán, srdce; na lhostejnost střelce, který jej vypustil bleskovou rychlostí do nekonečně spletité a dokonalé soustavy cév a svalstva, i na lhostejnost bratrance, jenž ten čin nařídil, o pánu, který to vše zaplatil, ani nemluvě.

Emmo, Emmo.

Otec Paton odspěchal zpátky do skriptoria – hodlal sepsat zprávu šerifovi bezodkladně. Venku svítil jasný měsíc jako ledová krůpěj, lucernu ani nebylo třeba rozsvěcet. Jacques Adélii doprovodil a cestou jí vyprávěl, co slyšel v kostele. Většinou to bylo opakování argumentů z kaple. „Ale než odešli,“ říkal Jacques, „byli už zajedno v tom, že si s nimi někdo zahrává. Lord Wolvercote, ten podezírá svoje žoldnéře. Právník Warin z toho má pěknou hrůzu, vsadil bych se, že odcestuje někam hodně daleko, jak jenom to půjde.“

Rozloučili se u schodů do domu pro hosty. Když Adélie stoupala nahoru, uvědomila si, jak strašně je unavená; a jako vždy si připomenula událost, která se sice nestala, ale kterou při každé cestě po schodech viděla v duchu jako živou: koš s dítětem, překlápějící se přes okraj schodu.

Zastavila se. Dveře byly pootevřené a uvnitř tma. Ani pozdě v noci, když se už dávno spalo, nezůstávala jejich malá domácnost bez světla; Gylta jí vždycky nechala rozžatou svíčku – a hlavně – pečlivě zavírala.

Uklidnilo ji ale radostné uvítání od Strážce, který vrtěl ocasem, takže psí pach se od něj šířil intenzivněji než jindy. Adélie vkročila dovnitř.

Dveře se za ní zabouchly. Něčí paže pevně obemkla její hruď, ústa překryla široká dlaň. „Tiše,“ zašeptal povědomý hlas. „Hádej.“

Nemusela. Horečnatě se vysoukala z toho sevření, aby se k němu mohla otočit tváří. K němu.

„Ty *lotře*," hlesla.

„Svatá pravda, do jisté míry," poznamenal a zvedl ji do náruče. Pak ji hodil na nejbližší postel a zalehl ji mohutným tělem. „Máma a táta se nakonec vzali, já si to pamatuju, byl jsem u toho."

Jak je těžké se smát, když mám ústa tak pevně přitisknutá k jeho.

Není mrtvý – on žije, to je on, jeho vůně, všechno je najednou naprosto v pořádku, když je tu teď on, nastěhoval se mi až na dno duše, prolnul se se mnou jako voda s vyprahlou zemí. Ano, už jsem byla hodně, hodně dlouho vyprahlá.

Jejich těla se rytmicky zmítala jako veliká křídla; nesla je výš a výš, až na vrchol všeho, a pak padala volným, úlevným pádem zpátky na tu masivní postel ve studené, temné místnosti.

Když se země přestala houpat a zklidnila se, vysoukala se Adélie zpod něj a posadila se. „Věděla jsem, že jsi někde nablízku," řekla, „nějak jsem to věděla."

Jen zabručel.

Cítila se najednou nabitá, jako kdyby jeho sémě byla nějaká zázračná infuze, která ji vrátila zpátky do života. A hned se zamyslela, jestli z toho bude další dítě, a cítila se při té představě náramně šťastná.

Zato jejího milence přepadla postkoitální otupělost. Rýpla ho prstem pod lopatku. „Kde je Allie? Kde je Gylta a Mansur?"

„Poslal jsem je do kuchyně, služebnictvo tam slaví." Vzdychl. „Tohle jsem neměl udělat."

Vstala, dotápala ke stolu, nahmatala zbytek troudu v krabičce, křísla do něj pazourkem a zapálila svíčku.

Je hubený, ach Bože, ale je krásný. Má na sobě nohavice – teď shrnuté pod kolena – jako vesničan a tvář začerněnou něčím, co vypadá jako práchnivá stromová kůra.

„Lovec střízlíků," došlo jí to hned. „Ty jsi přišel s těmi lovci. Jindřich je tu taky?"

„Musel jsem se nějak dostat dovnitř. Ještě že je zrovna svatého Štěpána, jinak bych musel tu zeď přelézt."

„Jak jsi věděl, že budeme zrovna tady, v Godstowu?"

„No, kde jinde asi, když řeka zamrzla?"

Neříká mi to, co bych chtěla slyšet nejvíc. „Mohli jsme být všichni mrtví," podotkla. „Moc nám k tomu nechybělo."

„Byl jsem tam naproti v lese," řekl on. „Díval jsem se na tebe, jak bruslíš. Jde ti to krásně, v otočkách jsi sice ještě trochu nejistá, ale… svatí při mně, ta malá je ale roztomilá, co?"

Naše malá. To je *naše* roztomilé dítě, víš? pomyslela si.

Šťouchla ho znovu do ramene, ale už zdaleka ne tak rozpustile. „Proklatě, Rowleyi, já jsem se strašně trápila, myslela jsem, že jsi mrtvý."

„Já tuhle část řeky dobře znám," prohlásil, „proto jsem skočil do vody právě na tom místě, patří to tam Jindřichovi, je to část jeho woodstockých lesů; o kousek dál bydlí porybný, křtil jsem mu syna. Došel jsem k jeho chalupě, nebylo to zrovna lehké, ale dostal jsem se tam." Pak se najednou posadil. „A vůbec, už jsem tady."

„Rowleyi, já jsem se *trápila*."

„Ale to bylo zbytečné. Porybný mě vzal do Oxfordu – vyrobili jsme si sněžnice. Tam to jenom vře vzbouřenci, kdejaký darebák, co bojoval za Štěpána a odpykal si to, je teď po zuby ozbrojený a mává korouhví – buď přímo Eleonořinou nebo aspoň krále Mladíka. Museli jsme město obejít a zamířili jsme raději do Wallingfordu. Wallingford odjakživa držel s králem. A tehdy za války zase s císařovnou. Bylo mi jasné, že král pojede nejdřív tam." Otřel si hřbetem ruky čelo. „Ježíši Kriste, to ale byla fuška."

„Dobře ti tak," odsekla. „A našel jsi krále? Je tady?"

„Spíš on našel mě. Ležel jsem ve Wallingfordu se zápalem v hrudi, málem jsem tam, sakra, pošel. Potřeboval jsem doktora jako sůl."

„Promiň, že jsem se neobtěžovala dostavit," ucedila uraženě.

„No, aspoň jsem ale zůstal v blízkosti řeky. A on tam přijel se skupinou lodí." Rowley uznale pokyvoval hlavou. „Byl v Touraine, když ho zastihla zpráva o Rosamundě, právě tam potlačoval povstání Jindřicha Mladíka. Bůh ho doufám ztrestá, toho kluka; teď se ještě spolčil proti vlastnímu otci s Ludvíkem Francouzským. S *Ludvíkem*, chápeš to?" Rowley si nevěřícně přitiskl pěsti na spánky. „Všichni víme, že je to trdlo, ale kdo by čekal, že si to proradné štěně poběží pro pomoc rovnou k největšímu nepříteli svého otce?" naklonil se kupředu. „A Eleonora ho k tomu ještě pobízela. Víš to? Naši zvědové s tím přišli. Štve jejich společného syna proti vlastnímu otci."

„Mně je to jedno," řekla Adélie. „Mně je jedno, jak to začalo. Co teď uděláme my tady?"

Ale nedokázala ho v tématu posunout ani o kousek dál; Rowley byl v duchu pořád u Jindřicha Plantageneta, který dobyl dva

tourainské hrady Mladíkových příznivců a dal rebely pověsit, než vyrazil do Anglie s nevelkým vojskem, bez váhání, v té nejkrutější zimě, jakou kdo pamatoval.

„Vůbec nevím, jak to dokázal. Ale prostě byl najednou tady, přijel po Temži, lodě s vojskem jedna za druhou. Říkal jsem ti už, že i on sám vesloval? Veslařům to nešlo dost rychle, tak jednoho vyhodil a pustil se do toho sám, a klel při tom jako pohan."

„Kde je teď?"

„Na cestě." Odmlčel se. „Chce se s tebou sejít."

„Opravdu?"

„Poslal mě pro tebe. Chce vědět, jestli to Rosamundě provedla Eleonora. Říkal jsem mu, že touhle dobou už to budeš určitě vědět."

„Pane na nebi, jen proto jsi přišel?"

„Přišel bych stejně. Bál jsem se o tebe…, ale vidím, že jsi tu v bezpečí." Potřásl hlavou, jako by se podivoval jejímu umění přežít. „Bůh nad tebou držel ochrannou ruku. Žádal jsem o to."

„V bezpečí?" vřískla skoro hystericky. „Opustil jsi mě v tom mrazu na otevřené lodi…" Musel ji uklidnit, ale stejně pak pokračovala jen o něco mírněji. „Tak v bezpečí, říkáš? Jsme tady obklopeni vrahy a spiklenci, i tvoje dcera, my všichni. Stala se tu další vražda, už týdny se bojím, týdny… o Allii, o nás… celé týdny." Otřela si pěstmi slzy z tváří.

„Je to deset dní," opravil ji měkce. „Z té lodi jsem vyskočil před deseti dny." Vstal z postele, natahoval si nohavice a upravoval do nich halenu. „Obleč se a jedeme."

„Jedeme kam?"

„Za Jindřichem. Říkám ti přece, poslal mě pro tebe."

„Bez Allie? Bez Gylty a bez Mansura?"

„S sebou je opravdu vzít nemůžeme; našel jsem sice cestu sem, takže je prošlapaná, ale stejně to bude náročné, i koně mám jen dva."

„Nikam nejedu."

„Ach jo. Toho jsem se bál. A říkal jsem to i králi. Ona bez dítěte nikam nepojede, říkal jsem mu to." Zaznělo to skoro plačtivě.

Už toho měla dost. „Tak povíš mi to konečně? Kde je Jindřich?"

„V Oxfordu, aspoň tam měl namířeno."

„Proč není tady s tebou?"

„Podívej se," řekl rozvážně, „Godstow je vedlejší. Podstatný je Oxford. Jindřich sem posílá mladého Geoffreyho Fitzroye s malou družinou, víc nebude zapotřebí – i Mansur mi potvrdil, že Wolvercote

a Schwyz mají jen hrstku mužů. Jindřich osobně se sem nepohrne…“ Adélie zahlédla na jeho tváři něco jako zlomyslný úsměv. „Myslím, že náš dobrý pan král sám sobě nevěří, co se týče setkání s Eleonorou – co kdyby ji nechal utéct? Ono je to, pravda, trochu trapné, zatýkat vlastní choť.“

„Kdy má přijet ten Geoffrey?“

„Zítra. Tedy pokud se já vrátím, abych mu ukázal cestu a vysvětlil zdejší situaci – aby nezačal třeba pobíjet ty nesprávné lidi.“

On to udělá. Povleče se zpátky v tom strašlivém sněhu, celý rozladěný z toho, že jsem neodjela bez dcery, zato s jistotou, že ona i já jsme v bezpečí. On je prostě samá mužnost a hrdinství, zrovínka jako ten jeho zatracený král, a vůbec si spolu nerozumíme.

No ale je takový, jaký je, a já ho stejně miluju.

Mrazení v zádech mě ale neopouští, spíš naopak – je to jakási nová cizost. Myslela jsem si, že se mi vrátil ten starý Rowley, na chvíli to tak opravdu snad i bylo, ale stejně z toho trčí něco jako rozpaky; sice mluví právě tak bezstarostně jako dřív, jenže se při tom na mě ani nepodívá. Otřel mi slzy a pak ruku stáhl zpět.

Nemohla se ubránit otázce: „Miluješ mě?“

„Až příliš, Bůh mi pomoz,“ řekl na to. „Pro mou duši je to příliš. Neměl jsem to udělat.“

„Udělat co?“

„Všemohoucí, odpusť mi. Slíbil jsem, přísahal jsem, že když On tě ponechá naživu a v bezpečí, už se k tobě ani nepřiblížím, nesvedu tě opět k hříchu. Neměl jsem se tě už dotknout. Jenže po tobě tolik toužím, cítit tě vedle sebe bylo… Bylo to na mě příliš.“

„Co podle tebe jsem? Nějaká laskomina, které je třeba se vzdát a postit se?“

„Svým způsobem ano.“ Najednou zněl jeho hlas zase jako hlas pana biskupa. „Moje milá, každou neděli kážu v některém kostele proti smilstvu a ta slova se mi v uších mísí s šepotem Božím: ‚Jsi pokrytec, synu, bažíš po ní, jsi prokletý a ona také.‘“

„No, to je mi pěkná ukázka pokrytectví,“ řekla dutě a začala se soukat do šatů.

„Musíš to pochopit. Nemůžu tě nechat potrestat za svoje hříchy. Přenechal jsem tě Bohu. Udělal jsem s ním takovou dohodu. Žádal jsem ho: Když bude v bezpečí, Pane, budu ti sloužit ve všech ohledech. Přísahal jsem v přítomnosti krále, aby to bylo zpečetěno.“ Vzdychl. „A vidíš, co jsem dopustil.“

„Mně je fuk, jestli je to hřích.“

„Ale mně ne,“ řekl on ztěžka, „byl bych se s tebou oženil, jenže ty sis chtěla uchovat svou nezávislost. A tak má Jindřich svého biskupa. A kdo je biskup? Opatrovatel duší. Své vlastní, ale i tvé a dalších…“

Až teď se na ni zadíval. „Adélie, na tom opravdu záleží, myslel jsem si, že to bude jedno, ale ono není. Za tou parádou pro oko, za těmi zpěvy – to bys ani nevěřila, jaké zpěvy slýchám –, za tím vším je pořád ten tichý hlas, a nedá pokoj. Řekni, že to chápeš.“

Nechápu. Ve světě přetékajícím nenávistí a zabíjením nemohu pochopit Boha, který považuje lásku za hřích. Ani muže, který takovému Bohu slouží.

Začal zvedat ruku, jako by jí chtěl požehnat. Srazila mu ji. „Neopovažuj se,“ sykla.

„No dobrá.“ Pokračoval v oblékání. „Ale poslouchej mě tedy. Až Geoffrey zaútočí, dřív než Geoffrey zaútočí, zmizíš do budovy konventu – ten on od bitvy uchrání. Vezmi s sebou Allii i ostatní. Přikázal jsem už Waltovi, ať dohlédne na to, abyste se tam včas dostali… Řekl jsem mu, že jsi pro krále velmi důležitá osoba.“

Neposlouchala ho. V porovnání s Jindřichem Plantagenetem u něj vůbec nemám šanci, stejně jako se v jeho očích nemůžu rovnat Bohu. Je teď zima. A do určité míry pro mě už nikdy jiná roční doba nenastane.

Něco jí ale v mysli hryzalo jako zaseknutá tříska, něco, co odtahovalo pozornost od zoufalství, v němž se topila. „Říkal jsi to Waltovi?“

„Mansur ho sehnal, když jsem tu čekal… Kde jsi vlastně byla?“

„Řekls to Waltovi,“ opakovala.

„A Oswaldovi – protože nevěděli, kde je Jacques nebo Paton, ale já jsem je požádal, aby to předali dál; chci, aby moji lidé byli všichni připraveni – budou se muset taky dostat k bráně a otevřít ji pro Geoffreyho…“

„Kriste Pane,“ vydechla.

Strážce tiše zavrčel.

Zakopla o něj, když se rozběhla ke dveřím, takže je přirazila pádem vlastního těla. Zastrčila rychle závoru a pak přitiskla ucho na dřevo a poslouchala. Moc času jsme tedy neměli, a i ten nám byl dopřán jen z milosti Boží. „Jak ses chtěl dostat ven z kláštera?“

„Nějaký ten stříbrňák pro vrátného by to určitě zařídil. Co se děje?“

„Pssst.“

Zvuk bot chrupajících přemrzlým sněhem dole v uličce. „Jdou si pro tebe. Bože. Bože dobrotivý.“

„Okno,“ řekl jen. Přeběhl k němu a rozrazil okenice, takže do místnosti se vlilo měsíční světlo. Ano, okno.

Stáhli z postele prostěradla a přikrývky a začali je svazovat k sobě. Ve chvíli, kdy jeden konec hodili z okna, zabušily do dveří první rány. „Otevři, otevři, sakra.“ Strážce vyrazil po hluku a zuřivě se rozštěkal. Rowley uvazoval konec prostěradla o sloupek okna a věšel se na něj plnou váhou, aby jej vyzkoušel. „Až po tobě, paní.“

Ten zdvořilý úsměv spolu se šibalským mrknutím si budu pamatovat už navždy. Jako by mě zval k tanci. „Já nemůžu. Ale mně neublíží. Jdou po tobě.“

Koukl dolů a pak zase na ni. „Ale já musím jít. Musím je sem přivést.“

„Já vím.“ Rány na dveře sílily, dlouho to dřevo nevydrží. „Tak dělej,“ šeptla kurážně.

Znovu se usmál, vytáhl zpoza opasku krátký meč a podal jí ho. „Uvidíme se zítra.“

Když už byl na římse, pokusila se odvázat provizorní lano od sloupku; uzel byl ale příliš utažený, a tak se do prostěradla pustila tím mečem a co chvíli se přitom rozhlížela z okna.

Ještě zahlédla Rowleyho, který se zatím dostal na hradební zeď a právě skočil na druhou stranu; plášť za ním zavlál jako křídla. Sníh je hluboký, to bude měkké přistání. Ale dostane se ke schodům k řece? Povedlo se mu to. Přesně v okamžiku, kdy dveře s praštěním povolily a Strážce bolestně vykvikl. A ona už jen viděla, jak se pan biskup klouže po ledě jako malý kluk. Pak ji někdo odhodil stranou jako loutku. „Támhle je. Na druhém břehu. Loso! Johane!“ hulákal Schwyz.

Dva chlapi vyběhli ze dveří. Další zaujal Schwyzovo místo u okna, horečnatě napínal kuši. Zamířil. Vystřelil. „Ach, *scheiss*!“ Podíval se na Schwyze. „*Nein*.“

Ve dveřích se objevila obrovská postava, která se musela hodně shýbnout, a uvnitř se pomalu rozhlédla. „Možná by nebylo špatné pro začátek zabavit paní Adélii ten mečík.“

Já bych ho proti člověku nepoužila, i kdyby se dělo cokoliv.

A rukojetí napřed jej podala opatovi z Eynshamu, tomu, který psal listy, jež poté Rosamunda opisovala, a on je předával královně a nakonec nechal Rosamundu zabít.

Opat Adélii zdvořile poděkoval a ona se vrhla na kolena, aby se podívala na Strážce, který mezitím zalezl pod jednu z postelí. Nahmatala přeražené žebro a on jí věnoval pohled plný sebelítosti. „To přežiješ," pohladila ho. „Hodný pejsek. Zůstaň tady."

Opat jí gentlemansky přidržel plášť, když si ho oblékala, pak jí nechal svázat ruce za zády a upevnit do úst roubík.

Odváděli ji do obydlí vrátného.

Nikdo jiný venku nebyl, celý klášter dávno spal. I kdybych mohla zakřičet, stejně by mě teď nikdo neslyšel, natož aby mi přišel na pomoc. Manželé Bloatovi nejsou na mé straně. Pan Warin taky rozhodně ne. Po Wolvercotových lidech není ani památky, ale ti by mi stejně nepomohli.

Velká brána byla otevřená, ale veškeré dění se soustředilo do obytné komůrky, která sousedila s vrátnicí. Schwyzovi muži pobíhali tam a zpátky.

Strčili Adélii dovnitř. Fitchet ležel na zemi s prořízntutým hrdlem. Otec Paton vedle něj se pokoušel posadit a vykašlal při tom pár vyražených zubů.

Adélie si klekla vedle kněze. I přes modřiny a opuchliny bylo v jeho tváři vidět pobouření. „Ftloukli mě jako pfa," postěžoval si. „A vvali mi ty lifty." Pokusil se to přefrázovat. „Febrali mi ty dopify."

Chlapi si natahovali kapuce a zapínali pláště, rozdávali si zbraně, rabovali Fitchetovy zásoby jídla a do bedýnky nahnali i několik vyplašených slípek.

„Disponoval náš zasloužilý vrátný nějakou zásobou vína?" ptal se opat. „Ne? Tss, tss, jak *nesnáším* pivo." Usadil se na stoličku, sledoval ruch kolem sebe a rukou si pohrával s tím svým obřím zlatým křížem na hrudi.

Oba žoldáci, kteří předtím vyrazili za Rowleym, se nyní vrátili. „Měl koně, pane."

„*Siech.* Tak to je konec. Jdeme." Schwyz popadl provaz, kterým měla Adélie svázané ruce, a trhl s ní tak prudce, že jí málem vykloubil obě ramena. Odtáhl ji až k opatovi. „Už ji nepotřebujeme, zabiju ji, couru povětrnou."

„Ale kdepak, Schwyzi, můj drahý Schwyzi," potřásl hlavou Eynsham. „Zdá se, že ti jaksi uniká, že v této chvíli je ctěná Adélie

tím nejhodnotnějším předmětem v tomto klášteře, jelikož sám král po ní touží tak mocně, že poslal svého biskupa, aby mu ji přivedl – a zda si tak přeje kvůli jejímu umění soulože či pro informace, kterými možná oplývá, to budeme teprve muset zjistit. Je to naše trumfové eso, milý Schwyzi, je to Atlantovo zlaté jablko, které možná budeme muset za sebe odhodit, abychom zpomalili pronásledovatele…“ Zamyslel se. „Dokonce bychom mohli krále uchlácholit tím, že bychom mu ji nabídli, kdyby nás snad dohonil… Ano… i to je možnost.“

Na tohle Schwyz neměl čas: „Tak berem ji, nebo né?“

„Bereme.“

„A toho kněze?“

„Inu, obávám se, že v jeho případě musíme trochu ubrat na shovívavosti. Fakt, že otec Paton měl ve svém držení ty listy, je dosti nešťastný. Velmi nerad bych, aby se jisté věci dozvěděli král nebo královna, přestože předpokládám, že by je dokázal sdělit s patřičnou…“

„Ježkovy voči, tak *mám* ho odkrouhnout?“

„Poslož si.“

„Mmmmmm!“ Adélie sebou hodila kupředu. Schwyz ji zase strhl zpátky.

„Já vím, já vím,“ pokyvoval hlavou opat, „tyhle události jsou jistě nepříjemné, ale já nehodlám přijít o královninu přízeň a otec Paton by mi to mohl nepěkně pokazit. To ty jsi mu dodala texty, na jejichž základě Rosamunda sepisovala své dopisy? Jistěže jsi to byla ty. Ty jsi mi ale dušička plná překvapení.“ Mluvil a mluvil. Právě odsoudil kněze k smrti a mluvil dál a bavil se u toho.

„Jelikož si mě naše jasná Eleonora cení velmi vysoko, bylo by to poněkud – jak se to správně říká? – *nevhodné*, kdyby se dozvěděla, že právě já jsem ten bodec, který ji popichuje k rebelii. Vzhledem k mé dezerci by to dokonce mohla říci i Jindřichovi. Vidím, že ji musím informovat o vetřelci, který pronikl do kláštera, chápeš, a že my, tedy náš dobrý Schwyz a já, jej právě srdnatě pronásledujeme, abychom jej zastavili dřív, než se dostane ke králi. Ve skutečnosti, samozřejmě, tady ponecháváme lady jejímu nevyhnutelnému osudu; toho sněhu je na nás prostě příliš a milý lord Wolvercote je zase příliš málo…, jak o něm ostatně říká svým svérázným způsobem tady pan Schwyz – ten by nedokázal vyhrát souboj ani s pytlem lejna.“

Schwyz pustil její provaz a zamířil k Patonovi.

Adélie zavřela oči. Bože, prosím Tě.

Vyjeknutí otce Patona, závan čehosi teplého. A několikanásobné vydechnutí, jako kdyby dokonce i tyhle lidi dokázalo ohromit stěhování lidské duše ke svému Stvořiteli.

Pak někdo něco řekl, kdosi jiný se zasmál. Chlapi začali vynášet věci a bedny do vrátnice a ven k řece.

Opatův prst se dotkl Adéliiny brady a nadzvedl jí hlavu.

„Zajímáš mě, dámo, odkdy tě znám; víš, co bych rád věděl? Jak asi přivandrovalá děvka dokáže zaujmout nejen biskupa, ale i samotného krále? A ještě k tomu, když odpustíš, bez jakékoli pohlednosti, která by tě aspoň pro oko přikrášlila."

Neotevírala oči, jen trhla hlavou do strany, ale on ji chytil rukou za tváře a nakláněl si její obličej, jako by byla hadrová panenka. „Uspokojuješ je oba? Naráz? Děláte to spolu ve třech? Jsi v trojici dobrá? Jednoho ptáka zespodu a druhého zezadu? Řiť a *pudendum muliebre*? Čili, jak říkával elegantně můj otec, bříškoprdelka?"

Tohle hned tak neskončí, pomyslela si.

Pohlédla mu přímo do očí.

Pane Bože, on je opravdu panic.

Jak to tak najednou vím…, prostě to vím.

Ta tvář nad ní rázem zprůhledněla díky té vyzrazené bolestné, žadonící zranitelnosti – neznáš mě, neznáš mě –, než se zase proměnila v *trompe-l'oeil*, optickou iluzi zvanou opat eynshamský.

Schwyz na ně na oba něco pokřikoval; nyní se už vrátil a trhnutím zvedl Adélii ze země. „Raději ať je v pořádku," houkl, „nákladu na nošení máme víc než dost."

„To ona bude." Opat se na Adélii pousmál. „Mohli bychom také poslat do kuchyně pro to miminko, pokud by sis přála, a vzít je s sebou, ale jestli by tu cestu přežilo…"

Zavrtěla divoce hlavou.

Eynsham, stále s úsměvem, pokynul rukou ke dveřím. „Až po tobě, paní."

Prošla jimi, bránou i po schodech k řece krotce, jako jehně.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Měsíc se už posunul trochu víc k západu, takže ti dva žoldáci v pláštích, kteří nakládali velké sáně věcmi, jež ostatní přinášeli, vrhali po ledové ploše dlouhé ostré stíny. Jeden z nich se chopil Adélie a hodil ji mezi truhly a balíky, takže rázem měla otlučené ruce, nohy, kdeco. Další přes ni přehodil jakousi plachtu a ona ji pak donekonečna posunovala pohyby hlavou, dokud aspoň trochu neviděla ven.

Jeďte na jih, přesvědčovala je v duchu. Pane, dej, ať jedou na jih, tam je Jindřich. Pane. Ať jedou na jih. Opat, Schwyz a pár jejich lidí se nakupilo kolem saní a přidržovali se jejich konstrukce; na nohou měli všichni brusle a byli připraveni vyrazit, beze slova.

Musejí se vydat na jih – nevědí přece, že král už útočí na Oxford.

Ale vlastně vědí, proboha. Vědí už všechno – Rowley je o tom nechtěně informoval.

Pane na nebesích, pošli je na jih.

Opat si zkoušel na ledě otočky a obdivoval v kovově lesklém zrcadle řeky vlastní stín. „Ano, ano," zaslechla ho, „to člověk nikdy nezapomene."

Adélie si vůbec nevšímal – ta pro něj teď byla jen další zavazadlo. Dal pokyn Schwyzovi a ten zase svým lidem. Dva žoldnéři popadli popruhy od saní a přehodili si je přes ramena. Kdosi vzadu za Adélií naskočil na stupátko a chopil se tyčí.

Opat se zadíval ke klášterním zdem. „Královno Eleonoro, sladké zlomené stébélko, buď s Bohem. „*Veni, vidi, vadi*." Pak zvedl oči ještě výš, k obloze poseté hvězdami. „Tak tedy vzhůru za lepším. Jedeme."

„A už radši potichu," podotkl Schwyz.

Rozjeli se na sever. Sáně v pohybu syčely jako dva rovní zmrzlí hadi.

Adélie se začala dávit do roubíku. Tam mu už nic nezabrání, aby mě zabil.

Na chvíli jí hrůza úplně zablokovala smysly, takže ani nic neviděla. On mě zabije. Musí se mě zbavit.

Pak ji zaplavil bezbřehý smutek. Promítal jí v mysli představy Allie, která ji bude postrádat, bude vyrůstat bez mámy, malá, ztracená ve velikém světě. Umřu s láskou k tobě v duši. Kéž bys to věděla, moje maličká, že jsem tě nikdy nepřestala mít ráda.

A vynořil se i pocit viny. Sama jsem nám to přivodila, sluníčko moje; kdybych byla lepší máma, nechala bych to všechno plavat, nechala bych je, ať se klidně navzájem povraždí, hlavně když nás dvě od sebe nic neoddělí. Je to moje vina a já toho teď strašně, strašně moc lituji.

Střídalo se to stále dokola, lítost a strach, strach a lítost, a bíle zubaté břehy klouzaly dozadu a sáně syčely a svištěly a sem tam drhly o nějaký hrbol. Muži, kteří je táhli, ztěžka dýchali tou námahou; jejich ústa vypouštěla do vzduchu obláčky páry a na těch se odráželo měsíční světlo, na té cestě do samých pekel.

Nepohodlí se hlásilo o pozornost čím dál urputněji – v těch balících, na nichž Adélie ležela, byly nějaké hodně hranaté až ostré předměty. Roubík v ústech ji tlačil a odporně páchl a ruce měla zmrtvělé mrazem a bolestí.

Pak ji to najednou všechno tak popudilo, že sebou smýkla na jednu stranu, podařilo se jí posadit a ona se začala pozorně rozhlížet po okolí.

Sáně táhnou dva žoldáci. Další stojí vzadu na stupátku. Čtyři jedou na bruslích po obou stranách a Schwyz s opatem jsou o kus napřed. Takže celkem devět. Žádný z nich není Cross – i když nevidím všem do tváře, nikdo nemá tu Crossovu hromotluckou postavu.

Na případnou pomoc tedy můžu zapomenout. Ať už jedeme kamkoli, Schwyz si s sebou vzal jen svoje nejvěrnější druhy, ostatní prostě ponechal napospas osudu.

Ale kam jedeme? Někam do Midlands? V tom kraji, pravda, ještě doutná určitá nespokojenost s Jindřichem Plantagenetem.

Adélie se posunula a začala prohmatávat ty ostré předměty pod sebou – ano, tohle je opravdu kopí, *tady*.

Zatlačila rukou a hned ucítila, jak se jí hrot zarývá do pravé dlaně. Začala zkoušet třít provaz o ostrou hranu hrotu, ale většinou se

netrefila a nabodávala provaz přímo na hrot. Takhle se těch pout zbavím nejdřív tak za týden, za dva…

Ale byla to aspoň nějaká činnost, lepší než apatie plná zoufalství. Jistěže mě Eynsham nechá zabít. Jako rukojmí pro něj mám hodnotu jen tehdy, dokud si nebude jist, že ho Jindřich nepronásleduje – a čím dál na sever jedeme, tím je to pravděpodobnější. A zabije mě hlavně proto, že jsem viděla, co se skrývá pod tou jeho zářivou a prázdnou maskou mnoha tváří, a on ví, že jsem to viděla.

Paže ji bolely tou marnou námahou čím dál víc…

Adélie s tváří mokrou přimrzajícími slzami začala usínat.

Muži táhnoucí sáně se hodně nadřeli; bylo to náročné dokonce i pro ty, kdo jeli na bruslích bez zátěže. V obavě z pronásledovatelů ani nezapálili pochodně, a přestože měsíc svítil jasně, dodával povrchu ledu mnohem dokonalejší vzhled, než jaký měl ve skutečnosti, a žoldnéři často zakopávali a padali přes různé přimrzlé větve a nerovnosti, případně objížděli viditelnější překážky velkým obloukem, a to vše je značně unavovalo a zdržovalo.

Adélie v neklidném spánku matně vnímala to kodrcání a tlumené klení, když museli sáně přetahovat přes nějaký kmen, uvědomovala si i to, že muži na střídačku odpočívají na saních. Vždy jeden se vezl, zalezl pod plachtu hned vedle ní, aby znovu nabral sílu a mohl po chvíli vystřídat dalšího zmoženého druha. Naštěstí si žádný z nich nic nedovolil – na to byli příliš vyčerpaní –, a ona podřimovala dál, spánek je zapomnění…

Znovu uslyšela vedle sebe něčí funění, jak si dotyčný vydechoval, že se může nakrátko přestat dřít. Jeho prsty však zašátraly Adélii ve vlasech – a rozvázaly jí roubík. „To teď vůbec není potřeba, paní. Ani tohle.“ Opatrně ji chytil za svázané ruce a nožem rozřezal provaz kolem zápěstí. „Tak. Je to teď lepší?“

Zavanula k ní povědomá sladká vůně. Adélie si olizovala popraskané rty a protahovala ruce a ramena. Bolelo to. Jeli pořád dál a pořád byla hrozná zima, ale hvězdy nyní mizely v lehkém oparu; i kolem měsíce se dělal kruh.

„Nemusel jsi Bertu zabít,“ řekla prostě.

Chvíli bylo ticho.

„Já bych řekl, že ano,“ ozval se pak Jacques rozvážně. „Ten její nos by mě dříve nebo později vyzradil. Myslím, že mě doslova vyčenichala.“

Ano, to máš pravdu.

Berta, plazící se slámou a větřící jako pejsek; čich byl její nejdokonalejší smysl, když se pokoušela popsat tu stařenu v lese, která jí dala ty houby pro lady Rosamundu.

„*Hezkej čuch něla… jakoty, paní*.“

To já ne, Berto. Takhle voní ten muž, co stojí za mnou. „*To nebyla vona, ale von*.“

To děvče cítilo poslův parfém – vůni, která ho provázela dokonce i tehdy, když se převlékl za starou babku houbařku.

„Moc tě to trápí?“ zeptal se Jacques. Zněla v tom snaha, naděje, že to Adélii nevadí. „To přece nebyla žádná velká ztráta, ne?“

Adélie upírala zrak na ty dva žoldáky, co právě táhli sáně. Jacques jí přitáhl plachtu blíž kolem těla a trochu se naklonil, aby jí viděl do tváře; najednou působil velmi racionálně, vůbec už to nebyl ten mladíček s velkýma ušima, vypadal starší a uvolněný. Ano, takový asi ve skutečnosti je, pomyslela si Adélie, dokonale proměnlivý; může být, čím si zamane, podle okolností.

Byl to on, kdo vzal koš s Allií a postavil jej ven na otevřené schody.

„Chápej, obvykle nebývá žádná, jak já říkám, pomocná činnost zapotřebí, tak jako teď s Bertou,“ vysvětloval. „Obvykle člověk splní smlouvu a přesune se pryč. Všechno pěkně hladce a úhledně. Ale tento konkrétní úkol byl složitý – sice zajímavý, to nepopírám, ale rozhodně zapeklitý.“ Vzdychl. „Zůstat trčet v klášteře, nejen s vlastním zákazníkem, ale, jak se později ukázalo, i se svědkyní, to věru není zážitek, o který bych ještě někdy stál.“

Vrah. Ten vrah.

„Ano, chápu,“ řekla Adélie.

Koneckonců, ten pocit hnusu mám už od chvíle, kdy jsem si uvědomila, že Rosamundu otrávil on. Do té léčky připravené v kostele na Wolvercota a Warina, aby se sami usvědčili, jsem ho zatáhla sice s hrůzou, ale prostě jsem nedokázala vymyslet jinou fintu, kterou bych ho uchlácholila. To už jsem věděla, čí je ta mysl, která prostoupila celý klášter ještě větší hrozbou než ta Wolvercotova, protože nemá žádná omezení, ta spokojená mysl. Tohohle zabij, tamtoho ušetři a vinu si nepřipouštěj.

Musela jsem tu mysl zabavit, jako když myška poskakuje před kočkou. Potřebovala jsem získat čas, a tak jsem ji nechala hrát si s řešením toho zločinu, který sama neměla na svědomí. Aby se mi ta

kočka nezakousla do hrdla hned, myšce, která se moc vyptává. „Nařídil ti to Eynsham, abys ji zabil?“ zeptala se.

„Bertu? Ale kdepak.“ Skoro ho to rozhořčilo. „Já umím být iniciativní sám, víš? Ale samozřejmě…“ Šťouchl Adélii loktem do žeber. „Za tu mi bude muset zaplatit navíc. Ta půjde na jeho účet.“

„Na jeho účet,“ přikývla jen.

„Jistě. Já nejsem opatův služebník, paní. To tedy musím zdůraznit: já jsem nezávislý, jezdím křížem krážem po celé křesťanské říši a poskytuji své služby. Ne každému je to po chuti, ovšem, jsem si toho vědom, ale služba to prostě je.“

„Nájemný vrah.“

Zvažoval to chviličku. „Ano, řekněme. Ale raději bych to nazýval prostě řemeslem, jako každé jiné. Postavme se k tomu čelem, doktorko, tvoje umění je těmi, kdo se v něm nevyznají, označováno za čarodějnictví, a my oba jsme odborníci na práci, ke které se na veřejnosti nemůžeme hlásit. Oba se zabýváme životem a smrtí.“ Ale bylo vidět, že se dotkla jeho pýchy. „Jak to, že jsem se nechal tak unést. Chtěl jsem tě varovat před přílišnou zvědavostí.“

Ty jeho návštěvy Berty, to, jak byl neustále někde nablízku, ten neurčitý pocit hrozby, který čišel ze všech koutů chléva, když tam byl on. Ta vůně, kterou Berta rozpoznala. Ta volnost, s jakou se mohl pohybovat po klášteře, aniž by si ho někdo všímal; takovou volnost nikdo jiný neměl. Nakonec to byl jediný člověk, který to opravdu mohl udělat.

„Ta vánoční hostina,“ řekla.

Tehdy jsem si už byla jista. Poznala jsem v té poskakující stařeně při hře na Noemovu archu onu prapodivnou osobu, kterou potkala Berta v lese.

„Aha, měl bych asi přestat s těmi převleky, že? Mám pro ně bohužel slabost.“

„Kdy si tě Eynsham najal, abys zabil Rosamundu?“ zeptala se.

„To už je dávno. Vyhledal mě hned poté, co jsem do Anglie přijel – měl jsem tu nějaké pohledávky. Ale vlastně ti to mohu říci docela přesně: zrovna jsem tehdy přijal službu u biskupa jako posel – při mém povolání je docela užitečné mít důvod jezdit po celé zemi. Mimochodem, paní, doufám, že jsem panu biskupovi poskytoval dobré služby…“ On to myslí vážně, „…mám rád vědomí, že jsem vynikající služebník, bez ohledu na to, v čem služba spočívá.“

Jistě, vynikající jsi byl. Když se Rowley dostal do kláštera a zburcoval svoje lidi, ani ve snu ho nenapadlo, že jeho vlastní posel by o nadcházejícím útoku neměl vůbec vědět, jeho vždy ochotný Jacques, jeden z jeho věrných.

„Vlastně mi ta práce u St. Albanse bude chybět," pokračoval Jacques dál, „ale když mi Walt řekl, že král se blíží, musel jsem Eynshama informovat. Nemohl jsem ohrozit život pana opata, víš? Dluží mi přece peníze."

„Tak takhle to funguje?" zeptala se. „Zpráva o nájemném vrahovi se předává od úst k ústům?"

„V podstatě ano. Zatím mi zakázky nikdy nechyběly. Klient se samozřejmě nikdy nechce odhalit, přirozeně, ale víš, jak jsem se dozvěděl, že tenhle zákazník je náš milý opat?"

Samou radostí z vlastní chytrosti mluvil stále hlasitěji, teď už svými slovy vyplašil i jakousi sovu a Schwyz vpředu se obrátil a zanadával. „Víš, jak jsem ho poznal? Hádej."

Zavrtěla hlavou.

„Podle bot. Pan opat nosí výjimečně luxusní botky, zrovna jako já. Ach ano, a také oslovil svého sluhu ‚můj synu' a mě napadlo: U všech svatých, to je církevní hodnostář, nějaký významný a bohatý církevní hodnostář. Takže pak se jen stačilo poptat u nejlepších oxfordských ševců. Jenže potíž je vždycky v tom, aby se člověk dočkal doplatku zálohy, víš?" svěřoval se Adélii s pracovními problémy. „Nejdřív záloha, a když je práce hotova, tak zbytek. A ten nikdo neplatí rád, víš?"

Adélie mlčela.

„Jenže já si to zařídit umím. Právě kvůli té druhé splátce jsem se musel opatovi přilepit na paty. Když se to tak vezme, není to všechno jeho vina, hrály proti němu různé okolnosti – odjezd z Wormholdu, ten sníh –, ale prý se máme cestou na sever zastavit v jeho opatství, tam má dostatečné zásoby zlata."

„On tě zabije," řekla Adélie. Musím ho přimět mluvit pořád dál. „Přikáže Schwyzovi, aby tě podřezal jako podsvinče."

„No, ale že jsou ti dva zajímavý pár, co? Jak ho ten Schwyz přímo zbožňuje. Prý se seznámili někde v Alpách. Už jsem si i říkal, jestli nejsou… to, však víš…, ale myslím, že ne, co na to říkáš ty? Zajímalo by mě, jaký na to máš názor, jako doktorka…"

Jeden z vojáků teď začal zpomalovat a mával na posla, aby ho vystřídal.

Hlas těsně u Adéliina ucha nabral velmi důvěrný tón – obyčejné řeči a zvěsti se změnily v radu profesionálního vraha. „O mě se neobávej, paní. Náš opat má mnoho nepřátel, které bude třeba v tichosti umlčet. Schwyz za sebou zanechává řeznickou stopu. Já nikoliv. Mé služby bude vždycky zapotřebí. Obávej se sama o sebe.“

Odhrnul plachtu, aby mohl seskočit ze saní.

„Budeš to ty, kdo mě zabije, Jacquesi?“ zeptala se ještě.

„Doufám, že ne, paní,“ řekl zdvořile. „To by byla ostuda.“

A byl pryč a bránil se převzít popruhy saní: „Já nejsem tažný vůl, kamaráde.“

Ale ani člověk, letělo Adélii hlavou, ty jsi jen takový *lusus naturae,* nástroj, nezasloužíš si trest o nic víc než sekera, která podetne strom, jsi prázdný a bez života, zrovna jako zbraň pověšená na zdi a obdivovaná majitelem pro svou krásnou funkčnost.

Jeho jemný parfém vzápětí přehlušil odér potu a vlhké špíny, linoucí se od chlapa, který vlezl pod plachtu a okamžitě začal chrápat.

Na zadní stupátko nyní nastoupil opat, ale místo aby pomáhal sáně pohánět, jen se vezl a jeho váha zpomalovala jízdu až ke klopýtavému ploužení a zapražení žoldáci málem ztráceli rovnováhu a začínali svorně nadávat. Schwyz jim nakonec přikázal, aby sundali brusle a zkusili táhnout jen v botách. A Adélie si všimla, že jejich těžké kroky čvachtají. I od ližin saní chvílemi odstřikovala břečka. Hvězdy už docela zmizely a měsíc bylo sotva vidět. Schwyz už před chvílí zapálil jednu pochodeň a nesl ji zdviženou do výše.

Začínalo tát.

Opat to hlasitě komentoval: „Ne že bych si stěžoval, můj milý Schwyzi, ale pokud to tak půjde dál, zanedlouho budeme pochodovat po dně řeky. Jak je to ještě daleko?“

„Už jen kousek.“

Kousek kam? Tím, že Adélie nějakou dobu spala a nevěděla, jak dlouho, nedokázala ani zhruba odhadnout, jak daleko zatím dojeli. Břehy řeky vypadaly pořád stejně: jen tu a tam špička rákosí trčela z mohutných návějí.

A byla jí teď dokonce ještě větší zima; souviselo to s vlhkostí ve vzduchu, ale taky se strachem. Eynshama uklidní vědomí, že je zatím nikdo nepronásleduje, a jakmile bude na svém území, bude se chtít zbavit břemene, které musel vláčet s sebou.

„Támhle je to,“ zvolal Schwyz.

Před nimi nebylo vidět nic než matné světélko na západní obloze, jako by tam svítila nějaká velmi jasná hvězda, jejíž paprsky jako jediné dokázaly proniknout houstnoucí mlhou. Že by to byl nějaký hrad, jen s jedním světlem? Nebo věž?

Blížili se nyní k zasněženému molu a to místo se zdálo Adélii povědomé.

Ano.

Rosamunda na mě už čeká.

Adélie si pamatovala Wormhold jako místo, kde se to zmateně blýskalo všemi barvami a kde všichni mluvili jeden přes druhého jako pominutí.

Nyní, v té mlze šednoucí svítáním, se stala věž tím, čím byla dříve: mauzoleem. I ten oplzlý vtip celé stavby se někam vytratil. A bludiště, plné břečky, kterou sáně klouzaly jen s velkou námahou, bylo jen rovným a pochmurným tunelem vedoucím k tomu monumentu, k vysoké štíhlé hrobce, trčící k ještě pochmurnější obloze.

Dveře nad schůdky byly otevřené dokořán a visely na pantech jako bezvládné tělo. V přízemní místnosti stále čekala na svůj osud hromada nezapáleného rozbitého nábytku a stejně jako kamenné stěny se leskla ve světle Schwyzovy pochodně srážející se vlhkostí.

Když vstoupili, ozvalo se na chvíli tiché cupitání prchajících krys a do toho zvuku se rozlehl opatův hlas: „Dakers, kdepak jsi, moje milá? To jsem já, tvůj starý přítel, Robert z Eynshamu."

Když ozvěna dozněla, obrátil se ke Schwyzovi. „Neví, doufám, že jsem to byl já, kdo ji zavřel do toho žaláře, že ne?"

Schwyz zavrtěl hlavou. „Zblbli jsme ji, Robe."

„To je dobře, tak to jsem pořád její spojenec. Kdepak je ta stará vrána? Potřebujeme se něčeho najíst. *Dakers*!"

„Nemůžeme tu zůstat dlouho, Robe," namítl Schwyz. „Ten parchant po nás už jde."

„Ale Schwyzi, přestaň mu přikládat různé temné nadpřirozené schopnosti, my jsme ho přece přechytračili." Ušklíbl se. „Myslím, že se nejdřív půjdu podívat po těch svých dopisech. Když měla naše spanilá Rosamunda jeden, tak je nejspíš schovávala všechny. A to jsem jí říkal, krávě tlusté, že je má *spálit*, ale ona? Na ženské prostě není spolehnutí." Ukázal na hromadu dříví. „Zapáliš to pak, než odjedeme. Nejdřív se najíme, trochu si zdřímneme, a až sem přijede

náš milovaný pan král, budeme už zase dávno pryč a necháme mu tady jen ten roztomilý ohýnek na zahřátí. Tak *Dakers*!“

Přece musí vědět, kde je, pomyslela si Adélie. Jediné možné místo je tam nahoře, u mrtvé Rosamundy.

„Tak jdi.“ Schwyz se obrátil ke svým vojákům a udělil jim několik příkazů. Pak se otočil znovu k opatovi. „A co teda uděláme s tou courou?“

„S touhle?“ podíval se opat na Adélii. „No, asi si ji necháme až do poslední chvíle, pro všechny případy. Vezmu si ji teď s sebou nahoru a ona mi pomůže najít ty dopisy.“

„Ale proč? Radši by měla zůstat tady dole.“ Schwyz jako by žárlil.

Opat s ním měl svatou trpělivost. „Pochop to, když jsme tady byli naposledy, žádné dopisy jsem tam nahoře nikde neviděl, ale tady ta madam ‚Samé oko‘ pak měla jeden z nich u sebe, ne? Takže si možná mohla pamatovat, kde ho našla. Svaž jí zase ruce, ale vpředu a ne tak těsně, vypadá už dost zničeně.“

Schwyz vykonal příkaz; moc ohleduplně se ale nesnažil.

„Tak jdeme konečně,“ ukazoval opat ke schodům, „nahoru, dělej.“ Schwyzovi ještě řekl: „Ať se tví chlapi postarají o něco k jídlu. A ještě…,“ odmlčel se.

„Co?“

„Postav u řeky spolehlivou hlídku.“

Už se bojí, došlo v té chvíli Adélii, to on připisuje Jindřichovi nadpřirozené schopnosti. Ach Bože, dej, ať tomu tak opravdu je.

Stoupat po úzkých a lehce kluzkých točitých schodech bez možnosti udržovat rovnováhu rukama nebylo vůbec lehké, ale přesto to šlo spoutané Adélii lépe než opatovi, který funěl námahou dřív, než došli do druhého patra. Tam už neslyšeli zvuky z přízemí a v tichu se rozléhala jen slabá ozvěna jejich kroků a drásala jim uši, jako by porušovali posvátné území smrti. Vraťte se, toto je hrobka.

Nesmělé světlo nadcházejícího dne se prodíralo úzkými štěrbinami ve zdi a dopadalo na stejnou změť věcí, které se tu válely už tenkrát, když sem přicházela s Rowleym. Nikdo tu neuklidil a už ani nikdy neuklidí.

A pořád výš, kolem Rosamundiných komnat zbavených všech koberců a zlatých předmětů, vyrabovaných žoldáky, nebo snad možná i těmi Akvitánci, zatímco Eleonora seděla u té mrtvé. Moc jim ty poklady neprospěly: většina z nich se teď i se svými novými majiteli válí na dně Temže.

Už jsme skoro nahoře.

Ale já tam nechci jít. Proč to už dávno všechno neskončilo? To přece není možné, abych umřela zrovna tady. Proč to nikdo nezastaví?

Poslední podesta. Dveře jsou dokořán, ale v zámku trčí zdobený klíč.

Adélie se zastavila. „Já dovnitř nejdu."

Opat ji chytil za rameno a strkal ji před sebou. „Dakers, moje drahá. Přichází opat z Eynshamu, tvůj starý přítel, pojď ho uvítat, ať ti může složit poklonu."

Na prahu je ovanul zápach jako náhlý poryv větru.

Místnost vypadala docela stejně – nebyla vyrabovaná jako ty ostatní – už na ni nezbyl čas.

Rosamundino tělo u stolu nesedělo, zato něco leželo na posteli a bylo to obestlané krajkami a přikryté pláštěm.

Po Dakers nebylo ani památky. Jestli chtěla tělo své paní zachovat co nejdéle, pak se dopustila velké chyby: pozavírala okna a zapálila zádušní svíce.

„Bože dobrý." Opat pobíhal po komnatě s kapesníčkem přitisknutým k nosu, zhasínal svíce a otevíral okna. „Bože na nebi, ta děvka *smrdí.* Ježíši."

Vlhký ranní vzduch začínal provětrávat místnost.

Eynsham došel k lůžku; oči měl vyvalené.

„Nech ji být," ozvala se Adélie.

Stáhl z těla plášť a ten mu vypadl z ruky na podlahu. „Och."

Vlasy se prostíraly od rozkládající se tváře do velkého vějíře na polštáři, kde měla těsně u hlavy položenou i korunu. Ruce složené na hrudi milosrdně zakrývala modlitební knížka. Ze zlatem vyšívaných střevíčků se boulily ven zbytky nohou a blankytně modré šaty s pečlivě upravenými záhyby byly prosáklé mokrými skvrnami.

„Ach ty moje," promluvil opat něžně. „*Sic transit Rosa Mundi.* Tak i růže všech růží tleje jako ostatní… Rosamunda prohnilá…"

„Neopovažuj se!" křikla na něj Adélie. Kdybych měla volné ruce, vrhla bych se na něho. „Neopovažuj se tropit si z ní šašky. To ty jsi jí přivodil tenhle konec, při Bohu všemohoucím, i ty takhle skončíš – a tvoje duše s tebou."

„Ufff." Opat ucouvl zpět jako děcko, kterému právě vyspílal otec. „No, je to strašné…, přiznávám, že je to hrozný pohled."

„To je jedno. Ale chovej se k ní s úctou."

Nechal se na chvíli zaskočit vlastním odporem a štítivostí. Váhavě zvedl paži, ale k posteli už se nepřiblížil, učinil rukou ve vzduchu znamení kříže a pronesl: „*Requiescat in pace*.“ A po malé odmlce se zeptal: „Co je to, to bělavé, co má na obličeji?“

„Mrtvolný vosk,“ řekla Adélie. To je vlastně docela zajímavé, běžely její myšlenky dál, na lidském těle jsem to ještě nikdy neviděla, jen kdysi na farmě smrti na praseti.

Najednou z ní zase byla čistě jen vykladačka smrti, zabývala se výhradně fenoménem před sebou, lehce podrážděna faktem, že nedostatek času a prostředků jí neumožní prozkoumat jej podrobněji.

To je asi tím, že byla tak obézní, přemýšlela. I ta prasnice v Salernu měla tuku habaděj a Gordinus ji měl uloženou v plechové schráně, kam neměl přístup vzduch ani mouchy. *„Vidíš, dítě? Bez hmyzu se na všech tučnějších partiích, jako jsou hýždě, podbradek a tváře, vytváří tento bělavý vosk – já mu říkám* corpus adipatus *– a ten zdržuje rozklad, zpomaluje jej. I když vlastně zatím nevím, zda to není naopak a rozklad nezpůsobuje tvorbu toho tuku.“*

Starý dobrý moudrý Gordinus to nazýval zázrakem a měl pravdu. K čertu s tím, že to vidím i na lidské mrtvole až dnes.

A je to obzvlášť zajímavé proto, že to předchozí teplo v místnosti, alespoň podle toho, co prosakuje na povrch šatů, zároveň vyvolávalo i ten rozklad. Takže jej nemohly zapříčinit mouchy – nebo ano? Vždyť v tomhle zimním čase žádné nejsou… krucinál, kdybych tak měla volné ruce a mohla se podívat, co se děje pod těmi šaty…

„No co je?“ vykřikla rozhněvaně, protože opat ji táhl od lože pryč.

„Kde si schovávala ty dopisy?“

„Jaké dopisy?“ Tuhle příležitost, abych si rozšířila vědomosti, už možná nikdy nedostanu. Jestli to není mouchami…

Zprudka s ní trhl, aby ji otočil tváří k sobě. „Dovol mi, moje milá, abych ti objasnil situaci. Celou tu dobu se pouze snažím splnit svou křesťanskou povinnost sesadit krále, který nechal zavraždit svatého Tomáše na schodech jeho vlastní katedrály. Měl jsem v úmyslu rozpoutat občanskou válku, v níž by zvítězila naše jasná královna. A jelikož se nyní takový výsledek zdá dosti nepravděpodobným, musím se stáhnout ze své pozice, protože jestli Jindřich najde mé dopisy, pošle je zaručeně papeži. A co myslíš, pochválí mě pak Svatý otec za to, co jsem učinil, abych ztrestal zlo? Myslíš, že řekne: ‚Výborně, můj předobrý a věrný Roberte z Eynshamu, napomohl jsi našemu velkému případu?‘ Nikoliv. Bude předstírat hněv, protože

v průběhu událostí byla otrávena jedna bezvýznamná souložnice. A papež si nad tím umyje ruce jako Pilát Pontský. Budou za to snad nějaké vavříny? Odměna? Kdepak.“

Přestal si vychutnávat zvuk vlastního hlasu. „Najdi mi ty dopisy, ženská, jinak Jindřich po příjezdu najde v popelu toho svého hampejzu kosti ne jedné, ale hned dvou děvek.“ Náhle jej přepadla veselá myšlenka. „Pěkně spolu, jedna druhé v náručí. No, to by šlo…“

Nesmí vidět, jak se bojím. *Nesmí* to na mě poznat. „A v tom případě ty dopisy shoří taky.“

„Jenom jestli si je ta běhna neschovávala v nějaké kovové truhličce. Tak kde jsou? Jeden z nich jsi měla u sebe a hezky rychle ses s ním stihla pochlubit, že? *Kde měla ty ostatní*?“

„Na stole, aspoň já jsem vzala ten dopis ze stolu.“

„Jestli měla jeden, tak je měla všechny.“ Začal se znovu dovolávat hospodyně. „*Dakers!* Ta to bude vědět. Kde je ta můra?“

Adélie to věděla.

Tolikrát tady opat byl a neměl ani tušení, že ho pozorovala špehovací dírkou z té komůrky. Protože o ní neví ani teď.

Eynsham prohledával stůl, rukou smetl psací potřeby a srazil přitom z desky i tu starobylou misku, ve které měla Rosamunda sladkosti. Křápla o zem a byla na kusy. Opat se shýbl a podíval se pod stůl. Pak spokojeně zamručel. Když se zvedl, držel v ruce kus pomačkaného pergamenu. „To je všechno, co tu bylo?“

„Jak to mám vědět?“ Byl to list, který psala Rosamunda královně, ten, který Eleonora ve vzteku hodila na zem. Adélie dala nebohému otci Patonovi jeho šablonu, a i kdyby měla kvůli tomu přijít o život, nehodlala prozradit opatovi, že ty ostatní jsou schované ve stoličce jen pár palců od jeho pravé boty.

Jen ať pochybuje, ať mu červ obav hlodá v mysli po celý zbytek života.

Bože, on si jej ještě čte.

Opat poodešel k otevřenému oknu a držel si pergamen na světle. „Ta měla ale strašné písmo,“ podotkl. „Ono je stejně neuvěřitelné, že vůbec uměla psát.“

A taky ať o něm může pochybovat Dakers. Jistěže, hospodyně se smála, když ji tu noc vedli spoutanou do lodi, zahlédla mezi lidmi Eynshama a to byl odjakživa Rosamundin přítel, a tedy i její.

Ale jestli teď opravdu poslouchá a dívá se, možná změní názor…

Adélie zesílila hlas: „Proč jsi chtěl, aby Rosamunda psala dopisy Eleonoře?“

Opat nechal klesnout ruku s pergamenem, částečně popuzený a částečně pobavený. „Podívejme se na ni, pročpak se ptá, když odpověď vůbec nepochopí? Proč bych ti to měl vykládat, copak ty by ses dokázala alespoň vzdáleně přiblížit porozumění záležitostem, které my, Boží sluhové, máme na starosti, abychom udržovali Jeho svět ve správném chodu? Chápala bys nesmírnost těch hlubin, do jakých se musíme spouštět, hrůzu těch nástrojů, které musíme používat – coury, jako tady ta, podřezaná hrdla, všechno to čištění lidských žump, a to všechno jen proto, abychom dosáhli svatého cíle?“

Takže už mi to v podstatě řekl. To je opravdu muž slova. Člověk, který sám sebe potřebuje ujistit vlastním hlasem a posvětit si jím svoje činy.

A pořád ještě doufá. To ji překvapilo. To, že svou velkou hru nedohraje a opustí svou významnou pozici u královny Eleonory, ho stimuluje, jako kdyby si byl jist, že situaci později znovu ovládne svým šarmem, taktikou, sem tam nějakou tou vraždou, falešnou zdvořilostí, žoviální bodrostí, vzbuzováním přesvědčivého dojmu, že i přes svoje vzdělání je stále jen obyčejným milým člověkem, všemi těmi nafouknutými bublinami, které ho dokázaly vynést až do sfér papežských a královských kruhů…

Šarlatán jako vyšitý, napadlo Adélii.

A taky panic. Mansur mi to tak říkal a Mansur s nadřazeností člověka, který s erekcí problém nemá, měl za to, že je to právě onen stres z předpokládaného selhání, co se u něj mění v takovou zlovůli. Jiný církevní hodnostář by takový stav vnímal jako požehnání, které mu pojišťuje čistotu, ale Eynshama ovládá chtíč, touha po tom nejpřirozenějším a nejsamozřejmějším daru, který mu byl odepřen.

A možná se právě za to mstí celému světu, elegantně se vměšuje do vysoké politiky, postrkuje postavičky skutečných živoucích lidí po své šachovnici, jednoho vyřadí ze hry, jiným táhne dál, kompenzuje si tím svou neukojenou zvědavost za plotem rajské zahrady, kde marně nadskakuje do výšky, aby mohl dovnitř aspoň nahlédnout.

„Podnítit válku, má milá,“ říkal právě. „Dokážeš tomu porozumět? Samozřejmě, že ne – jsi jen hlína, ze které jsi byla stvořena a ve kterou se zase navrátíš. Válka očistí zemi od barbarského a nečistého krále. Pomstí nebohého Becketa. Navrátí Anglii do náruče Boží.“

„A to všechno by dokázaly Rosamundiny dopisy?“ zeptala se.

Vzhlédl. „Ano, v podstatě ano. Ukřivděná a pomstychtivá žena – a věř mi, že není na světě pomstychtivější ženy než naší jasné Eleonory – unikne i z nejpevnějších pout, překoná ty největší překážky, ba i přepluje oceán, jen aby si mohla vylít vztek na provinilci. A taky to přece udělala.“

„A proč jsi tedy nechal Rosamundu otrávit?“

„A kdo říká, že jsem to byl já?“ zaprotestoval ostře.

„Tebou najatý vrah.“

„A, veselý Jacques zašvitořil, ano? Budu na něj muset poslat Schwyze, na cucáka.“

„Lidé si budou myslet, že to udělala královna.“

„To si myslí především král, tak to ostatně bylo v plánu,“ řekl už unaveně. „S barbary, má milá, se dá manipulovat velmi snadno.“ Obrátil pohled zpátky k dopisu a pokračoval ve čtení. „Výborně, to je skvělé,“ pousmál se, „už jsem to i sám zapomněl. *„…můj pán a král vyhlásí lidu anglickému, kdo je jeho pravou královnou.‘* Co jsem se jen natrápil, než jsem tu tupou couru přesvědčil, aby se do toho pustila… Roberte, Roberte, ty máš ale za lubem…“

Adéliiným pláštěm lehounce hnul slabý průvan. Gobelín za Rosamundiným ložem se nadzvedl. Vzduch, který sem zavanul okrouhlým sedacím otvorem v tajné komůrce, přinesl jiný, obyčejnější zápach, který trochu rozředil puch těla na loži. A hned zase proudit přestal, když se závěs vrátil na své místo.

Opat stále ještě držel dopis a četl. Adélie přešla k oknu. Zastavila se na místě, odkud opatovi bránila ve výhledu na postavu, která se kradla podél postele. Neměla tentokrát v ruce žádnou dýku, ale stále to byla tatáž Smrt – tentokrát přímo její ztělesnění.

Dakers umírala; Adélie už viděla takhle nažloutlou kůži a zapadlé oči mnohokrát, takže dobře věděla, co to znamená. Už jen fakt, že ta žena ještě vůbec dokáže udělat pár kroků, je skoro zázrak, ale dokázala to. A neslyšně.

Pomoz mi, prosila ji v duchu Adélie. Udělej něco. Bez hnutí ji úpěnlivě sledovala očima. Pomoz mi.

Ale Dakers se nepodívala ani na ni, ani na opata, veškerou svou zbývající energii soustředila na to, aby se nepozorovaně dostala ke schodišti.

Adélie se dívala, jak ženština proklouzla pootevřenými dveřmi, aniž se přitom dotkla jejich veřejí, a zmizela. Pocítila vlnu bezmocného vzteku. Klidně jsi ho mohla něčím praštit.

Opat se usadil do Rosamundina křesla a četl nahlas dál. „*„…a potěšila jsem krále v loži společném tak, jak tobě se nikdy nedařilo, tak mi pravil…*‘ To bych se vsadil, že to jsi uměla, holka. Lízat a sát. To se vsadím. „*…a on sténal slastí…*‘ Na to dám krk, že sténal, ty chlípná děvko…“

Vzrušuje se tím čtením, pomyslela si.

Opat přesně v té chvíli zvedl oči a podíval se přímo na ni. Ztěžka polkl. „Co na mě tak civíš?“

„Jen tak,“ pokrčila rameny, „dívám se na tebe a nevidím vůbec nic.“

Ze schodiště sem dolehl Schwyzův hlas, ale nebylo mu rozumět, protože jej přehlušil opatův řev: „Tak ty bys mě chtěla soudit? Ty, taková běhna…, bys posuzovala *mě*?“

Vyletěl ze židle, zvedl se jako obří hrozivá vlna a chňapl po ní. Popadl ji do náručí, takže její chodidla rázem klimbala někde mezi jeho koleny. Nic v tu chvíli neviděla a už si myslela, že ji chce vyhodit z okna, ale on ji otočil a za límec šatů a za opasek ji ještě zvedl do výšky. Na okamžik zahlédla to lože a zaslechla opatovo heknutí. A pak už obloukem letěla přímo na to, co leželo na posteli pod ní.

Nafouklé břicho mrtvého těla při Adéliině dopadu puklo a ven se s pískáním vyvalily plyny.

Opat nepříčetně řval. „Líbej ji, no tak, pěkně ji líbej. Cucejte se, lízejte se, vy čubky!“ Přimáčkl Adélii obličej na Rosamundin a kroutil jí hlavou, jako kdyby mačkal citron, tlačil její tvář do té tukové vrstvy na mrtvole. „Čuchej si, lízni si…“

Dusila se v těch rozkládajících se tkáních.

„Robe, Robe!“

Tlak zezadu na hlavu se zmírnil a jí se podařilo otočit tvář bokem a nadechnout se.

„Robe, ve stáji je nějaký kůň.“

Přestalo to, konečně to přestalo.

„Jezdec nikde,“ hlásil Schwyz, „toho jsme nenašli, ale někdo tu musí být.“

„Jaký je to kůň?“

„Válečný, destrier. Moc dobrý kůň.“

„Patří snad jemu…? On tu přece ještě být nemůže. Ježíši, stůj při nás, on už je vážně *tady*?“

Prásknutí dveří a jejich hlasy se ztratily na schodišti.

Adélie se překulila z postele na zem a poloslepě tápala k oknu. Svázanýma rukama šátrala na venkovním parapetu po zbytcích sněhu a cpala si ho plné hrsti do úst. Další okno, další sníh do pusy, vypláchnout, vydrhnout si jím rty i zuby, vyplivnout. A znovu, sníh na tvář, na oči, na vlasy…

Chodila od okna k oknu, v celém království není dost sněhu, abych se očistila, abych nic necítila…

Promáčená a třesoucí se pak zhroutila do Rosamundina křesla, položila hlavu na stůl a rozvzlykala se. A povolila tomu pláči všechny hráze, plakala jako malé dítě, plakala za sebe, za Rosamundu, za Eleonoru, za Emmu, za Allii, za všechny ženy na celém světě a za to, co se jim děje.

„Co tady kňouráš?“ ozval se za ní najednou dotčený mužský hlas. „Myslíš, že jsi na tom tak špatně? Tak se zkus skrývat nějakou dobu na latríně s Dakers.“

Nůž proťal provaz kolem jejích zápěstí. Na její tvář se přitiskl kapesník. Byl cítit po koňské masti. Báječná vůně.

Velmi opatrně, tak, aby jí tvář zůstala na tom kapesníku, se otočila a podívala se na něj.

„Ty jsi tu byl celou tu dobu?“ zeptala se.

„Jistě,“ odvětil král.

Nechala hlavu na stole a jen očima sledovala, jak jde k posteli a pečlivě přehazuje přes mrtvou svůj plášť. Pak přešel ke dveřím a zkusil je otevřít. Nešlo to. Shýbl se a nahlédl do klíčové dírky.

„Zamčeno,“ řekl a znělo to, jako by to byl nějaký luxus.

Vládce říše prostírající se od skotských hranic až k Pyrenejím měl na sobě obnošený kožený lovecký oděv – vlastně jsem ho nikdy v ničem jiném ani neviděla, jako ostatně většina lidí. Chodil kolébavým krokem člověka, který tráví víc času v sedle než na nohou. Nevysoký, nehezký, nic zvláštního, až na tu energii, která člověka okamžitě upoutala. Když byl někde přítomen Jindřich Plantagenet, nikdo se nedíval jinam než na něj.

Od nosu ke koutkům úst se mu táhly vrásky, byly hlubší, než jak si Adélie pamatovala z minulého setkání, i v očích mu seděla jakási skleslost a ryšavé vlasy už tolik nezářily – něco z něj vyprchalo.

Úleva Adélii navozovala podvědomou potřebu chichotat se. Začala si třít bolavá zápěstí. „Kde máš svoje lidi, pane?“

„Ale…,“ ušklíbl se a vrátil se ke stolu. „Jsou na cestě, je jich jen pár, ale dobře vybraných, spolehlivých chlapů. Okoukl jsem situaci

v Oxfordu a nechal jsem dobývání mladému Geoffreymu, než se vydá dál na Godstow.“

„Ale… našel tě Rowley? Víš, že královna je v Godstowu?“

„Právě proto na něj Geoffrey zaútočí hned po Oxfordu,“ řekl nakvašeně. „S tím nebudou žádné potíže. Bůh je ztrestej, vzbouřence, sežeru je zaživa, Oxford už v podstatě vyvěšuje bílou vlajku, takže…“

„V Godstowu je moje dcera,“ přerušila ho. „A moji lidé…“

„Já vím, Rowley mi to říkal. Geoffrey o tom taky ví, upozornil jsem ho. Přestaň se už klepat, viděl jsem i sněhuláka, který by se dokázal bránit líp než Wolvercote. Nechej to na Geoffreym.“

Stejně mi asi nic jiného nezbývá.

Sjel pohledem k ní. „A vůbec, jak se má ta tvoje mrňavá Rowlinka? Už jí lezou zoubky? A už projevuje talent na medicínu?“

„Má se dobře.“ On mě vždycky dostane. Bylo by to krásné, dostat se odsud.

„Ti tvoji vybraní muži…,“ nakousla. Tohle je zase přesně jako s Rowleym. Proč jenom s sebou nikdy nepřivezou celou velikou armádu?

„Jsou na cestě,“ zopakoval. „Ale asi jsem je o hodně předjel.“ Obrátil se zpátky k oknu. „Řekli mi, že pořád ještě není pohřbená, víš. Moji lidé vezou rakev, proto se opozdili.“

Král se musel hnát jako divoká šelma, musel snad očima rozpouštět sníh před sebou, jen aby se rozloučil, aby napravil tu sprostotu spáchanou na své milované bytosti.

„Přijel jsem teprve chvíli před vámi,“ řekl. „Když jsem vás uslyšel na schodech, rozhodli jsme se s Dakers, že se schováme. To je základní pravidlo, když hraješ proti převaze – nejdřív zjistit, jaké síly nepřítel opravdu má.“

A tak se dozvěděl, že Rosamunda jej při své hlouposti a ambicích vlastně taky zradila. Jako jeho choť, jako jeho nejstarší syn.

Adélii to bylo hrozně líto. „Ty dopisy, pane…, moc mě to mrzí.“

„Ani o tom nemluv.“ Není už ani zdvořilý, už se o tom nesmím zmínit. Od chvíle, kdy tělo přikryl, se tím směrem ani nepodíval.

„Tak,“ řekl po chvíli. Obezřetně vyhlédl z okna. „Moc hlídek kolem nevidím. Jenom po nádvoří mašíruje dvojice chlapů – co sakra dělá ten zbytek?“

„Chystají se podpálit věž,“ řekla mu. „A nás.“

„No, jestli na to chtějí použít to dřevo v přízemí, tak se pěkně nadřou. To jen tak nezapálí.“ Vyklonil se z okna ještě víc a začichal.

„Oni jsou v kuchyni, tak tam zalezli…, něco se tam vaří. U čertových koulí, ti budižkničemové si klidně chystají snídani.“ Liknavost nesnášel; dokonce i u svých nepřátel.

„Já jim to za zlé nemám.“ Adélie byla hladová, přímo vyhladovělá. Ten neuvěřitelný král změnil tuhle komnatu smrti na něco snesitelného. Bez soucitu, bez dvornosti ke mně jako k ženě; chová se ke mně jako k druhovi ve zbrani, ale právě tím mě vzkřísil. „Ty s sebou nějaké jídlo nemáš?“

Plácl se dlaní do čela. „No, nechal jsem všechny zásoby u svých lidí. Ne, všechny ne. Aspoň myslím…“ Sáhl pod plášť pro váček a vysypal jeho obsah na stůl, ale stále se přitom díval z okna ven na nádvoří.

Provázek, šídlo, pár seschlých žaludů, jehla a nit v překvapivě ženský pečlivém balíčku, břidlicová tabulka a kus křídy, a také malý bloček sýra, a všechno prosypané ovsem pro koně.

Adélie popadla sýr a trochu jej otřela. Bylo to, jako kdyby žvýkala ztuhlou pryskyřici.

Teď, když se částečně sebrala, začínala zase vnímat souvislosti. Tenhle král, tento divoký král, tenhle muž, který poslal svoje rytíře rozlít mozek arcibiskupa Becketa po dlažbě katedrály, tady v tichosti seděl za závěsem a bez hlesu naslouchal slovům zrady obřích rozměrů. A přitom byl ozbrojen.

„Proč jsi na něj nevyskočil a nezabils ho?“ zeptala se; ani ne tak proto, že by si to přála, ale spíš proto, že chtěla vědět, jak se tomu mohl sám ubránit.

„Koho? Eynshama? Papežova přítele? Legáta – zloducha? Ne, díky, však on zemře, ale ne mojí rukou. Já už jsem se ze své lekce poučil.“

Svěřil Becketovi Canterbury s důvěrou, protože jej miloval – a od té chvíle jeho reformy ustavičně narážely na překážky. Vražda arcibiskupa, který nesnášel Židy a později byl svatořečen, proti němu postavila veškeré křesťanstvo. Vytrpěl si za to na každém kroku své, podvolil se i veřejnému bičování canterburskými mnichy, jen aby předešel tomu, že celá jeho říše bude uvržena do papežské klatby, kdy se neuzavírají manželství, nekřtí se, nevypravují se pohřby.

Ano, dnes se už dokáže ovládat. Ani Eleonoře, ani mladému Jindřichovi, ba ani Eynshamovi poprava nehrozí.

Adélie se zamýšlela nad tím, jak je to zvláštní, že se cítí jaksi uvolněná, i když je tu spolu se stejně bezmocným mužem zavřená

v nejvyšším patře věže, která se každou chvíli může proměnit v komín plný plamenů.

Král ovšem zrovna klidný nebyl; bušil pěstí do okenního rámu. „Kde jsou, proboha živého? Ježíši, když se sem dokážu dostat rychle já, tak proč ne oni?“

Protože jsi na ně moc rychlý, odpovídala mu Adélie v duchu. Předbíháš v té své netrpělivosti kdekoho, svou manželku, svého syna, Becketa, a čekáš, že tě budou milovat. Jenže oni jsou lidé naší doby, a ty ne; ty vidíš dál, za hranice jejich obzorů; i ve mně vidíš to, čím jsem, a využíváš mě ke svému prospěchu. V Židech, ženách, dokonce i v kacířích vidíš lidské bytosti a využíváš *je* ke svému prospěchu; předvídáš spravedlnost, toleranci, nedostižné cíle. Jak by s tebou někdo mohl držet tempo?

Ale přece, přece jen mě napadá, kdo by se s tebou mohl srovnávat. Matka Edyve. Celý svět věří, že to, co existuje nyní, je trvalý řád z vůle Boží a nedá se změnit, aniž bychom tím Boha urazili. Jenom ta stará žena a tenhle divoký muž mají tu svatokrádežnou troufalost ptát se, jak věci fungují, a věřit, že se mnohé změnit dá a že by také mělo, pro lepší budoucnost celého lidstva.

„Tak povídej,“ řekl král, „čas ještě máme. Jsi moje agentka – co jsi zjistila?“

„Jsem tvá agentka, ale ty mi za to neplatíš.“ Teď mu to klidně můžu říct.

„Ne? Já myslel, že jsem ti zaplatil. Vyřídíme to se správcem královské pokladny. Ale teď mi všechno pověz. Honem.“

A tak se pustila do vyprávění, pěkně od začátku.

Smrt Talbota z Kidlingtonu ho nezajímala. „Blázen. Zamordoval ho ten bratranec, ne? Nikdy nemůžeš věřit člověku, který se ti stará o peníze… Wolvercote? To je rod plný mizerů a rebelů. Moje matka nechala jeho otce oběsit na godstowském mostě a já udělám to stejné se synem. Tak pokračuj, dělej, mluv o tom, na čem opravdu *záleží*.“

On tím myslel Rosamundu, jenže Adélii záleželo na všem a nehodlala kvůli němu nic vynechávat. Natrápila se s tím, vytrpěla si svoje, stálo to všechno mnoho lidských životů, musí si vyslechnout všecko, všečičko. Koneckonců, má to zatím pořád zadarmo. Vyprávěla, občas si mezi řečí uždibla sýra. Na parapety kapalo z rampouchů. Král dál pozoroval dění na nádvoří. Tělo ženy, u níž to všechno začalo, leželo na posteli a hnilo.

Přerušil ji. „Kdo to… U čertových koulí, on krade mého koně! Já ho rozpárám, roznesu ho na kopytech…“

Adélie vstala z křesla a šla se podívat, kdo je ten opovážlivec.

Houstnoucí mlha kazila výhled čím dál víc, ale postavu, která už poháněla koně do cvalu směrem ke vstupu do bludiště, si Adélie nemohla splést, i když ten člověk téměř ležel koni na krku.

„Ne, ten ne!“ vykřikla vyděšeně. „Ten nám nesmí utéct! Zastavte ho, proboha, zastavte ho někdo!“

Nikdo ale nebyl po ruce; několik Schwyzových vojáků zaslechlo dusot kopyt, vyběhli z kuchyně, ale už celkem zbytečně.

„Kdo to byl?“ zeptal se král.

„Ten najatý vrah,“ hlesla. „Pane Bože, on nesmí uprchnout. Já chci, aby se dočkal trestu.“ Za Rosamundu, za Bertu…

Něco se muselo stát, něco, co ho vyděsilo, a on teď utíká před Eynshamem; vzdal se i té druhé části peněz za svoje služby.

Pak zatahala krále za rukáv. „Já už vím, to jsou tvoji lidé, on je musel slyšet. Jsou tady. Zavolej na ně. Přikaž jim, ať ho sledují. Dokážou ho chytit?“

„To doufám,“ zavrčel král, „to je zatraceně dobrý kůň.“

Ale jestli Jindřichovi muži opravdu dorazili a vrah je slyšel a rozhodl se zmizet, stejně po nich nebylo nikde ani památky.

Adélie i král sledovali, jak se Schwyzovi muži vracejí s krčením ramen do kuchyně.

„Máš jistotu, že jsou tví lidé na cestě sem?“ zapochybovala zase.

„Určitě je ani nezahlédneme, dokud nebudou připraveni. A přijedou sem zadní stranou bludiště.“

„Copak sem vede ještě jiný přístup?“

Král se pousmál. „Musíš to umět jako krtek, nikdy si nenechávat jen jednu únikovou cestu. Ale teď mi konečně dovyprávěj ten zbytek.“

Jacquesův útěk ji trýznil. Vybavila si ten malý neoznačený hrob na klášterním hřbitově… Jediná pozitivní věc na tom byla ta, že tady nechal svého klienta bez cestovních prostředků.

Král už netrpělivě klepal prsty o rám okna, a tak se raději vrátila ke svému příběhu.

Za chvíli ji ale přerušil znovu. „Hej, kam se žene Dakers?“

Adélie se jediným skokem ocitla u okna. Mlha všechno zkreslovala; válela se v chuchvalcích po nádvoří, takže hrboly sněhu v ní vypadaly jako přikrčené postavy nebo zvířata, ale tmavou

hubenou ženu směřující nenápadně k východu ven šlo poznat docela jasně.

„A co to s sebou táhne?“

„Bůh ví,“ řekl král. „Nějakou kozu na řezání dříví?“

Bylo to velké a hranaté, a hlavně na tu lidskou hromádku kostí hrozně těžké, takže hospodyně klopýtala, ale pokaždé se zase trochu narovnala a táhla tu věc dál.

„No, je prostě šílená. Vždycky taková byla,“ řekl král.

Bylo únavné sledovat, jak se lopotí, ale nic jiného dělat nemohli, a tak oba dál zaostřovali zrak mezi cáry mlhy, v nichž se Dakers objevovala a zase mizela jako mravenec vlekoucí kořist do mraveniště.

Polož to a běž, prosila ji Adélie v duchu. Ještě tě nezpozorovali. Běž a umři v pokoji. A pak už nebylo vidět nic než jen tu mlhu.

„Takže…,“ ozval se zase král, „ty jsi odsud vzala Eynshamovy vzory do Godstowu a dala jsi je tomu knězi… Tak pokračuj.“

„On má takové charakteristické písmo, víš,“ vysvětlovala, „nikdy jsem takové ještě neviděla, s tolika kudrlinkami, je to opravdu zdobné, používá klasické hranaté kapitálky, ale krásně si s nimi vyhraje, a malá písmena…“

Jindřich významně vzdychl a ona se vzpamatovala. „No a sestra Lancelyne, godstowská knihovnice, jednou Eynshamovi psala žádost o zapůjčení Boëthiovy „Utěšitelky“, aby ji mohla opsat, a on listem tu prosbu odmítl…“

Vybavila si v duchu tu drobnou jeptišku mezi prázdnými policemi. „Jestli se odsud kdy dostaneme, přála bych si, aby sestra Lancelyne tu knihu dostala.“

„Od Eynshama? On má celou ‚Filozofii‘? On má Boëthia?“ Plantagenetovi se zablýsklo v očích; byl na knihy jako drak, a když přišlo na knihy jiných lidí, nedalo se mu věřit.

„Přála bych si,“ opakovala Adélie důrazně, „aby ji dostala *sestra Lancelyne*.“

„No dobrá, dobrá. Ale bude ji opatrovat jako oko v hlavě. Tak dělej, povídej dál.“

„A když už jsme tak u toho, pokud by se Emma Bloatová stala vdovou…“

„To se tedy stane,“ slíbil hned král, „to rozhodně.“

„…tak by ji nikdo neměl nutit do dalšího sňatku.“

S vlastním jměním a Wolvercotovými pozemky bude Emma na roztrhání. A navíc jako vdova po jednom z královských baronů představuje také určitou královskou odměnu, cenný předmět v královských obchodech.

„To jsme na koňském trhu nebo co?“ štěkl král. „Smlouváš se mnou? Se *mnou*?“

„Vyjednávám. Ber to jako odměnu pro mě.“

„Ty mě zruinuješ,“ řekl už mírněji. „No dobře. Můžeme pokračovat? Já potřebuji důkazy o Eynshamově zradě, abych je mohl předložit papeži, a pochybuji, že by za důkaz považoval ozdobné písmo s kudrlinkami.“

„Otec Paton měl za to, že by to důkaz byl,“ Adélii se sevřelo srdce. „Chudák otec Paton.“

„Jenže…,“ Jindřich se rozhlížel po stole, „ti lotři asi vzali ten jeho dopis s sebou.“

„Ale jsou tady ještě další. Horší je, že nemůžeme dokázat, že si najal vraha, aby zabil…, koho měl zabít.“

„S tím bych si starosti nedělal,“ mávl král rukou, „to nám určitě řekne sám.“

Tak jsem právě odsoudila jednoho člověka na mučení, pomyslela si. Cítila se najednou hrozně unavená a nechtělo se jí už vyslovit ani jediné slovo. Ostatně, jestli se Schwyzovi podaří tuhle věž zapálit, tak je to všechno stejně zbytečné.

Zkrátila ten zbytek. „Potom přijel Rowley. Řekl Waltovi, svému pacholkovi, aby se postaral o mě, až dojde k útoku. A Walt, který o ničem nevěděl, to řekl vrahovi a ten zase Eynshamovi – opat se tě náramně bojí, a tak se hned rozhodl utéct a mě unesl s sebou.“ Bože, zní to, jako bych si to právě teď vymýšlela. „A to je všechno,“ skončila a zavřela oči. „Víceméně.“

Z rampouchů kapalo čím dál víc, voda ťukala jako déšť na parapety jinak ztichlé komnaty.

„Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová,“ řekl král zadumaně.

To byla pocta. Adélie otevřela oči, pokusila se o úsměv a zase je zavřela.

„Je to milý hoch, ten můj Geoffrey,“ řekl Jindřich, „takový plný citu. Bůh mu žehnej. Zplodil jsem ho s jednou harapannou, Ykenai – je to zvláštní jméno, jen všichni svatí snad vědí, jakého původu byli její rodiče, protože ona sama nemá ani potuchy. Taková matrona je to, samý úsměv. Občas ji ještě navštívím, když jsem v Londýně.“

Adélie se probrala. On mi tu něco vypráví, na oplátku, za to moje trápení. Tohle je o Rosamundě, tak aby nemusel vyslovovat její jméno.

„Pořídil jsem jí malé pekařství, téhle Ykenai, a vede si tam dobře, jen ještě víc tloustne. Povídáme si spolu o koláčích, je to hotová věda, to pečení.“

Baculatá usměvavá matrona, taková pohodlná měkká matrace, zrovna jako Rosamunda. Žena, která mluví o všedních maličkostech, která nebude zkoušet jeho důvtip. Žena, která se od Eleonory liší jako zlatavý bochníček od křupavého jablka – a možná, že král miluje obojí.

Choť a milenka, obě zrádkyně. Ať už Rosamunda sama měla takové ambice nebo ji do takového jednání dostrkal ten prohnaný opat, výsledek je tentýž: nechybělo mnoho a rozpoutala válku. Jediná žena, u níž tenhle muž, tento vladař, ještě může hledat útěchu, žije v Londýně a peče tam koláče; právě tam se mu narodil jeho jediný věrný syn.

Jindřichův hlas zazněl nyní od okna o poznání ostřeji. „A když s tebou biskup ze St. Albans mluvil, zmínil se také o své přísaze?“ Zachtělo se mu zranit někoho jiného, kdo se rovněž dočkal zrady.

„Ano,“ řekla jednoduše.

„Učinil tu přísahu přede mnou, víš. S rukou na Bibli svaté pravil: ‚*Přísahám při Bohu všemohoucím a všech jeho svatých na nebesích, že bude-li ji udržovat v bezpečí a chránit od všeho zlého, zdržím se jí sám.*‘“

„Já vím.“

„Aha.“

Poprvé za ty nekonečné dny Adélie slyšela zvenčí ptačí švitoření, jako by i tahle malinkatá srdíčka nyní roztávala a znovu ožívala.

Jindřich se natáhl, vzal z Adéliiny ruky zbytek sýra a rozdrobil jej na venkovní parapet.

Okamžitě se objevila červenka a křidélky se téměř dotkla jeho dlaně, než zobla do drobku a zase uletěla.

„Já přinesu do Anglie zase jaro,“ řekl král, „mě neporazí, nebesa, to tedy nedokážou.“

Vždyť už tě porazili, pomyslela si Adélie. Tvoji muži nejedou. Všichni tě zrazují.

Jindřich zvedl hlavu. „Slyšelas to?“

„Ne.“

„Já ano. Už jsou tady.“ Meč zaskřípal na cestě z pochvy. „Jdeme dolů a pobijeme ty mizery.“

Nejsou tady. To slyšel ty ptáky. Zůstaneme tady už navěky a shnijeme tu společně s Rosamundou.

Doklopýtala k oknu.

Z kuchyně vybíhali vyburcovaní žoldnéři, motali se sem a tam, mlha je mátla, vraceli se zpátky pro zapomenuté zbraně. Adélie zaslechla, jak Schwyz huláká: „Na druhou stranu. Bylo to tam vzadu.“

Opat z Eynshamu se nerozhodnými kroky blížil k vstupu do labyrintu, pak zase ucouvl.

„*Ano*,“ vydechla Adélie.

Jindřichova dýka, kterou jí předtím přeřezal pouta, ležela na stole. Adélie ji popadla s náhlou divokou radostí. Chtělo se jí najednou bojovat.

Jenže nemůžeme. „Pane, ale vždyť jsme tu zamčeni,“ otočila se ke králi.

Ten už ale stál na špičkách u hlavy nebes nad Rosamundiným ložem. Pak vítězoslavně natáhl ruku s klíčem. „Nikdy nelez nikam, odkud nemáš zajištěný východ.“

A už se hrnuli ze dveří a po schodech dolů, Jindřich jako první a ona za ním. O dvě patra níž narazili na jednoho Schwyzova vojáka s vytaseným mečem. Adélie netušila, jestli se jenom běžel někam schovat nebo měl namířeno pro ni. Chlapík vykulil oči, když uviděl krále.

„Vybral sis špatný směr,“ řekl mu Jindřich a probodl mu otevřená ústa. Muž se skácel. Král jej proklál ještě jednou a zvedl ho na meči jako pečínku; pak tělo setřásl na schody a skopával ho po nich, dávno mrtvého, až do přízemí.

Vzduch venku už se třásl výkřiky a řinčením zbraní. Mlha ještě zhoustla, nedalo se už vůbec rozeznat, kdo bojuje proti komu.

Král někam zmizel; Adélie zaslechla jen zděšené: „*Dieu et Plantagenet*!“ když potkal nepřítele.

Vypadalo to jako bitva duchů. Adélie se s dýkou obezřetně vydala směrem, kde naposledy zahlédla Eynshama. Jeden vrah už nám utekl; ať jsem prokleta, jestli má spravedlnosti uklouznout i další. A že by se mu to povést mohlo, zbabělci opatovi, který vraždí nepřímo.

Po její levici se vynořily dvě postavy, od mečů jim létaly jiskry. Uskočila stranou a ti dva zase zmizeli z dohledu.

Když na něj zavolám, přijde. Pořád mám pro něj ještě velkou cenu; bude mě chtít využít jako živý štít. Mám nůž, pohrozím mu, aby se ani nehnul. „Opate.“ Bože, jak mám pisklavý a tenoučký hlas. „Opate!“

Odpověď doletěla překvapivě v ještě vyšší tónině. V tónině zděšeného úžasu. V ječivém crescendu, které se zlomilo kdesi za hranicemi lidských zvuků. Ten vřískot pulzoval mlhou, přehlušil veškerou válečnou vřavu a umlčel ji. Přehlušil docela všechno.

Neslo se to z bludiště. Adélie se rozběhla tím směrem, v břečce jí to klouzalo, padala a zase vstávala a spěchala dál, ať je to, kdo je to, je třeba mu pomoci. Ten zvuk je nesnesitelný.

Někdo se kolem ní mihl; nevšimla si kdo.

Před ní už se tyčila hradba křoví. Horečnatě po ní šátrala rukama, aby se dostala ke vstupní škvíře, blíž k tomu hlasu.

Už slábl; zaslechla nesrozumitelná slova. Že by modlitba? Nebo žadonění o smrt?

Konečně našla vchod a vrhla se dovnitř.

Kupodivu tady viděla líp, jen bylo větší šero, ale chodby a tunely jako by udílely i neposlušné mlze vlastní řád. Průchody ve slepých uličkách byly otevřené pro rychlou cestu.

Dostal se daleko, skoro až k východu do otevřené krajiny. Řev už se změnil v pouhé mumlání, jako by si tu někdo nespokojeně stěžoval. Když se Adélie vynořila z posledního tunelu, utichl docela.

Poslední předsmrtná křeč zkroutila opatovo tělo do oblouku, takže horní polovinou trupu visel nad železnou pastí břichem vzhůru. Ústa měl dokořán; vypadal, jako by zemřel v záchvatu pobaveného řehotu.

Obešla ho. Před opatem dřepěl Schwyz a hmatal po té hrůze, která se valila ven v místech, kde se zuby pasti zaťaly Eynshamovi do slabin. „To je dobrý, Robe,“ říkal. „Nic se neděje.“ Podíval se na Adélii. „Pomoz mi.“

To je marné. Je přece mrtvý. A otevřít ty čelisti by dalo pořádnou práci i dvěma silným chlapům.

Jedině šílená, nepříčetná nenávist dodala Dakers sílu, aby tady past natáhla, takže to zařízení pak leželo na zemi a už jen čekalo, kdy bude moci chňapnout po muži, který dal otrávit lady Rosamundu.

Hospodyně seděla jen o kousek dál, aby se mohla dívat, jak ten člověk umírá. A umřela, s úsměvem na tváři, zároveň s ním.

Čekalo na ně hodně práce.

Raněné přinesli Adélii dolů ke kotvišti, protože se nechtěla vrátit do věže. Nebylo jich naštěstí mnoho a žádné zranění nebylo obzvlášť vážné, takže jí vystačilo pár stehů, které zvládla s pomocí králova balíčku se šitím.

A všichni to byli Plantageneti; Jindřich žádné zajatce nebral.

Neptala se, co se stalo se Schwyzem; moc ji to ani nezajímalo. A krále asi taky ne.

Loď, která o něco později dorazila z Godstowu, vezla onu tolik zcestovalou rakev pro Rosamundu. Na palubě další přijel biskup ze St. Albans. Zúčastnil se s Geoffreym dobývání Godstowu a padal únavou. Udržoval si od Adélie odstup, ale v duchu děkoval Bohu za její záchranu. Godstow padl bez jediné ztráty na životě ve vojsku mladého Plantageneta. Wolvercote, nyní v řetězech, byl jediný, kdo kladl vůbec nějaký odpor.

„Allie je v pořádku," řekl Rowley, když se konečně sešel s Adélií. „A Gylta a Mansur taky. Zdravili nás z okna v domě pro hosty už na dálku."

Nic jiného už vědět nepotřebuju. I když, jedna věc… „A co právník Warin? Našel jsi ho?"

„Myslíš toho malého ufňukaného chlapíka? Snažil se přelézt přes zadní zeď, tak jsme mu nasadili želízka."

„Dobře."

Obleva postupovala rychle; ledové kry, které se valily po řece a narážely do mola, byly stále menší a menší. Sledovala je očima; nad každou se vznášel obláček ještě o něco hustší mlhy.

Ale pořád je mi hrozná zima.

„Pojď zpátky do věže," navrhoval Rowley. „Zahřeješ se tam."

„Ne."

Přehodil jí aspoň přes ramena svůj plášť a stále se jí ani nedotkl. „Eleonora utekla," řekl po chvíli, „teď ji pronásledují po lesích."

Adélie přikývla. Je mi to jedno, jak to s ní dopadne.

Přešlápl z nohy na nohu. „Měl bych asi jít za ním. Bude chtít, abych požehnal padlým."

„Jistě," hlesla.

Odcházel pryč, ke věži a ke svému králi.

Na kotviště přinášeli další rakev, narychlo stlučenou z kusů rozbitého nábytku.

Dakers doprovodí svou paní i do hrobu. Zbývající mrtví leželi na nádvoří; počkají tam, dokud země nerozmrzne natolik, aby pro ně vykopali společný hrob.

Zanedlouho se přiřítil Jindřich a popoháněl svoje lidi, aby rychleji nakládali, pokřikoval na veslaře, že si dá jejich koule ještě dnes k večeři, pokud pořádně nezaberou; spěchal zpátky do Godstowu a pak honem dál do Oxfordu. A už hnal na palubu i Adélii. A jen letmo se zmínil, že biskup ze St. Albans se tu ještě zdrží, aby se postaral o požehnání a o pohřby.

I kdyby se Adélie ohlížela, věž Wormhold by pro tu mlhu stejně neviděla, ale ani ji to nenapadlo.

Plantagenet nešel vůbec do kajuty, dělal si starosti, aby nenajeli na mělčinu, a pozorně sledoval počasí; občas si dokonce naškrábl nějakou poznámku na břidlicovou tabulku. „Nebude trvat dlouho a zvedne se vítr."

Ani Adélii nedovolil, aby se schovala; prohlásil, že potřebuje čerstvý vzduch, a usadil ji na lavici na přídi. Po chvíli k ní usedl také. „Je ti už líp?"

„Vracím se do Salerna," řekla místo odpovědi.

Vzdychl. „To jsme spolu už probrali."

To je pravda, bylo to tehdy, kdy jsem ti vyřešila ten první případ. „Já nejsem tvá poddaná, Jindřichu, náležím sicilskému králi."

„To sice ano, ale tady jsme v Anglii *a já* rozhoduji, kdo sem přijede a kdo odjede."

Mlčela a on ji začal přemlouvat. „Já tě potřebuji. A v Salernu by se ti teď už stejně nelíbilo, po tom, co jsi poznala Anglii; je tam moc horko, vyschla bys jako křížala."

Stáhla rty a odvrátila hlavu. K čertu, přece se teď nerozesměju.

„No? Co myslíš, nevyschla?"

Musím se na něco zeptat. „Věděl jsi, že Dakers nastraží na Eynshama tu past?"

Ohromilo ho to, ba přímo urazilo. Kdyby ji před chvílí nepřemlouval, opravdu by se teď rozzlobil. „Jak jsem mohl vědět, co to ta bába vláčí? Sotva jsem ji v té mlze poznal."

Tak se to nikdy nedozvím. Po zbytek svého života už si budu jen představovat ty dva, krále a Dakers, jak spolu sedí schovaní v toaletní komůrce a plánují to. „Však on zemře, ale ne mojí rukou," řekl přece potom. Byla v tom taková jistota.

„To jsou ale hrozné věci, tyhle pasti na lidi," podotkl. „Já je zásadně nepoužívám." Odmlčel se. „Jenom na pytláky." A zase ticho. „Ti si to zaslouží." A znovu pomlka. „A to jenom takové, které chytí jen nohy."

Nedozvím se to.

„Vracím se zpátky do Salerna," vyslovila velmi pečlivě.

„To Rowleymu zlomí srdce, přísaha nepřísaha."

To nejspíš zlomí srdce i mně, ale stejně jedu.

„Tady zůstaneš!" Nejbližší veslař se při tom výkřiku překvapeně ohlédl. „Mám už rebelií plné zuby."

On je král. Cesta do Salerna vede nekonečnými kraji, kudy bez jeho svolení nikdo neprojede.

„To kvůli té jeho přísaze, viď?" zkusil to znovu. „Já bych takovou sám nikdy nepronesl, jenomže já, díkybohu, nejsem vázán zdrženlivostí těla. Musím se zamyslet nad tím, co by se s tím dalo udělat. Nehodlám se kvůli nikomu zříkat svého obdivu k Bohu, ale postelovým záležitostem On opravdu nerozumí."

Byla to rychlá cesta; obleva přidala na rychlosti proudu Temže a loď plula plynuleji. Jindřich strávil zbytek cesty psaním poznámek na břidlicové tabulky. Adélie seděla a zírala do prázdna, což nebylo v té jednotvárné krajině vůbec těžké.

Král měl ovšem pravdu; než dojeli do Godstowu, zvedl se už lehký vítr, který aspoň částečně rozehnal mlhu, takže už zdálky bylo vidět most nad mlýnským náhonem. Bylo tam rušno; na vesnickém konci se hemžil hlouček lidí kolem nehnutě stojící postavy. Když loď proplula kolem vesnice a více se přiblížila, začalo být jasné, co se to tam děje.

Byly to přípravy na popravu. Wolvercote, vyšší než všichni ostatní, stál uprostřed skupiny lidí s oprátkou na krku a kdosi právě uvazoval druhý konec provazu na kamenný sloupek zábradlí. Za nimi pronášel modlitbu mnohem menší otec Egbert. Na klášterní straně mostu sledovala to dění mladá dívka. Shluk lidí za ní se držel o kus dál; jen jedna žena – Adélie rozpoznala zavalitou figuru paní Bloatové – udělala pár kroků a zatahala svou dceru za rukáv, jako by o něco prosila. Emma jí nevěnovala sebemenší pozornost. Nespouštěla oči ze scény, která se odehrávala na opačném konci mostu.

Nějaký mladík si všiml připlouvající lodi, naklonil se a jasným, skoro veselým hlasem zvolal: „Zdravím tě, pane, a děkuji Bohu, že tě ochránil.“ Pak se usmál. „Já věděl, že On to udělá.“

Veslaři zabrali zpětným rázem, aby loď udrželi v rychlém proudu na místě a král se synem mohli nerušeně hovořit. Wolvercote opodál upřeně hleděl kamsi do oblak, mezi nimiž začínalo prosvítat slunce. Z rákosí se zvedla volavka a nemotorně odplachtila kamsi dál po proudu.

Jindřich při těch slovech odložil tabulku. „Výborně, Geoffreyi. Postaral ses o všechno?“

„Jistě, pane. A pane, mí lidé, které jsem poslal, aby pronásledovali královnu, mi právě doručili vzkaz. Už ji dostihli a vezou ji zpátky.“

Jindřich přikývl. Ukázal na Wolvercota a zeptal se: „Přiznal se ke svým hříchům?“

„Ke všem, kromě zrady spáchané na tobě, pane. Odmítá rozhřešení za rebelii.“

„Já bych mu za to rozhřešení stejně nedal, mizerovi,“ poznamenal Jindřich k Adélii. „Vždyť to si bude muset dobře rozmyslet i sám Pán Bůh.“ Zvedl hlavu nahoru a křikl: „Tak už ho skopni, Geoffreyi, a Bůh spas jeho duši.“ A pokynul veslařům, aby pokračovali v cestě.

Když loď projela, dva muži vysadili Wolvercota na kamennou římsu. Otec Egbert začal hlasitě odříkávat rozhřešení: „*Dominus noster Jesus Christus*…“

Adélie se odvrátila. Stačilo jí, že je tak blízko, že zřetelně vidí Emminu tvář: nebyl v ní absolutně žádný výraz.

„*Deinde, ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris, et Filii, et Sprititus Sancti. Amen*.“

Pak se ozvalo žuchnutí prudce nataženého a zatíženého provazu a vzápětí všechno ostatní přehlušily jásavé výkřiky lidí na obou stranách mostu.

Adélie se nedívala, ale věděla přesně, kdy se Wolvercote přestal zmítat, protože v tu chvíli se Emma obrátila a odcházela pryč.

Na louce pod klášterem se shromáždily zástupy vojáků, jeptišek a služebnictva, aby přivítaly krále; tísnili se tam snad všichni godstowští obyvatelé.

Pro Adélii však existovali jen tři: vysoký Arab, postarší žena a dítě v jejím náručí, které s dopomocí své chůvy také vesele mávalo ručičkou.

Sklonila pokorně hlavu v návalu vděčnosti, že je zase vidí. Vždyť já přece kromě těchhle tří nikoho jiného nepotřebuju.

Allie se asi naučila nějaké nové slůvko, protože Gylta se ji právě snažila přimět, aby jej řekla, povzbuzovala ji a ukazovala na Adélii, která nicméně v tom jásotu nic neslyšela.

Z protějšího břehu ale přehlušil ten hlahol zvučný mužský hlas: „Můj pane, přivážíme královnu, pane."

Loď se na Jindřichův příkaz ihned stočila tím směrem, ke skupině mužů na koních, kteří se mezitím vynořili z lesa. Jeden z nich, s odznakem kapitána plantagenetovské stráže, už sesedal a další z jeho mužů pomáhal královně ze svého koně, na němž ji přivezl.

Dva z veslařů vyhodili na břeh lodní lávku. Kapitán s ustaraným výrazem ve tváři nastoupil na palubu.

„Jak se dostala přes řeku?" zeptal se Jindřich.

„Níž po proudu našli starou pramici, pane, pan Montignard ji převezl…, můj pane, on se nám pokoušel zabránit v zatčení královny, bojoval jako lev, pane…, a potom…"

„Zabili ho," křikla Eleonora z břehu a smetla ze své paže vojákovu ruku jako nějaké smetí.

Král vyšel naproti, aby ji doprovodil na palubu. „Eleonoro."

„Jindřichu."

„Ten tvůj převlek se mi moc líbí, sluší ti."

Byla totiž oblečená jako chlapec a opravdu jí to skvěle padlo, i když by tím stejně nikoho nezmátla; byla sice štíhlá, jenže se v tom ušmudlaném krátkém pláštíku a vysokých botách pohybovala s přílišnou grácií, o vlasech, které se boulily pod nevelkou čapkou, ani nemluvě.

Jásot od kláštera ustal a vystřídalo jej ticho otevřených úst, jako by lidé na tu dálku sledovali setkání dvou znesvářených olympských bohů a čekali, kdy po sobě ty bytosti začnou metat blesky.

Nic takového. Adélie, schoulená na přídi, viděla dva lidi, kteří se znají až příliš dobře a dlouho na to, aby navzájem dokázali jeden druhého překvapit; počali spolu osm dětí, zažili smrt jednoho z nich, vládli společně veliké říši, spolu tvořili zákony, potlačovali vzpoury, hádali se, smáli se a milovali se, a i když to nyní všechno končilo,

obrazně řečeno, pokusem vykuchat jeden druhému vnitřnosti, stále se to odráželo v jejich očích a viselo to ve vzduchu mezi nimi.

Eleonora si stáhla čapku z hlavy, jako by ani v takovéhle chvíli nemohla snést, že před ním nevypadá dost půvabně, a obloukem ji hodila do řeky. Byla to ale chyba; ten chlapecký převlek v kombinaci s rozevlátými, dlouhými, lehce prošedivělými vlasy padesátileté ženy najednou vypadal poněkud groteskně.

Král shodil plášť a ohleduplným, vlídným pohybem jí jej přehodil přes ramena. „Tady máš, moje drahá."

„Tak, Jindřichu," ozvala se ona, „kampak to bude tentokrát? Zpátky do Anjou a do Chinonu?"

Král zavrtěl hlavou. „Spíš mě napadlo Sarum."

Pohrdlivě usykla. „Ale Jindřichu, Sarum je přece v Anglii."

„Já vím, moje milá, jenže z Chinonu mi pořád utíkáš."

„Ale Sarum," namítala dál, „to je tak nudné místo."

„Co se dá dělat, když budeš hodná holčička, pustím tě vždycky na Velikonoce a na Vánoce mezi lidi." Dal pokyn veslařům, aby se pustili do práce. „Ale teď jedeme stejně do Oxfordu. Musím tam dát ještě pověsit pár vzbouřenců."

Okouzlenou Adélii to rázem vyděsilo. Mezi mnou a mou dcerou je řeka! „Můj pane, můj pane, nech mě prosím nejprve vystoupit."

Na Adélii mezitím zapomněl. „No dobrá. Vezměte to k druhému břehu!" křikl na veslaře.

Proti rychle proudící vodě se nyní jelo pomalu a král celou dobu netrpělivě pomlaskával. Než se loď dostala ke břehu, byla už docela daleko pod klášterem a Adélie vystoupila na pustou louku plnou sněhové břečky, do níž se zabořila až po okraj bot.

Krále to ovšem pobavilo. Naklonil se přes bort. „Budeš muset zpátky dočvachtat," řekl se smíchem.

„To mi nevadí, pane. Děkuji, můj pane."

Loď odrazila od břehu a kapky ze zvedajících se vesel zazářily ve slunci.

Král se najednou rozběhl po palubě na záď, aby jí ještě mohl říci, na co si právě vzpomněl. „S tou biskupovou přísahou si nelam hlavu," zavolal, „víš, co říkal: ‚*bude-li ji udržovat v bezpečí a chránit…*' To byla tak hezky formulovaná věta."

„Opravdu?" zavolala zpátky.

„Ano.“ Rychle vzrůstající vzdálenost mezi nimi ho přiměla křičet víc nahlas. „Víš, Adélie, ty jsi moje vykladačka smrti, ať se ti to líbí nebo ne…“

Když loď mizela v zalesněném ohybu řeky, viděla už jen plantagenetovský praporec se třemi leopardy, ale králův hlas se jasně a vesele proplétal mezi stromy a dolehl až k ní: „…takže v bezpečí stejně nikdy nebudeš!“

KONEC

POZNÁMKY AUTORKY

Postava „spanilé“ Rosamundy Cliffordové hraje větší roli v legendách než v historických záznamech, které se o ní zmiňují jen sporadicky, takže doufám, že mě její duch nebude za to fiktivní vykreslení pronásledovat.

Kniha *The English Register of Godstow Nunnery* (Anglický index kláštera Godstow), sestavená Andrewem Clarkem a vydaná společností Early English Text Society, dokazuje, že opatství Godstow bylo v té době vysoce uznáváno a také účinně spravováno. Vládl v něm dokonce i takový duch tolerance, že tu byla před oltářem pohřbena Rosamunda Cliffordová, milenka krále Jindřicha II., a její hrobka se stala velmi známou. Biskup Hugh z Lincolnu, Jindřichův přítel, však byl přesto šokován, když ji při návštěvě opatství objevil – to bylo v roce 1191, tedy dva roky po králově smrti, a biskup nařídil exhumaci a pohřbení těla někde na méně posvátné půdě kláštera.

Většina vzpour v rodině Jindřicha II. se odehrála na evropském kontinentu, ale pro pisatelku středověkých románů je vždycky zajímavá právě mezera v dochovaných záznamech, a proto jsem si troufla vsunout jedno takové povstání i do Anglie, odkud máme zmínky pouze o nespokojenosti některých baronů se svým králem a o jejich válečném spojenectví s Jindřichem Mladíkem a královnou Eleonorou.

Eleonora Akvitánská přežila Jindřicha II. i vězení, kterým ji potrestal. Přežila dokonce i všechny svoje syny, s výjimkou Jana Bezzemka. V sedmdesáti letech se vydala na cestu přes Pyreneje, aby zařídila svatbu své vnučky, zažila únos, později i obléhání. Zemřela ve věku 82 let a je pochována vedle svého manžela a jejich syna Richarda I. v opatství Fontevrault, kde je možné vidět v nádherném kostele také jejich podobizny.

Nechci se omlouvat za momenty, kdy se moje postavy přesouvají mezi Godstowem a dalšími místy po vodě. Řeka Temže je dodnes splavná i o dost dál nežli jen v okolí ostrova, na kterém se nacházejí pozůstatky kláštera. Je víc než pravděpodobné, že její přítoky v průběhu staletí změnily koryta a že například Cherwell, který už vlastně neexistuje, byl pro dopravu lepší než tehdejší nekvalitní cesty. Jak ostatně tvrdí otec krajinné archeologie profesor W. G. Hoskins ve svém díle *Fieldwork to Local History* (nakladatelství Faber and Faber): „Ve středověku i v pozdějších dobách se značná část zboží ve vnitrozemí transponovala po vodě; mnohem více, než je obecná představa.“ Existují rovněž zmínky o zamrzání Temže během velmi chladných zim dvanáctého století.

Mimochodem, bobři se vyskytovali ve dvanáctém století v anglických řekách docela běžně. Vyhubeni byli kvůli kožešinám až později, zhruba v osmnáctém století.

I když to zní nevěrohodně, opium se ve východoanglických mokřinách opravdu pěstovalo – nejen ve dvanáctém století, ale i později. Má se za to, že mák dovezli do Anglie už staří Římané, stejně jako mnohé další rostliny. Tinktura zvaná *Godfrey's Cordial* (Likér sv. Godfreye) – směs opia a melasy – se používala ještě ve dvacátém století.

Proti Jindřichovi se postupně vzbouřili všichni jeho synové a on zemřel v roce 1189 v Chinonu, pravděpodobně na rakovinu střeva, s vědomím, že i jeho nejmladší a nejmilejší Jan (Jan Bezzemek) se připojil ke vzpouře staršího bratra Richarda.

Panství Wolvercote jsem v příběhu přidělila fiktivního majitele; skutečným pánem Wolvercote byl v té době člověk jménem Roger d'Ivry. Nemáme žádné důkazy o tom, že by se tento muž jakkoli podílel na povstání proti Jindřichovi II., i když je zajímavé, že později, ať již úmyslně či nedobrovolně, předal svoje panství právě králi a ten jej daroval godstowskému opatství.

Zmínka o papíru jako materiálu na psaní ve čtvrté kapitole poněkud podrývá obecné mínění, že papír se v Evropě, přinejmenším alespoň v severní Evropě, neobjevil dříve než ve čtrnáctém století. Ve dvanáctém století se nepoužíval příliš často – písaři a mniši byli v tomto ohledu snobští a preferovali pergamen –, avšak papír existoval, i když jeho kvalita zřejmě nebyla valná. Viz zajímavý článek na internetu – *Medieval Ink* (Středověký inkoust) od Davida Carvalha.

Za poznání, jak se dostat ze složitého bludiště, vděčím panu Geoffreymu Asheovi a jeho knize *Labyrinths and Mazes* (Labyrinty a bludiště), vydané nakladatelstvím Wessex Books.

Skutečný opat z Eynshamu, ať už to byl kdokoli, musí být na tomto místě zproštěn zlé povahy, kterou jsem jeho fiktivní postavě přisoudila. Pokud je mi známo, žil pan opat bezúhonným životem a žen si velmi vážil – i když v tom případě byl ovšem mezi středověkými církevními hodnostáři vzácnou výjimkou.

Myšlenka, že Bůh je otcem i matkou, se objevuje ve spisech mysticky čtrnáctého století Juliány z Norwiche, ale tato představa byla v křesťanském myšlení zakořeněna již v daleko časnějších dobách, takže rozhovor mezi godstowskou abatyší a Adélií v jedenácté kapitole není nutně anachronický.

Titul „doktor“ se ve středověku uděloval filozofům, nikoli lékařům, ale já jsem jej použila v jeho dnešním významu, abych kontext usnadnila čtenářům i sobě.

VYSVĚTLIVKY K CIZOJAZYČNÝM VÝRAZŮM

STRANA 23
Non angeli, sed angli – (lat.) *Nikoli andělé, ale Anglové.*

STRANA 37
as-sallam alejkum – (arab.) muslimský pozdrav ve významu *mír s tebou.*

STRANA 38
Wa alejkum as-sallam – (arab.) odpověď na muslimský pozdrav ve významu *i s tebou mír*.

STRANA 59
Outremeru – Outremer, francouzský výraz pro zámoří. Ve středověku se tak označovala území na Blízkém východě, kde po první křížové výpravě vznikly křižácké státy.

STRANA 81
Domine, Iesu Christe, Rex gloriae – (lat.) *Pane, Ježíši Kriste, Králi slávy* (schválený liturgický text rekviem, začátek jeho ofertoria).

STRANA 111
Grendelovy – Grendel, postava raněstředověkého anglosaského hrdinského eposu o Beowulfovi; lidožravý netvor, který ohrožoval jedno ze severských království a byl přemožen Beowulfem.

STRANA 113
Medica – (lat.) lékařka;
Trotula – jiné, alternativní jméno skutečné historické postavy a zároveň hlavní hrdinky románu.

STRANA 140
Noblesse oblige – (fr.) *Postavení zavazuje.*

STRANA 145
schweinhund (něm.) – *svinský pes.*

STRANA 199
in extremis – (lat.) zde ve významu *největší.*

STRANA 205
inšalláh – (arab.) *z Boží vůle.*

STRANA 208
Suturae – (lat.) *šití.*

STRANA 210
déjà vu – (fr.) *již viděné.*

STRANA 233
Omnis igitur beatus deus – (lat.) *Každý tedy blažený bůh* (Boëthius: Filozofie utěšitelka).
Fides et Ratio – (lat.) *Víra a Rozum;*
mea culpa – (lat.) *moje vina.*

STRANA 265
pendent opera interrupta – (lat.) *začaté práce jsou přerušeny* (Vergilius: Aeneis).

STRANA 277
Cortez amors – (fr.) *dvorská láska.*

STRANA 280
vous que j'aim tres loyaument. Ne sans amours, emprendre nel saroie – (fr.) [bez] *vás, kterou miluji tak oddaně, ani bez lásky nemohl bych to učinit ani vědět* (dva neúplné verše jednoho z motet francouzského skladatele a básníka Guillauma de Machauta).

STRANA 304
Po laudách – laudy, modlitby před svítáním.

STRANA 321
scheiss – (něm.) nadávka ve smyslu ‚*do prdele*‘;
Nein – (něm.) *ne.*

STRANA 322
Siech – (něm.) *podívej.*

STRANA 324
pudendum muliebre – (lat.) odborné označení pro vnější část ženského pohlavního ústrojí;
trompe-l‘oeil – (fr.) *optický klam.*

STRANA 326
Veni, vidi, vadi – (lat.) zde zřejmě míněno ve významu *přišel jsem, viděl jsem, odešel jsem.* Variace na známé Caesarovo Veni, vidi, vici (Suetonius: Životopis božského Iulia).

STRANA 332
lusus naturae – (lat.) *hříčka přírody.*

STRANA 336
Sic transit Rosa Mundi – (lat.) *Tak pomíjí růže světa.*
Requiescat in pace – (lat.) *Odpočívej v pokoji.* Upravený verš starozákonního žalmu, závěr církevních obřadů za zemřelé.

STRANA 337
corpus adipatus – (lat.) *tukové těleso.*

STRANA 342
destrier – jedno z plemen středověkých válečných koní.

STRANA 353
Dieu et Plantagenet! – (fr.) *Bůh a Plantagenet!*

STRANA 358
Dominus noster Jesus Christus – (lat.) *Náš Pán Ježíš Kristus.*

STRANA 359
Deinde, ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris, et Filii, et Spritus Sancti. Amen. – (lat.) Dále ti odpouštím tvé hříchy ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

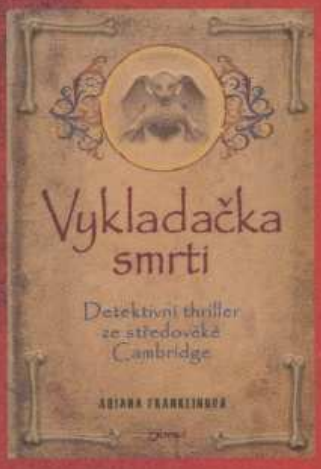
Ariana Franklinová

Labyrintem smrti

Z anglického originálu *The Death Maze*
vydaného nakladatelstvím Bantam Press
v Londýně v roce 2008
přeložila Ina Leckie
Odpovědná redakce Martina Sendlerová
Lektor Milan Řepa
Obálka Jiří Mičkal
Sazba Vladimír Ludva
Technická redakce Petr Kovář
Tisk a knihařské zpracování
Těšínské papírny, s. r. o., Český Těšín
Jako svou 964. publikaci
vydalo Nakladatelství Jota, s. r. o.

Škárova 16, 612 00 Brno
tel. redakce: 539 086 580
e-mail: jota@jota.cz
www.jota.cz
V Brně roku 2010
První vydání
Počet stran 368

Vyšlo

Vyjde 2010

beletrie

9 788072 177394